

Sahāif-e-Hikmat aur Zaboor

Asal Ibrānī Matan se
Naya Urdū Tarjumā

Geolink Resource Consultants

The Wisdom Books and Psalms. Job-Song of Songs in Modern Urdu
Translated from the Original Hebrew
Urdu Geo Version (UGV)
© 2010 Geolink Resource Consultants, LLC

Published by
Geolink Resource Consultants, LLC
10307 W. Broadstreet, #169, Glen Allen, Virginia
23060, United States of America

www.urdugeoversion.com

Fahrist-e-Kutub

Sahāif-e-Hikmat aur Zabūr

ayyūb	7	wāiz	239
zabūr	58	ghazal-ul-ghazalāt	254
amsāl	195		

harf-e-āgāz

azīz qārī! āp ke hāth meñ kitāb-e-muqaddas kā nayā urdū tarjumā hai. yih ilāhī kitāb insān ke lie allāh t'ālā kā kalām hai. is meñ insān ke sāth allāh kī muhabbat aur us ke lie us kī marzī aur manshā kā izhār hai.

kitāb-e-muqaddas purāne aur nae ahadnāme kā majmūā hai. purānā ahadnāmā tauret, tārīkhī sahāif, hikmat aur zabūr ke sahāif, aur anbiyā ke sahāif par mushtamil hai. nayā ahadnāmā injil-e-muqaddas kā pāk kalām hai.

purāne ahadnāme kī asal zabān ibrānī aur arāmī aur nae ahadnāme kī yūnānī hai. zer-e-nazar matan in zabānoñ kā barāh-e-rāst tarjumā hai. mutarjim ne har mumkin koshish kī hai ki asal zabānoñ kā sahīh sahīh mafhūm adā kare.

pāk kalām ke tamām mutarjimīn ko do sawāloñ kā sāmnā hai: pahlā yih ki asal matan kā sahīh sahīh tarjumā kiyā jāe. dūsra yih ki jis zabān meñ tarjumā karnā maqsūd ho us kī khūbsūrtī aur chāshnī bhī barqarār rahe aur pāk matan ke sāth wafādārī bhī muta'assir na ho. chunānche har mutarjim ko faisla karnā hotā hai ki kahān tak wuh lafz-ba-lafz tarjumā kare aur kahān tak urdū zabān kī sihhat, khūbsūrtī aur chāshnī ko madd-e-nazar rakhte hue qadre āzādānā tarjumā kare. muḫtelif tarjumoñ meñ jo bāz auqāt thoṛā bahut farq nazar ātā hai us kā yihī sabab hai ki ek mutarjim asal alfāz kā ziyādā pāband rahā hai jabki dūsre ne mafhūm ko adā karne meñ urdū zabān kī riāyat karke qadre āzād tarīqe se matlab ko adā karne kī koshish kī hai. is tarjume meñ jahān tak ho sakā asal zabān ke qarīb rahne kī koshish kī gāī hai. yād rahe ki surkhiyāñ aur unwānāt matan kā hissā nahīn haiñ. un ko mahz qārī kī sahūlat kī khātir diyā gayā hai.

chūñki asal zabānoñ meñ anbiyā ke lie izzat ke wuh alqāb istemāl nahīn kie gae jin kā āj kal riwāj hai, is lie ilhāmī matan ke ehtirām ko malhūz-e-khātir rakhte hue tarjume meñ alqāb kā izāfā karne se gurez kiyā gayā hai.

kitāb-e-muqaddas meñ mazkūr jawāhirāt kā tarjumā jadīd sānsī tahqīqāt ke mutābiq kiyā gayā hai.

chūñki waqt ke sāth sāth nāp-tol kī miqdāren qadre badal gaīn is lie tarjume meñ un kī adāegī meñ khās mushkil pesh āi.

jahāñ rūh kā lafz siġā-e-muzakkar meñ adā kiyā gayā hai wahāñ us se murād rūh-ul-quds yāñi khudā kā rūh hai. jab wuh aur mānoñ meñ mustāmal hai tab māmūl ke mutābiq siġā-e-muannas istemāl huā hai.

injil-e-muqaddas meñ baptismā dene kā luġwī matlab ġotā denā hai. jis shaḡhs ko baptismā diyā jātā hai use pāñi meñ ġotā diyā jātā hai.

bārī tālā ke fazl se injil-e-muqaddas ke kāi urdū tarjume dastyāb haiñ. in sab kā maqsad yihī hai ki asal zabān kā mafhūm adā kiyā jāe. in kā āpas meñ muqābalā nahīñ hai balki muḡhtalif tarjumoñ kā ek dūsre ke sāth muwāzanā karne se aslī zabān ke mafhūm kī gahrāi aur wus'at sāmne āti hai aur yūñ muḡhtlif tarjume mil kar kalām-e-muqaddas kī pūrī tafhīm meñ muawin sābit hote haiñ.

allāh kare ki yih tarjumā bhī us ke zindā kalām kā matlab aur maqsad aur us kī wus'at aur gahrāi ko ziyādā safāi se samajhne meñ madad kā bāis bane.

nāshirīn

ayyūb

ayyūb kī dīndārī

1 mulk-e-ūz meñ ek be'ilzām ādmī rahtā thā jis kā nām ayyūb thā. wuh sīdhī rāh par chaltā, allāh kā khauf māntā aur har burāī se dūr rahtā thā. ²us ke sāt beṭe aur tīn beṭiyān paidā huīn. ³sāth sāth us ke bahut māl-maweshī the: 7,000 bher-bakriyān, 3,000 ūṅṅ, bailoñ kī 500 joṛiyān aur 500 gadhiyān. us ke beshumār naukar-naukarāniyān bhī the. gharz mashriq ke tamām bāshindoñ meñ is ādmī kī haisiyat sab se baṛī thī.

⁴us ke beṭoñ kā dastūr thā ki bārī bārī apne gharoñ meñ ziyāfat karen. is ke lie wuh apnī tīn bahnoñ ko bhī apne sāth khāne aur pīne kī dāwat dete the. ⁵har dafā jab ziyāfat ke din iḳhtitām tak pahuñchte to ayyūb apne bachchoñ ko bulā kar unheñ pāk-sāf kar detā aur subhsawere uṭh kar har ek ke lie bhasm hone wālī

ek ek qurbānī pesh kartā. kyūñki wuh kahtā thā, “ho saktā hai mere bachchoñ ne gunāh karke dil meñ allāh par lānat kī ho.” chunāñche ayyūb har ziyāfat ke bād aisā hī kartā thā.

ayyūb ke kirdār par ilzām

⁶ek din farishte^a apne āp ko rab ke huzūr pesh karne āe. iblis bhī un ke darmiyān maujūd thā. ⁷rab ne iblis se pūchhā, “tū kahān se āyā hai?” iblis ne jawāb diyā, “main duniyā meñ idhar udhar ghūmtā phirtā rahā.”

⁸rab bolā, “kyā tū ne mere bande ayyūb par tawajjuh dī? duniyā meñ us jaisā koī aur nahīn. kyūñki wuh be'ilzām hai, wuh sīdhī rāh par chaltā, allāh kā khauf māntā aur har burāī se dūr rahtā hai.”

⁹iblis ne rab ko jawāb diyā, “beshak, lekin kyā ayyūb yūn hī allāh kā khauf māntā hai? ¹⁰tū ne to us ke,

^alafzī tarjumā: allāh ke farzand.

us ke gharāne ke aur us kī tamām milkiyat ke irdgird hifāzati bār lagāi hai. aur jo kuchh us ke hāth ne kiyā us par tū ne barkat dī, natīje meñ us kī bheṛ-bakriyāñ aur gāy-bail pūre mulk meñ phail gae haiñ. ¹¹lekin wuh kyā karegā agar tū apnā hāth zarā baṛhā kar sab kuchh tabāh kare jo use hāsil hai. tab wuh tere muñh par hī tujh par lānat karegā.”

¹²rab ne iblīs se kahā, “ṭhīk hai, jo kuchh bhī us kā hai wuh tere hāth meñ hai. lekin us ke badan ko hāth na lagānā.” iblīs rab ke huzūr se chalā gayā.

¹³ek din ayyūb ke beṛe-beṛiyāñ māmūl ke mutābiq ziyāfat kar rahe the. wuh baṛe bhāi ke ghar meñ khānā khā rahe aur mai pī rahe the. ¹⁴achānak ek qāsīd ayyūb ke pās pahuñch kar kahne lagā, “bail khet meñ hal chalā rahe the aur gadhiyāñ sāth wālī zamīn par char rahī thīñ ¹⁵ki sabā ke logoñ ne ham par hamlā karke sab kuchh chhīn liyā. unhoñ ne tamām mulāzimoñ ko talwār se mār ḍālā, sirf main hī āp ko yih batāne ke lie bach niklā hūñ.”

¹⁶wuh abhī bāt kar hī rahā thā ki ek aur qāsīd pahuñchā jis ne ittīlā dī, “allāh kī āg ne āsmān se gir kar āp kī tamām bheṛ-bakriyoñ aur mulāzimoñ ko bhasm kar diyā. sirf main hī āp ko yih batāne ke lie bach niklā hūñ.”

¹⁷wuh abhī bāt kar hī rahā thā ki tīsrā qāsīd pahuñchā. wuh bolā, “bābal ke kasdiyoñ ne tīn gurohoñ meñ taqsīm ho kar hamāre ūñṭoñ par hamlā kiyā aur sab kuchh chhīn liyā. tamām mulāzimoñ ko unhoñ ne talwār se mār ḍālā, sirf main hī āp ko yih batāne ke lie bach niklā hūñ.”

¹⁸wuh abhī bāt kar hī rahā thā ki chauthā qāsīd pahuñchā. us ne kahā, “āp ke beṛe-beṛiyāñ apne baṛe bhāi ke ghar meñ khānā khā rahe aur mai pī rahe the ¹⁹ki achānak registān kī jānīb se ek zordār āndhī āi jo ghar ke chāroñ konoñ se yūñ ṭakrāi ki wuh jawānoñ par gir paṛā. sab ke sab halāk ho gae. sirf main hī āp ko yih batāne ke lie bach niklā hūñ.”

²⁰yih sab kuchh sun kar ayyūb uṭhā. apnā libās phāṛ kar us ne apne sar ke bāl mundwāe. phir us ne zamīn par gir kar aundhe muñh rab ko sijdā kiyā. ²¹wuh bolā, “main nangī hālat meñ māñ ke peṭ se niklā aur nangī hālat meñ kūch kar jāūngā. rab ne diyā, rab ne liyā, rab kā nām mubāarak ho!”

²²is sāre muāmale meñ ayyūb ne na gunāh kiyā, na allāh ke bāre meñ kufr bakā.

ayyūb par bīmārī kā hamlā

2 ek din farishte^a dubārā apne āp ko rab ke huzūr pesh karne āe. iblīs bhī un ke darmiyān maujūd thā. ²rab ne iblīs se pūchhā, “tū kahān se āyā hai?” iblīs ne jawāb diyā, “maiñ duniyā meñ idhar udhar ghūmtā phirtā rahā.” ³rab bolā, “kyā tū ne mere bande ayyūb par tawajjuh dī? zamīn par us jaisā koī aur nahīn. wuh be’ilzām hai, wuh sīdhī rāh par chaltā, allāh kā khauf māntā aur har burāi se dūr rahtā hai. abhī tak wuh apne be’ilzām kirdār par qāim hai hālānki tū ne mujhe use bilāwajah tabāh karne par uksāyā.”

⁴iblīs ne jawāb diyā, “khāl kā badlā khāl hī hotā hai! insān apnī jān ko bachāne ke lie apnā sab kuchh de detā hai. ⁵lekin wuh kyā karegā agar tū apnā hāth zarā baḥhā kar us kā jism^b chhū de? tab wuh tere muñh par hī tujh par lānat karegā.”

⁶rab ne iblīs se kahā, “ṭhik hai, wuh tere hāth meñ hai. lekin us kī jān ko mat chhernā.” ⁷iblīs rab ke huzūr se chalā gayā aur ayyūb ko satāne lagā. chāñd se le kar talwe tak ayyūb ke pūre jism par badtarīn qism ke phoṛe nikal āe. ⁸tab ayyūb rākh meñ baiṭh gayā aur ṭhikre se apnī jild ko khurachne lagā.

⁹us kī bīwī bolī, “kyā tū ab tak apne be’ilzām kirdār par qāim hai? allāh par lānat karke dam chhoṛ de!” ¹⁰lekin us ne jawāb diyā, “tū ahmaq aurat kī sī bāteñ kar rahī hai. allāh kī taraf se bhalāi to ham qabūl karte haiñ, to kyā munāsib nahīn ki us ke hāth se musibat bhī qabūl karen?” is sāre muāmale meñ ayyūb ne apne muñh se gunāh na kiyā.

ayyūb ke tīn dost

¹¹ayyūb ke tīn dost the. un ke nām ilīfaz temānī, bildad sūkhī aur zūfar nāmātī the. jab unheñ ittilā mili ki ayyūb par yih tamām āfat ā gai hai to har ek apne ghar se rawānā huā. unhoñ ne mil kar faisla kiyā ki ikatṭhe afsos karne aur ayyūb ko tasallī dene jāenge. ¹²jab unhoñ ne dūr se apnī nazar uṭhā kar ayyūb ko dekhā to us kī itnī burī hālat thī ki wuh pahchānā nahīn jātā thā. tab wuh zār-o-qatār rone lage. apne kapṛe phṛ kar unhoñ ne apne saron par kḥāk ḍālī. ¹³phir wuh us ke sāth zamīn par baiṭh gae. sāt din aur sāt rāt wuh isi hālat meñ rahe. is pūre arse meñ unhoñ ne ayyūb se ek bhī bāt na kī, kyūnki unhoñ ne dekhā ki wuh shadīd dard kā shikār hai.

^alafzī tarjumā: allāh ke farzand.

^blafzī tarjumā: gosht-post aur haḍḍiyāñ.

ayyūb kī āh-o-zārī

3 tab ayyūb bol uṭhā aur apne janm din par lānat karne lagā.

²us ne kahā,

³“wuh din miṭ jāe jab main ne janm liyā, wuh rāt jis ne kahā, ‘peṭ meñ laṛkā paidā huā hai!’ ⁴wuh din andherā hī andherā ho jāe, ek kiran bhī use raushan na kare. allāh bhī jo bulandiyon par hai us kā ḡhayāl na kare. ⁵tārīkī aur ghanā andherā us par qabzā kare, kāle kāle bādāl us par chhāe raheñ, hāñ wuh raushnī se mahrūm ho kar saḡht dahshatzadā ho jāe. ⁶ghanā andherā us rāt ko chhīn le jab main māñ ke peṭ meñ paidā huā. use na sāl, na kisī mahīne ke dinon meñ shumār kiyā jāe. ⁷wuh rāt bāñjh rahe, us meñ ḡhushī kā nārā na lagāyā jāe. ⁸jo dinon par lānat bhejte aur liwiyātān azhdahe ko tahrīk meñ lāne ke qābil hote haiñ wuhī us rāt par lānat kareñ. ⁹us rāt ke dhundalke meñ ṭimṭimāne wāle sitāre bujh jāeñ, fajr kā intizār karnā befāidā hī rahe balki wuh rāt tulū-e-subh kī palakeñ^a bhī na dekhe. ¹⁰kyūñki us ne merī māñ ko mujhe janm dene se na rokā, warnā yih tamām musībat merī āñkhoñ se chhupī rahtī.

¹¹main paidāish ke waqt kyūñ mar na gayā, māñ ke peṭ se nikalte waqt jāñ kyūñ na de dī? ¹²māñ ke ḡhuṭnoñ

ne mujhe ḡhushāmdīd kyūñ kahā, us kī chhātiyon ne mujhe dūdh kyūñ pilāyā? ¹³agar yih na hotā to is waqt main sukūn se leṭā rahtā, ārām se soyā hotā. ¹⁴main un hī ke sāth hotā jo pahle bādshāh aur duniyā ke mushīr the, jinhoñ ne khandarāt az sar-e-nau tāmīr kie. ¹⁵main un ke sāth hotā jo pahle hukmrān the aur apne ḡharoñ ko sone-chāñdī se bhar lete the. ¹⁶mujhe zāe ho jāne wāle bachche kī tarah kyūñ na zamīn meñ dabā diyā gayā? mujhe us bachche kī tarah kyūñ na dafnāyā gayā jis ne kabhī raushnī na dekhī? ¹⁷us jagah bedīn apnī belagām harkatoñ se bāz āte aur wuh ārām karte haiñ jo tag-o-dau karte karte thak gae the. ¹⁸wahāñ qaidī itmīnān se rahte haiñ, unheñ us zālīm kī āwāz nahīñ sunanī partī jo unheñ jīte jī hāñktā rahā. ¹⁹us jagah chhoṭe aur baṛe sab barābar hote haiñ, ḡhulām apne mālik se āzād rahtā hai.

²⁰allāh musībatzadon ko raushnī aur shikastādilon ko zindagī kyūñ atā kartā hai? ²¹wuh to maut ke intizār meñ rahte haiñ lekin befāidā. wuh khod khod kar use yūñ talāsh karte haiñ jis tarah kisī poshīdā ḡhazāne ko. ²²agar unheñ qabr nasib ho to wuh bāḡh bāḡh ho kar jashn manāte haiñ. ²³allāh us ko zindā kyūñ rakhtā

^apalakoñ se murād pahli kirneñ hai.

jis kī nazaron se rāstā oḡhal ho gayā hai aur jis ke chāroñ taraf us ne bār lagāi hai. ²⁴kyūñki jab mujhe roṭī khāñi hai to hāy hāy kartā hūñ, merī āheñ pāñi kī tarah muñh se phūṭ nikaltī haiñ. ²⁵jis chīz se main darta thā wuh mujh par āi, jis se main khauf khātā thā us se merā wāstā parā. ²⁶na mujhe itminān huā, na sukūn yā ārām balki mujh par bechainī ḡhālib āi.”

ilifaz kā etirāz: insān allāh ke huzūr
rāst nahīñ ṭhahar saktā

4 yih kuchh sun kar ilifaz temāñi ne jawāb diyā,
²“kyā tujh se bāt karne kā koī fāidā hai? tū to yih bardāsht nahīñ kar saktā. lekin dūsri taraf kaun apne alfāz rok saktā hai? ³zarā soch le, tū ne kḡhud bahutoñ ko tarbiyat dī, kāi logoñ ke thakemānde hāthoñ ko taqwiyyat dī hai. ⁴tere alfāz ne ṭhokar khāne wāle ko dubārā kharā kiyā, ḡagmagāte hue ghuṭne tū ne mazbūt kie. ⁵lekin ab jab musībat tujh par ā gai to tū use bardāsht nahīñ kar saktā, ab jab kḡhud us kī zad meñ ā gayā to tere roṅṅte khare ho gae haiñ. ⁶kyā terā etimād is par munhasir nahīñ hai ki tū allāh kā khauf māne, terī ummīd is par nahīñ ki tū be’ilzām rāhoñ par chale?

⁷soch le, kyā kabhī koī begunāh halāk huā hai? hargiz nahīñ! jo sīdhi

rāh par chalte haiñ wuh kabhī rū-e-zamīn par se miṭ nahīñ gae. ⁸jahāñ tak main ne dekhā, jo nāinsāfi kā hal chalāe aur nuqsān kā bij boe wuh is kī fasal kāṭṭā hai. ⁹aise log allāh kī ek phūñk se tabāh, us ke qahr ke ek jhoñke se halāk ho jāte haiñ. ¹⁰sherbabar kī dahāreñ kḡhāmosh ho gaiñ, jawān sher ke dāñt jhar gae haiñ. ¹¹shikār na milne kī wajah se sher halāk ho jātā aur shernī ke bachche parāḡandā ho jāte haiñ.

¹²ek bār ek bāt chori-chhupe mere pās pahuñchī, us ke chand alfāz mere kāñ tak pahuñch gae. ¹³rāt ko aisi royāeñ pesh āiñ jo us waqt dekhī jāti haiñ jab insān gahrī nīnd soyā hotā hai. in se main pareshānkun kḡhayālāt meñ mubtalā huā. ¹⁴mujh par dahshat aur thartharāhaṭ ḡhālib āi, merī tamām haḡḡdiyāñ laraz uṭhīñ. ¹⁵phir mere chehre ke sāmne se hawā kā jhoñkā guzar gayā aur mere tamām roṅṅte kharē ho gae. ¹⁶ek hastī mere sāmne kharī huī jise main pahchāñ na sakā, ek shakl merī āñkhoñ ke sāmne dikhāi dī. kḡhāmoshī thī, phir ek āwāz ne farmāyā, ¹⁷“kyā insān allāh ke huzūr rāstbāz ṭhahar saktā hai, kyā insān apne kḡhāliq ke sāmne pāk-sāf ṭhahar saktā hai?” ¹⁸dekh, allāh apne kḡhādimoñ par bharosā nahīñ kartā, apne farishtoñ ko wuh ahmaq ṭhahrātā hai. ¹⁹to phir wuh insān

par kyūn bharosā rakhe jo miṭṭi ke ghar meñ rahtā, aise makān meñ jis kī bunyād kḥāk par hī rakhī gai hai. use patange kī tarah kuchlā jātā hai. ²⁰subh ko wuh zindā hai lekin shām tak pāsh pāsh ho jātā, abad tak halāk ho jātā hai, aur koī bhī dhyān nahīn detā. ²¹us ke kḥaime ke rasse dhūle karo to wuh hikmat hāsīl kie baḡhair intiḡāl kar jātā hai.

allāh kī tāḡīb taslīm kar

5 beshak āwāz de, lekin kaun jawāb degā? koī nahīn! muqaddasīn meñ se tū kis kī taraf rujū kar saktā hai? ²kyūnki ahmaq kī ranjīdagī use mār ḡaltī, sādālah kī sargarmī use maut ke ghāṭ utār detī hai. ³mainī ne kḥud ek ahmaq ko jaṛ pakarte dekhā, lekin mainī ne fauran hī us ke ghar par lānat bhejī. ⁴us ke farzand najāt se dūr rahte. unheñ shahr ke darwāze meñ raundā jātā hai, aur bachāne wālā koī nahīn. ⁵bhūke us kī fasal khā jāte, kāntedār bāroñ meñ mahfūz māl bhī chhīn lete haiñ. pyāse afrād hānpṭe hue us kī daulat ke pīchhe paṛ jāte haiñ. ⁶kyūnki burāī kḥāk se nahīn nikaltī aur dukh-dard miṭṭi se nahīn phūṭtā ⁷balki insān kḥud is kā bāis hai, dukh-dard us kī wirāsat meñ hī pāyā jātā hai. yih itnā yaqīnī hai jitnā yih ki āḡ kī chingāriyāñ ūpar kī taraf urṭī haiñ.

⁸lekin agar mainī terī jagah hotā to allāh se daryāft kartā, use hī apnā muāmālā pesh kartā. ⁹wuhī itne azīm kām kartā hai ki koī un kī tah tak nahīn pahuñch saktā, itne mojize ki koī unheñ ḡin nahīn saktā. ¹⁰wuhī rū-e-zamīn ko bārish atā kartā, khule maidān par pānī barsā detā hai. ¹¹pasthāloñ ko wuh sarfarāz kartā aur mātām karne wāloñ ko uṭhā kar mahfūz maḡām par rakh detā hai. ¹²wuh chālakoñ ke mansūbe toṛ detā hai tāki un ke hāth nākām raheñ. ¹³wuh dānishmandoñ ko un kī apnī chālāki ke phande meñ phaīsā detā hai to hoshyāroñ kī sāzisheñ achānak hī kḥatm ho jāti haiñ. ¹⁴din ke waqt un par andherā chhā jātā, aur dopahar ke waqt bhī wuh ṭaṭol ṭaṭol kar phirte haiñ. ¹⁵allāh zarūratmandoñ ko un ke muñh kī talwār aur zabardast ke qabze se bachā letā hai. ¹⁶yūn pasthāloñ ko ummīd dī jāti aur nāinsāfi kā muñh band kiyā jātā hai.

¹⁷mubāarak hai wuh insān jis kī malāmat allāh kartā hai! chunānche qādir-e-mutlaq kī tāḡīb ko haqīr na jān. ¹⁸kyūnki wuh zaḡhmī kartā lekin marham-paṭṭī bhī lagā detā hai, wuh zarb lagātā lekin apne hāthoñ se shifā bhī baḡhshtā hai. ¹⁹wuh tujhe chhīh musibatoñ se chhuṛāegā, aur agar is ke bād bhī koī āe to tujhe nuqsān nahīn pahuñchegā. ²⁰agar kāl paṛe

to wuh fidyā de kar tujhe maut se bachāegā, jang meñ tujhe talwār kī zad meñ āne nahīn degā. ²¹tū zabān ke koṛoñ se mahfūz rahegā, aur jab tabāhī āe to ḍarne kī zarūrat nahīn hogī. ²²tū tabāhī aur kāl kī hañsī uṛāegā, zamīn ke wahshī jānwaroñ se khauf nahīn khāegā. ²³kyūñki terā khule maidān ke pattharoñ ke sāth ahd hogā, is lie us ke janglī jānwar tere sāth salāmatī se zindagī guzāreñge. ²⁴tū jān legā ki terā khaimā mahfūz hai. jab tū apne ghar kā muāinā kare to mālūm hogā ki kuchh gum nahīn huā. ²⁵tū dekhegā ki terī aulād baṛhtī jāegī, tere farzand zamīn par ghās kī tarah phailte jāeñge. ²⁶tū waqt par jamāshudā pūloñ kī tarah umrrasīdā ho kar qabr meñ utregā.

²⁷ham ne tahqīq karke mālūm kiyā hai ki aisā hī hai. chunāñche hamārī bāt sun kar use apnā le!”

ayyūb kā jawāb: sābit karo ki mujh se kyā ghaltī huī hai

6 tab ayyūb ne jawāb de kar kahā, ²“kāsh merī ranjīdagī kā wazn kiyā jā sake aur merī musibat tarāzū meñ tolī jā sake! ³kyūñki wuh samundar kī ret se zyādā bhārī ho gaī hai. isī lie merī bāteñ betukī sī lag rahī haiñ. ⁴kyūñki qādir-e-

mutlaq ke tīr mujh meñ gaṛ gae haiñ, merī rūh un kā zahr pī rahī hai. hāñ, allāh ke haulnāk hamle mere kḥilāf safārā haiñ. ⁵kyā janglī gadhā ḍhīnchūñ ḍhīnchūñ kartā hai jab use ghās dastyāb ho? yā kyā bail ḍakrātā hai jab use chārā hāsil ho? ⁶kyā phīkā khānā namak ke baḡhair khāyā jātā, yā aṇḍe kī safedī^a meñ zāiqā hai? ⁷aisī chīz ko main chhūtā bhī nahīñ, aisī kḥurāk se mujhe ghin hī ātī hai.

⁸kāsh merī guzārīsh pūrī ho jāe, allāh merī ārzū pūrī kare! ⁹kāsh wuh mujhe kuchal dene ke lie tayyār ho jāe, wuh apnā hāth baṛhā kar mujhe halāk kare. ¹⁰phir mujhe kam az kam tasallī hotī balki main mustaqil dard ke māre pech-o-tāb khāne ke bāwujūd kḥushī manātā ki main ne quddūs kḥudā ke farmānoñ kā inkār nahīñ kiyā.

¹¹merī itnī tāqat nahīñ ki mazīd intizār karūñ, merā kyā achchhā anjām hai ki sabar karūñ? ¹²kyā main pattharoñ jaisā tāqatwar hūñ? kyā merā jism pītal jaisā mazbūt hai? ¹³nahīñ, mujh se har sahārā chhīn liyā gayā hai, mere sāth aisā sulūk huā hai ki kāmyābī kā imkāñ hī nahīñ rahā.

¹⁴jo apne dost par mehrbānī karne se inkār kare wuh allāh kā khauf tark kartā hai. ¹⁵mere bhāiyōñ ne wādī

^ayā kḥatmī kā ras.

kī un nadiyoñ jaisī bewafāī kī hai jo barsāt ke mausam meñ apne kināroñ se bāhar ā jātī haiñ. ¹⁶us waqt wuh barf se bhar kar gadlī ho jātī haiñ, ¹⁷lekin urūj tak pahuñchte hī wuh sūkh jātī, taptī garmī meñ ojhal ho jātī haiñ. ¹⁸tab qāfile apnī rāhoñ se haṭ jāte haiñ tāki pānī mil jāe, lekin befāidā. wuh registān meñ pahuñch kar tabāh ho jāte haiñ. ¹⁹taimā ke qāfile is pānī kī talāsh meñ rahte, sabā ke safar karne wāle tājir us par ummīd rakhte haiñ, ²⁰lekin besūd. jis par unhoñ ne etimād kiyā wuh unheñ māyūs kar detā hai. jab wahāñ pahuñchte haiñ to sharmindā ho jāte haiñ.

²¹tum bhī itne hī bekār sābit hue ho. tum haulnāk bāt dekh kar dahshatzadā ho gae ho. ²²kyā main ne kahā, ‘mujhe tohfā de do, apnī daulat meñ se merī k̄hātīr rishwat do, ²³mujhe dushman ke hāth se chhuṛāo, fidyā de kar zālīm ke qabze se bachāo’?

²⁴mujhe sāf hidāyat do to main mān kar k̄hāmosh ho jāūngā. mujhe batāo ki kis bāt meñ mujh se ġhaltī huī hai. ²⁵sīdhī rāh kī bāteñ kitnī taqlīfdih ho saktī haiñ! lekin tumhārī malāmat se mujhe kis qism kī tarbiyat hāsīl hogī? ²⁶kyā tum samajhte ho ki k̄hālī alfāz muāmale ko hal karenge, go

tum māyūsī meñ muḅtalā ādmī kī bāt nazarandāz karte ho? ²⁷kyā tum yatīm ke lie bhī qur’ā ḍālte, apne dost ke lie bhī saudābāzī karte ho?

²⁸lekin ab k̄hud faislā karo, mujh par nazar ḍāl kar soch lo. allāh kī qasam, main tumhāre rū-ba-rū jhūṭ nahīñ boltā. ²⁹apnī ġhaltī taslīm karo tāki nāinsāfī na ho. apnī ġhaltī mān lo, kyūñki ab tak main haq par hūñ. ³⁰kyā merī zabān jhūṭ boltī hai? kyā main farebdih bāteñ pahchān nahīñ saktā?

allāh mujhe kyūñ nahīñ chhoṛtā?

7 insān duniyā meñ saḳht k̄hidmat karne par majbūr hotā hai, jīte jī wuh mazdūr kī sī zindagī guzārtā hai. ²ġhulām kī tarah wuh shām ke sāy kā ārzūmand hotā, mazdūr kī tarah mazdūrī ke intizār meñ rahtā hai. ³mujhe bhī bemānī mahīne aur musībat kī rāteñ nasīb huī haiñ. ⁴jab bistar par leṭ jātā to sochtā hūñ ki kab uṭh saktā hūñ? lekin lagtā hai ki rāt kabhī k̄hatm nahīñ hogī, aur main fajr tak bechainī se karwaṭeñ badaltā rahtā hūñ. ⁵mere jism kī har jagah kīre aur khurañd phail gae haiñ, merī sukaṛī huī jild meñ pīp paṛ gāī hai. ⁶mere din jūlāhe kī nāl^a se kahiñ zyādā tezī se guzar gae haiñ. wuh apne anjām tak

^ayānī shaṭal.

pahuñch gae haiñ, dhāgā khatm ho gayā hai.

⁷ai allāh, k̄hayāl rakh ki merī zindagī dam bhar kī hī hai! merī āñkheñ āindā kabhī k̄hushhālī nahīñ dekheñgī. ⁸jo mujhe is waqt dekhe wuh āindā mujhe nahīñ dekhegā. tū merī taraf dekhegā, lekin main hūngā nahīñ. ⁹jis tarah bādāl ojhal ho kar k̄hatm ho jātā hai usī tarah pātāl meñ utarne wālā wāpas nahīñ ātā. ¹⁰wuh dubārā apne ghar wāpas nahīñ āegā, aur us kā maqām use nahīñ jāntā.

¹¹chunāñche main wuh kuchh rok nahīñ saktā jo mere muñh se nikalnā chāhtā hai. main ranjīdā hālat meñ bāt karūñgā, apne dil kī talkhī kā izhār karke āh-o-zārī karūñgā. ¹²ai allāh, kyā main samundar yā samundarī azhdahā hūñ ki tū ne mujhe nazarband kar rakhā hai? ¹³jab main kahtā hūñ, ‘merā bistar mujhe tasallī de, sone se merā ḡham halkā ho jāe’ ¹⁴to tū mujhe haulnāk k̄hwāboñ se himmat hārne detā, royāoñ se mujhe dahshat khilātā hai. ¹⁵merī itnī burī hālat ho gaī hai ki sochtā hūñ, kāsh koī merā galā ghūñṭ kar mujhe mār ḍāle, kāsh main zindā na rahūñ balki dam chhoṛūñ. ¹⁶main ne zindagī ko radd kar diyā hai, ab main zyādā der tak zindā nahīñ rahūñgā. mujhe chhoṛ, kyūñki mere din dam bhar ke hī haiñ.

¹⁷insān kyā hai ki tū us kī itnī qadar kare, us par itnā dhyān de? ¹⁸wuh itnā aham to nahīñ hai ki tū har subh us kā muāinā kare, har lamhā us kī jāñch-paṛtāl kare. ¹⁹kyā tū mujhe takne se kabhī nahīñ bāz āegā? kyā tū mujhe itnā sukūn bhī nahīñ degā ki pal bhar ke lie thūk niglūñ? ²⁰ai insān ke pahredār, agar mujh se ḡhaltī huī bhī to is se main ne terā kyā nuqsān kiyā? tū ne mujhe apne ḡhazab kā nishānā kyūñ banāyā? main tere lie bojh kyūñ ban gayā hūñ? ²¹tū merā jurm muāf kyūñ nahīñ kartā, merā qusūr darguzar kyūñ nahīñ kartā? kyūñki jald hī main k̄hāk ho jāūñgā. agar tū mujhe talāsh bhī kare to nahīñ milūñgā, kyūñki main hūngā nahīñ.”

**bildad kā jawāb: apne
gunāh se taubā kar!**

8 tab bildad sūkhī ne jawāb de kar kahā,

²“tū kab tak is qism kī bāteñ karegā? kab tak tere muñh se āñdhī ke jhoñke nikleñge? ³kyā allāh insāf kā k̄hūñ kar saktā, kyā qādir-e-mutlaq rāstī ko āge pīchhe kar saktā hai? ⁴tere beṭoñ ne us kā gunāh kiyā hai, is lie us ne unheñ un ke jurm ke qabze meñ chhoṛ diyā. ⁵ab tere lie lāzim hai ki tū allāh kā tālib ho aur qādir-e-mutlaq se iltijā kare, ⁶ki tū pāk ho aur sīdhī rāh par chale. phir

wuh ab bhī terī k̄hātir josh meñ ā kar terī rāstbāzī kī sukūnatgāh ko bahāl karegā. ⁷tab terā mustaqbil nihāyat azīm hogā, k̄hwāh terī ibtidāi hālat kitnī past kyūn na ho.

⁸guzashtā nasl se zarā pūchh le, us par dhyān de jo un ke bāpdādā ne tahqīqāt ke bād mālūm kiyā. ⁹kyūnki ham k̄hud kal hī paidā hue aur kuchh nahīn jānte, zamīn par hamāre din sāy jaise ārizī haiñ. ¹⁰lekin yih tujhe tālīm de kar bāt batā sakte haiñ, yih tujhe apne dil meñ jamāshudā ilm pesh kar sakte haiñ. ¹¹kyā ābī narsal wahān ugtā hai jahān daldal nahīn? kyā sarkandā wahān phaltā phūltā hai jahān pānī nahīn? ¹²us kī koñpleñ abhī nikal rahī haiñ aur use torā nahīn gayā ki agar pānī na mile to bāqī hariyālī se pahle hī sūkh jātā hai. ¹³yih hai un kā anjām jo allāh ko bhūl jāte haiñ, isī tarah bedīn kī ummīd jāti rahtī hai. ¹⁴jis par wuh etimād kartā hai wuh nihāyat hī nāzūk hai, jis par us kā bharosā hai wuh makaṛī ke jāle jaisā kamzor hai. ¹⁵jab wuh jāle par ṭek lagāe to kharā nahīn rahtā, jab use pakar le to qāim nahīn rahtā.

¹⁶bedīn dhūp meñ shādāb bel kī mānīnd hai. us kī koñpleñ chāroñ taraf phail jāti, ¹⁷us kī jāreñ patthar ke dher par chhā kar un meñ ṭik jāti haiñ. ¹⁸lekin agar use ukhārā jāe to jis jagah pahle ug rahī thī wuh us kā inkār karke kahegī, ‘mainī ne tujhe

kabhī dekhā bhī nahīn.’ ¹⁹yih hai us kī rāh kī nām-nihād k̄hushī! jahān pahle thā wahān digar paude zamīn se phūṭ nikleñge.

²⁰yaqīnan allāh be’ilzām ādmī ko mustarad nahīn kartā, yaqīnan wuh sharīr ādmī ke hāth mazbūt nahīn kartā. ²¹wuh ek bār phir tujhe aisī k̄hushī bakhshegā ki tū hañs uṭhegā aur shādmānī ke nāre lagāegā. ²²jo tujh se nafrat karte haiñ wuh sharm se mulabbas ho jāeñge, aur bedīnoñ ke k̄haime nest-o-nābūd hoñge.”

ayyūb kā jawāb: sālis ke baḡhair mainī

rāstbāz nahīn ṭahar saktā

9 ayyūb ne jawāb de kar kahā, ²“mainī k̄hūb jāntā hūn ki terī bāt durust hai. lekin allāh ke huzūr insān kis tarah rāstbāz ṭahar saktā hai? ³agar wuh adālat meñ allāh ke sāth larnā chāhe to us ke hazār sawālāt par ek kā bhī jawāb nahīn de sakegā. ⁴allāh kā dil dānishmand aur us kī qudrat azīm hai. kaun kabhī us se bahs-mubāhasā karke kāmyāb rahā hai?

⁵allāh paharoñ ko khiskā detā hai, aur unheñ patā hī nahīn chaltā. wuh ḡhusse meñ ā kar unheñ ulṭā detā hai. ⁶wuh zamīn ko hilā detā hai to wuh laraz kar apnī jagah se haṭ jāti hai, us ke bunyādī satūn kāñp uṭhte haiñ. ⁷wuh sūraj ko hukm detā hai to tulū nahīn hotā, sitāroñ par muhr lagātā

hai to un kī chamak-damak band ho jāti hai.

⁸allāh hī āsmān ko khaime kī tarah tān detā, wuhī samundarī azhdahe kī piṭh ko pāon tale kuchal detā hai. ⁹wuhī dubb-e-akbar, jauze, kḥoshā-e-parwīn aur junūbī sitāron ke jhurmaton kā kḥāliq hai. ¹⁰wuh itne azīm kām kartā hai ki koī un kī tah tak nahīn pahuñch saktā, itne mojize kartā hai ki koī unheñ gin nahīn saktā. ¹¹jab wuh mere sāmne se guzare to main use nahīn dekhtā, jab wuh mere qarīb se phire to mujhe mālūm nahīn hotā. ¹²agar wuh kuchh chhīn le to kaun use rokegā? kaun us se kahegā, ‘tū kyā kar rahā hai?’ ¹³allāh to apnā ghāzab nāzil karne se bāz nahīn ātā. us ke rob tale rahab azhdahe ke madadgār bhī dabak gae.

¹⁴to phir main kis tarah use jawāb dūn, kis tarah us se bāt karne ke munāsib alfāz chun lūn? ¹⁵agar main haq par hotā bhī to apnā difā na kar saktā. is muḥkhalif se main iltijā karne ke ilāwā aur kuchh nahīn kar saktā. ¹⁶agar wuh merī chīkḥon kā jawāb detā bhī to mujhe yaqīn na ātā ki wuh merī bāt par dhyān degā.

¹⁷thorī sī ghalti ke jawāb meñ wuh mujhe pāsh pāsh kartā, bilāwajah mujhe bār bār zaḥmī kartā hai.

¹⁸wuh mujhe sāns bhī nahīn lene detā balki karwe zahr se ser kar detā hai.

¹⁹jahān tāqat kī bāt hai to wuhī qawī

hai, jahān insāf kī bāt hai to kaun use peshī ke lie bulā saktā hai? ²⁰go main begunāh hūn to bhī merā apnā muñh mujhe qusūrwar ṭhahrāegā, go be’ilzām hūn to bhī wuh mujhe mujrim qarār degā.

²¹jo kuchh bhī ho, main be’ilzām hūn! main apnī jān kī parwā hī nahīn kartā, apnī zindagī haqīr jāntā hūn. ²²kḥair, ek hī bāt hai, is lie main kahtā hūn, ‘allāh be’ilzām aur bedīn donoñ ko hī halāk kar detā hai.’ ²³jab kabhī achānak koī āfat insān ko maut ke ghāṭ utāre to allāh begunāh kī pareshānī par hañstā hai. ²⁴agar koī mulk bedīn ke hawāle kiyā jāe to allāh us ke qāziyon kī ānkheñ band kar detā hai. agar yih us kī taraf se nahīn to phir kis kī taraf se hai?

²⁵mere dīn dauṛne wāle ādmī se kahīn zyādā tezi se bīt gae. kḥushī dekhe baḡhair bhāg nikle haiñ. ²⁶wuh sarkande ke bahrī jahāzon kī tarah guzar gae haiñ, us uqāb kī tarah jo apne shikār par jhapaṭṭā märtā hai. ²⁷agar main kahūn, ‘āo main apnī āheñ bhūl jāūn, apne chehre kī udāsī dūr karke kḥushī kā izhār karūn’ ²⁸to phir bhī main un tamām takālīf se ḍartā hūn jo mujhe bardāsht karnī haiñ. kyūñki main jāntā hūn ki tū mujhe begunāh nahīn ṭhahrātā.

²⁹jo kuchh bhī ho mujhe qusūrwar hī qarār diyā gayā hai, chunāñche is kā kyā fāidā ki main bemānī tag-o-

dau meñ masrūf rahūnī? ³⁰go main sābun se nahā lūn aur apne hāth soḍe^a se dho lūn ³¹tāham tū mujhe gaṛhe kī kīchaṛ meñ yūn dhañsne detā hai ki mujhe apne kapṛon se ghin ātī hai.

³²allāh to mujh jaisā insān nahīn ki main jawāb meñ us se kahūn, ‘āo ham adālat meñ jā kar ek dūsre kā muqābalā karen.’ ³³kāsh hamāre darmiyān sālīs ho jo ham donoñ par hāth rakhe, ³⁴jo merī pīṭh par se allāh kā ḍandā haṭāe tāki us kā ḵhauf mujhe dahshatzadā na kare. ³⁵tab main allāh se ḵhauf khāe baḡhair boltā, kyūnki fitrī taur par main aisā nahīn hūn.

mujhe apnī jān se ghin ātī hai

10 mujhe apnī jān se ghin ātī hai. main āzādī se āh-o-zārī karūnga, khule taur par apnā dilī gham bayān karūnga. ²main allāh se kahūngā ki mujhe mujrim na ṭhahrā balki batā ki terā mujh par kyā ilzām hai. ³kyā tū zulm karke mujhe radd karne meñ ḵhushī mahsūs kartā hai hālānki tere apne hī hāthoñ ne mujhe banāyā? sāth sāth tū bedīnoñ ke mansūboñ par apnī manzūrī kā nūr chamkātā hai. kyā yih tujhe achchhā lagtā hai? ⁴kyā terī ānkheñ insānī haiñ? kyā tū sirf insān kī sī nazar

se dekhtā hai? ⁵kyā tere din aur sāl fānī insān jaise mahdūd haiñ? hargiz nahīn! ⁶to phir kyā zarurat hai ki tū mere qusūr kī talāsh aur mere gunāh kī taḥqīq kartā rahe? ⁷tū to jāntā hai ki main bequsūr hūn aur ki tere hāth se koī bachā nahīn saktā.

⁸tere apne hāthoñ ne mujhe tashkīl de kar banāyā. aur ab tū ne muṛ kar mujhe tabāh kar diyā hai. ⁹zarā is kā ḵhayāl rakh ki tū ne mujhe miṭṭī se banāyā. ab tū mujhe dubārā ḵhāk meñ tabdīl kar rahā hai. ¹⁰tū ne ḵhud mujhe dūdh kī tarah unḍel kar panīr kī tarah jamne diyā. ¹¹tū hī ne mujhe jild aur gosht-post se mulabbas kiyā, haḍḍiyōñ aur nason se tayyār kiyā. ¹²tū hī ne mujhe zindagī aur apnī mehrbānī se nawāzā, aur terī dekh-bhāl ne merī rūh ko mahfūz rakhā.

¹³lekin ek bāt tū ne apne dil meñ chhupāe rakhī, hāñ mujhe terā irādā mālūm ho gayā hai. ¹⁴wuh yih hai ki ‘agar ayyūb gunāh kare to main us kī pahrādārī karūnga. main use us ke qusūr se barī nahīn karūnga.’

¹⁵agar main qusūrwar hūn to mujh par afsos! aur agar main begunāh bhī hūn tāham main apnā sar uṭhāne kī jur’at nahīn kartā, kyūnki main sharm khā khā kar ser ho gayā hūn. mujhe ḵhūb musibat pilāi gai hai. ¹⁶aur agar main kharā bhī ho

^alafzī matlab: qaliyāb, lāi (lye).

jāūn to tū sherbabar kī tarah merā shikār kartā aur mujh par dubārā apnī mojizānā qudrat kā izhār kartā hai. ¹⁷tū mere k̄hilāf nae gawāhoñ ko khaṛā kartā aur mujh par apne ḡhazab meñ izāfā kartā hai, tere lashkar saf-dar-saf mujh par hamlā karte haiñ. ¹⁸tū mujhe merī māñ ke peṭ se kyūñ nikāl lāyā? behtar hotā ki main usī waqt mar jātā aur kisi ko nazar na ātā. ¹⁹yūñ hotā jaisā main kabhī zindā hī na thā, mujhe sīdhā māñ ke peṭ se qabr meñ pahuñchāyā jātā. ²⁰kyā mere din thoṛe nahīñ haiñ? mujhe tanhā chhoṛ! mujh se apnā muñh pher le tāki main chand ek lamhoñ ke lie k̄hush ho sakūñ, ²¹kyūñki jald hī mujhe kūch karke wahāñ jānā hai jahāñ se koī wāpas nahīñ ātā, us mulk meñ jis meñ tārīkī aur ghane sāy rahte haiñ. ²²wuh mulk andherā hī andherā aur kālā hī kālā hai, us meñ ghane sāy aur betartībī hai. wahāñ raushnī bhī andherā hī hai.”

zūfar kā jawāb: taubā kar

11 phir zūfar nāmātī ne jawāb de kar kahā,

²“kyā in tamām bātoñ kā jawāb nahīñ denā chāhie? kyā yih ādmī apnī k̄hālī bātoñ kī binā par hī rāstbāz ṭhahregā? ³kyā terī bemāñī bāteñ logoñ ke muñh yūñ band karenḡī ki tū āzādī se lān-tān kartā jāe aur koī

tujhe sharmindā na kar sake? ⁴allāh se tū kahtā hai, ‘merī tālīm pāk hai, aur terī nazar meñ main pāk-sāf hūñ.’

⁵kāsh allāh k̄hud tere sāth hamkalām ho, wuh apne honṭoñ ko khol kar tujh se bāt kare! ⁶kāsh wuh tere lie hikmat ke bhed khole, kyūñki wuh insān kī samajh ke nazdīk mojize se haiñ. tab tū jāñ letā ki allāh tere gunāh kā kāfī hissā darguzar kar rahā hai.

⁷kyā tū allāh kā rāz khol saktā hai? kyā tū qādir-e-mutlaq ke kāmīl ilm tak pahuñch saktā hai? ⁸wuh to āsmān se buland hai, chunāñche tū kyā kar saktā hai? wuh pātāl se gahrā hai, chunāñche tū kyā jāñ saktā hai? ⁹us kī lambāī zamīn se baṛī aur chauṛāī samundar se zyādā hai.

¹⁰agar wuh kahīñ se guzar kar kisi ko giriftār kare yā adālat meñ us kā hisāb kare to kaun use rokeḡā? ¹¹kyūñki wuh farebdih ādmiyoñ ko jāñ letā hai, jab bhī use burāī nazar āe to wuh us par k̄hūb dhyān detā hai. ¹²aql se k̄hālī ādmī kis tarah samajh pā saktā hai? yih utnā hī nāmumkin hai jitnā yih ki jangli gadhe se insān paidā ho.

¹³ai ayyūb, apnā dil pūre dhyān se allāh kī taraf māil kar aur apne hāth us kī taraf uṭhā! ¹⁴agar tere hāth gunāh meñ mulawwas hoñ to use dūr kar aur apne k̄haimē meñ burāī basne na de! ¹⁵tab tū be’ilzām hālat meñ

apnā chehrā uṭhā sakegā, tū mazbūti se kharā rahegā aur ḍaregā nahīn. ¹⁶tū apnā dukh-dard bhūl jāegā, aur wuh sirf guzare sailāb kī tarah yād rahegā. ¹⁷terī zindagī dopahar kī tarah chamakdār, terī tārikī subh kī mānind raushan ho jāegī. ¹⁸chūnki ummīd hogī is lie tū mahfūz hogā aur salāmāti se leṭ jāegā. ¹⁹tū ārām karegā, aur koī tujhe dahshatzadā nahīn karegā balki bahut log terī nazar-e-ināyat hāsīl karne kī koshish kareṅge. ²⁰lekin bedīnōn kī ānkheñ nākām ho jāeṅgī, aur wuh bach nahīn sakeṅge. un kī ummīd māyūskun hogī.^a

ayyūb kā jawāb: main mazāq
kā nishānā ban gayā hūn

12 ayyūb ne jawāb de kar kahā, ²lagtā hai ki tum hī wāhid dānishmand ho, ki hikmat tumhāre sāth hī mar jāegī. ³lekin mujhe samajh hai, is nāte se main tum se adnā nahīn hūn. waise bhī kaun aisi bāteñ nahīn jāntā? ⁴main to apne dostoñ ke lie mazāq kā nishānā ban gayā hūn, main jis kī duaeñ allāh suntā thā. hāñ, main jo begunāh aur be'ilzām hūn dūstroñ ke lie mazāq kā nishānā ban gayā hūn! ⁵jo sukūn se zindagī guzartā hai wuh musībatzadā ko haqīr jāntā hai. wuh kahtā hai,

'āo, ham use ṭhokar māreñ jis ke pāon ḍagmagāne lage haiñ.' ⁶ghāratgaroñ ke khaimoñ meñ ārām-o-sukūn hai, aur allāh ko taish dilāne wāle hifāzat se rahte haiñ, go wuh allāh ke hāth meñ haiñ.

⁷tāham tum kahte ho ki jānwaroñ se pūchh le to wuh tujhe sahih bāt sikhāeṅge. parindoñ se patā kar to wuh tujhe durust jawāb deṅge. ⁸zamīn se bāt kar to wuh tujhe tālim degī, balki samundar kī machhliyañ bhī tujhe is kā mafhūm sunāeṅgī. ⁹in meñ se ek bhī nahīn jo na jāntā ho ki rab ke hāth ne yih sab kuchh kiyā hai. ¹⁰usī ke hāth meñ har jāndār kī jān, tamām insānoñ kā dam hai. ¹¹kān to alfāz kī yūñ jānch-ṣarṭāl kartā hai jis tarah zabān khānoñ meñ imtiyāz kartī hai. ¹²aur hikmat un meñ pāī jāti hai jo umrāsīdā haiñ, samajh muta'addid din guzarne ke bād hī āti hai.

¹³hikmat aur qudrat allāh kī hai, wuhī maslahat aur samajh kā mālik hai. ¹⁴jo kuchh wuh ḍhā de wuh dubārā tāmir nahīn hogā, jise wuh giriftār kare use āzād nahīn kiyā jāegā. ¹⁵jab wuh pāñi roke to kāl ṣarṭā hai, jab use khulā chhoṛe to wuh mulk meñ tabāhī machā detā hai.

^ayā un kī wāhid ummīd is meñ hogī ki dam chhoṛeñ.

¹⁶us ke pās quwwat aur dānāi hai. bhaṭakne aur bhaṭkāne wālā donoñ hī us ke hāth meñ haiñ. ¹⁷mushīron ko wuh nange pāon apne sāth le jātā hai, qāziyon ko ahmaq sābit kartā hai. ¹⁸wuh bādshāhoñ kā paṭkā khol kar un kī kamron meñ rassā bāndhtā hai. ¹⁹imāmon ko wuh nange pāon apne sāth le jātā hai, mazbūti se khare ādmiyon ko tabāh kartā hai. ²⁰qābil-e-etimād afrād se wuh bolne kī qābiliyat aur buzurgoñ se imtiyāz karne kī liyāqat chhīn letā hai. ²¹wuh shurafā par apnī hiqārat kā izhār karke zor-āwaron kā paṭkā khol detā hai.

²²wuh andhere ke poshidā bhed khol detā aur gahrī tārikī ko raushnī meñ lātā hai. ²³wuh qaumon ko baṛā bhī banātā aur tabāh bhī kartā hai, ummatoñ ko muntashir bhī kartā aur un kī qiyādat bhī kartā hai. ²⁴wuh mulk ke rāhnumāon ko aql se mahrūm karke unheñ aise bayābān meñ āwārā phirne detā hai jahān rāstā hī nahīñ. ²⁵tab wuh andhere meñ raushnī ke baḡhair ṭaṭol ṭaṭol kar ghūmte haiñ. allāh hī unheñ nashe meñ dhut sharābiyon kī tarah bhaṭakne detā hai.

13 yih sab kuchh main ne apnī ānkhon se dekhā, apne kānon se sun kar samajh liyā hai. ²ilm ke lihāz se main tumhāre barābar hūñ. is nāte se main tum se kam

nahīñ hūñ. ³lekin main qādir-e-mutlaq se hī bāt karnā chāhtā hūñ, allāh ke sāth hī mubāhasā karne kī ārzū rakhtā hūñ.

⁴jahān tak tumhārā tālluq hai, tum sab farebdih lep lagāne wāle aur bekār ḍāktar ho. ⁵kāsh tum sarāsar ḡhāmosh rahte! aisā karne se tumhārī hikmat kahīñ zyādā zāhir hotī. ⁶mubāhase meñ zarā merā mauqif suno, adālat meñ mere bayānāt par ḡhaur karo!

⁷kyā tum allāh kī ḡhātīr kajrau bāteñ pesh karte ho, kyā usī kī ḡhātīr jhūṭ bolte ho? ⁸kyā tum us kī jānībdārī karnā chāhte ho, allāh ke haq meñ laṛnā chāhte ho? ⁹soch lo, agar wuh tumhārī jānch kare to kyā tumhārī bāt banegī? kyā tum use yūñ dhokā de sakte ho jis tarah insān ko dhokā diyā jātā hai?

¹⁰agar tum ḡhufiyā taur par bhī jānībdārī dikhāo to wuh tumheñ zarūr saḡht sazā degā. ¹¹kyā us kā rob tumheñ ḡhaufzadā nahīñ karegā? kyā tum us se saḡht dahshat nahīñ khāoge? ¹²phir jin kahāwaton kī yād tum dilāte rahte ho wuh rākh kī amsāl sābit hoñgī, patā chalegā kī tumhārī bāteñ miṭṭī ke alfāz haiñ.

¹³ḡhāmosh ho kar mujh se bāz āo! jo kuchh bhī mere sāth ho jāe, main bāt karnā chāhtā hūñ. ¹⁴main apne āp ko ḡhatre meñ ḡalne ke lie tayyār hūñ, main apnī jān par khelūngā.

¹⁵shāyad wuh mujhe mār ḍāle. koī bāt nahīn, kyūnki merī ummīd jāti rahī hai. jo kuchh bhī ho meñ usī ke sāmne apnī rāhoñ kā difā karūnga. ¹⁶aur is meñ main panāh letā hūn ki bedīn us ke huzūr āne kī jur'at nahīn kartā.

¹⁷dhyān se mere alfāz suno, apne kān mere bayānāt par dharo. ¹⁸tumheñ patā chalegā ki main ne ehtiyāt aur tartīb se apnā muāmālā tayyār kiyā hai. mujhe sāf mālūm hai ki main haq par hūn! ¹⁹agar koī mujhe mujrim sābit kar sake to main chup ho jāūngā, dam chhoṛne tak k̄hāmosh rahūngā.

ayyūb kī māyūsi meñ duā

²⁰ai allāh, merī sirf do darḵhwāsteñ manzūr kar tāki mujhe tujh se chhup jāne kī zarūrat na ho. ²¹pahle, apnā hāth mujh se dūr kar tāki terā k̄hauf mujhe dahshatzadā na kare. ²²dūsre, is ke bād mujhe bulā tāki main jawāb dūn, yā mujhe pahle bolne de aur tū hī is kā jawāb de.

²³mujh se kitne gunāh aur ḡhalityāñ huī haiñ? mujh par merā jurm aur merā gunāh zāhir kar! ²⁴tū apnā chehrā mujh se chhupāe kyūn rakhtā hai? tū mujhe kyūn apnā dushman samajhtā hai? ²⁵kyā tū hawā ke jhoñkoñ ke uṛāe hue patte

ko dahshat khilānā chāhtā, k̄hushk bhūse kā tāqqub karnā chāhtā hai?

²⁶yih terā hī faislā hai ki main talk̄h tajriboñ se guzarūn, terī hī marzī hai ki main apnī jawānī ke gunāhoñ kī sazā pāūn.^a ²⁷tū mere pāoñ ko kāṭh meñ ṭhoñk kar merī tamām rāhoñ kī pahrādārī kartā hai. tū mere har ek naqsh-e-qadam par dhyān detā hai, ²⁸go main mai kī ghisiṁ phaṭī mashk aur kīṛoñ kā k̄harāb kiyā huā libās hūn.

14 aurat se paidā huā insān chand ek din zindā rahtā hai, aur us kī zindagī bechainī se bharī rahtī hai. ²phūl kī tarah wuh chand lamhoñ ke lie phūṭ nikaltā, phir murjhā jātā hai. sāy kī tarah wuh thoṛī der ke bād ojhal ho jātā aur qāim nahīn rahtā. ³kyā tū wāqaī ek aisi maḵhlūq kā itne ḡhaur se muāinā karnā chāhtā hai? main kaun hūn ki tū mujhe peshī ke lie apne huzūr lāe?

⁴kaun nāpāk chīz ko pāk-sāf kar saktā hai? koī nahīn! ⁵insān kī umr to muqarrar huī hai, us ke mahīnoñ kī tādād tujhe mālūm hai, kyūnki tū hī ne us ke dinoñ kī wuh had bāndhī hai jis se āge wuh baṛh nahīn saktā. ⁶chunāñche apnī nigāh us se pher le aur use chhoṛ de tāki wuh mazdūr kī tarah apne thoṛe dinoñ se kuchh mazā le sake.

^alafzī tarjumā: mirās meñ pāūn.

⁷agar daraḡht ko kāṭā jāe to use thoṛī bahut ummīd bāqī rahtī hai, kyūnki ain mumkin hai ki muḡh se koṅpleṅ phūṭ nikleṅ aur us kī nai shāḡheṅ ugṭī jāeṅ. ⁸beshak us kī jāreṅ purānī ho jāeṅ aur us kā muḡh miṭṭī meṅ ḡhatm hone lage, ⁹lekin pānī kī ḡhushbū sūṅhte hī wuh koṅpleṅ nikālne lagegā, aur panīrī kī sī ṭahniyān us se phūṭne lageṅgī.

¹⁰lekin insān farḡ hai. marte waqt us kī har tarah kī tāqat jāṭī rahtī hai, dam chhoṛte waqt us kā nām-o-nishān tak nahīn rahtā. ¹¹wuh us jhīl kī mānind hai jis kā pānī ojhal ho jāe, us nadī kī mānind jo sukaḡ kar ḡhushk ho jāe. ¹²wafāt pāne wāle kā yihī hāl hai. wuh leṭ jāṭā aur kabhī nahīn uṭhegā. jab tak āsmān qāim hai na wuh jāḡ uṭhegā, na use jagāyā jāegā.

¹³kāsh tū mujhe pātāl meṅ chhupā detā, mujhe wahān us waqt tak poshidā rakhtā jab tak terā qahr ṭhanḡā na ho jāṭā! kāsh tū ek waqt muqarrar kare jab tū merā dubārā ḡhayāl karegā. ¹⁴(kyūnki agar insān mar jāe to kyā wuh dubārā zindā ho jāegā?) phir main apnī saḡht ḡhidmat ke tamām din bardāshṭ kartā, us waqt tak intizār kartā jab tak merī sabukdoshī na ho jāṭī. ¹⁵tab tū mujhe āwāz detā aur main jāwāb detā, tū apne hāthoṅ ke kām kā ārzūmand hotā. ¹⁶us waqt bhī tū mere har

qadam kā shumār kartā, lekin na sirf is maḡsad se ki mere ḡnāhoṅ par dhyān de. ¹⁷tū mere jāraim thailē meṅ bāndh kar us par muhr lagā detā, merī har ḡhaltī ko ḡhānk detā.

¹⁸lekin afsos! jis tarah pahāḡ gir kar chūr chūr ho jāṭā aur chaṭān khisak jāṭī hai, ¹⁹jis tarah bahtā pānī patthar ko ragaḡ ragaḡ kar ḡhatm kartā aur sailāb miṭṭī ko bahā le jāṭā hai usī tarah tū insān kī ummīd ḡhāk meṅ milā detā hai. ²⁰tū mukammal taur par us par ḡhālib ā jāṭā to wuh kūch kar jāṭā hai, tū us kā chehrā bigāḡ kar use fāriḡh kar detā hai. ²¹agar us ke bachchoṅ ko sarfarāz kiyā jāe to use patā nahīn chaltā, agar unheṅ past kiyā jāe to yih bhī us ke ilm meṅ nahīn āṭā. ²²wuh sirf apne hī jism kā dard mahsūs kartā aur apne lie hī mātam kartā hai.”

ilifaz kā jāwāb: ayyūb

kufṛ bak rahā hai

15 tab ilifaz temānī ne jāwāb de kar kahā,

²⁴kyā dānishmand ko jāwāb meṅ behūdā ḡhayālāt pesh karne chāhieṅ? kyā use apnā peṭ taptī mashriḡ hawā se bharnā chāhie? ³kyā munāsib hai ki wuh fuzūl bahs-mubāhasā kare, aisī bāteṅ kare jo befāidā haiṅ? hargiz nahīn!

⁴lekin terā rawayyā is se kahīn burā hai. tū allāh kā ḡhauf chhoḡ

kar us ke huzūr ḡhaur-o-ḡhauz karne kā farz haqīr jāntā hai. ⁵terā qusūr hī tere muñh ko aisī bāteñ karne kī tahrīk de rahā hai, isī lie tū ne chālākoñ kī zabān apnā li hai. ⁶mujhe tujhe qusūrwar ṭhahrāne kī zarūrat hī nahīñ, kyūñki terā apnā hī muñh tujhe mujrim ṭhahrātā hai, tere apne hī honṭ tere ḡhilāf gawāhī dete haiñ.

⁷kyā tū sab se pahle paidā huā insān hai? kyā tū ne pahāron se pahle hī janm liyā? ⁸jab allāh kī majlis mun'aqid ho jāe to kyā tū bhī un kī bāteñ suntā hai? kyā sirf tujhe hī hikmat hāsīl hai? ⁹tū kyā jāntā hai jo ham nahīñ jānte? tujhe kis bāt kī samajh āī hai jis kā ilm ham nahīñ rakhte? ¹⁰hamāre darmiyān bhī umrāsīdā buzurg haiñ, aise ādmī jo tere wālīd se bhī būrhe haiñ.

¹¹ai ayyūb, kyā terī nazar meñ allāh kī tasallī dene wālī bātoñ kī koī ahmiyat nahīñ? kyā tū is kī qadar nahīñ kar saktā ki narmī se tujh se bāt kī jā rahī hai? ¹²tere dil ke jazbāt tujhe yūñ urā kar kyūñ le jāeñ, terī āñkheñ kyūñ itnī chamak uṭheñ ¹³ki āḡhirkār tū apnā ḡhussā allāh par utār kar aisī bāteñ apne muñh se ugal de?

¹⁴bhalā insān kyā hai ki pāk-sāf ṭhahre? aurat se paidā huī maḡhlūq kyā hai ki rāstbāz sābit ho? kuchh bhī nahīñ! ¹⁵allāh to apne muqaddas ḡhādimoñ par bhī bharosā nahīñ

rakhtā, balki āsmān bhī us kī nazar meñ pāk nahīñ hai. ¹⁶to phir wuh insān par bharosā kyūñ rakhe jo qābil-e-ḡhīn aur bigarā huā hai, jo burāī ko pāñī kī tarah pī letā hai.

¹⁷merī bāt sun, maiñ tujhe kuchh sunānā chāhtā hūñ. maiñ tujhe wuh kuchh bayān karūnga jo mujh par zāhir huā hai, ¹⁸wuh kuchh jo dānishmandoñ ne pesh kiyā aur jo unheñ apne bāpdādā se milā thā. un se kuchh chhupāyā nahīñ gayā thā. ¹⁹(bāpdādā se murād wuh wāhid log haiñ jinheñ us waqt mulk diyā gayā jab koī bhī pardesī un meñ nahīñ phirtā thā).

²⁰wuh kahte the, bedīn apne tamām dīn ḡdar ke māre ṭaraptā rahtā, aur jitne bhī sāl zālim ke lie mahfūz rakhe gae haiñ utne hī sāl wuh pech-o-tāb khātā rahtā hai. ²¹dahshatnāk āwāzeñ us ke kānoñ meñ ḡñjṭī rahtī haiñ, aur amn-o-amān ke waqt hī tabāhī machāne wālā us par ṭūṭ partā hai. ²²use andhere se bachne kī ummīd hī nahīñ, kyūñki use talwār ke lie tayyār rakhā gayā hai.

²³wuh mārā mārā phirtā hai, āḡhirkār wuh gidhōñ kī ḡhorāk banegā. use ḡhud ilm hai ki tārikī kā dīn qarīb hī hai. ²⁴tangī aur musībat use dahshat khilātī, hamlā-āwar bādshāh kī tarah us par ḡhālib āṭī haiñ. ²⁵aur wajah kyā hai? yih ki us ne apnā hāth allāh ke ḡhilāf

uṭhāyā, qādir-e-mutlaq ke sāmne takabbur dikhāyā hai. ²⁶apnī moṭī aur mazbūt dhāl kī panāh meñ akar kar wuh tezī se allāh par hamlā kartā hai.

²⁷go is waqt us kā chehrā charbī se chamaktā aur us kī kamr moṭī hai, ²⁸lekin āindā wuh tabāhshudā shahron meñ basegā, aise makānoñ meñ jo sab ke chhoṛe hue haiñ aur jo jald hī patthar ke ḍher ban jāenge. ²⁹wuh amīr nahīñ hogā, us kī daulat qāim nahīñ rahegī, us kī jāyḍād mulk meñ phailī nahīñ rahegī.

³⁰wuh tārīkī se nahīñ bachegā. sholā us kī koñploñ ko murjhāne degā, aur allāh use apne muñh kī ek phūñk se uṛā kar tabāh kar degā. ³¹wuh dhoke par bharosā na kare, warnā wuh bhaṭak jāegā aur us kā ajr dhokā hī hogā. ³²waqt se pahle hī use is kā pūrā muāwazā milegā, us kī koñpal kabhī nahīñ phale phūlegī.

³³wuh angūr kī us bel kī mānind hogā jis kā phal kachchī hālat meñ hī gir jāe, zaitūn ke us daraḳht kī mānind jis ke tamām phūl jhar jāen. ³⁴kyūñki bedīnoñ kā jaththā banjar rahegā, aur āg rishwatḳhoroñ ke ḳhaimoñ ko bhasm karegī. ³⁵un ke pāoñ dukh-dard se bhāri ho jāte, aur wuh burāi ko janm dete haiñ. un kā peṭ dhokā hī paidā kartā hai.”

^alafzī tarjumā: apnī āñkheñ mere ḳhilāf tez kartā hai.

ayyūb kā jawāb: main begunāh hūñ
16 ayyūb ne jawāb de kar kahā, ²“is tarah kī main ne bahut sī bāteñ sunī haiñ, tumhāri tasallī sirf dukh-dard kā bāis hai. ³kyā tumhāri laffāzī kabhī ḳhatm nahīñ hogī? tujhe kyā chīz bechain kar rahī hai ki tū mujhe jawāb dene par majbūr hai? ⁴agar main tumhāri jagah hotā to main bhī tumhāri jaisī bāteñ kar saktā. phir main bhī tumhāre ḳhilāf puralfāz taqrīreñ pesh karke taubā taubā kah saktā. ⁵lekin main aisā na kartā. main tumheñ apnī bātoñ se taqwiyat detā, afsos ke izhār se tumheñ taskīn detā. ⁶lekin mere sāth aisā sulūk nahīñ ho rahā. agar main bolūñ to mujhe sukūn nahīñ miltā, agar chup rahūñ to merā dard dūr nahīñ hotā.

⁷lekin ab allāh ne mujhe thakā diyā hai, us ne mere pūre gharāne ko tabāh kar diyā hai. ⁸us ne mujhe sukarne diyā hai, aur yih bāt mere ḳhilāf gawāh ban gaī hai. merī dublī-patli hālat kharī ho kar mere ḳhilāf gawāhī detī hai. ⁹allāh kā ḳhazab mujhe phar rahā hai, wuh merā dushman aur merā muḳhālīf ban gayā hai jo mere ḳhilāf dānt pīs pīs kar mujhe apnī āñkhoñ se chhed rahā hai.^a ¹⁰log galā phar kar merā mazāq uṛāte, mere gāl par thappar

mār kar merī be'izzati karte haiñ. sab ke sab mere k̄hilāf muttahid ho gae haiñ. ¹¹allāh ne mujhe sharīron ke hawāle kar diyā, mujhe bedīnoñ ke changul meñ phaṅsā diyā hai. ¹²main sukūn se zindagī guzār rahā thā ki us ne mujhe pāsh pāsh kar diyā, mujhe gale se pakar kar zamīn par paṭakh diyā. us ne mujhe apnā nishānā banā liyā, ¹³phir us ke tīrandāzoñ ne mujhe gher liyā. us ne berahmī se mere gurdoñ ko chīr ḍālā, merā pit zamīn par uñḍel diyā. ¹⁴bār bār wuh merī qilābandī meñ raḥhnā ḍāltā rahā, pahalwān kī tarah mujh par hamlā kartā rahā.

¹⁵main ne ṭāñke lagā kar apnī jild ke sāth ṭāṭ kā libās joṛ liyā hai, apnī shān-o-shaukat k̄hāk meñ milāī hai. ¹⁶ro ro kar merā chehrā sūj gayā hai, merī palakoñ par ghanā andherā chhā gayā hai. ¹⁷lekin wajah kyā hai? mere hāth to zulm se barī rahe, merī duā pāk-sāf rahī hai. ¹⁸ai zamīn, mere k̄hūn ko mat ḍhāñpnā! merī āh-o-zārī kabhī ārām kī jagah na pāe balki gūñjtī rahe. ¹⁹ab bhī merā gawāh āsmān par hai, mere haq meñ gawāhī dene wālā bulandiyoñ par hai. ²⁰merī āh-o-zārī merā tarjumān hai, main beḳhwābī se allāh ke intizār meñ rahtā hūñ. ²¹merī āheñ allāh ke sāmne fānī insān ke haq meñ bāt kareñgī, us tarah jis tarah koī apne dost ke haq meñ bāt kare. ²²kyūñki

thoṛe hī sāloñ ke bād main us rāste par rawānā ho jāuñgā jis se wāpas nahīñ āuñgā.

allāh se iltijā

17 merī rūh shikastā ho gai, mere din bujh gae haiñ. qabristān hī mere intizār meñ hai. ²mere chāroñ taraf mazāq hī mazāq sunāī detā, merī āñkheñ logoñ kā haṭdharm rawayyā deḳhte deḳhte thak gai haiñ. ³ai allāh, merī zamānat mere apne hāthoñ se qabūl farmā, kyūñki aur koī nahīñ jo use de. ⁴un ke zahnoñ ko tū ne band kar diyā, is lie to un se izzat nahīñ pāegā. ⁵wuh us ādmī kī mānind haiñ jo apne dostoñ ko ziyāfat kī ḍāwat de, hālāñki us ke apne bachche bhūke mar rahe hoñ.

⁶allāh ne mujhe mazāq kā yūñ nishānā banāyā hai ki main qaumoñ meñ ibratangez misāl ban gayā hūñ. mujhe deḳhte hī log mere muñh par thūkte haiñ. ⁷merī āñkheñ ḡham khā khā kar dhundlā gai haiñ, mere āzā yahāñ tak sūkh gae ki sāyā hī rah gayā hai. ⁸yih dekh kar sidhī rāh par chalne wāloñ ke roñgte khare ho jāte aur begunāh bedīnoñ ke k̄hilāf mushta'il ho jāte haiñ. ⁹rāstbāz apnī rāh par qāim rahte, aur jin ke hāth pāk haiñ wuh taqwiyaṭ pāte haiñ. ¹⁰lekin jahāñ tak tum sab kā tālluq hai, āo dubārā mujh par hamlā karo!

mujhe tum mein ek bhī dānā ādmī nahīn milegā.

¹¹mere din guzar gae haiin. mere wuh mansūbe aur dil kī ārzūēn k̄hāk mein mil gāī haiin ¹²jin se rāt din mein badal gāī aur raushnī andhere ko dūr karke qarīb āī thī. ¹³agar main sirf itnī hī ummīd rakhūn kī pātāl merā ghar hogā to yih kaisī ummīd hogī? agar main apnā bistar tārikī mein bichhā kar ¹⁴qabr se kahūn, ‘tū merā bāp hai’ aur kīre se, ‘ai merī ammī, ai merī bahan’ ¹⁵to phir yih kaisī ummīd hogī? kaun kahegā, ‘mujhe tere lie ummīd nazar ātī hai?’ ¹⁶tab merī ummīd mere sāth pātāl mein utregī, aur ham mil kar k̄hāk mein dhañs jāenge.”

bildad: allāh bedīnoñ ko sazā detā hai

18 bildad sūkhī ne jawāb de kar kahā,

²“tū kab tak aisī bāteñ karegā? in se bāz ā kar hosh mein ā! tab hī ham sahīh bāt kar sakeñge. ³tū hamēñ dangar jaise ahmaq kyūn samajhtā hai? ⁴go tū āg-bagūlā ho kar apne āp ko phār rahā hai, lekin kyā tere bāis zamīn ko wīrān honā chāhie aur chañānoñ ko apnī jagah se khisaknā chāhie? hargiz nahīn!

⁵yaqīnan bedīn kā charāgh bujh jāegā, us kī āg kā sholā āindā nahīn chamkegā. ⁶us ke k̄haime mein raushnī andherā ho jāegī, us ke ūpar

kī shamā bujh jāegī. ⁷us ke lambe qadam ruk ruk kar āge barheñge, aur us kā apnā mansūbā use paṭaḳh degā.

⁸us ke apne pāoñ use jāl mein phañsā dete haiin, wuh dām par hī chaltā phirtā hai. ⁹phandā us kī eṛī pakar letā, kamand use jakar letī hai. ¹⁰use phañsāne kā rassā zamīn mein chhupā huā hai, rāste mein phandā bichhā hai.

¹¹wuh aisī chizoñ se ghirā rahtā hai jo use qadam-ba-qadam dahshat khilātī aur us kī nāk mein dam kartī haiin. ¹²āfat use harap kar lenā chāhtī hai, tabāhī tayyār kharī hai tāki use girte waqt hī pakar le. ¹³bīmārī us kī jild ko khā jātī, maut kā pahlauṭhā us ke āzā ko nigal letā hai. ¹⁴use us ke k̄haime kī hifāzat se chhīn liyā jātā aur ghasīṭ kar dahshatoñ ke bādshāh ke sāmne lāyā jātā hai.

¹⁵us ke k̄haime mein āg bastī, us ke ghar par gandhak bikhar jātī hai. ¹⁶nīche us kī jareñ sūkh jātī, ūpar us kī shāḳheñ murjhā jātī haiin. ¹⁷zamīn par se us kī yād miṭ jātī hai, kahīn bhī us kā nām-o-nishān nahīn rahtā.

¹⁸use raushnī se tārikī mein dhakelā jātā, duniyā se bhagā kar k̄hārīj kiyā jātā hai. ¹⁹qaum mein us kī na aulād na nasl rahegī, jahān pahle rahtā thā wahān koī nahīn bachegā. ²⁰us kā anjām dekh kar maghrib ke bāshindoñ ke roñṭe kharē ho jāte aur mashriq ke bāshinde dahshatzadā

ho jāte haiñ. ²¹yihī hai bedīn ke ghar kā anjām, usī ke maqām kā jo allāh ko nahīn jāntā.”

ayyūb: main jāntā hūñ ki merā najātdahindā zindā hai

19 tab ayyūb ne jawāb meñ kahā,

²“tum kab tak mujh par tashaddud karnā chāhte ho, kab tak mujhe alfāz se ṭukṛe ṭukṛe karnā chāhte ho? ³ab tum ne das bār mujhe malāmat kī hai, tum ne sharm kie baḡhair mere sāth badsulūkī kī hai. ⁴agar yih bāt sahīh bhī ho ki main ḡhalat rāh par ā gayā hūñ to mujhe hī is kā natijā bhugatnā hai. ⁵lekin chūñki tum mujh par apñī sabqat dikhānā chāhte aur merī ruswāī mujhe dāntne ke lie istemāl kar rahe ho ⁶to phir jān lo, allāh ne ḡhud mujhe ḡhalat rāh par lā kar apne dām se gher liyā hai.

⁷go main chīḡh kar kahūñ, ‘mujh par zulm ho rahā hai,’ lekin jawāb koī nahīn miltā. go main madad ke lie pukārūñ, lekin insāf nahīn pātā. ⁸us ne mere rāste meñ aisī dīwār kharī kar dī ki main guzar nahīn saktā, us ne merī rāhoñ par andherā hī chhā jāne diyā hai. ⁹us ne merī izzat mujh se chhīn kar mere sar se tāj utār diyā hai. ¹⁰chāroñ taraf se us ne mujhe dhā diyā to main tabāh huā. us ne merī ummīd ko daraḡht kī tarah

jaṛ se ukhāṛ diyā hai. ¹¹us kā qahr mere ḡhilāf bhaṛak uṭhā hai, aur wuh mujhe apne dushmanoñ meñ shumār kartā hai. ¹²us ke daste mil kar mujh par hamlā karne āe haiñ. unhoñ ne merī fasīl ke sāth miṭṭī kā ḡher lagāyā hai tāki us meñ raḡhnā ḡaleñ. unhoñ ne chāroñ taraf se mere ḡhaime kā muhāsarā kiyā hai.

¹³mere bhāiyōñ ko us ne mujh se dūr kar diyā, aur mere jānane wāloñ ne merā huqqā-pāñī band kar diyā hai. ¹⁴mere rishtedāroñ ne mujhe tark kar diyā, mere qarībī dost mujhe bhūl gae haiñ. ¹⁵mere dāmangīr aur naukarāniyāñ mujhe ajnabī samajhte haiñ. un kī nazar meñ main ajnabī hūñ. ¹⁶main apne naukar ko bulātā hūñ to wuh jawāb nahīn detā. go main apne muñh se us se iltijā karūñ to bhī wuh nahīn ātā.

¹⁷merī bīwī merī jān se ghin khātī hai, mere sage bhāī mujhe makrūh samajhte haiñ. ¹⁸yahāñ tak ki chhoṭe bachche bhī mujhe haqīr jānte haiñ. agar main uṭhne kī koshish karūñ to wuh apnā muñh dūsri taraf pher lete haiñ. ¹⁹mere dilī dost mujhe karāhiyat kī nigāh se deḡhte haiñ, jo mujhe pyāre the wuh mere muḡhālīf ho gae haiñ. ²⁰merī jild sukaṛ kar merī haḡḡiyōñ ke sāth jā lagī hai. main maut se bāl bāl bach gayā hūñ.^a

^alafzī tarjumā: ‘mere dāntoñ kī jild hī bach gai hai.’ matlab mubham sā hai.

²¹mere dosto, mujh par tars khāo, mujh par tars khāo. kyūnki allāh hī ke hāth ne mujhe mārā hai. ²²tum kyūn allāh kī tarah mere pichhe par gae ho, kyūn merā gosht khā khā kar ser nahīn hote?

²³kāsh merī bāteñ qalamband ho jāeñ! kāsh wuh yādgar par kandā kī jāeñ, ²⁴lohe kī chhainī aur sise se hameshā ke lie patthar meñ naqsh kī jāeñ! ²⁵lekin main jāntā hūn ki merā chhurāne wālā zindā hai aur ākhirkār mere haq meñ zamīn par kharā ho jāegā, ²⁶go merī jild yūn utārī bhī gai ho. lekin merī ārzū hai ki jism meñ hote hue allāh ko dekhūn, ²⁷ki main khud hī use dekhūn, na ki ajnabī balki apnī hī ānkhon se us par nigāh karūn. is ārzū kī shiddat se merā dil tabāh ho rahā hai.

²⁸tum kahte ho, ‘ham kitnī sakhtī se ayyūb kā tāqqub kareñge’ aur masle kī jar to usī meñ pinhān hai. ²⁹lekin tumheñ khud talwār se ḍarnā chāhie, kyūnki tumhārā ghussā talwār kī sazā ke laiq hai, tumheñ jānanā chāhie ki adālat āne wālī hai.”

zūfar: ghalat kām kī munsifānā
sazā dī jāegī

20 tab zūfar nāmātī ne jawāb de kar kahā,

²⁴“yaqīnan mere muztarib khayālāt aur wuh ehsāsāt jo mere andar se ubhar rahe haiñ mujhe jawāb dene

par majbūr kar rahe haiñ. ³mujhe aisi nasīhat sunanī parī jo merī be’izzatī kā bāis thī, lekin merī samajh mujhe jawāb dene kī tahrīk de rahī hai.

⁴kyā tujhe mālūm nahīn ki qadīm zamāne se yānī jab se insān ko zamīn par rakhā gayā ⁵sharīr kā fathmand nārā ārizī aur bedīn kī khushī pal bhar kī sābit huī hai? ⁶go us kā qad-o-qāmat āsmān tak pahuñche aur us kā sar bādalon ko chhue ⁷tāham wuh apne fuzle kī tarah abad tak tabāh ho jāegā. jinhon ne use pahle dekhā thā wuh pūchheñge, ‘ab wuh kahān hai?’

⁸wuh khwāb kī tarah uṛ jātā aur āindā kahīn nahīn pāyā jāegā, use rāt kī royā kī tarah bhulā diyā jātā hai. ⁹jis ānkh ne use dekhā wuh use āindā kabhī nahīn dekhegī. us kā ghar dubārā us kā mushāhadā nahīn karegā. ¹⁰us kī aulād ko gharībōn se bhīk māngnī paregī, us ke apne hāthōn ko daulat wāpas denī paregī. ¹¹jawānī kī jis tāqat se us kī haḍḍiyān bhārī haiñ wuh us ke sāth hī khāk meñ mil jāegī.

¹²burāī bedīn ke muñh meñ mīthī hai. wuh use apnī zabān tale chhupāe rakhtā, ¹³use mahfūz rakh kar jāne nahīn detā. ¹⁴lekin us kī khurāk peṭ meñ ā kar khārāb ho jātī balki sānp kā zahr ban jātī hai. ¹⁵jo daulat us ne nigal lī use wuh ugal degā, allāh hī yih chīzeñ us ke peṭ se khārij karegā. ¹⁶us ne sānp kā zahr chūs

liyā, aur sānp hī kī zabān use mār ḍālegī. ¹⁷wuh nadiyoñ se lutfandoz nahīn hogā, shahd aur bālāi kī nahron se mazā nahīn legā. ¹⁸jo kuchh us ne hāsīl kiyā use wuh hazm nahīn karegā balki sab kuchh wāpas karegā. jo daulat us ne apne kārobār se kamāi us se wuh lutf nahīn uṭhāegā. ¹⁹kyūñki us ne pashhālōñ par zulm karke unheñ tark kiyā hai, us ne aise gharoñ ko chhīn liyā hai jinheñ us ne tāmīr nahīn kiyā thā. ²⁰us ne peṭ meñ kabhī sukūn mahsūs nahīn kiyā balki jo kuchh bhī chāhtā thā use bachne nahīn diyā. ²¹jab wuh khānā khātā hai to kuchh nahīn bachtā, is lie us kī kḥushhālī qāim nahīn rahegī. ²²jūñ hī use kasrat kī chīzeñ hāsīl hoñgī wuh musibat meñ phañs jāegā. tab dukh-dard kā pūrā zor us par āegā. ²³kāsh allāh bedīn kā peṭ bhar kar apnā bharaktā qahr us par nāzil kare, kāsh wuh apnā ḡhazab us par barsāe.

²⁴go wuh lohe ke hathiyār se bhāg jāe, lekin pītal kā tīr use chīr ḍālegā. ²⁵jab wuh use apnī pīṭh se nikāle to tīr kī nok us ke kaleje meñ se niklegī. use dahshatnāk wāqiāt pesh āenge. ²⁶gahri tārīkī us ke kḥazānoñ kī tāk meñ baiṭhī rahegī. aisi āg jo insānoñ ne nahīn lagāi use bhasm karegī. us ke kḥaime ke jitne log bach nikle unheñ wuh khā jāegī. ²⁷āsmān use mujrim ṭhahrāegā, zamīn us ke kḥilāf gawāhī dene ke lie kharī ho

jāegī. ²⁸sailāb us kā ghar uṛā le jāegā, ḡhazab ke din shiddat se bahtā huā pāñi us par se guzaregā. ²⁹yih hai wuh ajr jo allāh bedīnoñ ko degā, wuh wirāsāt jise allāh ne un ke lie muqarrar kī hai.”

ayyūb: bahut dafā bedīnoñ

ko sazā nahīñ miltī

21 phir ayyūb ne jawāb meñ kahā,

²“dhyān se mere alfāz suno! yihī karne se mujhe tasallī do! ³jab tak main apnī bāt pesh na karūñ mujhe bardāsht karo, is ke bād agar chāho to merā mazāq uṛāo. ⁴kyā main kisi insān se ehtijāj kar rahā hūñ? hargiz nahīñ! to phir kyā ajab ki merī rūh itnī tang ā gai hai. ⁵mujh par nazar ḍālo to tumhāre roñgṭe kharē ho jāenge aur tum hairāñi se apnā hāth muñh par rakhoge.

⁶jab kabhī mujhe wuh kḥayāl yād ātā hai jo main pesh karnā chāhtā hūñ to main dahshatzadā ho jātā hūñ, mere jism par thartharāhaṭ tārī ho jāti hai. ⁷kḥayāl yih hai ki bedīn kyūñ jite rahte haiñ? na sirf wuh umrāsīdā ho jāte balki un kī tāqat barḥti rahti hai.

⁸un ke bachche un ke sāmne qāim ho jāte, un kī aulād un kī āñkhoñ ke sāmne mazbūt ho jāti hai. ⁹un ke ghar mahfūz haiñ. na koī chīz unheñ ḍarātī, na allāh kī sazā un par nāzil hotī hai. ¹⁰un kā sāñḍ nasl barḥāne

meñ kabhī nākām nahīn hotā, un kī gāy waqt par janm detī, aur us ke bachche kabhī zāe nahīn hote.

¹¹wuh apne bachchoñ ko bāhar khelne ke lie bhejte haiñ to wuh bher-bakriyon ke rewar kī tarah ghar se nikalte haiñ. un ke laṛke kūdte phāñdte nazar āte haiñ. ¹²wuh daf aur sarod bajā kar gīt gāte aur bānsrī kī surīlī āwāz nikāl kar apnā dil bahlāte haiñ. ¹³un kī zindagī khushhāl rahtī hai, wuh har din se pūrā lutf uṭhāte aur ākhirkār baṛe sukūn se pātāl meñ utar jāte haiñ.

¹⁴aur yih wuh log haiñ jo allāh se kahte haiñ, ‘ham se dūr ho jā, ham terī rāhoñ ko jānanā nahīn chāhte. ¹⁵qādir-e-mutlaq kaun hai ki ham us kī khidmat karen? us se duā karne se hameñ kyā fāidā hogā?’ ¹⁶kyā un kī khushhālī un ke apne hāth meñ nahīn hotī? kyā bedīnoñ ke mansūbe allāh se dūr nahīn rahte?

¹⁷aisā lagtā hai ki bedīnoñ kā charāgh kabhī nahīn bujhtā. kyā un par kabhī musibat ātī hai? kyā allāh kabhī qahr meñ ā kar un par wuh tabāhī nāzil kartā hai jo un kā munāsib hissā hai? ¹⁸kyā hawā ke jhoñke kabhī unheñ bhūse kī tarah aur āñdhī kabhī unheñ tūṛī kī tarah uṛā le jātī hai? afsos, aisā nahīn hotā. ¹⁹shāyad tum kaho, ‘allāh unheñ sazā dene ke bajāe un ke bachchoñ ko sazā degā.’ lekin maiñ kahtā hūñ ki use

bāp ko hī sazā denī chāhie tāki wuh apne gunāhoñ kā natījā khūb jān le. ²⁰us kī apnī hī āñkheñ us kī tabāhī dekheñ, wuh khud qādir-e-mutlaq ke ghazab kā pyālā pī le. ²¹kyūñki jab us kī zindagī ke muqarrarā din iḳhtitām tak pahuñcheñ to use kyā parwā hogī ki mere bād ghar wāloñ ke sāth kyā hogā.

²²lekin kaun allāh ko ilm sikhā saktā hai? wuh to bulandiyon par rahne wāloñ kī bhī adālat kartā hai. ²³ek shaḳhs wafāt pāte waqt khūb tandurust hotā hai. jīte jī wuh baṛe sukūn aur itminān se zindagī guzār sakā. ²⁴us ke bartan dūdh se bhare rahe, us kī haḍḍiyon kā gūdā tar-o-tāzā rahā. ²⁵dūsrā shaḳhs shikastā hālat meñ mar jātā hai aur use kabhī khushhālī kā lutf nasīb nahīn huā. ²⁶ab donoñ mil kar khāk meñ paṛe rahte haiñ, donoñ kīre-makoṛoñ se dhāñpe rahte haiñ.

²⁷suno, maiñ tumhāre khayālāt aur un sāzishoñ se wāqif hūñ jin se tum mujh par zulm karnā chāhte ho. ²⁸kyūñki tum kahte ho, ‘rais kā ghar kahāñ hai? wuh khaimā kidhar gayā jis meñ bedīn baste the? wuh apne gunāhoñ ke sabab se hī tabāh ho gae haiñ.’ ²⁹lekin un se pūchh lo jo idhar udhar safar karte rahte haiñ. tumheñ un kī gawāhī taslīm karnī chāhie ³⁰ki āfat ke din sharīr ko sahīh-salāmat

chhoṛā jātā hai, ki ḡhazab ke din use rihāi milti hai.

³¹kaun us ke rū-ba-rū us ke chāl-chalan kī malāmat kartā, kaun use us ke ḡhalat kām kā munāsib ajr detā hai? ³²log us ke janāze meñ sharīk ho kar use qabr tak le jāte haiñ. us kī qabr par chaukīdār lagāyā jātā hai. ³³wādī kī miṭṭī ke ḡhele use miṭhe lagte haiñ. janāze ke pīchhe pīchhe tamām duniyā, us ke āge āge anginat hujūm chaltā hai. ³⁴chunāñche tum mujhe abas bātoñ se kyūñ tasallī de rahe ho? tumhāre jawāboñ meñ tumhāri bewafāi hī nazar āti hai.”

ilīfaz: ayyūb sharīr hai

22 phir ilīfaz temāni ne jawāb de kar kahā,

²kyā allāh insān se fāidā uṭhā saktā hai? hargiz nahīñ! us ke lie dānishmand bhī fāide kā bāis nahīñ. ³agar tū rāstbāz ho bhī to kyā wuh is se apne lie nafā uṭhā saktā hai? hargiz nahīñ! agar tū be'ilzām zindagī guzāre to kyā use kuchh hāsil hotā hai? ⁴allāh tujhe terī ḡhudātars zindagī ke sabab se malāmat nahīñ kar rahā. yih na soch ki wuh isī lie adālat meñ tujh se jawāb talab kar rahā hai. ⁵nahīñ, wajah terī baṛī badkārī, tere lā-mahdūd gunāh haiñ.

⁶jab tere bhāiyōñ ne tujh se qarz liyā to tū ne bilāwajah wuh chīzeñ apnā lī hoñgī jo unhoñ ne tujhe

zamānat ke taur par dī thīñ, tū ne unheñ un ke kapṛoñ se mahrūm kar diyā hogā. ⁷tū ne thakemāndoñ ko pāñi pilāne se aur bhūke marne wāloñ ko khānā khilāne se inkār kiyā hogā. ⁸beshak terā rawayyā is ḡhayāl par mabnī thā ki pūrā mulk tāqatwaroñ kī milkiyat hai, ki sirf baṛe log us meñ rah sakte haiñ. ⁹tū ne bewāoñ ko ḡhālī hāth moṛ diyā hogā, yatīmoñ kī tāqat pāsh pāsh kī hogī. ¹⁰isī lie tū phandoñ se ḡhirā rahtā hai, achānak hī tujhe dahshatnāk wāqiāt ḡarāte haiñ. ¹¹yihī wajah hai ki tujh par aisā andherā chhā gayā hai ki tū dekh nahīñ saktā, ki sailāb ne tujhe ḡubo diyā hai.

¹²kyā allāh āsmān kī bulandiyōñ par nahīñ hotā? wuh to sitāroñ par nazar ḡaltā hai, ḡhwāh wuh kitne hī ūñche kyūñ na hoñ. ¹³to bhī tū kahtā hai, ‘allāh kyā jāntā hai? kyā wuh kāle bādaloñ meñ se dekh kar adālat kar saktā hai? ¹⁴wuh ḡhane bādaloñ meñ chhupā rahtā hai, is lie jab wuh āsmān ke gumbad par chaltā hai to use kuchh nazar nahīñ ātā.’ ¹⁵kyā tū us qadīm rāh se bāz nahīñ āegā jis par badkār chalte rahe haiñ? ¹⁶wuh to apne muqarrarā waqt se pahle hī sukaṛ gae. un kī bunyādeñ sailāb se hī uṛā lī gaiñ. ¹⁷unhoñ ne allāh se kahā, ‘ham se dūr ho jā,’ aur ‘ḡādir-e-mutlaq hamāre lie kyā kuchh kar saktā hai?’ ¹⁸lekin allāh hī ne un

ke gharoñ ko bharpūr ḡhushhālī se nawāzā, go bedinoñ ke bure mansūbe us se dūr hī dūr rahte haiñ. ¹⁹rāstbāz un kī tabāhī dekh kar ḡhush hue, bequsūroñ ne un kī hañsī urā kar kahā, ²⁰‘lo, yih dekho, un kī jāydād kis tarah miṭ gaī, un kī daulat kis tarah bhasm ho gaī hai!’

²¹ai ayyūb, allāh se sulah karke salāmāti hāsīl kar, tab hī tū ḡhushhālī pāegā. ²²allāh ke muñh kī hidāyat apnā le, us ke farmān apne dil meñ mahfūz rakh. ²³agar tū qādir-e-mutlaq ke pās wāpas āe to bahāl ho jāegā, aur tere ḡhaime se badī dūr hī rahegī. ²⁴sone ko ḡhāk ke barābar, ofīr kā ḡhālīs sonā wādī ke patthar ke barābar samajh le ²⁵to qādir-e-mutlaq ḡhud terā sonā hogā, wuhī tere lie chāñdī kā ḡher hogā. ²⁶tab tū qādir-e-mutlaq se lutfandoz hogā aur allāh ke huzūr apnā sar uṭhā sakegā. ²⁷tū us se iltijā karegā to wuh terī sunegā aur tū apnī mannateñ baṛhā sakegā. ²⁸jo kuchh bhī tū karne kā irādā rakhe us meñ tujhe kāmyābī hogī, terī rāhoñ par raushnī chamkegī. ²⁹kyūñki jo sheḡhī baghārtā hai use allāh past kartā jabki jo pasthāl hai use wuh najāt detā hai. ³⁰wuh bequsūr ko chhuṛātā hai, chunāñche agar tere hāth pāk hoñ to wuh tujhe chhuṛāegā.”

ayyūb: kāsh maiñ allāh ko kahīñ pātā

23 ayyūb ne jawāb meñ kahā, ²“beshak āj merī shikāyat sarkashī kā izhār hai, hālāñki maiñ apnī āhoñ par qābū pāne kī koshish kar rahā hūñ.

³kāsh maiñ use pāne kā ilm rakhūñ tāki us kī sukūnatgāh tak pahūñch sakūñ. ⁴phir maiñ apnā muāmālā tartībwar us ke sāmne pesh kartā, maiñ apnā muñh dalāil se bhar letā. ⁵tab mujhe us ke jawāboñ kā patā chaltā, maiñ us ke bayānāt par ḡhaur kar saktā. ⁶kyā wuh apnī azīm quwwat mujh se laṛne par sarf kartā? hargiz nahīñ! wuh yaqīnan mujh par tawajjuh detā. ⁷agar maiñ wahāñ us ke huzūr ā saktā to diyānatdār ādmī kī tarah us ke sāth muqaddamā laṛtā. tab maiñ hameshā ke lie apne munsif se bach nikaltā!

⁸lekin afsos, agar maiñ mashriq kī taraf jāūñ to wuh wahāñ nahīñ hotā, maḡhrib kī jāñib baṛhūñ to wahāñ bhī nahīñ miltā. ⁹shimāl maiñ use ḡhūñḡūñ to wuh dikhāī nahīñ detā, junūb kī taraf ruḡh karūñ to wahāñ bhī poshidā rahtā hai. ¹⁰kyūñki wuh merī rāh ko jāñtā hai. agar wuh merī jāñch-paṛtāl kartā to maiñ ḡhālīs sonā sābit hotā. ¹¹mere qadam us kī rāh meñ rahe haiñ, maiñ rāh se na bāññ, na dāññ taraf haṭā balki sīdhā us par chaltā rahā. ¹²maiñ us ke hoñṭoñ ke farmān se bāz nahīñ āyā

balki apne dil meñ hī us ke muñh kī bāteñ mahfūz rakhī haiñ.

¹³agar wuh faislā kare to kaun use rok saktā hai? jo kuchh bhī wuh karnā chāhe use amal meñ lātā hai. ¹⁴jo bhī mansūbā us ne mere lie bāndhā use wuh zarūr pūrā karegā. aur us ke zahan meñ mazīd bahut se aise mansūbe haiñ. ¹⁵isī lie main us ke huzūr dahshatzadā hūñ. jab bhī main in bātoñ par dhyān dūñ to us se ḍartā hūñ. ¹⁶allāh ne ḳhud mujhe shikastādil kiyā, qādir-e-mutlaq hī ne mujhe dahshat khilāi hai. ¹⁷kyūñki na main tārīkī se tabāh ho rahā hūñ, na is lie kī ghane andhere ne mere chehre ko ḍhāñp diyā hai.

zamin par kitnī nāinsāfi pāi jāti hai

24 qādir-e-mutlaq adālat ke auqāt kyūñ nahīñ muqarrar kartā? jo use jānte haiñ wuh aise din kyūñ nahīñ deḳhte? ²bedīñ apnī zamīnoñ kī hudūd ko āge pichhe karte aur dūsroñ ke rewaḍ lūṭ kar apnī charāgāhoñ meñ le jāte haiñ. ³wuh yatīmoñ kā gadhā hāñk kar le jāte aur is shart par bewā ko qarz dete haiñ kī wuh unheñ zamānat ke taur par apnā bail de. ⁴wuh zarūratmandoñ ko rāste se haṭāte haiñ, chunāñche mulk ke ḡharīboñ ko sarāsar chhup jānā partā hai.

⁵zarūratmand bayābān meñ janglī gadhoñ kī tarah kām karne ke lie

nikalte haiñ. ḳhurāk kā khoj lagā lagā kar wuh idhar udhar ghūmte phirte haiñ balki registān hī unheñ un ke bachchoñ ke lie khānā muhayyā kartā hai. ⁶jo khet un ke apne nahīñ haiñ un meñ wuh fasal kātṭe haiñ, aur bedīnoñ ke angūr ke bāḡhoñ meñ jā kar wuh do chār angūr chun lete haiñ jo fasal chunane ke bād bāqī rah gae the. ⁷kaproñ se mahrūm rah kar wuh rāt ko barahnā hālat meñ guzārte haiñ. sardī meñ un ke pās kambal tak nahīñ hotā. ⁸pahāroñ kī bārish se wuh bhīḡ jāte aur panāhgāh na hone ke bāis pattharoñ ke sāth lipaṭ jāte haiñ.

⁹bedīñ bāp se mahrūm bachche ko māñ kī god se chhīn lete haiñ balki is shart par musībatzadā ko qarz dete haiñ kī wuh unheñ zamānat ke taur par apnā shīrḳhwār bachchā de. ¹⁰ḡharīb barahnā hālat meñ aur kapre pahne baḡhair phirte haiñ, wuh bhūke hote hue pūle uṭhāe chalte haiñ. ¹¹zaitūn ke jo daraḳht bedīnoñ ne saf-dar-saf lagāe the un ke darmiyān ḡharīb zaitūn kā tel nikālte haiñ. pyāsī hālat meñ wuh sharīroñ ke hauzoñ meñ angūr ko pāoñ tale kuchal kar us kā ras nikālte haiñ. ¹²shahr se marne wāloñ kī āheñ nikaltī haiñ aur zaḳhmī log madad ke lie chīḳhte chillāte haiñ. is ke bāwujūd allāh kisī ko bhī mujrim nahīñ ṭhahrātā.

¹³yih bedīn un meñ se haiñ jo nūr se sarkash ho gae haiñ. na wuh us kī rāhoñ se wāqif haiñ, na un meñ rahte haiñ. ¹⁴subhsawere qātil uṭṭā hai tākī musibat zadā aur zarūrātmand ko qatl kare. rāt ko chor chakkar kāṭṭā hai. ¹⁵zinākār kī āñkheñ shām ke dhundalke ke intizār meñ rahtī haiñ, yih soch kar ki us waqt main kisi ko nazar nahīñ āūngā. nikalte waqt wuh apne muñh ko ḍhāñp letā hai. ¹⁶ḍākū andhere meñ gharoñ meñ naqb lagāte jabki din ke waqt wuh chhup kar apne pīchhe kundī lagā lete haiñ. nūr ko wuh jānte hī nahīñ. ¹⁷gahrī tārikī hī un kī subh hotī hai, kyūñki un kī ghane andhere kī dahshatoñ se dostī ho gāi hai.

¹⁸lekin bedīn pāñī kī satah par jhāg haiñ, mulk meñ un kā hissā malaūn hai aur un ke angūr ke bāghoñ kī taraf koī rujū nahīñ kartā. ¹⁹jis tarah kāl aur jhulastī garmī barf kā pāñī chhīn letī haiñ usī tarah pātāl gunāhgāroñ ko chhīn letā hai. ²⁰māñ kā rahm unheñ bhūl jātā, kīrā unheñ chūs letā aur un kī yād jāti rahtī hai. yaqīnan bedīnī lakaṛī kī tarah ṭuṭ jātī hai. ²¹bedīn bāñjh aurat par zulm aur bewāoñ se badsulūkī karte haiñ, ²²lekin allāh zabardastoñ ko apñī qudrat se ghasīṭ kar le jātā hai. wuh mazbūti se khaṛe bhī hoñ to bhī koī yaqīn nahīñ ki zindā raheñge. ²³allāh unheñ hifāzat se ārām karne

detā hai, lekin us kī āñkheñ un kī rāhoñ kī pahrādārī kartī rahtī haiñ. ²⁴lamhā bhar ke lie wuh sarfarāz hote, lekin phir nest-o-nābūd ho jāte haiñ. unheñ kḥāk meñ milā kar sab kī tarah jamā kiyā jātā hai, wuh gandum kī kaṭī huī bāloñ kī tarah murjhā jāte haiñ.

²⁵kyā aisā nahīñ hai? agar koī muttafiq nahīñ to wuh sābit kare ki main ghāltī par hūñ, wuh dikhāe ki mere dalāil bātil haiñ.”

bildad: allāh ke sāmne koī rāstbāz nahīñ ṭhahar saktā

25 phir bildad sūkhī ne jawāb de kar kahā,

²“allāh kī hukūmat dahshatnāk hai. wuhī apñī bulandiyoñ par salāmatī qāim rakhtā hai. ³kyā koī us ke dastoñ kī tādād gin saktā hai? us kā nūr kis par nahīñ chamaktā? ⁴to phir insān allāh ke sāmne kis tarah rāstbāz ṭhahar saktā hai? jo aurat se paidā huā wuh kis tarah pāk-sāf sābit ho saktā hai? ⁵us kī nazar meñ na chāñd purnūr hai, na sitāre pāk haiñ. ⁶to phir insān kis tarah pāk ṭhahar saktā hai jo kīrā hī hai? ādamzād to makoṛā hī hai.”

ayyūb: tū ne mujhe kitne achchhe mashware die haiñ!

26 ayyūb ne jawāb de kar kahā, ²“wāh jī wāh! tū ne kyā kḥūb

use saharā diyā jo bebas hai, kyā khūb us bāzū ko mazbūt kar diyā jo betāqat hai! ³tū ne use kitne achchhe mashware die jo hikmat se mahrūm hai, apnī samajh kī kitnī gahrī bāteñ us par zāhir kī haiñ. ⁴tū ne kis kī madad se yih kuchh pesh kiyā hai? kis ne terī rūh meñ wuh bāteñ dālīñ jo tere muñh se nikal āī haiñ?

kaun allāh kī azmat kā andāzā
lagā saktā hai?

⁵allāh ke sāmne wuh tamām murdā arwāh jo pānī aur us meñ rahne wāloñ ke niche bastī haiñ dar ke māre tarap uṭhtī haiñ. ⁶hāñ, us ke sāmne pātāl barahnā aur us kī gahrāiyāñ beniqāb haiñ.

⁷allāh hī ne shimāl ko wīrān-o-sunsān jagah ke ūpar tān liyā, usī ne zamīn ko yūñ lagā diyā ki wuh kisī chīz se laṭkī huī nahīñ hai. ⁸us ne apne bādaloñ meñ pānī lapet liyā, lekin wuh bojh tale na phaṭe. ⁹us ne apnā taḫt nazonē se chhupā kar apnā bādāl us par chhā jāne diyā. ¹⁰us ne pānī kī satah par dāirā banāyā jo raushnī aur andhere ke darmiyāñ had ban gayā.

¹¹āsmān ke satūñ laraz uṭhe. us kī dhamkī par wuh dahshatzadā hue. ¹²apnī qudrat se allāh ne samundar ko thamā diyā, apnī hikmat se rahab azhdahe ko ṭukre ṭukre kar diyā. ¹³us ke rūh ne āsmān ko sāf kiyā, us

ke hāth ne farār hone wāle sāñp ko chhed dālā. ¹⁴lekin aise kām us kī rāhoñ ke kināre par hī kie jāte haiñ. jo kuchh ham us ke bāre meñ sunte haiñ wuh dhīmī dhīmī āwāz se hamāre kān tak pahuñchtā hai. to phir kaun us kī qudrat kī karaktī āwāz samajh saktā hai?"

main bequsūr hūñ

27 phir ayyūb ne apnī bāt jāri rakhī,

²"allāh kī hayāt kī qasam jis ne merā insāf karne se inkār kiyā, qādir-e-mutlaq kī qasam jis ne merī zindagī talkh kar dī hai, ³mere jīte jī, hāñ jab tak allāh kā dam merī nāk meñ hai ⁴mere hoñt jhūṭ nahīñ boleñge, merī zabān dhokā bayān nahīñ karegī. ⁵main kabhī taslim nahīñ karūñga ki tumhārī bāt durust hai. main be'ilzām hūñ aur marte dam tak is ke ulaṭ nahīñ kahūñgā. ⁶main isrār kartā hūñ ki rāstbāz hūñ aur is se kabhī bāz nahīñ āūñgā. merā dil mere kisī bhī din ke bāre meñ mujhe malāmat nahīñ kartā.

⁷allāh kare ki mere dushman ke sāth wuhī sulūk kiyā jāe jo bedīnoñ ke sāth kiyā jāegā, ki mere muḫhālīf kā wuh anjām ho jo badkārōñ ko pesh āegā. ⁸kyūñki us waqt sharīr kī kyā ummīd rahegī jab use is zindagī se munqate kiyā jāegā, jab allāh us kī jāñ us se talab karegā? ⁹kyā

allāh us kī chīkheñ sunegā jab wuh musībat meñ phañs kar madad ke lie pukāregā? ¹⁰yā kyā wuh qādir-e-mutlaq se lutfandoz hogā aur har waqt allāh ko pukāregā?

¹¹ab main tumheñ allāh kī qudrat ke bāre meñ tālim dūngā, qādir-e-mutlaq kā irādā tum se nahīn chhupāūngā. ¹²dekho, tum sab ne is kā mushāhadā kiyā hai. to phir is qism kī bātil bāteñ kyūñ karte ho?

bedīn zindā nahīn rahegā

¹³bedīn allāh se kyā ajr pāegā, zālīm ko qādir-e-mutlaq se mīrās meñ kyā milegā? ¹⁴go us ke bachche muta'addid hoñ, lekin ākhirkār wuh talwār kī zad meñ āenge. us kī aulād bhūkī rahegī. ¹⁵jo bach jāeñ unheñ mohlak bīmārī se qabr meñ pahuñchāyā jāegā, aur un kī bewāeñ mātām nahīn kar pāengī. ¹⁶beshak wuh kḥāk kī tarah chāñdī kā dher lagāe aur mittī kī tarah nafīs kaproñ kā todā ikaṭṭhā kare, ¹⁷lekin jo kapre wuh jamā kare unheñ rāstbāz pahan legā, aur jo chāñdī wuh ikaṭṭhī kare use bequsūr taqsim karegā. ¹⁸jo ghar bedīn banā le wuh ghoñsle kī mānind hai, us ārizī jhoñprī kī mānind jo chaukīdār apne lie banā letā hai. ¹⁹wuh amīr hālat meñ so jātā hai, lekin ākhirī dafā. jab apnī āñkheñ khol letā to tamām daulat jāti rahī hai. ²⁰us par haulnāk wāqīat kā sailāb

ṭūṭ partā, use rāt ke waqt āndhī chhīn letī hai. ²¹mashriqī lū use uṛā le jāti, use uṭhā kar us ke maqām se dūr phaiñk detī hai. ²²berahmī se wuh us par yūñ jhapattā mārṭī rahtī hai ki use bār bār bhāgnā partā hai. ²³wuh tāliyāñ bajā kar apnī hiqārat kā izhār kartī, apnī jagah se āwāze kastī hai.

hikmat kahāñ pāi jāti hai?

28 yaqīnan chāñdī kī kāneñ hotī haiñ aur aisī jagheñ jahāñ sonā kḥālis kiyā jātā hai. ²lohā zamīn se nikālā jātā aur log patthar pighlā kar tānbā banā lete haiñ. ³insāñ andhere ko kḥatm karke zamīn kī gahrī gahrī jaghoñ tak kachchī dhāt kā khoj lagātā hai, kḥwāh wuh kitne andhere meñ kyūñ na ho. ⁴ek ajnabī qaum surang lagātī hai. jab rasson se laṭke hue kām karte aur insānoñ se dūr kān meñ jhūmte haiñ to zamīn par guzarne wāloñ ko un kī yād hī nahīn rahtī. ⁵zamīn kī satah par kḥurāk paidā hotī hai jabki us kī gahrāiyāñ yūñ tabdīl ho jāti haiñ jaise us meñ āg lagī ho. ⁶pattharon se sang-e-lājaward nikālā jātā hai jis meñ sone ke zarre bhī pāe jāte haiñ.

⁷yih aise rāste haiñ jo koī bhī shikārī parindā nahīñ jāntā, jo kisī bhī bāz ne nahīñ dekhā. ⁸jangal ke robdār jāñwaroñ meñ se koī bhī in rāhoñ par nahīñ chalā, kisī bhī sherbabar ne in par qadam nahīñ

rakhā. ⁹insān sang-e-chaqmāq par hāth lagā kar pahāroñ ko jaṛ se ultā detā hai. ¹⁰wuh patthar meñ surang lagā kar har qism kī qimti chiz dekh letā ¹¹aur zamīndoṛ nadiyoñ ko band karke poshidā chizeñ raushnī meñ lātā hai.

¹²lekin hikmat kahān pāi jāti hai, samajh kahān se milti hai? ¹³insān us tak jāne wālī rāh nahīn jāntā, kyūñki use mulk-e-hayāt meñ pāyā nahīn jātā. ¹⁴samundar kahtā hai, ‘hikmat mere pās nahīn hai,’ aur us kī gahrāiyāñ bayān karti haiñ, ‘yahān bhī nahīn hai.’

¹⁵hikmat ko na khalis sone, na chāñdī se kharidā jā saktā hai. ¹⁶use pāne ke lie na ofir kā sonā, na beshqimat aqīq-e-ahmar^a yā sang-e-lājaward^b kāfi haiñ. ¹⁷sonā aur shishā us kā muqābalā nahīn kar sakte, na wuh sone ke zewarāt ke iwaz mil sakti hai. ¹⁸us kī nisbat mūngā aur billaur kī kyā qadar hai? hikmat se bhari thaili motiyon se kahin zyada qimti hai. ¹⁹ethūpiyā kā zabarjad^c us kā muqābalā nahīn kar saktā, use khalis sone ke lie kharidā nahīn jā saktā.

²⁰hikmat kahān se āti, samajh kahān se mil sakti hai? ²¹wuh tamām jāndāroñ se poshidā rahti balki parindoñ se bhī chhupī rahti

hai. ²²pātāl aur maut us ke bāre meñ kahte haiñ, ‘ham ne us ke bāre meñ sirf afwāheñ sunī haiñ.’

²³lekin allāh us tak jāne wālī rāh ko jāntā hai, use mālūm hai ki kahān mil sakti hai. ²⁴kyūñki usī ne zamīn kī hudūd tak dekhā, āsmān tale sab kuchh par nazar ḍālī ²⁵tāki hawā kā wazn muqarrar kare aur pāñi kī paimāish karke us kī hudūd muta’ayyin kare. ²⁶usī ne bārish ke lie farmāñ jāri kiyā aur bādāl kī kaṛakti bijli ke lie rāstā tayyār kiyā. ²⁷usī waqt us ne hikmat ko dekh kar us kī jāñch-ḥaṭāl kī. us ne use qaim bhī kiyā aur us kī tah tak tahqiq bhī kī. ²⁸insān se us ne kahā, ‘suno, allāh kā khauf mānanā hī hikmat aur burāi se dūr rahnā hī samajh hai.’”

kāsh meri zindagi pahle ki tarah ho

29 ayyūb ne apni bāt jāri rakh kar kahā,

²“kāsh main dubārā māzi ke wuh din guzār sakūñ jab allāh meri dekh-bhāl kartā thā, ³jab us kī shamā mere sar ke ūpar chamakti rahī aur main us kī raushni kī madad se andhere meñ chaltā thā. ⁴us waqt meri jawāni urūj par thī aur merā khaīmā allāh ke sāy meñ rahtā thā. ⁵qādir-e-mutlaq mere sāth thā, aur main apne beṛoñ se ghirā rahtā thā. ⁶kasrat ke bāis mere

^acarnelian

^blapis lazuli

^cperidot

qadam dahī se dhoe rahte aur chaṭān se tel kī nadiyān phūṭ kar nikaltī thīn.

⁷jab kabhī main shahr ke darwāze se nikal kar chauk meñ apnī kursī par baiṭh jātā ⁸to jawān ādmī mujhe dekh kar pīchhe haṭ kar chhup jāte, buzurg uṭh kar khare rahte, ⁹raīs bolne se bāz ā kar muñh par hāth rakhte, ¹⁰shurafā kī āwāz dab jāti aur un kī zabān tālū se chipak jāti thī.

¹¹jis kān ne merī bāteñ sunīn us ne mujhe mubāarak kahā, jis ānkh ne mujhe dekhā us ne mere haq meñ gawāhī dī. ¹²kyūnki jo musībat meñ ā kar āwāz detā use main bachātā, besahārā yatīm ko chhuṭkārā detā thā. ¹³tabāh hone wāle mujhe barkat dete the. mere bāis bewāon ke dilon se khushī ke nāre ubhar āte the. ¹⁴main rāstbāzī se mulabbas aur rāstbāzī mujh se mulabbas rahtī thī, insāf merā choḡhā aur pagārī thā.

¹⁵andhoñ ke lie main ānkhēñ, langarōñ ke lie pāon banā rahtā thā. ¹⁶main ḡhariboñ kā bāp thā, aur jab kabhī ajnabī ko muqaddamā larnā parā to main ḡhaur se us ke muāmale kā muāinā kartā thā tāki us kā haq mārā na jāe. ¹⁷main ne bedīn kā jabrā toṭ kar us ke dāntoñ meñ se shikār chhuṭāyā.

¹⁸us waqt merā khayāl thā, ‘main apne hī ghar meñ wafāt pāūngā, sīmurḡh kī tarah apnī zindagī ke dinoñ meñ izāfā karūngā. ¹⁹merī

jareñ pānī tak phailī aur merī shākheñ os se tar raheñgī. ²⁰merī izzat har waqt tāzā rahegi, aur mere hāth kī kamān ko naī taqwiyaat milti rahegi.’

²¹log merī sun kar khāmoshī se mere mashwaroñ ke intizār meñ rahte the. ²²mere bāt karne par wuh jawāb meñ kuchh na kahte balki mere alfāz halkī sī būndā-bāndī kī tarah un par ṭapakte rahte. ²³jis tarah insān shiddat se bārish ke intizār meñ rahtā hai usī tarah wuh mere intizār meñ rahte the. wuh muñh pasār kar bahār kī bārish kī tarah mere alfāz ko jazb kar lete the. ²⁴jab main un se bāt karte waqt muskurātā to unheñ yaqīn nahīn ātā thā, merī un par mehrbānī un ke nazdīk nihāyat qīmtī thī. ²⁵main un kī rāh un ke lie chun kar un kī qiyādat kartā, un ke darmiyān yūn bastā thā jis tarah bādshāh apne dastoñ ke darmiyān. main us kī mānind thā jo mātam karne wāloñ ko tasallī detā hai.

mujhe radd kiyā gayā hai

30 lekin ab wuh merā mazāq uṭate hain, hālānki un kī umr mujh se kam hai aur main un ke bāpoñ ko apnī bheṭ-bakriyoñ kī dekh-bhāl karne wāle kuttoñ ke sāth kām par lagāne ke bhī lāiq nahīn samajhtā thā. ²mere lie un ke hāthoñ kī madad kā kyā fāidā thā? un kī

pūrī tāqat to jāti rahī thī. ³khurāk kī kamī aur shadīd bhūk ke māre wuh khushk zamīn kī thoṛī bahut paidāwār katar katar kar khāte haiñ. har waqt wuh tabāhī aur wīrānī ke dāman meñ rahte haiñ. ⁴wuh jhāriyon se khatmī kā phal toṛ kar khāte, jhāriyon^a kī jareñ āg tāpne ke lie ikaṭṭhī karte haiñ. ⁵unheñ ābādiyon se khārij kiyā gayā hai, aur log ‘chor chor’ chillā kar unheñ bhagā dete haiñ. ⁶unheñ ghāṭiyon kī dhalānon par basnā partā, wuh zamīn ke ghāron meñ aur pattharon ke darmiyān hī rahte haiñ. ⁷jhāriyon ke darmiyān wuh āwāzeñ dete aur mil kar ūṅkaṭāron tale dabak jāte haiñ. ⁸in kamīne aur benām logon ko mār mār kar mulk se bhagā diyā gayā hai.

⁹aur ab main in hī kā nishānā ban gayā hūñ. apne gīton meñ wuh merā mazāq urāte haiñ, merī burī hālat un ke lie mazhakāḱhez misāl ban gāi hai. ¹⁰wuh ghīn khā kar mujh se dūr rahte aur mere muñh par thūkne se nahīn rukte. ¹¹chūñki allāh ne merī kamān kī tānt khol kar merī ruswāi kī hai, is lie wuh merī maujūdagi meñ belagām ho gae haiñ. ¹²mere dahne hāth hujūm khāre ho kar mujhe thokar khilāte aur merī fasīl ke sāth miṭṭī ke dher lagāte haiñ tāki us meñ rakhnā

ḍāl kar mujhe tabāh karen. ¹³wuh merī qilābandiyāñ dhā kar mujhe khāk meñ milāne meñ kāmyāb ho jāte haiñ. kisī aur kī madad darkār hī nahīñ. ¹⁴wuh rakhne meñ dākhil hote aur jauq-dar-jauq tabāhshudā fasīl meñ se guzar kar āge barhte haiñ. ¹⁵haulnāk wāqiāt mere khilāf khāre ho gae haiñ, aur wuh tez hawā kī tarah mere waqār ko urā le jā rahe haiñ. merī salāmatī bādāl kī tarah ojhal ho gāi hai.

¹⁶aur ab merī jān nīkal rahī hai, main musībat ke dīnon ke qābū meñ ā gayā hūñ. ¹⁷rāt ko merī hadḍiyon ko chhedā jātā hai, katarne wālā dard mujhe kabhī nahīñ chhoṛtā. ¹⁸allāh bare zor se merā kapṛā pakar kar garebān kī tarah mujhe apnī saḱht girift meñ rakhtā hai. ¹⁹us ne mujhe kīchaṛ meñ phaiñk diyā hai, aur dekhne meñ main khāk aur miṭṭī hī ban gayā hūñ. ²⁰main tujhe pukārtā, lekin tū jawāb nahīñ detā. main khāṛā ho jātā, lekin tū mujhe ghūrtā hī rahtā hai. ²¹tū mere sāth apnā sulūk badal kar mujh par zulm karne lagā, apne hāth ke pūre zor se mujhe satāne lagā hai. ²²tū mujhe urā kar hawā par sawār hone detā, garajte tūfān meñ ghulne detā hai. ²³hāñ, ab main jāntā hūñ ki tū mujhe maut ke hawāle karegā, us ghar meñ

^ayāñi jhāri banām brūm, sink qism kī jhāri jis ke phūl zard hote haiñ.

pahuñchægā jahān ek din tamām jāndār jamā ho jāte haiñ.

²⁴yaqīnan main ne kabhī bhī apnā hāth kisī zarūratmand ke k̄hilāf nahīn uṭhāyā jab us ne apnī musibat meñ āwāz dī. ²⁵balki jab kisī kā burā hāl thā to main hamdardī se rone lagā, gharibōn kī hālat dekh kar merā dil ḡham khāne lagā. ²⁶tāham mujh par musibat āi, agarche main bhalāi kī ummīd rakh saktā thā. mujh par ghanā andherā chhā gayā, hālānki main raushnī kī tawaqqo kar saktā thā. ²⁷mere andar sab kuchh muztarib hai aur kabhī ārām nahīn kar saktā, merā wāstā taqlīfdih dinoñ se paṛtā hai. ²⁸main mātāmī libās meñ phirtā hūñ aur koī mujhe tasallī nahīn detā, hālānki main jamā'at meñ khare ho kar madad ke lie āwāz detā hūñ. ²⁹main gīdaṛōn kā bhāi aur uqābī ullū'on kā sāthī ban gayā hūñ. ³⁰merī jild kālī ho gai, merī haḍḍiyāñ taptī garmī ke sabab se jhulas gai haiñ. ³¹ab merā sarod sirf mātam karne aur merī bānsrī sirf rone wāloñ ke lie istemāl hotī hai.

merī āk̄hiri bāt: main begunāh hūñ

31 main ne apnī ānkhoñ se ahd bāndhā hai. to phir main kis tarah kisī kuñwārī par nazar ḍāl saktā hūñ? ²kyūñki insān ko āsmān par rahne wāle k̄hudā kī taraf se kyā nasīb hai, use bulandiyōñ par basne

wāle qādir-e-mutlaq se kyā wirāsat pānā hai? ³kyā aisā nahīn hai ki nārāst shakhs ke lie āfat aur badkār ke lie tabāhī muqarrar hai? ⁴merī rāheñ to allāh ko nazar ātī haiñ, wuh merā har qadam gin letā hai.

⁵na main kabhī dhoke se chalā, na mere pāoñ ne kabhī fareb dene ke lie phurtī kī. agar is meñ zarā bhī shak ho ⁶to allāh mujhe insāf ke tarāzū meñ tol le, allāh merī be'ilzām hālat mālūm kare. ⁷agar mere qadam sahīh rāh se haṭ gae. merī ānkheñ mere dil ko ḡhalat rāh par le gaīñ yā mere hāth dāghdār hue ⁸to phir jo bij main ne boyā us kī paidāwār koī aur khāe, jo fasleñ main ne lagāīñ unheñ ukhṛā jāe.

⁹agar merā dil kisī aurat se nājāiz tālluqāt rakhne par uksāyā gayā aur main is maqsad se apne paṛosī ke darwāze par tāk lagāe baiṭhā ¹⁰to phir allāh kare ki merī bīwī kisī aur ādmī kī gandum pīse, ki koī aur us par jhuk jāe. ¹¹kyūñki aisi harkat sharmnāk hotī, aisā jurm sazā ke lāiq hotā hai. ¹²aise gunāh kī āg pātāl tak sab kuchh bhasm kar detī hai. agar wuh mujh se sarzad hotā to merī tamām fasal jaṛoñ tak rākh kar detā.

¹³agar merā naukar-naukarāniyōñ ke sāth jhagaṛā thā aur main ne un kā haq mārā ¹⁴to main kyā karūñ jab allāh adālat meñ khaṛā ho jāe? jab wuh merī pūchh-gachh kare to main

use kyā jawāb dūn? ¹⁵kyūnki jis ne mujhe merī mān ke peṭ meñ banāyā us ne unheñ bhī banāyā. ek hī ne unheñ bhī aur mujhe bhī rahm meñ tashkīl diyā.

¹⁶kyā main ne pasthālon kī zarūriyāt pūrī karne se inkār kiyā yā bewā kī ānkhon ko bujhne diyā? hargiz nahīn! ¹⁷kyā main ne apnī roṭī akele hī khāi aur yatīm ko us meñ sharīk na kiyā? ¹⁸hargiz nahīn, balki apnī jawānī se le kar main ne us kā bāp ban kar us kī parwarish kī, apnī paidāish se hī bewā kī rāhnumāi kī. ¹⁹jab kabhī main ne dekhā ki koī kapron kī kamī ke bāis halāk ho rahā hai, ki kisī gharīb ke pās kambal tak nahīn ²⁰to main ne use apnī bheṛon kī kuchh ūn dī tāki wuh garm ho sake. aise log mujhe duā dete the. ²¹main ne kabhī bhī yatīmon ke khilāf hāth nahīn uṭhāyā, us waqt bhī nahīn jab shahr ke darwāze meñ baiṭhe buzurg mere haq meñ the. ²²agar aisā na thā to allāh kare ki merā shānā kandhe se nikal kar gir jāe, ki merā bāzū joṛ se phārā jāe! ²³aisī harkateñ mere lie nāmumkin thiñ, kyūnki agar main aisā kartā to main allāh se dahshat khātā rahtā, main us se ḍar ke māre qāim na rah saktā.

²⁴kyā main ne sone par apnā pūrā bharosā rakhā yā khālis sone se kahā,

‘tujh par hī merā etimād hai?’ hargiz nahīn! ²⁵kyā main is lie khush thā ki merī daulat zyādā hai aur mere hāth ne bahut kuchh hāsil kiyā hai? hargiz nahīn! ²⁶kyā sūrāj kī chamak-damak aur chānd kī purwaqār rawish dekh kar ²⁷mere dil ko kabhī chupke se ghalat rāh par lāyā gayā? kyā main ne kabhī un kā ehtirām kiyā?^a ²⁸hargiz nahīn, kyūnki yih bhī sazā ke laiq jurm hai. agar main aisā kartā to bulandiyon par rahne wāle khudā kā inkār kartā.

²⁹kyā main kabhī khush huā jab mujh se nafrat karne wālā tabāh huā? kyā main bāgh bāgh huā jab us par musibat āi? hargiz nahīn! ³⁰main ne apne muñh ko ijāzat na dī ki gunāh karke us kī jān par lānat bheje. ³¹balki mere khāime ke ādmiyon ko taslīm karnā parā, ‘koī nahīn hai jo ayyūb ke gosht se ser na huā.’ ³²ajnabī ko bāhar galī meñ rāt guzārni nahīn partī thī balki merā darwāzā musāfiron ke lie khulā rahtā thā. ³³kyā main ne kabhī ādam kī tarah apnā gunāh chhupā kar apnā qusūr dil meñ poshidā rakhā, ³⁴is lie ki hujūm se ḍartā aur apne rishtedāron se dahshat khātā thā? hargiz nahīn! main ne kabhī bhī aisā kām na kiyā jis ke bāis mujhe ḍar ke māre chup rahnā partā aur ghar se nikal nahīn saktā thā.

^alafzī tarjumā: hāth se unheñ bosā diyā.

³⁵kāsh koī merī sune! dekho, yahān merī bāt par mere dastkhat haiñ, ab qādir-e-mutlaq mujhe jawāb de. kāsh mere muḳhālif likh kar mujhe wuh ilzāmāt batāen jo unhoñ ne mujh par lagāe haiñ! ³⁶agar ilzāmāt kā kāghaz miltā to main use uṭhā kar apne kandhe par rakhtā, use pagaṛī kī tarah apne sar par bāndh letā. ³⁷main allāh ko apne qadmoñ kā pūrā hisāb-kitāb de kar raīs kī tarah us ke qarīb pahuñchtā.

³⁸kyā merī zamīn ne madad ke lie pukār kar mujh par ilzām lagāyā hai? kyā us kī reghāriyān mere sabab se mil kar ro paṛī haiñ? ³⁹kyā main ne us kī paidāwār ajr die baḡhair khāi, us par mehnat-mashaqqat karne wāloñ ke lie āheñ bharne kā bāis ban gayā? hargiz nahīñ! ⁴⁰agar main is meñ qusūrwar ṭhahrūñ to gandum ke bajāe ḳhārdār jhāriyān aur jau ke bajāe dhatūrā^a uge.” yūñ ayyūb kī bāteñ iḳhtitām ko pahuñch gaīñ.

chauthe sāthī ilihū kī taqrīr

32 tab mazkūrā tinoñ ādmī ayyūb ko jawāb dene se bāz āe, kyūñki wuh ab tak samajhtā thā ki main rāstbāz hūñ. ²yih dekh kar ilihū bin barakel ḡhusse ho gayā. būz shahr ke rahne wāle is ādmī kā ḳhāndān rām thā. ek taraf to wuh

ayyūb se ḳhafā thā, kyūñki yih apne āp ko allāh ke sāmne rāstbāz ṭhahrātā thā. ³dūsri taraf wuh tinoñ dostoñ se bhī nārāz thā, kyūñki na wuh ayyūb ko sahīh jawāb de sake, na sābit kar sake ki mujrim hai. ⁴ilihū ne ab tak ayyūb se bāt nahīñ kī thī. jab tak dūsroñ ne bāt pūrī nahīñ kī thī wuh ḳhāmosh rahā, kyūñki wuh buzurg the. ⁵lekin ab jab us ne dekhā ki tinoñ ādmī mazīd koī jawāb nahīñ de sakte to wuh bhaṛak uṭhā ⁶aur jawāb meñ kahā,

“main kamumr hūñ jabki āp sab umrāsīdā haiñ, is lie main kuchh sharmīlā thā, main āp ko apnī rāy batāne se ḳartā thā. ⁷main ne sochā, chalo wuh boleñ jin ke zyādā din guzare haiñ, wuh tālīm deñ jinheñ muta’addid sāloñ kā tajribā hāsīl hai.

⁸lekin jo rūh insān meñ hai yāñi jo dam qādir-e-mutlaq ne us meñ phūñk diyā wuhī insān ko samajh atā kartā hai. ⁹na sirf būrhe log dānishmand haiñ, na sirf wuh insāf samajhte haiñ jin ke bāl safed haiñ. ¹⁰chunāñche main guzārīsh kartā hūñ ki zarā merī bāt suneñ, mujhe bhī apnī rāy pesh karne dije.

¹¹main āp ke alfāz ke intizār meñ rahā. jab āp mauzūñ jawāb talāsh kar rahe the to main āp kī dānishmand bātoñ par ḡhaur kartā rahā. ¹²main

^aek badbūdār paudā.

ne āp par pūrī tawajjuh dī, lekin āp meñ se koī ayyūb ko ḡhalat sābit na kar sakā, koī us ke dalāil kā munāsib jawāb na de pāyā. ¹³ab aisā na ho ki āp kaheñ, ‘ham ne ayyūb meñ hikmat pāi hai, insān use shikast de kar bhagā nahīn saktā balki sirf allāh hī.’ ¹⁴kyūnki ayyūb ne apne dalāil kī tartīb se merā muqābalā nahīn kiyā, aur jab main jawāb dūngā to āp kī bāteñ nahīn dohrāūngā.

¹⁵āp ḡhabrā kar jawāb dene se bāz āe haiñ, ab āp kuchh nahīn kah sakte. ¹⁶kyā main mazīd intizār karūñ, go āp ḡhāmosh ho gae haiñ, āp ruk kar mazīd jawāb nahīn de sakte? ¹⁷main bhī jawāb dene meñ hissā lenā chāhtā hūñ, main bhī apnī rāy pesh karūngā. ¹⁸kyūnki mere andar se alfāz chhalak rahe haiñ, merī rūh mere andar mujhe majbūr kar rahī hai.

¹⁹haqīqat meñ main andar se us naī mai kī mānind hūñ jo band rakhī gaī ho, main naī mai se bharī huī naī mashkoñ kī tarah phaṭne ko hūñ. ²⁰mujhe bolnā hai tāki ārām pāūñ, lāzim hī hai ki main apne honṭon ko khol kar jawāb dūñ. ²¹yaqīnan na main kisī kī jānibdārī, na kisī kī chāplūsī karūngā. ²²kyūnki main ḡhushāmad kar hī nahīn saktā, warnā merā ḡhāliq mujhe jald hī urā le jāegā.

allāh kā tarīqon se insān
se hamkalām hotā hai

33 ai ayyūb, merī taqrīr sunēñ, merī tamām bāton par kān dhareñ! ²ab main apnā muñh khol detā hūñ, merī zabān boltī hai. ³mere alfāz sīdhī rāh par chalne wāle dil se ubhar āte haiñ, mere honṭ diyānatdārī se wuh kuchh bayān karte haiñ jo main jāntā hūñ. ⁴allāh ke rūh ne mujhe banāyā, qādir-e-mutlaq ke dam ne mujhe zindagī baḡhshī.

⁵agar āp is qābil hon to mujhe jawāb deñ aur apnī bāteñ tartīb se pesh karke merā muqābalā kareñ. ⁶allāh kī nazar meñ main to āp ke barābar hūñ, mujhe bhī miṭṭī se le kar tashkīl diyā gayā hai. ⁷chunāñche mujhe āp ke lie dahshat kā bāis nahīn honā chāhie, merī taraf se āp par bhārī boj nahīn āegā.

⁸āp ne mere sunte hī kahā balki āp ke alfāz abhī tak mere kānon meñ ḡūñj rahe haiñ, ⁹main pāk hūñ, mujh se jurm sarzad nahīn huā, main begunāh hūñ, merā koī qusūr nahīn. ¹⁰to bhī allāh mujh se jhagarne ke mawāqe ḡhūndtā aur mujhe apnā dushman samajhtā hai. ¹¹wuh mere pāon ko kāṭh meñ ḡāl kar merī tamām rāhon kī pahrādārī kartā hai.’

¹²lekin āp kī yih bāt durust nahīn, kyūnki allāh insān se ālā hai. ¹³āp us se jhagar kar kyūñ kahte haiñ,

‘wuh merī kisi bhī bāt kā jawāb nahīn detā’? ¹⁴shāyad insān ko allāh nazar na āe, lekin wuh zarūr kabhī is tarīqe, kabhī us tarīqe se us se hamkalām hotā hai.

¹⁵kabhī wuh kḥwāb yā rāt kī royā meñ us se bāt kartā hai. jab log bistar par leṭ kar gahrī nīnd so jāte haiñ ¹⁶to allāh un ke kān khol kar apnī nasihatōñ se unheñ dahshatzadā kar detā hai. ¹⁷yūñ wuh insān ko ḡhalat kām karne aur maḡhrūr hone se bāz rakh kar ¹⁸us kī jān gaṛhe meñ utarne aur daryā-e-maut ko ubūr karne se rok detā hai.

¹⁹kabhī allāh insān kī bistar par dard ke zarī’e tarbiyat kartā hai. tab us kī haḍḍiyōñ meñ lagātār jang hotī hai. ²⁰us kī jān ko kḥurāk se ghin ātī balki use lazīztarīn khāne se bhī nafrat hotī hai. ²¹us kā gosht-post sukaṛ kar ḡhāib ho jātā hai jabki jo haḍḍiyāñ pahle chhupī huī thīñ wuh numāyāñ taur par nazar ātī haiñ. ²²us kī jān gaṛhe ke qarīb, us kī zindagī halāk karne wāloñ ke nazdik pahunchtī hai.

²³lekin agar koī farishtā, hazāroñ meñ se koī sālīs us ke pās ho jo insān ko sīdhī rāh dikhāe ²⁴aur us par tars khā kar kahe, ‘use gaṛhe meñ utarne se chhūrā, mujhe fidyā mil gayā hai, ²⁵ab us kā jism jawānī kī nisbat zyādā tar-o-tāzā ho jāe aur wuh dubārā jawānī kī sī tāqat pāe’

²⁶to phir wuh shaḡhs allāh se iltijā karegā, aur allāh us par mehrbān hogā. tab wuh baṛī kḥushī se allāh kā chehrā taktā rahegā. isī tarah allāh insān kī rāstbāzī bahāl kartā hai.

²⁷aisā shaḡhs logoñ ke sāmne gāegā aur kahegā, ‘maiñ ne gunāh karke sīdhī rāh ṭerhī-meṛhī kar dī, aur mujhe koī fāidā na huā. ²⁸lekin us ne fidyā de kar merī jān ko maut ke gaṛhe meñ utarne se chhūrāyā. ab merī zindagī nūr se lutfandoz hogī.’

²⁹allāh insān ke sāth yih sab kuchh do chār martabā kartā hai ³⁰tāki us kī jān gaṛhe se wāpas āe aur wuh zindagī ke nūr se raushan ho jāe.

³¹ai ayyūb, dhyān se merī bāt sunen, kḥāmosh ho jāen tāki maiñ bāt karūñ. ³²agar āp jawāb meñ kuchh batānā chāheñ to batāen. boleñ, kyūñki maiñ āp ko rāstbāz ṭhahrāne kī ārzū rakhtā hūñ. ³³lekin agar āp kuchh bayān nahīñ kar sakte to merī sunen, chup raheñ tāki maiñ āp ko hikmat kī tālīm dūñ.”

allāh har ek ko munāsib ajr detā hai

34 phir ilīhū ne bāt jāri rakh kar kahā,

²“ai dānishmando, mere alfāz sunen! ai ālimo, mujh par kān dharen! ³kyūñki kān yūñ alfāz kī jāñch-ṭarṭāl kartā hai jis tarah zabān kḥurāk ko chakh letī hai. ⁴āen, ham apne lie wuh kuchh chun leñ

jo durust hai, āpas meñ jān leñ ki kyā kuchh achchhā hai. ⁵ayyūb ne kahā hai, ‘go mainī begunāh hūñ to bhī allāh ne mujhe mere huqūq se mahrūm kar rakhā hai. ⁶jo faislā mere bāre meñ kiyā gayā hai use mainī jhūṭ qarār detā hūñ. go mainī bequsūr hūñ to bhī tīr ne mujhe yūñ zaḳhmī kar diyā ki us kā ilāj mumkin hī nahīn.’ ⁷ab mujhe batāēñ, kyā koī ayyūb jaisā burā hai? wuh to kufr kī bāteñ pāñī kī tarah pīte, ⁸badkāroñ kī sohbat meñ chalte aur bedīnoñ ke sāth apnā waqt guzārte haiñ. ⁹kyūñki wuh dāwā karte haiñ ki allāh se lutfandoz honā insān ke lie befāidā hai.

¹⁰chunāñche ai samajhdār mardo, merī bāt sunēñ! yih kaise ho saktā hai ki allāh sharīr kām kare? yih to mumkin hī nahīñ ki qādir-e-mutlaq nāinsāfi kare. ¹¹yaqīnan wuh insān ko us ke āmāl kā munāsib ajr de kar us par wuh kuchh lātā hai jis kā taqāzā us kā chāl-chalan kartā hai. ¹²yaqīnan allāh bedīn harkateñ nahīñ kartā, qādir-e-mutlaq insāf kā ḳhūñ nahīñ kartā. ¹³kis ne zamīn ko allāh ke hawāle kiyā? kis ne use pūrī duniyā par iḳhtiyār diyā? koī nahīñ! ¹⁴agar wuh kabhī irādā kare ki apñī rūh aur apnā dam insān se wāpas le ¹⁵to tamām log dam chhoṛ kar dubārā ḳhāk ho jāēnge.

¹⁶ai ayyūb, agar āp ko samajh hai to sunēñ, merī bātoñ par dhyān deñ. ¹⁷jo insāf se nafrat kare kyā wuh hukūmat kar saktā hai? kyā āp use mujrim ṭhahrānā chāhte haiñ jo rāstbāz aur qādir-e-mutlaq hai, ¹⁸jo bādshāh se kah saktā hai, ‘ai badmāsh!’ aur shurafā se, ‘ai bedīno!’? ¹⁹wuh to na rāisoñ kī jāñibdārī kartā, na uhdedāroñ ko pasthāloñ par tarjih detā hai, kyūñki sab hī ko us ke hāthoñ ne banāyā hai. ²⁰wuh pal bhar meñ, ādhī rāt hī mar jāte haiñ. shurafā ko hilāyā jātā hai to wuh kūch kar jāte haiñ, tāqatwaroñ ko baḡhair kisī tag-o-dau ke haṭāyā jātā hai.

²¹kyūñki allāh kī āñkheñ insān kī rāhoñ par lagī rahtī haiñ, ādamzād kā har qadam use nazar ātā hai. ²²kahīñ itnī tārīkī yā ghanā andherā nahīñ hotā ki badkār us meñ chhup sake. ²³aur allāh kisī bhī insān ko us waqt se āgāh nahīñ kartā jab use ilāhī taḳht-e-adālat ke sāmne ānā hai. ²⁴use tahqīqāt kī zarūrat hī nahīñ balki wuh zor-āwaroñ ko pāsh pāsh karke dūsroñ ko un kī jagah kharā kar detā hai. ²⁵wuh to un kī harkatoñ se wāqif hai aur unheñ rāt ke waqt yūñ tah-o-bālā kar saktā hai ki chūr chūr ho jāēñ. ²⁶un kī bedīnī ke jawāb meñ wuh unheñ sab kī nazaroñ ke sāmne paṭaḳh detā hai. ²⁷us kī pairawī se haṭne aur us

kī rāhoñ kā lihāz na karne kā yihī natijā hai. ²⁸kyūñki un kī harkatoñ ke bāis pasthāloñ kī chīkheñ allāh ke sāmne aur musībatzadoñ kī iltijāeñ us ke kān tak pahuñchīñ. ²⁹lekin agar wuh k̄hāmosh bhī rahe to kaun use mujrim qarār de saktā hai? agar wuh apne chehre ko chhupāe rakhe to kaun use dekh saktā hai? wuh to qaum par balki har fard par hukūmat kartā hai ³⁰tāki sharīr hukūmat na kareñ aur qaum phañs na jāe.

³¹behtar hai ki āp allāh se kaheñ, ‘mujhe ḡhalat rāh par lāyā gayā hai, āindā main dubārā burā kām nahīñ karūñga. ³²jo kuchh mujhe nazar nahīñ ātā wuh mujhe sikhā, agar mujh se nāinsāfi hui hai to āindā aisā nahīñ karūñga.’ ³³kyā allāh ko āp ko wuh ajr denā chāhie jo āp kī nazar meñ munāsib hai, go āp ne use radd kar diyā hai? lāzim hai ki āp k̄hud hī faislā kareñ, na ki main. lekin zarā wuh kuchh pesh kareñ jo kuchh āp sahīh samajhte haiñ. ³⁴samajhdār log balki har dānishmand jo merī bāt sune farmāegā, ³⁵‘ayyūb ilm ke sāth bāt nahīñ kar rahā, us ke alfāz fahm se k̄hālī haiñ. ³⁶kāsh ayyūb kī pūrī jāñch-ṗarṗāl kī jāe, kyūñki wuh sharīroñ ke se jawāb pesh kartā, ³⁷wuh apne gunāh meñ izāfā karke hamāre rū-ba-rū apne jurm par shak ḍāltā aur allāh par muta’addid ilzāmāt lagātā hai.’”

apne āp ko rāstbāz mat ṡhahrānā

35 phir ilihū ne apnī bāt jāri rakhī,

²‘āp kahte haiñ, ‘main allāh se zyādā rāstbāz hūñ.’ kyā āp yih bāt durust samajhte haiñ ³yā yih ki ‘mujhe kyā fāidā hai, gunāh na karne se mujhe kyā nafā hotā hai?’ ⁴main āp ko aur sāthī dostoñ ko is kā jawāb batātā hūñ.

⁵apnī nigāh āsmān kī taraf uṡhāeñ, bulandiyōñ ke bādaloñ par ghaur kareñ. ‘agar āp ne gunāh kiyā to allāh ko kyā nuqsān pahuñchā hai? go āp se muta’addid jarāim bhī sarzad hue hoñ tāham wuh muta’assir nahīñ hogā. ⁷rāstbāz zindagī guzārne se āp use kyā de sakte haiñ? āp ke hāthoñ se allāh ko kyā hāsil ho saktā hai? kuchh bhī nahīñ! ⁸āp ke hamjins insān hī āp kī bedīnī se muta’assir hote haiñ, aur ādamzād hī āp kī rāstbāzī se fāidā uṡhāte haiñ.

⁹jab logoñ par saṡht zulm hotā hai to wuh chīk̄hte chillāte aur baṗoñ kī ziyādātī ke bāis madad ke lie āwāz dete haiñ. ¹⁰lekin koī nahīñ kahtā, ‘allāh, merā k̄hāliq kahāñ hai? wuh kahāñ hai jo rāt ke daurān naḡhme atā kartā, ¹¹jo hameñ zamīn par chalne wāle jāñwaroñ kī nisbat zyādā tālim detā, hameñ parindoñ se zyādā dānishmand banātā hai?’ ¹²un kī chīk̄hoñ ke bāwujūd allāh jawāb

nahīn detā, kyūnki wuh ghamandī aur bure haiñ.

¹³yaqīnan allāh aisī bātil faryād nahīn suntā, qādir-e-mutlaq us par dhyān hī nahīn detā. ¹⁴to phir wuh āp par kyūn tawajjuh de jab āp dāwā karte haiñ, ‘maiñ use nahīn dekh saktā,’ aur ‘merā muāmālā us ke sāmne hī hai, maiñ ab tak us kā intizār kar rahā hūñ?’ ¹⁵wuh āp kī kyūn sune jab āp kahte haiñ, ‘allāh kā ghazab kabhī sazā nahīn detā, use burāī kī parwā hī nahīn?’ ¹⁶jab ayyūb muñh kholtā hai to bemānī bāteñ nikaltī haiñ. jo muta’addid alfāz wuh pesh kartā hai wuh ilm se khālī haiñ.”

allāh kitnā azīm hai

36 ilihū ne apnī bāt jāri rakhī, ²“thoṛī der ke lie sabar karke mujhe is kī tashrīh karne deñ, kyūnki mazīd bahut kuchh hai jo allāh ke haq meñ kahnā hai. ³maiñ dūr dūr tak phirūngā tāki wuh ilm hāsil karūn jis se mere khāliq kī rāstī sābit ho jāe. ⁴yaqīnan jo kuchh maiñ kahūngā wuh farebdih nahīn hogā. ek aisā ādmī āp ke sāmne kharā hai jis ne khulūdīlī se apnā ilm hāsil kiyā hai.

⁵go allāh azīm qudrat kā mālik hai tāham wuh khulūdīlon ko radd nahīn kartā. ⁶wuh bedīn ko zyādā der tak jīne nahīn detā, lekin musībatzadon kā insāf kartā hai. ⁷wuh apnī āñkhoñ ko rāstbāzon

se nahīn phertā balki unheñ bādshāhoñ ke sāth taḡhtnashīn karke bulandiyon par sarfarāz kartā hai.

⁸phir agar unheñ zanjiron meñ jakaṛā jāe, unheñ musībat ke rasson meñ giriftār kiyā jāe ⁹to wuh un par zāhir kartā hai ki un se kyā kuchh sarzad huā hai, wuh unheñ un ke jarāim pesh karke unheñ dikhātā hai ki un kā takabbur kā rawayyā hai. ¹⁰wuh un ke kānon ko tarbiyat ke lie khol kar unheñ hukm detā hai ki apnī nāinsāfi se bāz ā kar wāpas āo. ¹¹agar wuh mān kar us kī khidmat karne lagen to phir wuh jīte jī apne din khushhālī meñ aur apne sāl sukūn se guzāreñge. ¹²lekin agar na māneñ to unheñ daryā-e-maut ko ubūr karnā paṛegā, wuh ilm se mahrūm rah kar mar jāeñge.

¹³bedīn apnī harkaton se apne āp par ilāhī ghazab lāte haiñ. allāh unheñ bāndh bhī le, lekin wuh madad ke lie nahīn pukārte. ¹⁴jawānī meñ hī un kī jān nīkal jātī, un kī zindagī muqaddas farishton ke hāthoñ khatm ho jātī hai. ¹⁵lekin allāh musībatzadā ko us kī musībat ke zarī’e najāt detā, us par hone wāle zulm kī mārifat us kā kān khol detā hai.

¹⁶wuh āp ko bhī musībat ke muñh se nīkalne kī tarḡhib dilā kar ek aisī khulī jagah par lānā chāhtā hai jahān rukāwaṭ nahīn hai, jahān āp kī mez umdā khānon se bharī rahegī. ¹⁷lekin

is waqt āp adālat kā wuh pyālā pī kar ser ho gae haiñ jo bedinoñ ke nasib meñ hai, is waqt adālat aur insāf ne āp ko apnī sakhṭ girift meñ le liyā hai. ¹⁸khābardār ki yih bāt āp ko kufr bakne par na uksāe, aisā na ho ki tāwān kī baṛī raqm āp ko ḡhalat rāh par le jāe. ¹⁹kyā āp kī daulat āp kā difā karke āp ko musibat se bachāegī? yā kyā āp kī sirtōṛ koshisheñ yih saranjām de saktī haiñ? hargiz nahīñ! ²⁰rāt kī ārzū na kareñ, us waqt kī jab qaumeñ jahān bhī hoñ nest-o-nābūd ho jāti haiñ. ²¹khābardār raheñ ki nāinsāfi kī taraf rujū na kareñ, kyūñki āp ko isi lie musibat se āzmāyā jā rahā hai.

²²allāh apnī qudrat meñ sarfarāz hai. kaun us jaisā ustād hai? ²³kis ne muqarrar kiyā ki use kis rāh par chalnā hai? kaun kah saktā hai, ‘tū ne ḡhalat kām kiyā?’ koī nahīñ! ²⁴us ke kām kī tamjīd karnā na bhūleñ, us sāre kām kī jis kī logoñ ne apne ḡitoñ meñ hamd-o-sanā kī hai. ²⁵har shaḡhs ne yih kām dekh liyā, insān ne dūr dūr se us kā mullāhazā kiyā hai.

²⁶allāh azīm hai aur ham use nahīñ jānte, us ke sāloñ kī tādād mālūm nahīñ kar sakte. ²⁷kyūñki wuh pāñi ke qatre ūpar khaiñch kar dhund se bārish nikāl letā hai, ²⁸wuh bārish jo bādāl zamīn par barsā dete aur jis kī bauchhāreñ insān par paṛti haiñ. ²⁹kaun samajh saktā hai ki

bādāl kis tarah chhā jāte, ki allāh ke maskan se bijliyāñ kis tarah kaṛaktī haiñ? ³⁰wuh apne irdgird raushnī phailā kar samundar kī jaṛoñ tak sab kuchh raushan kartā hai. ³¹yūñ wuh bādaloñ se qaumoñ kī parwarish kartā, unheñ kasrat kī ḡhurāk muhayyā kartā hai. ³²wuh apnī muṭṭhiyoñ ko bādāl kī bijliyoñ se bhar kar hukm detā hai ki kyā chīz apnā nishānā banāeñ. ³³us ke bādaloñ kī garajti āwāz us ke ḡhazab kā elān kartī, nāinsāfi par us ke shadīd qahr ko zāhir kartī hai.

37 yih soch kar merā dil laraz kar apnī jagah se uchhal paṛtā hai. ²suneñ aur us kī ḡhazabnāk āwāz par ḡhaur kareñ, us ḡhurrātī āwāz par jo us ke muñh se nikalti hai. ³āsmān tale har maqām par balki zamīn kī intihā tak wuh apnī bijli chamakne detā hai. ⁴is ke bād kaṛaktī āwāz sunāi detī, allāh kī robdār āwāz garaj uṭhti hai. aur jab us kī āwāz sunāi detī hai to wuh bijliyoñ ko nahīñ roktā.

⁵allāh anokhe tariqe se apnī āwāz garajne detā hai. sāth sāth wuh aise azīm kām kartā hai jo hamārī samajh se bāhar haiñ. ⁶kyūñki wuh barf ko farmātā hai, ‘zamīn par paṛ jā’ aur mūsūldhār bārish ko, ‘apnā pūrā zor dikhā.’ ⁷yūñ wuh har insān ko us ke ghar meñ rahne par majbūr kartā hai tāki sab jān leñ ki allāh kām meñ

masrūf hai. ⁸tab janglī jānwar bhī apne bhaṭoñ meñ chhup jāte, apne gharoñ meñ panāh lete haiñ.

⁹tūfān apne kamre se nikal ātā, shimālī hawā mulk meñ ṭhaṇḍ phailā deti hai. ¹⁰allāh phūñk mārṭā to pānī jam jātā, us kī satah dūr dūr tak munjamid ho jāti hai. ¹¹allāh bādaloñ ko namī se bojhal karke un ke zarī'e dūr tak apnī bijlī chamkātā hai. ¹²us kī hidāyat par wuh mandlāte hue us kā har hukm takmīl tak pahuñchāte haiñ. ¹³yūñ wuh unheñ logoñ kī tarbiyat karne, apnī zamīn ko barkat dene yā apnī shafqat dikhāne ke lie bhej detā hai.

¹⁴ai ayyūb, merī is bāt par dhyān deñ, ruk kar allāh ke azīm kāmoñ par ḡhaur kareñ. ¹⁵kyā āp ko mālūm hai ki allāh apne kāmoñ ko kaise tartīb detā hai, ki wuh apne bādaloñ se bijlī kis tarah chamakne detā hai? ¹⁶kyā āp bādaloñ kī naql-o-harkat jānte haiñ? kyā āp ko us ke anokhe kāmoñ kī samajh āti hai jo kāmīl ilm rakhtā hai? ¹⁷jab zamīn junūbī lū kī zad meñ ā kar chup ho jāti aur āp ke kapre tapne lagte haiñ ¹⁸to kyā āp allāh ke sāth mil kar āsmān ko ṭhoñk ṭhoñk kar pītal ke āīne kī mānīnd saḡht banā sakte haiñ? hargiz nahīñ!

¹⁹hameñ batāeñ kī allāh se kyā kaheñ! afsos, andhere ke bāis ham apne ḡhayālāt ko tartīb nahīñ de sakte. ²⁰agar maiñ apnī bāt pesh

karūñ to kyā use kuchh mālūm ho jāegā jis kā pahle ilm na thā? kyā koī bhī kuchh bayān kar saktā hai jo use pahle mālūm na ho? kabhī nahīñ! ²¹ek waqt dhūp nazar nahīñ āti aur bādāl zamīn par sāyā ḡalte haiñ, phir hawā chalne lagti aur mausam sāf ho jātā hai. ²²shimāl se sunahrī chamak qarīb āti aur allāh robdār shān-o-shaukat se ḡhirā huā ā pahuñchtā hai. ²³ham to qādir-e-mutlaq tak nahīñ pahuñch sakte. us kī qudrat ālā aur rāstī zor-āwar hai, wuh kabhī insāf kā ḡhūn nahīñ kartā. ²⁴is lie ādamzād us se ḡarte aur dil ke dānishmand us kā ḡhauf mānte haiñ."

allāh kā jawāb

38 phir allāh ḡhud ayyūb se hamkalām huā. tūfān meñ se us ne use jawāb diyā,

²"yih kaun hai jo samajh se ḡhālī bāteñ karne se mere mansūbe ke sahih matlab par pardā ḡāltā hai? ³mard kī tarah kamarbastā ho jā! maiñ tujhe se sawāl kartā hūñ, aur tū mujhe tālīm de.

⁴tū kahāñ thā jab maiñ ne zamīn kī bunyād rakhī? agar tujhe is kā ilm ho to mujhe batā! ⁵kis ne us kī lambāī aur chauḡrāī muqarrar kī? kyā tujhe mālūm hai? kis ne nāp kar us kī paimāish kī? ⁶us ke satūn kis chīz par lagāe gae. kis ne us ke kone kā bunyādī patthar rakhā, ⁷us waqt jab

subh ke sitāre mil kar shādiyānā bajā rahe, tamām farishte k̄hushī ke nāre lagā rahe the?

⁸jab samundar rahm se phūṭ niklā to kis ne darwāze band karke us par qābū pāyā? ⁹us waqt main ne bādalon ko us kā libās banāyā aur use ghane andhere meñ yūn lapetā jis tarah nauzād ko potaron meñ lapetā jātā hai. ¹⁰us kī hudūd muqarrar karke main ne use rokne ke darwāze aur kunde lagāe. ¹¹main bolā, ‘tujhe yahān tak ānā hai, is se āge na baṛhnā, terī robdār lahron ko yihīn ruknā hai.’

¹²kyā tū ne kabhī subh ko hukm diyā yā use tulū hone kī jagah dikhāi ¹³tāki wuh zamīn ke kināron ko pakar kar bedīnon ko us se jhār de? ¹⁴us kī raushnī meñ zamīn yūn tashkīl pātī hai jis tarah miṭṭī jis par muhr lagāi jāe. sab kuchh rangdār libās pahne nazar ātā hai. ¹⁵tab bedīnon kī raushnī rokī jāti, un kā uṭhāyā huā bāzū toṛā jātā hai.

¹⁶kyā tū samundar ke sarchashmon tak pahuñch kar us kī gahrāiyon meñ se guzarā hai? ¹⁷kyā maut ke darwāze tujh par zāhir hue, tujhe ghane andhere ke darwāze nazar āe haiñ? ¹⁸kyā tujhe zamīn ke wasī maidānon kī pūrī samajh āi hai? mujhe batā agar yih sab kuchh jāntā hai!

¹⁹raushnī ke mambā tak le jāne wālā rāstā kahān hai? andhere kī rihāishgāh kahān hai? ²⁰kyā tū unheñ un ke maqāmon tak pahuñchā saktā hai? kyā tū un ke gharon tak le jāne wālī rāhon se wāqif hai? ²¹beshak tū is kā ilm rakhtā hai, kyūñki tū us waqt janm le chukā thā jab yih paidā hue. tū to qadīm zamāne se hī zindā hai!

²²kyā tū wahān tak pahuñch gayā hai jahān barf ke zakhīre jamā hote haiñ? kyā tū ne oloñ ke godāmon ko dekh liyā hai? ²³main unheñ musibat ke waqt ke lie mahfūz rakhtā huñ, aise dinon ke lie jab laṛāi aur jang chhiṛ jāe. ²⁴mujhe batā, us jagah tak kis tarah pahuñchnā hai jahān raushnī taqīm hotī hai, yā us jagah jahān se mashriqī hawā nikal kar zamīn par bikhar jāti hai?

²⁵kis ne mūsādhār bārish ke lie rāstā aur garajte tūfān ke lie rāh banāi ²⁶tāki insān se k̄hālī zamīn aur ghairābād registān kī ābpāshī ho jāe, ²⁷tāki wīrān-o-sunsān bayābān kī pyās bujh jāe aur us se hariyālī phūṭ nikle? ²⁸kyā bārish kā bāp hai? kaun shabnam ke qatron kā wālid hai?

²⁹barf kis māñ ke peṭ se paidā huī? jo pālā āsmān se ā kar zamīn par partā hai kis ne use janm diyā? ³⁰jab pāñī patthar kī tarah saṅkht ho jāe balki gahre samundar kī satah bhī jam jāe to kaun yih saranjām detā

hai? ³¹kyā tū ḵhoshā-e-parwīn ko bāndh saktā yā jauze kī zanjīroñ ko khol saktā hai? ³²kyā tū karwā saktā hai ki sitāroñ ke muḵhtalif jhurmat un ke muqarrarā auqāt ke mutābiq nikal āēñ? kyā tū dubb-e-akbar kī us ke bachchoñ samet qiyādat karne ke qābil hai? ³³kyā tū āsmān ke qawānīn jāntā yā us kī zamīn par hukūmat muta'ayyin kartā hai?

³⁴kyā jab tū buland āwāz se bādaloñ ko hukm de to wuh tujh par mūsādhār bārish barsāte haiñ? ³⁵kyā tū bādāl kī bijlī zamīn par bhej saktā hai? kyā wuh tere pās ā kar kahtī hai, 'maiñ ḵhidmat ke lie hāzir hūñ'? ³⁶kis ne misr ke laqlaq ko hikmat dī, murgh ko samajh atā kī? ³⁷kis ko itnī dānāi hāsīl hai ki wuh bādaloñ ko gin sake? kaun āsmān ke in gharoñ ko us waqt unḍel saktā hai ³⁸jab miṭṭī dhāle hue lohe kī tarah saḵht ho jāe aur ḍhele ek dūsre ke sāth chipak jāēñ? koī nahīñ!

³⁹kyā tū hī shernī ke lie shikār kartā yā sheroñ ko ser kartā hai ⁴⁰jab wuh apnī chhupne kī jaghoñ meñ dabak jāēñ yā gunjān jangal meñ kahīñ tāk lagāe baiṭhe hoñ? ⁴¹kaun kawwe ko ḵhurāk muhayyā kartā hai jab us ke bachche bhūk ke bāis allāh ko āwāz deñ aur māre māre phireñ?

39 kyā tujhe mālūm hai ki pahārī bakriyoñ ke bachche kab paidā hote haiñ? jab hirnī apnā

bachchā janm detī hai to kyā tū is ko mullāhazā kartā hai? ²kyā tū wuh mahīne gintā rahtā hai jab bachche hirnīyoñ ke peṭ meñ hoñ? kyā tū jāntā hai ki kis waqt bachche janm detī haiñ? ³us din wuh dabak jātī, bachche nikal āte aur dard-e-zah ḵhatm ho jātā hai. ⁴un ke bachche tāqatwar ho kar khule maidān meñ phalte phūlte, phir ek din chale jāte haiñ aur apnī māñ ke pās wāpas nahīñ āte.

⁵kis ne janglī gadhe ko khulā chhor diyā? kis ne us ke rasse khol die? ⁶maiñ hī ne bayābān us kā ghar banā diyā, maiñ hī ne muqarrar kiyā ki banjar zamīn us kī rihāishgāh ho. ⁷wuh shahr kā shor-sharābā dekh kar hañs uṭhtā, aur use hānkne wāle kī āwāz sunanī nahīñ paṛtī. ⁸wuh charne ke lie pahārī ilāqe meñ idhar udhar ghūmtā aur hariyālī kā khoj lagātā rahtā hai.

⁹kyā janglī bail terī ḵhidmat karne ke lie tayyār hogā? kyā wuh kabhī rāt ko terī charnī ke pās guzāregā? ¹⁰kyā tū use bāndh kar hal chalā saktā hai? kyā wuh wādī meñ tere piche chal kar suhāgā pheregā? ¹¹kyā tū us kī baṛī tāqat dekh kar us par etimād karegā? kyā tū apnā saḵht kām us ke sapurd karegā? ¹²kyā tū bharosā kar saktā hai ki wuh terā anāj jamā karke gāhne kī jagah par le āe? hargiz nahīñ!

¹³shuturmurgh k̄hushī se apne paroñ ko pharpharātā hai. lekin kyā us kā shāhpar laqlaq yā bāz ke shāhpar kī mānind hai? ¹⁴wuh to apne aṅde zamīn par akele chhoṛtā hai, aur wuh miṭṭī hī par pakte haiñ. ¹⁵shuturmurgh ko k̄hayāl tak nahīñ ātā ki koī unheñ pāoñ tale kuchal saktā yā koī janglī jānwar unheñ raund saktā hai. ¹⁶lagtā nahīñ ki us ke apne bachche haiñ, kyūñki us kā un ke sāth sulūk itnā saḡht hai. agar us kī mehnat nākām nikle to use parwā hī nahīñ, ¹⁷kyūñki allāh ne use hikmat se mahrūm rakh kar use samajh se na nawāzā. ¹⁸to bhī wuh itnī tezī se uchhal kar bhāḡ jātā hai ki ghoṛe aur ghurṣawār kī dauṛ dekh kar hañsne lagtā hai.

¹⁹kyā tū ghoṛe ko us kī tāqat de kar us kī gardan ko ayāl se ārāstā kartā hai? ²⁰kyā tū hī use ṭiḍḍī kī tarah phalāṅgne detā hai? jab wuh zor se apne nathnoñ ko phulā kar āwāz nikāltā hai to kitnā robdār lagtā hai! ²¹wuh wādī meñ sum mār mār kar apnī tāqat kī k̄hushī manātā, phir bhāḡ kar maidān-e-jang meñ ā jātā hai. ²²wuh k̄hauf kā mazāq uṛātā aur kisī se bhī nahīñ ḍartā, talwār ke rūba-rū bhī pīchhe nahīñ haṭtā. ²³us ke ūpar tarkash k̄har̄kharātā, nezā aur shamshīr chamaktī hai. ²⁴wuh barā shor machā kar itnī tezī aur josh-o-k̄hurosh se dushman par hamlā kartā

hai ki bigul bajte waqt bhī rokā nahīñ jātā. ²⁵jab bhī bigul baje wuh zor se hinhinātā aur dūr hī se maidān-e-jang, kamāṅdaron kā shor aur jang ke nāre sūñgh letā hai.

²⁶kyā bāz terī hī hikmat ke zarī'e hawā meñ uṛ kar apne paroñ ko junūb kī jānib phailā detā hai? ²⁷kyā uqāb tere hī hukm par bulandiyon par mandlātā aur ūñchī ūñchī jaghoñ par apnā ghoñslā banā letā hai? ²⁸wuh chaṭān par rahtā, us ke ṭūṭe-phūṭe kināron aur qilāband jaghoñ par baserā kartā hai. ²⁹wahāñ se wuh apne shikār kā khoj lagātā hai, us kī āñkheñ dūr dūr tak deḡhtī haiñ. ³⁰us ke bachche k̄hūn ke lālach meñ rahte, aur jahāñ bhī lāsh ho wahāñ wuh hāzir hotā hai.”

ayyūb rab ko jawāb nahīñ de saktā

40 rab ne ayyūb se pūchhā,
²“kyā malāmat karne wālā adālat meñ qādir-e-mutlaq se jhagaṛnā chāhtā hai? allāh kī sarzanish karne wālā use jawāb de!”

³tab ayyūb ne jawāb de kar rab se kahā,

⁴“main to nālāiq hūñ, main kis tarah tujhe jawāb dūñ? main apne muñh par hāth rakh kar k̄hāmosh rahūngā. ⁵ek bār main ne bāt kī aur is ke bād mazīd ek dafā, lekin ab se main jawāb meñ kuchh nahīñ kahūngā.”

allāh kā jawāb: kyā tujhe merī

jaisī qudrat hāsil hai?

⁶tab allāh tūfān meñ se ayyūb se hamkalām huā,

⁷“mard kī tarah kamarbastā ho jā! main tujh se sawāl karūñ aur tū mujhe tālīm de. ⁸kyā tū wāqai merā insāf mansūkh karke mujhe mujrim ṭhahrānā chāhtā hai tāki khud rāstbāz ṭhahre? ⁹kyā terā bāzū allāh ke bāzū jaisā zor-āwar hai? kyā terī āwāz us kī āwāz kī tarah karaktī hai. ¹⁰ā, apne āp ko shān-o-shaukat se ārāstā kar, izzat-o-jalāl se mulabbas ho jā! ¹¹ba-yak-waqt apnā shadīd qahr mukhtalif jaghoñ par nāzil kar, har maḡhrūr ko apnā nishānā banā kar use khāk meñ milā de. ¹²har mutakabbir par ḡhaur karke use past kar. jahāñ bhī bedīn ho wahīñ use kuchal de. ¹³un sab ko miṭṭī meñ chhupā de, unheñ rassōñ meñ jakar kar kisī khufiyā jagah giriftār kar. ¹⁴tab hī main terī tārif karke māñ jāūngā ki terā dahnā hāth tujhe najāt de saktā hai.

peṭ ke paṭṭhoñ meñ kitnī quwwat hai.

¹⁷wuh apnī dum ko deodār ke daraḡht kī tarah laṭakne detā hai, us kī rānoñ kī naseñ mazbūti se ek dūsri se juṛī huī haiñ. ¹⁸us kī haḡḡiyāñ pītal ke se pāip, lohe ke se sarī’e haiñ. ¹⁹wuh allāh ke kāmoñ meñ se awwal hai, us ke khāliq hī ne use us kī talwār di. ²⁰pahāriyāñ use apnī paidāwār pesh kartī, khule maidān ke tamām jānwar wahāñ khelte kūdte haiñ. ²¹wuh kāñṭedār jhāriyoñ ke niche ārām kartā, sarkandōñ aur daldal meñ chhupā rahtā hai. ²²khārdār jhāriyāñ us par sāyā ḡalti aur nadi ke safedā ke daraḡht use ghere rakhte haiñ. ²³jab daryā sailāb kī sūrat iḡhtiyār kare to wuh nahīñ bhāgtā. go daryā-e-yardan us ke muñh par phūṭ paṛe to bhī wuh apne āp ko mahfūz samajhtā hai. ²⁴kyā koī us kī ānkhōñ meñ ungliyāñ ḡāl kar use pakaṛ saktā hai? agar use phande meñ pakaṛā bhī jāe to kyā koī us

allāh kī qudrat aur hikmat

kī do misāleñ

¹⁵bahemot^a par ḡhaur kar jise main ne tujhe khalaq karte waqt banāyā aur jo bail kī tarah ghās khātā hai.

¹⁶us kī kamr meñ kitnī tāqat, us ke

^asāinsdān muttafiq nahīñ ki yih kaun sā jānwar thā.

kī nāk ko chhed saktā hai? hargiz nahīn!

41 kyā tū liwiyātān^a azhdahe ko machhli ke kāñṭe se pakar saktā yā us kī zabān ko rasse se bāndh saktā hai? ²kyā tū us kī nāk chhed kar us meñ se rassā guzār saktā yā us ke jabṛe ko kāñṭe se chīr saktā hai? ³kyā wuh kabhī tujhe se bār bār rahm māñgegā yā narm narm alfāz se terī k̄hushāmad karegā? ⁴kyā wuh kabhī tere sāth ahd karegā ki tū use apnā ghulām banāe rakhe? hargiz nahīn! ⁵kyā tū parinde kī tarah us ke sāth khel saktā yā use bāndh kar apnī lar̄kiyoñ ko de saktā hai tāki wuh us ke sāth khelen? ⁶kyā saudāgar kabhī us kā saudā kareñge yā use tājiron meñ taqsīm kareñge? kabhī nahīn! ⁷kyā tū us kī khāl ko bhāloñ se yā us ke sar ko hārpūnoñ se bhar saktā hai? ⁸ek dafā use hāth lagāyā to yih lar̄āi tujhe hameshā yād rahegī, aur tū āindā aisī harkat kabhī nahīn karegā!

⁹yaqīnan us par qābū pāne kī har ummīd farebdīh sābit hogī, kyūñki use dekhṭe hī insān gir jātā hai. ¹⁰koī itnā bedharak nahīn hai ki use mushta'il kare. to phir kaun merā sāmna kar saktā hai? ¹¹kis ne mujhe kuchh diyā hai ki main us kā muāwazā dūñ. āsmān tale har chīz merī hī hai!

¹²main tujhe us ke āzā ke bayān se mahrūm nahīn rakhūngā, ki wuh kitnā baṛā, tāqatwar aur k̄hūbsūrat hai. ¹³kaun us kī khāl^b utār saktā, kaun us ke zirābaktar kī do tahoñ ke andar tak pahuñch saktā hai? ¹⁴kaun us ke muñh kā darwāzā kholne kī jur'at kare? us ke haulnāk dānt dekh kar insān ke roñgṭe khaṛe ho jāte haiñ. ¹⁵us kī pīṭh par ek dūsri se k̄hūb juṛī huī dhāloñ kī qatāreñ hotī haiñ. ¹⁶wuh itnī mazbūtī se ek dūsri se lagī hotī haiñ ki un ke darmiyān se hawā bhī nahīn guzar saktī, ¹⁷balki yūñ ek dūsri se chimṭī aur liṭṭī rahtī haiñ ki unheñ ek dūsri se alag nahīn kiyā jā saktā.

¹⁸jab chhīñkeñ māre to bijli chamak uṭṭhī hai. us kī āñkheñ tulū-e-subh kī palakoñ kī mānind haiñ. ¹⁹us ke muñh se mash'aleñ aur chingāriyāñ k̄hārij hotī haiñ, ²⁰us ke nathnoñ se dhuāñ yūñ nikaltā hai jis tarah bharaktī aur dahaktī āg par rakhī gai deg se. ²¹jab phūñk māre to koele dahak uṭṭe aur us ke muñh se shole nikalte haiñ.

²²us kī gardan meñ itnī tāqat hai ki jahān bhī jāe wahān us ke āge āge māyūsī phail jātī hai. ²³us ke gosht-post kī taheñ ek dūsri se k̄hūb juṛī huī haiñ, wuh dhāle hue lohe kī tarah mazbūt aur belchak haiñ. ²⁴us kā dil

^asāinsdān muttafiq nahīn ki yih kaun sā jānwar thā.

^blafzi tarjumā: bairūnī libās.

patthar jaisā saḥt, chakkī ke nichle pāt̄ jaisā mustahkam hai.

²⁵jab uṭhe to zor-āwar ḍar jāte aur dahshat khā kar pīchhe haṭ jāte haiñ. ²⁶hathiyāron kā us par koī asar nahīñ hotā, ḳhwāh koī talwār, neze, barchhī yā tīr se us par hamlā kyūñ na kare. ²⁷wuh lohe ko bhūsā aur pītal ko galī sarī lakaṛī samajhtā hai. ²⁸tīr use nahīñ bhagā sakte, aur agar ḡhulel ke patthar us par chalāo to un kā asar bhūse ke barābar hai. ²⁹ḍandā use tinkā sā lagtā hai, aur wuh shamshīr kā shor-sharābā sun kar hañs uṭhtā hai. ³⁰us ke peṭ par tez ṭhīkre se lage haiñ, aur jis tarah anāj par gāhne kā ālā chalāyā jātā hai usī tarah wuh kīchaṛ par chaltā hai. ³¹jab samundar kī gahrāiyōñ meñ se guzare to pāñī ubaltī deg kī tarah khaulne lagtā hai. wuh marham ke muḳhtalif ajzā ko milā milā kar tayyār karne wāle attār kī tarah samundar ko harkat meñ lātā hai. ³²apne pīchhe wuh chamaktā damaktā rāstā chhoṛtā hai. tab lagtā hai ki samundar kī gahrāiyōñ ke safed bāl haiñ. ³³duniyā meñ us jaisā koī maḳhlūq nahīñ, aisā banāyā gayā hai ki kabhī na ḍare. ³⁴jo bhī ālā ho us par wuh hiqārat kī nigāh se deḳhtā hai, wuh tamām robdār jānwarōñ kā bādshāh hai.”

ayyūb kī āḳhīrī bāt

42 tab ayyūb ne jawāb meñ rab se kahā,

²“mainī ne jāñ liyā hai ki tū sab kuchh kar pātā hai, ki terā koī bhī mansūbā rokā nahīñ jā saktā. ³tū ne farmāyā, ‘yih kaun hai jo samajh se ḳhālī bāteñ karne se mere mansūbe ke sahih matlab par pardā ḍāltā hai?’ yaqīnan mainī ne aisī bāteñ bayāñ kīñ jo merī samajh se bāhar haiñ, aisī bāteñ jo itnī anokhī haiñ ki mainī un kā ilm rakh hī nahīñ saktā. ⁴tū ne farmāyā, ‘sun merī bāt to mainī bolūngā. mainī tujh se sawāl kartā hūñ, aur tū mujhe tālim de.’ ⁵pahle mainī ne tere bāre meñ sirf sunā thā, lekin ab merī apñī āñkhoñ ne tujhe dekhā hai. ⁶is lie mainī apñī bāteñ mustarad kartā, apne āp par ḳhāk aur rākh ḍāl kar taubā kartā hūñ.”

ayyūb apne dostoñ kī

shafā’at kartā hai

⁷ayyūb se yih tamām bāteñ kahne ke bād rab ilifaz temāñī se hamkalām huā, “mainī tujh se aur tere do dostoñ se ḡhusse hūñ, kyūñki go mere bande ayyūb ne mere bāre meñ durust bāteñ kīñ magar tum ne aisā nahīñ kiyā. ⁸chunāñche ab sāt jawāñ bail aur sāt menḍhe le kar mere bande ayyūb ke pās jāo aur apñī ḳhātīr bhasm hone wālī qurbāñī pesh karo. lāzim hai ki ayyūb tumhārī shafā’at

kare, warnā main tumheñ tumhārī hamāqat kā pūrā ajr dūngā. lekin us kī shafā'at par main tumheñ muāf karūngā, kyūnki mere bande ayyūb ne mere bāre meñ wuh kuchh bayān kiyā jo sahīh hai jabki tum ne aisā nahīn kiyā.”

⁹ilifaz temānī, bildad sūkhī aur zūfar nāmātī ne wuh kuchh kiyā jo rab ne unheñ karne ko kahā thā to rab ne ayyūb kī sunī.

¹⁰aur jab ayyūb ne dostoñ kī shafā'at kī to rab ne use itnī barkat dī ki āḳhirkār use pahle kī nisbat dugnī daulat hāsīl huī. ¹¹tab us ke tamām bhāi-bahneñ aur purāne jānane wāle us ke pās āe aur ghar meñ us ke sāth khānā khā kar us āfat par afsos kiyā jo rab ayyūb par lāyā thā. har ek ne use tasallī de kar use ek sikkā aur sone kā ek chhallā de diyā.

¹²ab se rab ne ayyūb ko pahle kī nisbat kahīñ zyādā barkat dī. use 14,000 bakriyāñ, 6,000 ūṅṅ, bailoñ kī 1,000 jorīyāñ aur 1,000 gadhiyāñ hāsīl huīñ. ¹³nīz, us ke mazīd sāt beṭe aur tīn beṭiyāñ paidā huīñ. ¹⁴us ne beṭiyōñ ke yih nām rakhe: pahlī kā nām yamīmā, dūsri kā qasīah aur tīsri kā qaran-happūk. ¹⁵tamām mulk meñ ayyūb kī beṭiyōñ jaisī ḳhūbsūrat ḳhawātīn pāī nahīñ jātī thīñ. ayyūb ne unheñ bhī mīrās meñ milkiyat dī, aisī milkiyat jo un ke bhāiyōñ ke darmiyān hī thī.

¹⁶ayyūb mazīd 140 sāl zindā rahā, is lie wuh apnī aulād ko chauthī pusht tak dekh sakā. ¹⁷phir wuh darāz zindagī se āsūdā ho kar intiqāl kar gayā.

zabūr

pahlī kitāb: 1-41

do rāheñ

1 mubārak hai wuh jo na bedīnoñ ke mashware par chaltā, na gunāhgāroñ kī rāh par qadam rakhtā, aur na tānāzanoñ ke sāth baiṭhtā hai
²balki rab kī shariyat se lutfandoz hotā aur din rāt usī par ḡhaur-o-ḡhauz kartā rahtā hai.

³wuh nahroñ ke kināre par lage daraḡht kī mānind hai. waqt par wuh phal lātā, aur us ke patte nahīñ murjhāte. jo kuchh bhī kare us meñ wuh kāmyāb hai.

⁴bedīnoñ kā yih hāl nahīñ hotā. wuh bhūse kī mānind haiñ jise hawā uṛā le jāti hai.

⁵is lie bedīn adālat meñ qāim nahīñ raheñge, aur gunāhgār kā rāstbāzoñ kī majlis meñ maqām nahīñ hogā.

⁶kyūñki rab rāstbāzoñ kī rāh kī pahrādāri kartā hai jabki bedīnoñ kī rāh tabāh ho jāegī.

allāh kā masīh

2 aqwām kyūñ taish meñ ā gai haiñ? ummateñ kyūñ bekār sāzishēñ kar rahi haiñ?

²duniyā ke bādshāh uṭh khare hue, hukmrān rab aur us ke masīh ke ḡhilāf jamā ho gae haiñ.

³wuh kahte haiñ, “āo, ham un kī zanjiroñ ko toṛ kar āzād ho jāeñ, un ke rassoñ ko dūr tak phaiñk deñ.”

⁴lekin jo āsmān par taḡhtnashīn hai wuh hañstā hai, rab un kā mazāq uṛātā hai.

⁵phir wuh ḡhusse se unheñ dāñttā, apnā shadīd ḡhazab un par nāzil karke unheñ ḡarātā hai.

⁶wuh farmātā hai, “main ne ḡhud apne bādshāh ko apne muqaddas pahar siyyūn par muqarrar kiyā hai!”

⁷āo, main rab kā farmān sunāūñ. us ne mujh se kahā, “tū merā betā hai, āj main terā bāp ban gayā hūñ.

⁸mujh se māng to main tujhe mīrās meñ tamām aqwām atā karūnga, duniyā kī intihā tak sab kuchh baḁshh dūngā.

⁹tū unheñ lohe ke shāhī asā se pāsh pāsh karegā, unheñ miṭṭī ke bartanoñ kī tarah chaknāchūr karegā.”

¹⁰chunānche ai bādshāho, samajh se kām lo! ai duniyā ke hukmrāno, tarbiyat qabūl karo!

¹¹ḁhauf karte hue rab kī ḁhidmat karo, larazte hue ḁhushī manāo.

¹²beṭe ko bosā do, aisā na ho ki wuh ḁhusse ho jāe aur tum rāste meñ hī halāk ho jāo. kyūnki wuh ek dam taish meñ ā jātā hai. mubāarak haiñ wuh sab jo us meñ panāh lete haiñ.

subh ko madad ke lie duā

3 *dāūd kā zabūr. us waqt jab use apne beṭe abisalūm se bhāgnā parā.*

ai rab, mere dushman kitne zyādā haiñ, kitne log mere ḁhilāf uṭh ḁhaṛe hue haiñ!

²mere bāre meñ bahutere kah rahe haiñ, “allāh ise chhuṭkārā nahīn degā.” (*silāh*)^a

³lekin tū ai rab, chāron taraf merī hifāzat karne wālī ḁhāl hai. tū merī izzat hai jo mere sar ko uṭhāe rakhtā hai.

⁴main buland āwāz se rab ko pukārtā hūñ, aur wuh apne muqaddas pahār se merī suntā hai. (*silāh*)

⁵main ārām se leṭ kar so gayā, phir jāg uṭhā, kyūnki rab ḁhud mujhe sañbhāle rakhtā hai.

⁶un hazāron se main nahīn ḁartā jo mujhe ghere rakhte haiñ.

⁷ai rab, uṭh. ai mere ḁhudā, mujhe rihā kar! kyūnki tū ne mere tamām dushmanon ke muñh par thappar mārā, tū ne bedinon ke dānton ko toṛ diyā hai.

⁸rab ke pās najāt hai. terī barkat terī qaum par āe. (*silāh*)

shām ko madad ke lie duā

4 *dāūd kā zabūr. mausiḁī ke rāhnumā ke lie. tārdār sāzon ke sāth gānā hai.*

ai merī rāstī ke ḁhudā, merī sun jab main tujhe pukārtā hūñ. ai tū jo musibat meñ merī maḁhlasī rahā hai mujh par mehrbānī karke merī iltijā sun!

²ai ādamzādo, merī izzat kab tak ḁhāk meñ milāī jātī rahegī? tum kab tak bātil chīzon se liṭe rahoge, kab tak jhūṭ kī talāsh meñ rahoge? (*silāh*)

^asilāh ḁhālīban gāne bajāne ke bāre meñ koi hidāyat hai. mufassirīn meñ is ke matlab ke bāre meñ ittifāq-e-rāy nahīn hoti.

³jān lo ki rab ne imāndār ko apne lie
alag kar rakhā hai. rab merī sunegā
jab main use pukārūnga.

⁴ghusse meñ āte waqt gunāh mat
karnā. apne bistar par leṭ kar
muāmale par soch-bichār karo, lekin
dil meñ, ḡhāmoshī se. (*silāh*)

⁵rāstī kī qurbāniyān pesh karo, aur
rab par bharosā rakho.

⁶bahutere shak kar rahe haiñ,
“kaun hamāre hālāt ṭhīk karegā?” ai
rab, apne chehre kā nūr ham par
chamkā!

⁷tū ne mere dil ko ḡhushī se bhar
diyā hai, aisi ḡhushī se jo un ke pās
bhī nahīn hotī jin ke pās kasrat kā
anāj aur angūr hai.

⁸main ārām se leṭ kar so jātā hūñ,
kyūñki tū hī ai rab mujhe hifāzat se
basne detā hai.

hifāzat ke lie duā

5 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke
lie. ise bānsrī ke sāth gānā hai.*

ai rab, merī bāteñ sun, merī āhoñ
par dhyān de!

²ai mere bādshāh, mere ḡhudā,
madad ke lie merī chīḡheñ sun,
kyūñki main tujh hī se duā kartā hūñ.

³ai rab, subh ko tū merī āwāz suntā
hai, subh ko main tujhe sab kuchh
tartīb se pesh karke jawāb kā intizār
karne lagtā hūñ.

⁴kyūñki tū aisā ḡhudā nahīn hai jo
bedīnī se ḡhush ho. jo burā hai wuh
tere huzūr nahīn ṭhahar saktā.

⁵maḡhrūr tere huzūr khare nahīn
ho sakte, badkār se tū nafrat kartā
hai.

⁶jhūṭ bolne wāloñ ko tū tabāh
kartā, ḡhūñḡhār aur dhokebāz se rab
ghin khātā hai.

⁷lekin mujh par tū ne baṛī
mehrbānī kī hai, is lie main tere ghar
meñ dāḡhil ho saktā, main terā ḡhauf
mān kar terī muqaddas sukūnatgāh
ke sāmne sijdā kartā hūñ.

⁸ai rab, apnī rāst rāh par merī
rāhnumāī kar tāki mere dushman
mujh par ḡhālīb na āeñ. apnī rāh ko
mere āge hamwār kar.

⁹kyūñki un ke muñh se ek bhī
qābil-e-etimād bāt nahīn nikaltī. un
kā dil tabāhī se bharā rahtā, un kā
galā khulī qabr hai, aur un kī zabān
chiknī-chupṛī bāteñ ugaltī rahtī hai.

¹⁰ai rab, unheñ un ke ḡhalat kām
kā ajr de. un kī sāzisheñ un kī apnī
tabāhī kā bāis baneñ. unheñ un ke
muta’addid gunāhoñ ke bāis nikāl kar
muntashir kar de, kyūñki wuh tujh se
sarkash ho gae haiñ.

¹¹lekin jo tujh meñ panāh lete haiñ
wuh sab ḡhush hoñ, wuh abad tak
shādiyānā bajāeñ, kyūñki tū unheñ

mahfūz rakhtā hai. tere nām ko pyār karne wāle terā jashn manāēn.

¹²kyūnki tū ai rab, rāstbāz ko barkat detā hai, tū apnī mehrbānī kī dhāl se us kī chāroñ taraf hifāzat kartā hai.

**musibat meñ duā
(taubā kā pahlā zabūr)**

6 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie. tārār sāzon ke sāth gānā hai.*

ai rab, ghusse meñ mujhe sazā na de, taish meñ mujhe tambih na kar.

²ai rab, mujh par rahm kar, kyūnki mainiñ niḍhāl hūñ. ai rab, mujhe shifā de, kyūnki mere āzā dahshatzadā haiñ.

³merī jān nihāyat khaufzadā hai. ai rab, tū kab tak der karegā?

⁴ai rab, wāpas ā kar merī jān ko bachā. apnī shafqat kī khatir mujhe chhuṭkārā de.

⁵kyūnki murdā tujhe yād nahīñ kartā. pātāl meñ kaun terī satāish karegā?

⁶mainiñ karāhte karāhte thak gayā hūñ. pūrī rāt rone se bistar bhīg gayā hai, mere ānsū'on se palang gal gayā hai.

⁷gham ke māre merī ānkheñ sūj gai haiñ, mere muḁhālifoñ ke hamloñ se wuh zāe hotī jā rahī haiñ.

⁸ai badkāro, mujh se dūr ho jāo, kyūnki rab ne merī āh-o-bukā sunī hai.

⁹rab ne merī iltijāoñ ko sun liyā hai, merī duā rab ko qabūl hai.

¹⁰mere tamām dushmanoñ kī ruswāi ho jāegī, aur wuh saḁht ghabrā jāenge. wuh muḁ kar achānak hī sharmindā ho jāenge.

insāf ke lie duā

7 *dāūd kā wuh mātami gīt jo us ne kūsh binyamīnī kī bātoñ par rab kī tamjīd meñ gāyā.*

ai rab mere kḁudā, mainiñ tujh meñ panāh letā hūñ. mujhe un sab se bachā kar chhuṭkārā de jo merā tāqqub kar rahe haiñ,

²warnā wuh sherbabar kī tarah mujhe phār kar ṭuḁre ṭuḁre kar deñge, aur bachāne wālā koī nahīñ hogā.

³ai rab mere kḁudā, agar mujh se yih kuchh sarzad huā aur mere hāth qusūrwar hoñ,

⁴agar mainiñ ne us se burā sulūk kiyā jis kā mere sāth jhagaḁā nahīñ thā yā apne dushman ko kḁwāh-ma-kḁwāh lūṭ liyā ho

⁵to phir merā dushman mere picḁhe paḁ kar mujhe pakāḁ le. wuh merī jān ko miṭṭī meñ kuchal de, merī izzat ko kḁhāk meñ milāe. (*silāh*)

⁶ai rab, uṭh aur apnā ḡhazab dikhā! mere dushmanoṅ ke taish ke ḡhilāf kharā ho jā. merī madad karne ke lie jāg uṭh. tū ne ḡhud adālat kā hukm diyā hai.

⁷aqwām tere irdgird jamā ho jāēn jab tū un ke ūpar bulandiyōṅ par taḡhtnashīn ho jāe.

⁸rab aqwām kī adālat kartā hai. ai rab, merī rāstbāzī aur begunāhī kā lihāz karke merā insāf kar.

⁹ai rāst ḡhudā, jo dil kī ḡhrāiyōṅ ko tah tak jānch letā hai, bedīnoṅ kī sharārateṅ ḡhatm kar aur rāstbāz ko qāim rakh.

¹⁰allāh merī ḡhāl hai. jo dil se sīdhī rāh par chalte haiṅ unheṅ wuh rihāi detā hai.

¹¹allāh ādil munsif hai, aisā ḡhudā jo rozānā logoṅ kī sarzanish kartā hai.

¹²yaqīnan is waqt bhī dushman apnī talwār ko tez kar rahā, apnī kamān ko tān kar nishānā bāndh rahā hai.

¹³lekin jo mohlak hathiyār aur jalte hue tīr us ne tayyār kar rakhe haiṅ un kī zad meṅ wuh ḡhud hī ā jāegā.

¹⁴dekh, burāi kā bij us meṅ ug āyā hai. ab wuh sharārat se hāmīlā ho kar phirtā aur jhūṭ ke bachche janm detā hai.

¹⁵lekin jo ḡrḡhā us ne dūsroṅ ko phaṅsāne ke lie khod khod kar tayyār kiyā us meṅ ḡhud gir parā hai.

¹⁶wuh ḡhud apnī sharārat kī zad meṅ āegā, us kā zulm us ke apne sar par nāzil hogā.

¹⁷main rab kī sataish karūṅga, kyūnki wuh rāst hai. main rab t'ālā ke nām kī tārif meṅ ḡīt ḡāūṅgā.

maḡhlūqāt kā tāj

8 *dāūd kā zabūr. mausiḡi ke rāhnumā ke lie. tarz: gittī.*

ai rab hamāre āqā, terā nām pūrī duniyā meṅ kitnā shāndār hai! tū ne āsmān par hī apnā jalāl zāhir kar diyā hai.

²apne muḡhālifoṅ ke jawāb meṅ tū ne chhoṭe bachchoṅ aur shīrḡhwāroṅ kī zabān ko tayyār kiyā hai tāki wuh terī quwwat se dushman aur kīnāparwar ko ḡhatm karen.

³jab main tere āsmān kā mulāhazā kartā hūn jo terī ungliyoṅ kā kām hai, chānd aur sitāroṅ par ḡhaur kartā hūn jin ko tū ne apnī apnī jagah par qāim kiyā

⁴to insān kaun hai ki tū use yād kare yā ādamzād ki tū us kā ḡhayāl rakhe?

⁵tū ne use farishton se kuchh hī kam banāyā,^a tū ne use jalāl aur izzat kā tāj pahnāyā.

⁶tū ne use apne hāthoñ ke kāmoñ par muqarrar kiyā, sab kuchh us ke pāoñ ke nīche kar diyā,

⁷ḳhwāh bher-bakriyāñ hoñ ḳhwāh gāy-bail, jangli jānwar,

⁸parinde, machhliyāñ yā samundarī rāhoñ par chalne wāle bāqī tamām jānwar.

⁹ai rab hamāre āqā, pūrī duniyā meñ terā nām kitnā shāndār hai!

allāh kī qudrat aur insāf

9 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie. tarz: alāmūt-labbīn.*

ai rab, main pūre dil se terī satāish karūnga, tere tamām mojizāt kā bayān karūnga.

²main shādmān ho kar terī ḳhushī manāūngā. ai allāh t'ālā, main tere nām kī tamjīd meñ gīt gāūngā.

³jab mere dushman pīchhe haṭ jāēnge to wuh ṭhokar khā kar tere huzūr tabāh ho jāēnge.

⁴kyūñki tū ne merā insāf kiyā hai, tū taḳht par baiṭh kar rāst munsif sābit huā hai.

⁵tū ne aqwām ko malāmat karke bedīnoñ ko halāk kar diyā, un kā

nām-o-nishān hameshā ke lie miṭā diyā hai.

⁶dushman tabāh ho gayā, abad tak malbe kā ḍher ban gayā hai. tū ne shahroñ ko jaṛ se ukhār diyā hai, aur un kī yād tak bāqī nahīñ rahegī.

⁷lekin rab hameshā tak taḳhtnashīn rahegā, aur us ne apne taḳht ko adālat karne ke lie khaṛā kiyā hai.

⁸wuh rāstī se duniyā kī adālat karegā, insāf se ummatoñ kā faislā karegā.

⁹rab mazlūmoñ kī panāhgāh hai, ek qilā jis meñ wuh musibat ke waqt mahfūz rahte haiñ.

¹⁰ai rab, jo terā nām jānte wuh tujh par bharosā rakhte haiñ. kyūñki jo tere tālib haiñ unheñ tū ne kabhī tark nahīñ kiyā.

¹¹rab kī tamjīd meñ gīt gāo jo siyyūn pahār par taḳhtnashīn hai, ummatoñ meñ wuh kuchh sunāo jo us ne kiyā hai.

¹²kyūñki jo maqtūloñ kā intiqām letā hai wuh musibatzaḍoñ kī chīḳheñ nazarandāz nahīñ kartā.

¹³ai rab, mujh par rahm kar! merī us taqlif par ghaur kar jo nafrat karne wāle mujhe pahuñchā rahe

^aek aur mumkinā tarjumā: tū ne use thoṛī der ke lie farishton se kam kar diyā (dekhie ibrāniyoñ 2:7,9).

haiñ. mujhe maut ke darwāzon meñ se nikāl kar uṭhā le

¹⁴tāki main siyyūn beṭī ke darwāzon meñ terī satāish karke wuh kuchh sunāūñ jo tū ne mere lie kiyā hai, tāki main terī najāt kī khushī manāūñ.

¹⁵aqwām us garhe meñ khud gir gai haiñ jo unhoñ ne dūsroñ ko pakarne ke lie khodā thā. un ke apne pāoñ us jāl meñ phañs gae haiñ jo unhoñ ne dūsroñ ko phañsāne ke lie bichhā diyā thā.

¹⁶rab ne insāf karke apnā izhār kiyā to bedīn apne hāth ke phande meñ ulajh gayā. (*higgāyūn kā tarz. silāh*)

¹⁷bedīn pātāl meñ utreñge, jo ummateñ allāh ko bhūl gai haiñ wuh sab wahāñ jāeñgī.

¹⁸kyūñki wuh zarūratmandoñ ko hameshā tak nahīñ bhūlegā, musibatzadoñ kī ummīd abad tak jāti nahīñ rahegī.

¹⁹ai rab, uṭh kharā ho tāki insān ghālib na āe. baḅsh de ki tere huzūr aqwām kī adālat kī jāe.

²⁰ai rab, unheñ dahshatzadā kar tāki aqwām jāñ leñ ki insān hī haiñ. (*silāh*)

insāf ke lie duā

10 ai rab, tū itnā dūr kyūñ kharā hai? musibat ke waqt tū

apne āp ko poshidā kyūñ rakhtā hai?

²bedīn takabbur se musibatzadoñ ke pichhe lag gae haiñ, aur ab bechāre un ke jāloñ meñ ulajhne lage haiñ.

³kyūñki bedīn apnī dilī ārzū'ōñ par shekhī mārta hai, aur nājāiz nafā kamāne wālā lānat karke rab ko haqīr jāntā hai.

⁴bedīn ghurūr se phūl kar kahtā hai, “allāh mujh se jawābtalabī nahīñ karegā.” us ke tamām khayālāt is bāt par mabnī haiñ ki koī khudā nahīñ hai.

⁵jo kuchh bhī kare us meñ wuh kāmyāb hai. terī adālateñ use bulandiyōñ meñ kahīñ dūr lagti haiñ jabki wuh apne tamām muḅhālifoñ ke khilāf phunkārtā hai.

⁶dil meñ wuh sochtā hai, “main kabhī nahīñ ḍagmagāūñgā, nasl-dar-nasl musibat ke panjoñ se bachā rahūñgā.”

⁷us kā muñh lānatoñ, fareb aur zulm se bharā rahtā, us kī zabān nuqsān aur āfat pahuñchāne ke lie tayyār rahtī hai.

⁸wuh ābādiyōñ ke qarīb tāk meñ baiṭh kar chupke se begunāhoñ ko mār ḍāltā hai, us kī āñkheñ badqismatoñ kī ghāt meñ rahtī haiñ.

⁹jāngal meñ baiṭhe sherbabar kī tarah tāk meñ rah kar wuh musibatzaḍā par hamlā karne kā mauqā ḍhūñḍtā hai. jab use pakar

le to use apne jāl meñ ghasiṭ kar le jātā hai.

¹⁰us ke shikār pāsh pāsh ho kar jhuk jāte haiñ, bechāre us kī zabardast tāqat kī zad meñ ā kar gir jāte haiñ.

¹¹tab wuh dil meñ kahtā hai, “allāh bhūl gayā hai, us ne apnā chehrā chhupā liyā hai, use yih kabhī nazar nahīñ āegā.”

¹²ai rab, uṭh. ai allāh, apnā hāth uṭhā kar nāchāroñ kī madad kar aur unheñ na bhūl.

¹³bedīn allāh kī tahqīr kyūñ kare, wuh dil meñ kyūñ kahe, “allāh mujh se jawāb talab nahīñ karegā”?

¹⁴ai allāh, haqīqat meñ tū yih sab kuchh deḡhtā hai. tū hamārī taqlīf aur pareshānī par dhyān de kar munāsib jawāb degā. nāchār apnā muāmālā tujh par chhoṛ detā hai, kyūñki tū yatīmoñ kā madadgār hai.

¹⁵sharīr aur bedīn ādmī kā bāzū toṛ de! us se us kī sharāroñ kī jawābtalabī kar tāki us kā pūrā asar miṭ jāe.

¹⁶rab abad tak bādshāh hai. us ke mulk se ḡgar aqwām ḡhāib ho gai haiñ.

¹⁷ai rab, tū ne nāchāroñ kī ārzū sun lī hai. tū un ke diloñ ko mazbūt karegā aur un par dhyān de kar

¹⁸yatīmoñ aur mazlūmoñ kā insāf karegā tāki āindā koī bhī insān mulk meñ dahshat na phailāe.

rab par bharosā

11 *dāūd kā zabūr. mausiḡī ke rāhnumā ke lie.*

maiñ ne rab meñ panāh lī hai. to phīr tum kis tarah mujh se kahte ho, “chal, parinde kī tarah pharḡpharā kar pahāroñ meñ bhāḡ jā”?

²kyūñki dekho, bedīn kamān tān kar tīr ko tānt par lagā chuke haiñ. ab wuh andhere meñ baiṭh kar is intizār meñ haiñ ki dil se sīdhī rāh par chalne wāloñ par chalāeñ.

³rāstbāz kyā kare? unhoñ ne to bunyād ko hī tabāh kar diyā hai.

⁴lekin rab apnī muqaddas sukūnatgāh meñ hai, rab kā taḡht āsmān par hai. wahāñ se wuh deḡhtā hai, wahāñ se us kī āñkheñ ādamzādoñ ko parakhtī haiñ.

⁵rab rāstbāz ko parakhtā to hai, lekin bedīn aur zālīm se nafrat hī kartā hai.

⁶bedīnoñ par wuh jalte hue koele aur sholāzan gandhak barsā degā. jhulasne wālī āndhī un kā hissā hogī.

⁷kyūñki rab rāst hai, aur use insāf pyārā hai. sirf sīdhī rāh par chalne wāle us kā chehrā dekheñge.

madad ke lie duā

12 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie. tarz: shamīnīt.*

ai rab, madad farmā! kyūnki imāndār khatm ho gae haiñ. diyānatdār insānoñ meñ se miṭ gae haiñ.

²apas meñ sab jhūṭ bolte haiñ. un kī zabān par chiknī-chuprī bāteñ hotī haiñ jabki dil meñ kuchh aur hī hotā hai.

³rab tamām chiknī-chuprī aur shekhibāz zabānoñ ko kāṭ ḍāle!

⁴wuh un sab ko miṭā de jo kahte haiñ, “ham apnī lāiq zabān ke bāis tāqatwar haiñ. hamāre hoñṭ hamēñ saharā dete haiñ to kaun hamārā mālik hogā? koī nahīñ!”

⁵lekin rab farmātā hai, “nāchāroñ par tumhāre zulm kī khabar aur zaruratmandoñ kī karāhtī āwāzeñ mere sāmne āī haiñ. ab main uṭh kar unheñ un se chhuṭkārā dūngā jo un ke kḥilāf phunkārte haiñ.”

⁶rab ke farmān pāk haiñ, wuh bhṭṭī meñ sāt bār sāf kī gai chāñḍī kī mānind kḥālis haiñ.

⁷ai rab, tū hī unheñ mahfūz rakhegā, tū hī unheñ abad tak is nasl se bachāe rakhegā,

⁸go bedīn āzādī se idhar udhar phirte haiñ, aur insānoñ ke darmiyān kamīnāpan kā rāj hai.

madad ke lie duā

13 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie.*

ai rab, kab tak? kyā tū mujhe abad tak bhūlā rahegā? tū kab tak apnā chehrā mujh se chhupāe rakhegā?

²merī jān kab tak pareshāniyoñ meñ mubtalā rahe, merā dil kab tak roz-ba-roz dukh uṭhātā rahe? merā dushman kab tak mujh par ghālib rahegā?

³ai rab mere kḥudā, mujh par nazar ḍāl kar merī sun! merī āñkhoñ ko raushan kar, warnā main maut kī nīnd so jāūngā.

⁴tab merā dushman kahegā, “main us par ghālib ā gayā hūñ!” aur mere muḥhālīf shādiyānā bajāenge ki main hil gayā hūñ.

⁵lekin main terī shafqat par bharosā rakhtā hūñ, merā dil terī najāt dekh kar kḥushī manāegā.

⁶main rab kī tamjid meñ gīt gāūngā, kyūnki us ne mujh par ehsān kiyā hai.

bedīn kī hamāqat

14 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie.*

ahmaq dil meñ kahtā hai, “allāh hai hī nahīñ!” aise log badchalan haiñ, un kī harkateñ qābil-e-ghīn haiñ. ek bhī nahīñ hai jo achchhā kām kare.

²rab ne āsmān se insān par nazar dālī tāki dekhe ki kyā koī samajhdār hai? kyā koī allāh kā tālib hai?

³afsos, sab sahih rāh se bhaṭak gae. sab ke sab bigaṛ gae haiñ. koī nahīñ jo bhalāī kartā ho, ek bhī nahīñ.

⁴kyā jo badī karke merī qaum ko roṭī kī tarah khā lete haiñ un meñ se ek ko bhī samajh nahīñ ātī? wuh to rab ko pukārte hī nahīñ.

⁵tab un par saḡht dahshat chhā gaī, kyūñki allāh rāstbāz kī nasl ke sāth hai.

⁶tum nāchār ke mansūboñ ko ḡhāk meñ milānā chāhte ho, lekin rab ḡhud us kī panāhgāh hai.

⁷kāsh koh-e-siyyūn se isrāīl kī najāt nikle! jab rab apnī qaum ko bahāl karegā to yāqūb ḡhushī ke nāre lagāegā, isrāīl bāgh bāgh hogā.

**kaun allāh ke huzūr qāim
rah saktā hai?**

15 *dāūd kā zabūr.*
ai rab, kaun tere ḡhaim meñ ṭahar saktā hai? kis ko tere muḡaddas pahār par rahne kī ijāzat hai?

²wuh jis kā chāl-chalan begunāh hai, jo rāstbāz zindagī guzār kar dil se sach boltā hai.

³aisā shaḡhs apnī zabān se kisī par tohmat nahīñ lagātā. na wuh apne paṛosī par ziyādātī kartā, na us kī be'izzati kartā hai.

⁴wuh mardūd ko haḡīr jāntā lekin ḡhudātars kī izzat kartā hai. jo wādā us ne qasam khā kar kiyā use pūrā kartā hai, ḡhwāh use kitnā hī nuḡsān kyūñ na pahuñche.

⁵wuh sūd lie baḡhair udhār detā hai aur us kī rishwat qabūl nahīñ kartā jo begunāh kā haḡ mārñā chāhtā hai. aisā shaḡhs kabhī ḡāñwāñḡol nahīñ hogā.

etimād kī ḡuā

16 *dāūd kā ek sunahrā zabūr.*
ai allāh, mujhe mahfūz rakh, kyūñki tujh meñ main panāh letā hūñ.

²main ne rab se kahā, “tū merā āḡā hai, tū hī merī ḡhushhālī kā wāhid sarchashmā hai.”

³mulk meñ jo muḡaddasīn haiñ wuhī mere sūrme haiñ, un hī ko main pasand kartā hūñ.

⁴lekin jo ḡḡar mābūdoñ ke pīchhe bhāge rahte haiñ un kī taqlīf baḡhtī jāegī. na main un kī ḡhūn kī qurbāniyoñ ko pesh karūñga, na un ke nāmoñ kā zikr tak karūñga.

⁵ai rab, tū merī mīrās aur merā hissā hai. merā nasīb tere hāth meñ hai.

⁶jab qur'ā ḍālā gayā to mujhe ḡhushgawār zamīn mil gāi. yaqīnan merī mīrās mujhe bahut pasand hai.

⁷maiñ rab kī satāish karūñga jis ne mujhe mashwarā diyā hai. rāt ko bhī merā dil merī hidāyat kartā hai.

⁸rab har waqt merī āñkhoñ ke sāmne rahtā hai. wuh mere dahne hāth rahtā hai, is lie maiñ nahīn ḍagmagāūñgā.

⁹is lie merā dil shādmān hai, merī jān ḡhushī ke nāre lagātī hai. hāñ, merā badan pursukūn zindagī guzāregā.

¹⁰kyūñki tū merī jān ko pātāl meñ nahīn chhoṛegā, aur na apne muqaddas ko galne sarñe kī naubat tak pahuñchne degā.

¹¹tū mujhe zindagī kī rāh se āgāh kartā hai. tere huzūr se bharpūr ḡhushiyāñ, tere dahne hāth se abadi masarrateñ hāsīl hotī haiñ.

begunāh shaḡhs kī duā

17 *dāūd kī duā.*

ai rab, insāf ke lie merī faryād sun, merī āh-o-zārī par dhyān de. merī duā par ḡhaur kar, kyūñki wuh farebdih hoñtoñ se nahīn nikaltī.

²tere huzūr merā insāf kiyā jāe, terī āñkheñ un bātoñ kā mushāhadā karen jo sach haiñ.

³tū ne mere dil ko jāñch liyā, rāt ko merā muāinā kiyā hai. tū ne mujhe bhāṭṭī meñ ḍāl diyā tāki nāpāk chīzeñ

dūr kare, go aisī koī chīz nahīn mili. kyūñki maiñ ne pūrā irādā kar liyā hai ki mere muñh se burī bāt nahīn niklegī.

⁴jo kuchh bhī dūsre karte haiñ maiñ ne ḡhud tere muñh ke farmān ke tābe rah kar apne āp ko zālīmoñ kī rāhoñ se dūr rakhā hai.

⁵maiñ qadam-ba-qadam terī rāhoñ meñ rahā, mere pāoñ kabhī na ḍagmagāe.

⁶ai allāh, maiñ tujhe pukārtā hūñ, kyūñki tū merī sunegā. kān lagā kar merī duā ko sun.

⁷tū jo apne dahne hāth se unheñ rihāi detā hai jo apne muḡhālifoñ se tujh meñ panāh lete haiñ, mojizānā taur par apñī shafqat kā izhār kar.

⁸āñkh kī putlī kī tarah merī hifāzat kar, apne paroñ ke sāy meñ mujhe chhupā le.

⁹un bedīnoñ se mujhe mahfūz rakh jo mujh par tabāhkun hamle kar rahe haiñ, un dushmanoñ se jo mujhe gher kar mār ḍālne kī koshish kar rahe haiñ.

¹⁰wuh sarkash ho gae haiñ, un ke muñh ḡhamanḍ kī bāteñ karte haiñ.

¹¹jidhar bhī ham qadam uṭhāeñ wahāñ wuh bhī pahuñch jāte haiñ. ab unhoñ ne hameñ gher liyā hai, wuh ḡhūr ḡhūr kar hameñ zamīn par paṭakhne kā mauqā ḍhūñḍ rahe haiñ.

¹²wuh us sherbabar kī mānind haiñ jo shikār ko phārñe ke lie tarāptā hai,

us jawān sher kī mānind jo tāk meñ
bait̥hā hai.

¹³ai rab, uṭh aur un kā sāmnā kar,
unheñ zamīn par paṭaḥ de! apnī
talwār se merī jān ko bedīnoñ se
bachā.

¹⁴ai rab, apne hāth se mujhe in
se chhuṭkārā de. unheñ to is
duniyā meñ apnā hissā mil chukā hai.
kyūñki tū ne un ke peṭ ko apne māl
se bhar diyā, balki un ke beṭe bhī ser
ho gae haiñ aur itnā bāqī hai ki wuh
apnī aulād ke lie bhī kāfī kuchh chhoṛ
jāeñge.

¹⁵lekin mainīn ḡhud rāstbāz sābit
ho kar tere chehre kā mushāhadā
karūñga, mainī jāg kar terī sūrat se ser
ho jāūñgā.

dāūd kā fath kā gīt

18 *rab ke ḡhādīm dāūd kā zabūr.
mausiḡī ke rāhnumā ke lie. dāūd ne
rab ke lie yih gīt ḡyā jab rab ne use tamām
dushmanoñ aur sāūl se bachāyā. wuh bolā,*

ai rab merī quwwat, mainī tujhe
pyār kartā hūñ.

²rab merī chaṭān, merā qilā aur
merā najātdahindā hai. merā ḡhudā
merī chaṭān hai jis meñ mainī panāh
letā hūñ. wuh merī ḡhāl, merī najāt
kā pahār, merā buland hisār hai.

³mainī rab ko pukārtā hūñ, us
kī tamjīd ho! tab wuh mujhe
dushmanoñ se chhuṭkārā detā hai.

⁴maut ke rassoñ ne mujhe gher
liyā, halākat ke sailāb ne mere dil par
dahshat tāri kī.

⁵pātāl ke rassoñ ne mujhe jakar
liyā, maut ne mere rāste meñ apne
phande ḡāl die.

⁶jab mainī musibat meñ phañs gayā
to mainī ne rab ko pukārā. mainī ne
madad ke lie apne ḡhudā se faryād
kī to us ne apnī sukūnatḡāh se merī
āwāz sunī, merī chīḡheñ us ke kān
tak pahuñch gāñ.

⁷tab zamīn laraz uṭhī aur
thartharāne lagī, pahāroñ kī
bunyādeñ rab ke ḡhazab ke sāmne
kāñpne aur jhūlne lagīñ.

⁸us kī nāk se dhuāñ nikal āyā, us ke
muñh se bhasm karne wāle shole aur
dahakte koele bharak uṭhe.

⁹āsmān ko jhukā kar wuh nāzil huā.
jab utar āyā to us ke pāoñ ke niche
andherā hī andherā thā.

¹⁰wuh karūbī farishte par sawār
huā aur uṛ kar hawā ke paroñ par
mandlāne lagā.

¹¹us ne andhere ko apnī chhupne
kī jagah banāyā, bārish ke kāle aur
ghane bādāl ḡhaimē kī tarah apne
girdāgird lagāe.

¹²us ke huzūr kī tez raushnī se us
ke bādāl ole aur sholāzan koele le kar
nikal āe.

¹³rab āsmān se karakne lagā, allāh t'ālā kī āwāz gūñj uṭhī. tab ole aur sholāzan koele barasne lage.

¹⁴us ne apne tīr chalāe to dushman titar-bitar ho gae. us kī tez bijlī idhar udhar girtī gāī to un meñ halchal mach gāī.

¹⁵ai rab, tū ne ḍāntā to samundar kī wādiyāñ zāhir huñ, jab tū ḡhusse meñ garjā to tere dam ke jhonkoñ se zamīn kī bunyādeñ nazar aīñ.

¹⁶bulandiyon par se apnā hāth baṛhā kar us ne mujhe pakaṛ liyā, mujhe gahre pāñi meñ se khaiñch kar nikāl lāyā.

¹⁷us ne mujhe mere zabardast dushman se bachāyā, un se jo mujh se nafrat karte haiñ, jin par main ḡhālib na ā sakā.

¹⁸jis din main musibat meñ phañs gayā us din unhoñ ne mujh par hamlā kiyā, lekin rab merā sahārā banā rahā.

¹⁹us ne mujhe tang jagah se nikāl kar chhuṭkārā diyā, kyūñki wuh mujh se ḡhush thā.

²⁰rab mujhe merī rāstbāzī kā ajr detā hai. mere hāth sāf haiñ, is lie wuh mujhe barkat detā hai.

²¹kyūñki main rab kī rāhoñ par chaltā rahā huñ, main badī karne se apne ḡhudā se dūr nahīñ huā.

²²us ke tamām ahkām mere sāmne rahe haiñ, main ne us ke farmānoñ ko radd nahīñ kiyā.

²³us ke sāmne hī main be'ilzām rahā, gunāh karne se bāz rahā huñ.

²⁴is lie rab ne mujhe merī rāstbāzī kā ajr diyā, kyūñki us kī āñkhoñ ke sāmne hī meñ pāk-sāf sābit huā.

²⁵ai allāh, jo wafādār hai us ke sāth terā sulūk wafādārī kā hai, jo be'ilzām hai us ke sāth terā sulūk be'ilzām hai.

²⁶jo pāk hai us ke sāth terā sulūk pāk hai. lekin jo kajrau hai us ke sāth terā sulūk bhī kajrawī kā hai.

²⁷kyūñki tū pasthāloñ ko najāt detā aur maḡhrūr āñkhoñ ko past kartā hai.

²⁸ai rab, tū hī merā charāḡh jalātā, merā ḡhudā hī mere andhere ko raushan kartā hai.

²⁹kyūñki tere sāth main faujī daste par hamlā kar saktā, apne ḡhudā ke sāth dīwār ko phalāng saktā huñ.

³⁰allāh kī rāh kāmil hai, rab kā farmān ḡhālis hai. jo bhī us meñ panāh le us kī wuh ḡhāl hai.

³¹kyūñki rab ke siwā kaun ḡhudā hai? hamāre ḡhudā ke siwā kaun chaṭāñ hai?

³²allāh mujhe quwwat se kamarbastā kartā, wuh merī rāh ko kāmil kar detā hai.

³³wuh mere pāoñ ko hiran kī sī phurtī atā kartā, mujhe mazbūti se merī bulandiyon par kharā kartā hai.

³⁴wuh mere hāthoñ ko jang karne kī tarbiyat detā hai. ab mere bāzū pītal kī kamān ko bhī tān lete haiñ.

³⁵ai rab, tū ne mujhe apnī najāt kī dhāl baḥsh dī hai. tere dahne hāth ne mujhe qāim rakhā, terī narmī ne mujhe barā banā diyā hai.

³⁶tū mere qadmoñ ke lie rāstā banā detā hai, is lie mere ṭaḥhne nahīñ dagmagāte.

³⁷main ne apne dushmanoñ kā tāqub karke unheñ pakaṛ liyā, main bāz na āyā jab tak wuh ḡhatm na ho gae.

³⁸main ne unheñ yūñ pāsh pāsh kar diyā ki dubārā uṭh na sake balki gir kar mere pāoñ tale paṛe rahe.

³⁹kyūñki tū ne mujhe jang karne ke lie quwwat se kamarbastā kar diyā, tū ne mere muḡhālifoñ ko mere sāmne jhukā diyā.

⁴⁰tū ne mere dushmanoñ ko mere sāmne se bhagā diyā, aur main ne nafrat karne wāloñ ko tabāh kar diyā.

⁴¹wuh madad ke lie chīḡhte chillāte rahe, lekin bachāne wālā koī nahīñ thā. wuh rab ko pukārte rahe, lekin us ne jawāb na diyā.

⁴²main ne unheñ chūr chūr karke gard kī tarah hawā meñ uṛā diyā.

main ne unheñ kachre kī tarah galī meñ phaiñk diyā.

⁴³tū ne mujhe qaum ke jhagaṛoñ se bachā kar aqwām kā sardār banā diyā hai. jis qaum se main nāwāqif thā wuh merī ḡhidmat kartī hai.

⁴⁴jūñ hī main bāt kartā hūñ to log merī sunte haiñ. padesī dabak kar merī ḡhushāmad karte haiñ.

⁴⁵wuh himmat hār kar kāñpte hue apne qiloñ se nikal āte haiñ.

⁴⁶rab zindā hai! merī chaṭān kī tamjīd ho! merī najāt ke ḡhudā kī tāzīm ho!

⁴⁷wuhī ḡhudā hai jo merā intiḡām letā, aqwām ko mere tābe kar detā

⁴⁸aur mujhe mere dushmanoñ se chhuṭkāṛā detā hai. yaḡinan tū mujhe mere muḡhālifoñ par sarfarāz kartā, mujhe zālimoñ se bachāe rakhtā hai.

⁴⁹ai rab, is lie main aqwām meñ terī hamd-o-sanā karūñga, tere nām kī tārif meñ ḡīt ḡāūñgā.

⁵⁰kyūñki rab apne bādshāh ko baṛī najāt detā hai, wuh apne masah kie hue bādshāh dāūd aur us kī aulād par hameshā tak mehrbān raheḡā.

maḵhlūqāt meñ allāh kā jalāl

19 *dāūd kā zabūr. mausiḳī ke rāhnumā ke lie.*

āsmān allāh ke jalāl kā elān karte haiñ, āsmānī gumbad us ke hāthoñ kā kām bayān kartā hai.

²ek din dūsre ko ittilā detā, ek rāt dūsri ko ḳhabar pahuñchātī hai,

³lekin zabān se nahīñ. go un kī āwāz sunāi nahīñ detī,

⁴to bhī un kī āwāz nikal kar pūri duniyā meñ sunāi detī, un ke alfāz duniyā kī intihā tak pahuñch jāte haiñ. wahāñ allāh ne āftāb ke lie ḳhaimā lagāyā hai.

⁵jis tarah dūlhā apnī ḳhwābgāh se nikaltā hai usī tarah sūraj nikal kar pahalwān kī tarah apnī dauṛ dauṛne par ḳhushī manātā hai.

⁶āsmān ke ek sire se chaṛḥ kar us kā chakkar dūsre sire tak lagtā hai. us kī taptī garmī se koī bhī chiz poshīdā nahīñ rahtī.

⁷rab kī shariat kāmīl hai, us se jān meñ jān ā jātī hai. rab ke ahkām qābil-e-etimād haiñ, un se sādālah dānishmand ho jātā hai.

⁸rab kī hidāyāt bā-insāf haiñ, un se dil bāgh bāgh ho jātā hai. rab ke ahkām pāk haiñ, un se āñkheñ chamak uṭhtī haiñ.

⁹rab kā ḳhauf pāk hai aur abad tak qāim rahegā. rab ke farmān sachche aur sab ke sab rāst haiñ.

¹⁰wuh sone balki ḳhālis sone ke ḳher se zyādā marghūb haiñ. wuh shahd balki chhatte ke tāzā shahd se zyādā miṭhe haiñ.

¹¹un se tere ḳhādim ko āgāh kiyā jātā hai, un par amal karne se barā ajr miltā hai.

¹²jo ḳhatāeñ beḳhabrī meñ sarzad huñ kaun unheñ jāntā hai? mere poshīdā gunāhoñ ko muāf kar!

¹³apne ḳhādim ko gustākhoñ se mahfūz rakh tāki wuh mujh par hukūmat na karen. tab main be'ilzām ho kar sangīn gunāh se pāk rahūngā.

¹⁴ai rab, baḳhsh de ki mere muñh kī bāteñ aur mere dil kī soch-bichār tujhe pasand āe. tū hī merī chaṭān aur merā chhuṛāne wālā hai.

fath ke lie duā

20 *dāūd kā zabūr. mausiḳī ke rāhnumā ke lie.*

musibat ke din rab terī sune, yāqūb ke ḳhudā kā nām tujhe mahfūz rakhe.

²wuh maqdis se terī madad bheje, wuh siyyūn se terā sahārā bane.

³wuh terī ḳhallā kī nazareñ yād kare, terī bhasm hone wālī qurbāniyāñ qabūl farmāe. (*silāh*)

⁴wuh tere dil kī ārzū pūri kare, tere tamām mansūboñ ko kāmyābī baḳhshhe.

⁵tab ham terī najāt kī ḵhushī manāēnge, ham apne ḵhudā ke nām meñ fath kā jhandā gāreñge. rab terī tamām guzārishēñ pūrī kare.

⁶ab main ne jān liyā hai ki rab apne masah kie hue bādshāh kī madad kartā hai. wuh apne muqaddas āsmān se us kī sun kar apne dahne hāth kī qudrat se use chhuṭkārā degā.

⁷bāz apne rathoñ par, bāz apne ghoṛoñ par faḵhr karte haiñ, lekin ham rab apne ḵhudā ke nām par faḵhr kareñge.

⁸hamāre dushman jhuk kar gir jāeñge, lekin ham uṭh kar mazbūtī se khare raheñge.

⁹ai rab, hamārī madad farmā! bādshāh hamārī sune jab ham madad ke lie pukāreñ.

bādshāh ke lie allāh kī madad

21 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie.*

ai rab, bādshāh terī quwwat dekh kar shādmān hai, wuh terī najāt kī kitnī baṛī ḵhushī manātā hai.

²tū ne us kī dili ḵhwāhish pūrī kī aur inkār na kiyā jab us kī ārzū ne hoñtoñ par alfāz kā rūp dhārā. (*silāh*)

³kyūñki tū achchhī achchhī barkateñ apne sāth le kar us se milne āyā, tū ne use ḵhālis sone kā tāj pahnāyā.

⁴us ne tujh se zindagī pāne kī ārzū kī to tū ne use umr kī darāzī baḵhshī, mazīd itne din ki un kī intihā nahīñ.

⁵terī najāt se use baṛī izzat hāsil huī, tū ne use shān-o-shaukat se ārāstā kiyā.

⁶kyūñki tū use abad tak barkat detā, use apne chehre ke huzūr lā kar nihāyat ḵhush kar detā hai.

⁷kyūñki bādshāh rab par etimād kartā hai, allāh t'ālā kī shafqat use ḍagmagāne se bachāegī.

⁸tere dushman tere qabze meñ ā jāeñge, jo tujh se nafrat karte haiñ unheñ terā dahnā hāth pakaṛ legā.

⁹jab tū un par zāhir hogā to wuh bharaktī bhāṭṭī kī sī musībat meñ phañs jāeñge. rab apne ḡhazab meñ unheñ haṛap kar legā, aur āg unheñ khā jāegī.

¹⁰tū un kī aulād ko rū-e-zamīn par se miṭā ḍālegā, insānoñ meñ un kā nām-o-nishān tak nahīñ rahegā.

¹¹go wuh tere ḵhilāf sāzishēñ karte haiñ to bhī un ke bure mansūbe nākām raheñge.

¹²kyūñki tū unheñ bhagā kar un ke chehroñ ko apne tīroñ kā nishānā banā degā.

¹³ai rab, uṭh aur apnī qudrat kā izhār kar tāki ham terī qudrat kī tamjīd meñ sāz bajā kar gīt gāeñ.

rāstbāz kā dukh

22 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie. tarz: tulū-e-subh kī hirmī.*

ai mere k̄hudā, ai mere k̄hudā, tū ne mujhe kyūn tark kar diyā hai? main chik̄h rahā hūn, lekin merī najāt nazar nahīn ātī.

²ai mere k̄hudā, din ko main chillātā hūn, lekin tū jawāb nahīn detā. rāt ko pukārtā hūn, lekin ārām nahīn pātā.

³lekin tū quddūs hai, tū jo isrāil kī madahsarāi par taḥtnashīn hotā hai.

⁴tujh par hamāre bāpdādā ne bharosā rakhā, aur jab bharosā rakhā to tū ne unheñ rihāi dī.

⁵jab unhoñ ne madad ke lie tujhe pukārā to bachne kā rāstā khul gayā. jab unhoñ ne tujh par etimād kiyā to sharmindā na hue.

⁶lekin main kīrā hūn, mujhe insān nahīn samjhā jātā. log merī be'izzati karte, mujhe haqīr jānte haiñ.

⁷sab mujhe dekh kar merā mazāq uṛāte haiñ. wuh muñh banā kar taubā taubā karte aur kahte haiñ,

⁸“us ne apnā muāmalā rab ke sapurd kiyā hai. ab rab hī use bachāe. wuhī use chhuṭkārā de, kyūnki wuhī us se k̄hush hai.”

⁹yaqīnan tū mujhe mān ke peṭ se nikāl lāyā. main abhī mān kā dūdh pitā thā ki tū ne mere dil meñ bharosā paidā kiyā.

¹⁰jūn hī main paidā huā mujhe tujh par chhoṛ diyā gayā. mān ke peṭ se hī tū merā k̄hudā rahā hai.

¹¹mujh se dūr na rah. kyūnki musibat ne merā dāman pakaṛ liyā hai, aur koī nahīn jo merī madad kare.

¹²muta'addid bailoñ ne mujhe gher liyā, basan ke tāqatwar sāñḍ chāroñ taraf jamā ho gae haiñ.

¹³mere k̄hilāf unhoñ ne apne muñh khol die haiñ, us dahārte hue sherbabar kī tarah jo shikār ko phārne ke josh meñ ā gayā hai.

¹⁴mujhe pānī kī tarah zamīn par unḍelā gayā hai, merī tamām haḍḍiyāñ alag alag ho gāi haiñ, jism ke andar merā dil mom kī tarah pighal gayā hai.

¹⁵merī tāqat ṭhikre kī tarah k̄hushk ho gāi, merī zabān tālū se chipak gāi hai. hāñ, tū ne mujhe maut kī k̄hāk meñ liṭā diyā hai.

¹⁶kuttoñ ne mujhe gher rakhā, sharīroñ ke jaththe ne merā ihātā kiyā hai. unhoñ ne mere hāthoñ aur pāoñ ko chhed ḍālā hai.

¹⁷main apnī haḍḍiyōñ ko gin saktā hūn. log ghūr ghūr kar merī musibat se k̄hush hote haiñ.

¹⁸wuh āpas meñ mere kapre bānt lete aur mere libās par qur'ā ḍalte haiñ.

¹⁹lekin tū ai rab, dūr na rah! ai merī quwwat, merī madad karne ke lie jaldī kar!

²⁰merī jān ko talwār se bachā, merī zindagī ko kutte ke panje se chhuṛā.

²¹sher ke muñh se mujhe maḵhlasi de, janglī bailoñ ke siñgoñ se rihāi atā kar.

ai rab, tū ne merī sunī hai!

²²main apne bhāiyoñ ke sāmne tere nām kā elān karūnga, jamā'at ke darmiyān terī madahsarāi karūnga.

²³tum jo rab kā ḵhauf mānte ho, us kī tamjīd karo! ai yāqūb kī tamām aulād, us kā ehtirām kar! ai isrāil ke tamām farzando, us se ḵhauf khāo!

²⁴kyūñki na us ne musibatzaḍā kā dukh haqīr jānā, na us kī taqlif se ghin khāi. us ne apnā muñh us se na chhupāyā balki us kī sunī jab wuh madad ke lie chiḵhne-chillāne lagā.

²⁵ai ḵhudā, bare ijtimā meñ main terī satāish karūnga, ḵhudatarsoñ ke sāmne apnī mannat pūrī karūnga.

²⁶nāchār jī bhar kar khāeñge, rab ke tālib us kī hamd-o-sanā kareñge. tumhāre dil abad tak zindā raheñ!

²⁷log duniyā kī intihā tak rab ko yād karke us kī taraf rujū kareñge.

ghairaqwām ke tamām ḵhāndān use sijdā kareñge.

²⁸kyūñki rab ko hī bādshāhī kā iḵhtiyār hāsil hai, wuhī aqwām par hukūmat kartā hai.

²⁹duniyā ke tamām bare log us ke huzūr khāeñge aur sijdā kareñge. ḵhāk meñ utarne wāle sab us ke sāmne jhuk jāeñge, wuh sab jo apnī zindagī ko ḵhud qāim nahīñ rakh sakte.

³⁰us ke farzand us kī ḵhidmat kareñge. ek āne wālī nasl ko rab ke bāre meñ sunāyā jāegā.

³¹hāñ, wuh ā kar us kī rāstī ek qaum ko sunāeñge jo abhī paidā nahīñ huī, kyūñki us ne yih kuchh kiyā hai.

achchhā charwāhā

23 *dāūd kā zabūr.*
rab merā charwāhā hai, mujhe kamī na hogī.

²wuh mujhe shādāb charāgāhoñ meñ charātā aur pursukūn chashmoñ ke pās le jātā hai.

³wuh merī jān ko tāzādam kartā aur apne nām kī ḵhātir rāstī kī rāhoñ par merī qiyādat kartā hai.

⁴go main tārīktarīn wādī meñ se guzarūñ main musibat se nahīñ ḍarūnga, kyūñki tū mere sāth hai, terī lāṭhī aur terā asā mujhe tasallī dete haiñ.

⁵tū mere dushmanon ke rū-ba-rū mere sāmne mez bichhā kar mere sar ko tel se tar-o-tāzā kartā hai. merā pyālā terī barkat se chhalak uṭhtā hai.

⁶yaqīnan bhalāi aur shafqat umr bhar mere sāth sāth raheṅgī, aur main jīte jī rab ke ghar meṅ sukūnat karūnga.

bādshāh kā istiqbāl

24 *dāūd kā zabūr.* zamīn aur jo kuchh us par hai rab kā hai, duniyā aur us ke bāshinde usī ke haiṅ. ²kyūnki us ne zamīn kī bunyād samundaron par rakhī aur use daryāon par qāim kiyā.

³kis ko rab ke pahār par chaṛhni kī ijāzat hai? kaun us ke muqaddas maqām meṅ kharā ho saktā hai?

⁴wuh jis ke hāth pāk aur dil sāf haiṅ, jo na fareb kā irādā rakhtā, na qasam khā kar jhūṭ boltā hai.

⁵wuh rab se barkat pāegā, use apnī najāt ke ḳhudā se rāstī milegī.

⁶yih hogā un logon kā hāl jo allāh kī marzi daryāft karte, jo tere chehre ke tālib hote haiṅ, ai yāqūb ke ḳhudā. *(silāh)*

⁷ai phāṭako, khul jāo! ai qadīm darwāzo, pūre taur par khul jāo tāki jalāl kā bādshāh dāḳhil ho jāe.

⁸jalāl kā bādshāh kaun hai? rab jo qawī aur qādir hai, rab jo jang meṅ zor-āwar hai.

⁹ai phāṭako, khul jāo! ai qadīm darwāzo, pūre taur par khul jāo tāki jalāl kā bādshāh dāḳhil ho jāe.

¹⁰jalāl kā bādshāh kaun hai? rabb-ul-afwāj, wuhī jalāl kā bādshāh hai. *(silāh)*

muāfi aur rāhnumāi ke lie duā

25 *dāūd kā zabūr.* ai rab, main terā ārzūmand hūn.

²ai mere ḳhudā, tujh par main bharosā rakhtā hūn. mujhe sharmindā na hone de ki mere dushman mujh par shādiyānā bajāeṅ.

³kyūnki jo bhī tujh par ummīd rakhe wuh sharmindā nahīn hogā jabki jo bilāwajah bewafā hote haiṅ wuhī sharmindā ho jāeṅge.

⁴ai rab, apnī rāheṅ mujhe dikhā, mujhe apne rāston kī tālīm de.

⁵apnī sachchāi ke mutābiq merī rāhnumāi kar, mujhe tālīm de. kyūnki tū merī najāt kā ḳhudā hai. din bhar main tere intizār meṅ rahtā hūn.

⁶ai rab, apnā wuh rahm aur mehbāni yād kar jo tū qadīm zamāne se kartā āyā hai.

⁷ai rab, merī jawāni ke gunāhoṅ aur merī bewafā harkaton ko yād na

kar balki apnī bhalāi kī k̄hātir aur apnī shafqat ke mutābiq merā k̄hayāl rakh.

⁸rab bhalā aur ādil hai, is lie wuh gunāhgāroṅ ko sahīh rāh par chalne kī talqīn kartā hai.

⁹wuh farotanoṅ kī insāf kī rāh par rāhnumāi kartā, halimoṅ ko apnī rāh kī tālīm detā hai.

¹⁰jo rab ke ahd aur ahkām ke mutābiq zindagī guzāreṅ unheṅ rab mehrbānī aur wafādāri kī rāhoṅ par le chaltā hai.

¹¹ai rab, merā qusūr sangīn hai, lekin apne nām kī k̄hātir use muāf kar.

¹²rab kā k̄hauf mānane wālā kahān hai? rab k̄hud use us rāh kī tālīm degā jo use chunanā hai.

¹³tab wuh k̄hushhāl rahegā, aur us kī aulād mulk ko mīrās meṅ pāegī.

¹⁴jo rab kā k̄hauf māneṅ unheṅ wuh apne hamrāz banā kar apne ahd kī tālīm detā hai.

¹⁵merī ānkheṅ rab ko taktī rahtī haiṅ, kyūnki wuhī mere pāoṅ ko jāl se nikāl letā hai.

¹⁶merī taraf māil ho jā, mujh par mehrbānī kar! kyūnki main tanhā aur musibatzaḍā hūn.

¹⁷mere dil kī pareshāniyān dūr kar, mujhe merī takālīf se rihāi de.

¹⁸merī musibat aur tangī par nazar ḍāl kar merī k̄hataoṅ ko muāf kar.

¹⁹dekh, mere dushman kitne zyādā haiṅ, wuh kitnā zulm karke mujh se nafrat karte haiṅ.

²⁰merī jān ko mahfūz rakh, mujhe bachā! mujhe sharmindā na hone de, kyūnki main tujh meṅ panāh letā hūn.

²¹begunāhī aur diyānatdāri merī pahrādāri karen, kyūnki main tere intizār meṅ rahtā hūn.

²²ai allāh, fidyā de kar isrāil ko us kī tamām takālīf se āzād kar!

begunāh kā iqrār aur iltijā

26 *dāūd kā zabūr.*
ai rab, merā insāf kar, kyūnki merā chāl-chalan bequsūr hai. main ne rab par bharosā rakhā hai, aur main ḍān-wāṅḍol nahīn ho jāūngā.

²ai rab, mujhe jānch le, mujhe āzmā kar dil kī tah tak merā muāinā kar.

³kyūnki terī shafqat merī ānkhoṅ ke sāmne rahī hai, main terī sachchī rāh par chaltā rahā hūn.

⁴na main dhokebāzoṅ kī majlis meṅ baiḥtā, na chālāk logoṅ se rifāqat rakhtā hūn.

⁵mujhe sharīroṅ ke ijtimāoṅ se nafrat hai, bedīnoṅ ke sāth main baiḥtā bhī nahīn.

⁶ai rab, main apne hāth dho kar apnī begunāhī kā izhār kartā hūn.

main terī qurbāngāh ke gird phir kar

⁷buland āwāz se terī hamd-o-sanā kartā, tere tamām mojizāt kā elān kartā hūn.

⁸ai rab, terī sukūnatgāh mujhe pyāri hai, jis jagah terā jalāl ṭhahartā hai wuh mujhe azīz hai.

⁹merī jān ko mujh se chhīn kar mujhe gunāhgāroṅ meṅ shāmil na kar! merī zindagī ko miṭā kar mujhe ḵhūnḵhwāroṅ meṅ shumār na kar,

¹⁰aise logoṅ meṅ jin ke hāth sharmnāk harkatoṅ se ālūdā haiṅ, jo har waqt rishwat khāte haiṅ.

¹¹kyūnki main begunāh zindagī guzārtā hūn. fidyā de kar mujhe chhuṭkārā de! mujh par mehrbānī kar!

¹²mere pāoṅ hamwār zamīn par qāim ho gae haiṅ, aur main ijtīmāoṅ meṅ rab kī satāish karūnga.

allāh se rifāqat

27 *dāūd kā zabūr.*

rab merī raushnī aur merī najāt hai, main kis se ḍarūn? rab merī jān kī panāhgāh hai, main kis se dahshat khāūn?

²jab sharīr mujh par hamlā karen tāki mujhe harāp kar leṅ, jab mere muḵhālīf aur dushman mujh par ṭuṭ

paṛeṅ to wuh ṭhokar khā kar gir jāeṅge.

³go fauj mujhe gher le merā dil ḵhauf nahīn khāegā, go mere ḵhilāf jang chhiṛ jāe merā bharosā qāim rahegā.

⁴rab se merī ek guzārīsh hai, main ek hī bāt chāhtā hūn. yih ki jīte jī rab ke ghar meṅ rah kar us kī shafqat se lutfandoz ho sakūn, ki us kī sukūnatgāh meṅ ṭhahar kar mahw-e-ḵhyāl rah sakūn.

⁵kyūnki musibat ke din wuh mujhe apnī sukūnatgāh meṅ panāh degā, mujhe apne ḵhaime meṅ chhupā legā, mujhe uṭhā kar ūnchī chaṭān par rakhegā.

⁶ab main apne dushmanoṅ par sarbuland hūngā, agarche unhoṅ ne mujhe gher rakhā hai. main us ke ḵhaime meṅ ḵhushi ke nāre lagā kar qurbāniyān pesh karūnga, sāz bajā kar rab kī madahsarāī karūnga.

⁷ai rab, merī āwāz sun jab main tujhe pukārūn, mujh par mehrbānī karke merī sun.

⁸merā dil tujhe yād dilātā hai ki tū ne ḵhud farmāyā, “mere chehre ke tālib raho!” ai rab, main tere hī chehre kā tālib rahā hūn.

⁹apne chehre ko mujh se chhupāe na rakh, apne ḵhādīm ko ḡhusse se apne huzūr se na nikāl. kyūnki tū hī

merā saharā rahā hai. ai merī najāt ke
 ḵhudā, mujhe na chhoṛ, mujhe tark
 na kar.

¹⁰kyūnki mere mān-bāp ne mujhe
 tark kar diyā hai, lekin rab mujhe
 qabūl karke apne ghar meñ lægā.

¹¹ai rab, mujhe apnī rāh kī tarbiyat
 de, hamwār rāste par merī rāhnumāi
 kar tāki apne dushmanoñ se mahfūz
 rahūñ.

¹²mujhe muḵhālifoñ ke lālach meñ
 na āne de, kyūnki jhūṭe gawāh
 mere ḵhilāf uṭh ḵhare hue haiñ jo
 tashaddud karne ke lie tayyār haiñ.

¹³lekin merā pūrā imān yih hai ki
 main zindoñ ke mulk meñ rah kar rab
 kī bhalāi dekhūngā.

¹⁴rab ke intizār meñ rah! mazbūt
 aur diler ho, aur rab ke intizār meñ
 rah!

madad ke lie duā aur jawāb

ke lie shukrguzārī

28

dāūd kā zabūr.

ai rab, main tujhe pukārtā
 hūñ. ai merī chaṭān, ḵhāmoshī se
 apnā muñh mujh se na pher. kyūnki
 agar tū chup rahe to main maut ke
 gaṛhe meñ utarne wāloñ kī mānind
 ho jāūngā.

²merī iltijāeñ sun jab main chīḵhte
 chillāte tujh se madad māngtā hūñ,
 jab main apne hāth terī sukūnatgāh

ke muqaddastarīn kamre kī taraf
 uṭhātā hūñ.

³mujhe un bedīnoñ ke sāth ghasīt
 kar sazā na de jo ḡhalat kām karte
 haiñ, jo apne paṛosiyon se bazāhir
 dostānā bāteñ karte, lekin dil meñ un
 ke ḵhilāf bure mansūbe bāndhte haiñ.

⁴unheñ un kī harkatoñ aur bure
 kāmōñ kā badlā de. jo kuchh un
 ke hāthoñ se sarzad huā hai us kī
 pūrī sazā de. unheñ utnā hī nuqsān
 pahuñchā de jitnā unhoñ ne dūsroñ
 ko pahuñchāyā hai.

⁵kyūnki na wuh rab ke āmāl par,
 na us ke hāthoñ ke kām par tawajjuh
 dete haiñ. allāh unheñ ḡhā degā aur
 dubārā kabhī tāmīr nahīn karegā.

⁶rab kī tamjīd ho, kyūnki us ne
 merī iltijā sun lī.

⁷rab merī quwwat aur merī ḡhāl
 hai. us par mere dil ne bharosā rakhā,
 us se mujhe madad milī hai. merā dil
 shādiyānā bajātā hai, main gīt gā kar
 us kī satāish kartā hūñ.

⁸rab apnī qaum kī quwwat aur
 apne masah kie hue ḵhādim kā
 najātbakhsh qilā hai.

⁹ai rab, apnī qaum ko najāt de! apnī
 mīrās ko barkat de! un kī gallābānī
 karke unheñ hameshā tak uṭhāe rakh.

rab ke jalāl kī tamjīd

29 *dāūd kā zabūr.*
ai allāh ke farzando, rab kī tamjīd karo! rab ke jalāl aur qudrat kī satāish karo!

²rab ke nām ko jalāl do. muqaddas libās se ārastā ho kar rab ko sijdā karo.

³rab kī āwāz samundar ke ūpar gūnjtī hai. jalāl kā ḡhudā garajtā hai, rab gahre pānī ke ūpar garajtā hai.

⁴rab kī āwāz zordār hai, rab kī āwāz purjalāl hai.

⁵rab kī āwāz deodār ke daraḡhton ko toṛ dāltī hai, rab lubnān ke deodār ke daraḡhton ko ṭukṛe ṭukṛe kar detā hai.

⁶wuh lubnān ko bachhṛe aur koh-e-siryūn^a ko janglī bail ke bachche kī tarah kūdne phāndne detā hai.

⁷rab kī āwāz āg ke shole bhaṛkā detī hai.

⁸rab kī āwāz registān ko hilā detī hai, rab dasht-e-qādis ko kānpne detā hai.

⁹rab kī āwāz sun kar hirnī dard-e-zah meñ muṭtalā ho jātī aur janglon ke patte jhaṛ jāte haiñ. lekin us kī sukūnatgāh meñ sab pukārte haiñ, “jalāl!”

¹⁰rab sailāb ke ūpar taḡhtnashīn hai, rab bādshāh kī haisiyat se abad tak taḡhtnashīn hai.

¹¹rab apnī qaum ko taqwiyyat degā, rab apne logon ko salāmatī kī barkat degā.

maut se chhuṭkāre par shukrguzārī

30 *dāūd kā zabūr. rab ke ghar kī maḡhsūsiyyat ke mauqe par gīt.*

ai rab, main terī satāish kartā huñ, kyūñki tū ne mujhe gahrāiyon meñ se khainch nikālā. tū ne mere dushmanon ko mujh par baḡhleñ bajāne kā mauqā nahīñ diyā.

²ai rab mere ḡhudā, main ne chīḡhte chillāte hue tujh se madad māngī, aur tū ne mujhe shifā dī.

³ai rab, tū merī jān ko pātāl se nikāl lāyā, tū ne merī jān ko maut ke gaṛhe meñ utarne se bachāyā hai.

⁴ai imāndāro, sāz bajā kar rab kī tārif meñ gīt gāo. us ke muqaddas nām kī hamd-o-sanā karo.

⁵kyūñki wuh lamhā bhar ke lie ḡhusse hotā, lekin zindagī bhar ke lie mehrbānī kartā hai. go shām ko ronā paṛe, lekin subh ko ham ḡhushī manāenge.

⁶jab hālāt pursukūn the to main bolā, “main kabhī nahīñ ḡmagāūngā.”

⁷ai rab, jab tū mujh se ḡhush thā to tū ne mujhe mazbūt pahāṛ par rakh diyā. lekin jab tū ne apnā chehrā

^asiryūn harmūn kā dūsra nām hai.

mujh se chhupā liyā to main̄ saḡht
ghabrā gayā.

⁸ai rab, main̄ ne tujhe pukārā, hān
ḡhudāwand se main̄ ne iltijā kī,

⁹kyā fāidā hai agar main̄ halāk ho
kar maut ke gaṛhe meñ utar jāūn?
kyā ḡhāk terī satāish karegī? kyā
wuh logon ko terī wafādārī ke bāre
meñ batāegī?

¹⁰ai rab, merī sun, mujh par
mehrbanī kar. ai rab, merī madad
karne ke lie ā!”

¹¹tū ne merā mātām ḡhushī ke nāch
meñ badal diyā, tū ne mere mātāmī
kapṛe utār kar mujhe shādmānī se
mulabbas kiyā.

¹²kyūnki tū chāhtā hai ki merī
jān ḡhāmosh na ho balki gīt gā kar
terī tamjīd kartī rahe. ai rab mere
ḡhudā, main̄ abad tak terī hamd-o-
sanā karūnga.

hifāzat ke lie duā

31 *dāūd kā zabūr. mausiḡī ke
rāhnumā ke lie.*

ai rab, main̄ ne tujh meñ panāh lī
hai. mujhe kabhī sharmindā na hone
de balki apnī rāstī ke mutābiq mujhe
bachā!

²apnā kān merī taraf jhukā, jald hī
mujhe chhuṭkārā de. chaṭān kā merā
burj ho, pahār kā qilā jis meñ main̄
panāh le kar najāt pā sakūn.

³kyūnki tū merī chaṭān, merā
qilā hai, apne nām kī ḡhātīr merī
rāhnumāī, merī qiyādat kar.

⁴mujhe us jāl se nikāl de jo mujhe
pakaṛne ke lie chupke se bichhāyā
gayā hai. kyūnki tū hī merī panāhgāh
hai.

⁵main̄ apnī rūh tere hāthon meñ
sauñptā hūn. ai rab, ai wafādār
ḡhudā, tū ne fidyā de kar mujhe
chhuṛāyā hai!

⁶main̄ un se nafrat rakhtā hūn jo
bekār buton se lipṭe rahte hain̄. main̄
to rab par bharosā rakhtā hūn.

⁷main̄ bāgh bāgh hūngā aur terī
shafqat kī ḡhushī manāūngā, kyūnki
tū ne merī musibat dekh kar merī jān
kī pāreshānī kā ḡhayāl kiyā hai.

⁸tū ne mujhe dushman ke hawāle
nahīn kiyā balki mere pāon ko khule
maidān meñ qāim kar diyā hai.

⁹ai rab, mujh par mehrbanī kar,
kyūnki main̄ musibat meñ hūn.
ḡham ke māre merī ānkheñ sūj gāī
hain̄, merī jān aur jism gal rahe hain̄.

¹⁰merī zindagī dukh kī chakkī meñ
pis rahī hai, mere sāl āheñ bharte
bharte zāe ho rahe hain̄. mere qusūr
kī wajah se merī tāqat jawāb de gāī,
merī haḡḡiyān galne saṛne lagī hain̄.

¹¹main̄ apne dushmanon ke lie
mazāq kā nishānā ban gayā hūn
balki mere hamsāe bhī mujhe lān-

tān karte, mere jānane wāle mujh se dahshat khāte haiñ. galī meñ jo bhī mujhe dekhe mujh se bhāg jātā hai.

¹²mainī murdoñ kī mānind un kī yāddāsht se miṭ gayā hūñ, mujhe ṭhikre kī tarah phaiñk diyā gayā hai.

¹³bahutoñ kī afwāheñ mujh tak pahunch gāi haiñ, chāroñ taraf se haulnāk khabreñ mil rahī haiñ. wuh mil kar mere khalīf sāzishēñ kar rahe, mujhe qatl karne ke mansūbe bāndh rahe haiñ.

¹⁴lekin mainī ai rab, tujh par bharosā rakhtā hūñ. mainī kahtā hūñ, “tū merā kḥudā hai!”

¹⁵merī taqdir^a tere hāth meñ hai. mujhe mere dushmanoñ ke hāth se bachā, un se jo mere pīchhe paṛ gae haiñ.

¹⁶apne chehre kā nūr apne kḥādīm par chamkā, apnī mehrbānī se mujhe najāt de.

¹⁷ai rab, mujhe sharmindā na hone de, kyūñki mainī ne tujhe pukārā hai. mere bajāe bedīnoñ ke muñh kāle ho jāeñ, wuh pātāl meñ utar kar chup ho jāeñ.

¹⁸un ke farebdih hoñṭ band ho jāeñ, kyūñki wuh takabbur aur hiqārat se rāstbāz ke khalīf kufr bakte haiñ.

¹⁹terī bhalāi kitnī azīm hai! tū use un ke lie tayyār rakhtā hai jo terā kḥauf mānte haiñ, use unheñ dikhtā hai jo insānoñ ke sāmne se tujh meñ panāh lete haiñ.

²⁰tū unheñ apne chehre kī āṛ meñ logoñ ke hamloñ se chhupā letā, unheñ kḥaime meñ lā kar ilzāmtarāsh zabānoñ se mahfūz rakhtā hai.

²¹rab kī tamjīd ho, kyūñki jab shahr kā muhāsarā ho rahā thā to us ne mojjizānā taur par mujh par mehrbānī kī.

²²us waqt mainī ghabrā kar bolā, “hāy, mainī tere huzūr se munqate ho gayā hūñ!” lekin jab mainī ne chīkhte chillāte hue tujh se madad māngī to tū ne merī iltijā sun lī.

²³ai rab ke tamām imāndāro, us se muhabbat rakho! rab wafādāroñ ko mahfūz rakhtā, lekin maḡhrūroñ ko un ke rawayye kā pūrā ajr degā.

²⁴chunāñche mazbūt aur diler ho, tum sab jo rab ke intizār meñ ho.

muāfi kī barkat (taubā kā dūsarā zabūr)

32 *dāūd kā zabūr. hikmat kā gīt.*
mubāarak hai wuh jis ke jarāīm muāf kie gae. jis ke gunāh dhāñpe gae haiñ.

^alafzī tarjumā: mere auqāt.

²mubāarak hai wuh jis kā gunāh rab hisāb meñ nahīn lāegā aur jis kī rūh meñ fareb nahīn hai.

³jab main chup rahā to din bhar āheñ bharne se merī haḍḍiyān galne lagīn.

⁴kyūnki din rāt main tere hāth ke bojh tale pistā rahā, merī tāqat goyā mausam-e-garmā kī jhulastī tapish meñ jāti rahī. (*silāh*)

⁵tab main ne tere sāmne apnā gunāh taslīm kiyā, main apnā gunāh chhupāne se bāz āyā. main bolā, “main rab ke sāmne apne jarāim kā iqrār karūngā.” tab tū ne mere gunāh ko muāf kar diyā. (*silāh*)

⁶is lie tamām imāndār us waqt tujh se duā karen jab tū mil saktā hai. yaqīnan jab baṛā sailāb āe to un tak nahīn pahuñchegā.

⁷tū merī chhupne kī jagah hai, tū mujhe pareshānī se mahfūz rakhtā, mujhe najāt ke naḡhmoñ se gher letā hai. (*silāh*)

⁸“main tujhe tālīm dūngā, tujhe wuh rāh dikhāūngā jis par tujhe jānā hai. main tujhe mashwarā de kar terī dekh-bhāl karūngā.

⁹nāsamajh ghoṛe yā ḡhachchar kī mānind na ho, jin par qābū pāne ke lie lagām aur dahāne kī zarūrat hai, warnā wuh tere pās nahīn āeñge.”

¹⁰bedīn kī muta’addid pareshāniyān hotī haiñ, lekin jo rab par bharosā rakhe use wuh apnī shafqat se ghere rakhtā hai.

¹¹ai rāstbāzo, rab kī ḡhushī meñ jashn manāo! ai tamām diyānatdāro, shādmānī ke nāre lagāo!

allāh kī hukūmat aur madad kī tārif
33 ai rāstbāzo, rab kī ḡhushī manāo! kyūnki munāsib hai ki sīdhī rāh par chalne wāle us kī satāish karen.

²sarod bajā kar rab kī hamd-o-sanā karo. us kī tamjīd meñ das tāron wālā sāz bajāo.

³us kī tamjīd meñ nayā gīt gāo, mahārat se sāz bajā kar ḡhushī ke nāre lagāo.

⁴kyūnki rab kā kalām sachchā hai, aur wuh har kām wafādārī se kartā hai.

⁵use rāstbāzī aur insāf pyāre haiñ, duniyā rab kī shafqat se bhārī huī hai.

⁶rab ke kahne par āsmān ḡhalaq huā, us ke muñh ke dam se sitāron kā pūrā lashkar wujūd meñ āyā.

⁷wuh samundar ke pānī kā baṛā dhēr jamā kartā, pānī kī gahrāiyoñ ko godāmoñ meñ mahfūz rakhtā hai.

⁸kul duniyā rab kā ḡhauf māne, zamīn ke tamām bāshinde us se dahshat khāeñ.

⁹kyūnki us ne farmāyā to fauran wujūd meñ āyā, us ne hukm diyā to usī waqt qāim huā.

¹⁰rab aqwām kā mansūbā nākām hone detā, wuh ummatoñ ke irādoñ ko shikast detā hai.

¹¹lekin rab kā mansūbā hameshā tak kāmyāb rahtā, us ke dil ke irāde pusht-dar-pusht qāim rahte haiñ.

¹²mubārak hai wuh qaum jis kā khudā rab hai, wuh qaum jise us ne chun kar apnī mirās banā liyā hai.

¹³rab āsmān se nazar ḍāl kar tamām insānoñ kā mulāhazā kartā hai.

¹⁴apne takht se wuh zamīn ke tamām bāshindoñ kā muāinā kartā hai.

¹⁵jis ne un sab ke diloñ ko tashkīl diyā wuh un ke tamām kāmoñ par dhyān detā hai.

¹⁶bādshāh kī baṛī fauj use nahīn chhuṛātī, aur sūrme kī baṛī tāqat use nahīn bachātī.

¹⁷ghoṛā bhī madad nahīn kar saktā. jo us par ummīd rakhe wuh dhokā khāegā. us kī baṛī tāqat chhuṭkārā nahīn detī.

¹⁸yaqīnan rab kī ānkh un par lagī rahtī hai jo us kā khauf mānte aur us kī mehrbānī ke intizār meñ rahte haiñ,

¹⁹ki wuh un kī jān maut se bachāe aur kāl meñ mahfūz rakhe.

²⁰hamārī jān rab ke intizār meñ hai. wuhī hamārā saharā, hamārī ḍhāl hai.

²¹hamārā dil us meñ kḥush hai, kyūnki ham us ke muqaddas nām par bharosā rakhte haiñ.

²²ai rab, terī mehrbānī ham par rahe, kyūnki ham tujh par ummīd rakhte haiñ.

allāh kī hifāzat

34 *dāūd kā yih zabūr us waqt se mutālliq hai jab us ne filistī bādshāh abīmalik ke sāmne pāgal banane kā rūp bhar liyā. yih dekh kar bādshāh ne use bhagā diyā. chale jāne ke bād dāūd ne yih gīt gāyā.*

har waqt maiñ rab kī tamjīd karūnga, us kī hamd-o-sanā hameshā hī mere hoñtoñ par rahegī.

²merī jān rab par faḥr karegī. musibatzaḍā yih sun kar kḥush ho jāeñ.

³āo, mere sāth rab ki tāzīm karo. āo, ham mil kar us kā nām sarbuland karen.

⁴maiñ ne rab ko talāsh kiyā to us ne merī sunī. jin chīzoñ se maiñ dahshat khā rahā thā un sab se us ne mujhe rihāī dī.

⁵jin kī ānkheñ us par lagī raheñ wuh k̄hushī se chamkeñge, aur un ke muñh sharmindā nahīñ hoñge.

⁶is nāchār ne pukārā to rab ne us kī sunī, us ne use us kī tamām musībaton se najāt dī.

⁷jo rab kā k̄hauf māneñ un ke irdgird us kā farishtā k̄haimāzan ho kar un ko bachāe rakhtā hai.

⁸rab kī bhalāi kā tajribā karo. mubāarak hai wuh jo us meñ panāh le.

⁹ai rab ke muqaddasīn, us kā k̄hauf māno, kyūñki jo us kā k̄hauf māneñ unheñ kamī nahīñ.

¹⁰jawān sherbabar kabhī zarūratmand aur bhūke hote haiñ, lekin rab ke tālibon ko kisī bhī achchhī chiz kī kamī nahīñ hogī.

¹¹ai bachcho, āo, merī bāteñ suno! mainī tumheñ rab ke k̄hauf kī tālīm dūngā.

¹²kaun maze se zindagī guzārnā aur achchhe din dekhñā chāhtā hai?

¹³wuh apñi zabān ko sharīr bāteñ karne se roke aur apne honṭon ko jhūṭ bolne se.

¹⁴wuh burāi se muñh pher kar nek kām kare, sulah-salāmatī kā tālib ho kar us ke pīchhe lagā rahe.

¹⁵rab kī ānkheñ rāstbāzon par lagī rahtī haiñ, aur us ke kān un kī iltijāon kī taraf māil haiñ.

¹⁶lekin rab kā chehrā un ke k̄hilāf hai jo ḡhalat kām karte haiñ. un kā

zamīn par nām-o-nishān tak nahīñ rahegā.

¹⁷jab rāstbāz faryād karen to rab un kī suntā, wuh unheñ un kī tamām musībat se chhuṭkārā detā hai.

¹⁸rab shikastādilon ke qarīb hotā hai, wuh unheñ rihāi detā hai jin kī rūh ko k̄hāk meñ kuchlā gayā ho.

¹⁹rāstbāz kī muta'addid takālīf hotī haiñ, lekin rab use un sab se bachā letā hai.

²⁰wuh us kī tamām hadḍiyon kī hifāzat kartā hai, ek bhī nahīñ toṛī jāegī.

²¹burāi bedīn ko mār ḍālegī, aur jo rāstbāz se nafrat kare use munāsib ajr milegā.

²²lekin rab apne k̄hādimon kī jān kā fidyā degā. jo bhī us meñ panāh le use sazā nahīñ milegī.

sharīron ke hamlon se rihāi ke lie duā

35 *dāūd kā zabūr.*

ai rab, un se jhagaṛ jo mere sāth jhagaṛte haiñ, un se laṛ jo mere sāth laṛte haiñ.

²lambī aur chhoṭī ḍhāl pakaṛ le aur uṭh kar merī madad karne ā.

³neze aur barchhī ko nikāl kar unheñ rok de jo merā tāqqub kar rahe haiñ! merī jān se farmā, “mainī terī najāt hūñ!”

⁴jo merī jān ke lie koshān haiñ un kā muñh kālā ho jāe, wuh ruswā ho jāeñ. jo mujhe musībat meñ ḍālne

ke mansūbe bāndh rahe haiñ wuh pīchhe haṭ kar sharmindā hoñ.

⁵wuh hawā meñ bhūse kī tarah uṛ jāēñ jab rab kā farishtā unheñ bhagā de.

⁶un kā rāstā tārik aur phisalnā ho jab rab kā farishtā un ke pīchhe paṛ jāe.

⁷kyūñki unhoñ ne besabab aur chupke se mere rāste meñ jāl bichhāyā, bilāwajah mujhe pakarne kā gaṛhā khodā hai.

⁸is lie tabāhī achānak hī un par ā paṛe, pahle unheñ patā hī na chale. jo jāl unhoñ ne chupke se bichhāyā us meñ wuh ḳhud ulajh jāēñ, jis gaṛhe ko unhoñ ne khodā us meñ wuh ḳhud gir kar tabāh ho jāēñ.

⁹tab merī jāñ rab kī ḳhushi manāegī aur us kī najāt ke bāis shādmān hogī.

¹⁰mere tamām āzā kah uṭheñge, “ai rab, kaun terī māñind hai? koī bhī nahīñ! kyūñki tū hī musībatzadā ko zabardast ādmī se chhuṭkārā detā, tū hī nāchār aur ḡharib ko lūṭne wāle ke hāth se bachā letā hai.”

¹¹zālim gawāh mere ḳhilāf uṭh khare ho rahe haiñ. wuh aisi bātoñ ke bāre meñ merī pūchh-gachh kar rahe haiñ jin se main wāqif hī nahīñ.

¹²wuh merī nekī ke iwaz mujhe nuqsān pahuñchā rahe haiñ. ab merī jāñ tan-e-tanhā hai.

¹³jab wuh bīmār hue to main ne ṭāt oṛh kar aur rozā rakh kar apñī jāñ ko dukh diyā. kāsh merī duā merī god meñ wāpas āe!

¹⁴main ne yūñ mātam kiyā jaise merā koī dost yā bhāī ho. main mātamī libās pahan kar yūñ ḳhāk meñ jhuk gayā jaise apñī māñ kā jāñzā ho.

¹⁵lekin jab main ḳhud ṭhokar khāne lagā to wuh ḳhush ho kar mere ḳhilāf jamā hue. wuh mujh par hamlā karne ke lie ikatṭhe hue, aur mujhe mālum hī nahīñ thā. wuh mujhe phāṛte rahe aur bāz na āe.

¹⁶musalsal kufr bak bak kar wuh merā mazāq uṛāte, mere ḳhilāf dānt pīste the.

¹⁷ai rab, tū kab tak ḳhāmoshī se deḳhtā rahegā? merī jāñ ko un kī tabāhkun harkatoñ se bachā, merī zindagī ko jāwāñ sheroñ se chhuṭkārā de.

¹⁸tab main baṛī jamā’at meñ terī satāish aur baṛe hujūm meñ terī tārif karūñga.

¹⁹unheñ mujh par baḡhleñ bajāne na de jo besabab mere dushman haiñ. unheñ mujh par nāk-bhauñ chaṛhāne na de jo bilāwajah mujh se kīnā rakhte haiñ.

²⁰kyūñki wuh ḳhair aur salāmatī kī bāteñ nahīñ karte balki un ke ḳhilāf farebdih mansūbe bāndhte haiñ jo

amn aur sukūn se mulk meñ rahte haiñ.

²¹wuh muñh phāṛ kar kahte haiñ, “lo jī, ham ne apnī āñkhoñ se us kī harkateñ dekhī haiñ!”

²²ai rab, tujhe sab kuchh nazar āyā hai. khāmosh na rah! ai rab, mujh se dūr na ho.

²³ai rab mere khudā, jāg uṭh. mere difā meñ uṭh kar un se laṛ!

²⁴ai rab mere khudā, apnī rāstī ke mutābiq merā insāf kar. unheñ mujh par baḡhleñ bajāne na de.

²⁵wuh dil meñ na socheñ, “lo jī, hamārā irādā pūrā huā hai!” wuh na boleñ, “ham ne use haṛap kar liyā hai.”

²⁶jo merā nuqsān dekh kar khush hue un sab kā muñh kālā ho jāe, wuh sharmindā ho jāeñ. jo mujhe dabā kar apne āp par faḡhr karte haiñ wuh sharmindagī aur ruswāi se mulabbas ho jāeñ.

²⁷lekin jo mere insāf ke ārzūmand haiñ wuh khush hoñ aur shādiyānā bajāeñ. wuh kacheñ, “rab kī baṛī tārif ho, jo apne khādim kī khairiyat chāhtā hai.”

²⁸tab merī zabān terī rāstī bayān karegī, wuh sārā din terī tamjīd kartī rahegī.

allāh kī mehrbānī kī tārif

36 *rab ke khādim dāūd kā zabūr. mausiḡī ke rāhnumā ke lie.*

badkāri bedīn ke dil hī meñ us se bāt kartī hai. us kī āñkhoñ ke sāmne allāh kā khauf nahīñ hotā,

²kyūñki us kī nazar meñ yih bāt faḡhr kā bāis hai ki use qusūrwar pāyā gayā, ki wuh nafrat kartā hai.

³us ke muñh se sharārat aur fareb nikaltā hai, wuh samajhdār hone aur nek kām karne se bāz āyā hai.

⁴apne bistar par bhī wuh sharārat ke mansūbe bāndhtā hai. wuh mazbūtī se burī rāh par khaṛā rahtā aur burāi ko mustarad nahīñ kartā.

⁵ai rab, terī shafqat āsmān tak, terī wafādārī bādaloñ tak pahuñchtī hai.

⁶terī rāstī bulandtarīn pahāroñ kī mānind, terā insāf samundar kī gahrāiyōñ jaisā hai. ai rab, tū insān-o-haiwān kī madad kartā hai.

⁷ai allāh, terī shafqat kitnī beshqīmat hai! ādamzād tere paroñ ke sāy meñ panāh lete haiñ.

⁸wuh tere ghar ke umdā khāne se tar-o-tāzā ho jāte haiñ, aur tū unheñ apnī khushiyōñ kī nadī meñ se pilātā hai.

⁹kyūñki zindagī kā sarchashmā tere hī pās hai, aur ham tere nūr meñ rah kar nūr kā mushāhadā karte haiñ.

¹⁰apnī shafqat un par phailāe rakh jo tujhe jānte haiñ, apnī rāstī un par jo dil se diyānatdār haiñ.

¹¹maḡhrūroñ kā pāoñ mujh tak na pahuñche, bedīnoñ kā hāth mujhe beghar na banāe.

¹²dekho, badkār gir gae haiñ! unheñ zamīn par paṭaḡh diyā gayā hai, aur wuh dubārā kabhī nahīn uṭheñge.

bedīnoñ kī bazāhir ḡhushhālī

37 *dāūd kā zabūr.*

sharīroñ ke bāis bechain na ho jā, badkāroñ par rashk na kar.

²kyūñki wuh ḡhās kī tarah jald hī murjhā jāeñge, hariyālī kī tarah jald hī sūkh jāeñge.

³rab par bharosā rakh kar bhalāi kar, mulk meñ rah kar wafādārī kī parwarish kar.

⁴rab se lutfandoz ho to jo terā dil chāhe wuh tujhe degā.

⁵apnī rāh rab ke sapurd kar. us par bharosā rakh to wuh tujhe kāmyābī baḡhshegā.

⁶tab wuh terī rāstbāzī sūraj kī tarah tulū hone degā aur terā insāf dopahar kī raushnī kī tarah chamakne degā.

⁷rab ke huzūr chup ho kar sabar se us kā intizār kar. beqarār na ho agar sāzishēñ karne wālā kāmyāb ho.

⁸ḡhafā hone se bāz ā, ḡhusse ko chhoṛ de. ranjīdā na ho, warnā burā hī natījā niklegā.

⁹kyūñki sharīr miṭ jāeñge jabki rab se ummīd rakhne wāle mulk ko mīrās meñ pāeñge.

¹⁰mazīd thoṛī der sabar kar to bedīn kā nām-o-nishān miṭ jāegā. tū us kā khoj lagāegā, lekin kahīñ nahīñ pāegā.

¹¹lekin halīm mulk ko mīrās meñ pā kar baṛe amn aur sukūn se lutfandoz hoñge.

¹²beshak bedīn dānt pīs pīs kar rāstbāz ke ḡhilāf sāzishēñ kartā rahe.

¹³lekin rab us par hañstā hai, kyūñki wuh jāntā hai ki us kā anjām qarīb hī hai.

¹⁴bedīnoñ ne talwār ko khaiñchā aur kamān ko tān liyā hai tāki nāchāroñ aur zarūratmandoñ ko girā deñ aur sidhī rāh par chalne wāloñ ko qatl karenī.

¹⁵lekin un kī talwār un ke apne dil meñ ḡhoñpī jāegī, un kī kamān ṭuṭ jāegī.

¹⁶rāstbāz ko jo thoṛā bahut hāsīl hai wuh bahut bedīnoñ kī daulat se behtar hai.

¹⁷kyūñki bedīnoñ kā bāzū ṭuṭ jāegā jabki rab rāstbāzoñ ko sañbhāltā hai.

¹⁸rab be'ilzāmoñ ke dīn jāntā hai, aur un kī maurūsī milkiyat hameshā ke lie qāim rahegi.

¹⁹musibat ke waḡt wuh sharmsār nahīñ hoñge, kāl bhī paṛe to ser hoñge.

²⁰lekin bedīn halāk ho jāeṅge, aur rab ke dushman charāgāhoñ kī shān kī tarah nest ho jāeṅge, dhuen kī tarah ghāib ho jāeṅge.

²¹bedīn qarz letā aur use nahīn utārtā, lekin rāstbāz mehrbān hai aur fayyāzī se detā hai.

²²kyūnki jinheñ rab barkat de wuh mulk ko mirās meñ pāeṅge, lekin jin par wuh lānat bheje un kā nām-o-nishān tak nahīn rahegā.

²³agar kisī ke pāoñ jam jāeñ to yih rab kī taraf se hai. aise shaḥs kī rāh ko wuh pasand kartā hai.

²⁴agar gir bhī jāe to paṛā nahīn rahegā, kyūnki rab us ke hāth kā sahārā banā rahegā.

²⁵main jawān thā aur ab būrhā ho gayā hūñ. lekin main ne kabhī nahīn dekhā kī rāstbāz ko tark kiyā gayā yā us ke bachchoñ ko bhik māṅgnī paṛī.

²⁶wuh hameshā mehrbān aur qarz dene ke lie tayyār hai. us kī aulād barkat kā bāis hogī.

²⁷burāī se bāz ā kar bhalāī kar. tab tū hameshā ke lie mulk meñ ābād rahegā,

²⁸kyūnki rab ko insāf pyārā hai, aur wuh apne imāndāroñ ko kabhī tark nahīn karegā. wuh abad tak mahfūz raheṅge jabki bedīnoñ kī aulād kā nām-o-nishān tak nahīn rahegā.

²⁹rāstbāz mulk ko mirās meñ pā kar us meñ hameshā baseṅge.

³⁰rāstbāz kā muñh hikmat bayān kartā aur us kī zabān se insāf nikaltā hai.

³¹allāh kī shariat us ke dil meñ hai, aur us ke qadam kabhī nahīn ḍagmagāeṅge.

³²bedīn rāstbāz kī tāk meñ baiṭh kar use mār ḍalne kā mauqā ḍhūñdtā hai.

³³lekin rab rāstbāz ko us ke hāth meñ nahīn chhoregā, wuh use adālat meñ mujrim nahīn ṭhaharne degā.

³⁴rab ke intizār meñ rah aur us kī rāh par chaltā rah. tab wuh tujhe sarfarāz karke mulk kā wāris banāegā, aur tū bedīnoñ kī halākat dekhegā.

³⁵main ne ek bedīn aur zālīm ādmī ko dekhā jo phalte phūlte deodār ke daraḥt kī tarah āsmān se bāteñ karne lagā.

³⁶lekin thoṛī der ke bād jab main dubārā wahāñ se guzarā to wuh thā nahīn. main ne us kā khoj lagāyā, lekin kahīn na milā.

³⁷be'ilzām par dhyān de aur diyānatdār par ghaur kar, kyūnki āḥhirkār use amn aur sukūn hāsīl hogā.

³⁸lekin mujrim mil kar tabāh ho jāeṅge, aur bedīnoñ ko āḥhirkār rū-e-zamīn par se miṭāyā jāegā.

³⁹rāstbāzon kī najāt rab kī taraf se hai, musībat ke waqt wuhī un kā qilā hai.

⁴⁰rab hī un kī madad karke unheñ chhuṭkārā degā, wuhī unheñ bedīnoñ se bachā kar najāt degā. kyūñki unhoñ ne us meñ panāh li hai.

szā se bachne kī iltijā
(taubā kā tīsrā zabūr)

38 *dāūd kā zabūr. yāddāshṭ ke lie.*

ai rab, apne ḡhazab meñ mujhe szā na de, qahr meñ mujhe tambih na kar!

²kyūñki tere tīr mere jism meñ lag gae haiñ, terā hāth mujh par bhārī hai.

³terī lānat ke bāis merā pūrā jism bīmār hai, mere gunāh ke bāis merī tamām haḍḍiyāñ galne lagī haiñ.

⁴kyūñki main apne gunāhoñ ke sailāb meñ ḍūb gayā hūñ, wuh nāqābil-e-bardāshṭ bojh ban gae haiñ.

⁵merī hamāqat ke bāis mere zaḡhmoñ se badbū āne lagī, wuh galne lage haiñ.

⁶main kubarā ban kar ḡhāk meñ dab gayā hūñ, pūrā din mātāmī libās pahne phirtā hūñ.

⁷merī kamr meñ shadīd sozish hai, pūrā jism bīmār hai.

⁸main niḍhāl aur pāsh pāsh ho gayā hūñ. dil ke azāb ke bāis main chīkhtā chillātā hūñ.

⁹ai rab, merī tamām ārzū tere sāmne hai, merī āheñ tujh se poshīdā nahīñ rahtiñ.

¹⁰merā dil zor se dhaḡaktā, merī tāqat jawāb de gāi balki merī āñkhoñ kī raushnī bhī jāti rahī hai.

¹¹mere dost aur sāthī merī musībat dekh kar mujh se gurez karte, mere qarīb ke rishtedār dūr khaḡe rahte haiñ.

¹²mere jāñī dushman phande bichhā rahe haiñ, jo mujhe nuqsān pahuñchāñā chāhte haiñ wuh dhamkiyāñ de rahe aur sārā sārā din farebdih mansūbe bāndh rahe haiñ.

¹³aur main? main to goyā bahrā hūñ, main nahīñ suntā. main ḡūñge kī mānind hūñ jo apnā muñh nahīñ kholtā.

¹⁴main aisā shaḡhs ban gayā hūñ jo na suntā, na jawāb meñ etirāz kartā hai.

¹⁵kyūñki ai rab, main tere intizār meñ hūñ. ai rab mere ḡhudā, tū hī merī sunegā.

¹⁶main bolā, “aisā na ho ki wuh merā nuqsān dekh kar baḡhleñ bajāeñ, wuh mere pāoñ ke ḍaḡmagāne par mujhe dabā kar apne āp par faḡhr karen.”

¹⁷kyūñki main laḡkhaḡāne ko hūñ, merī aziyat mutawātir mere sāmne rahti hai.

¹⁸chunānche main apnā qusūr taslīm kartā hūn, main apne gunāh ke bāis ḡhamḡin hūn.

¹⁹mere dushman zindā aur tāqatwar haiñ, aur jo bilāwajah mujh se nafrat karte haiñ wuh bahut haiñ.

²⁰wuh nekī ke badle badī karte haiñ. wuh is lie mere dushman haiñ ki main bhalāi ke pīchhe lagā rahtā hūn.

²¹ai rab, mujhe tark na kar! ai allāh, mujh se dūr na rah!

²²ai rab merī najāt, merī madad karne meñ jaldī kar!

insān ke fānī hone ke
pesh-e-nazar iltijā

39 *dāūd kā zabūr. yadūtūn ke lie.
mausiḡī ke rāhnumā ke lie.*

main bolā, “main apnī rāhoñ par dhyān dūḡgā tāki apnī zabān se gunāh na karūñ. jab tak bedīn mere sāmne rahe us waqt tak apne muñh ko lagām die rahūñgā.”

²main chup-chāp ho gayā aur achchhī chizoñ se dūr rah kar ḡhāmosh rahā. tab merī aziyat barh gai.

³merā dil pareshānī se tapne lagā, mere karāhte karāhte mere andar bechainī kī āḡ sī bhāḡak uṡhī. tab bāt zabān par ā gai,

⁴“ai rab, mujhe merā anjām aur merī umr kī had dikhā tāki main jān lūn ki kitnā fānī hūn.

⁵dekh, merī zindagī kā daurāniyā tere sāmne lamhā bhar kā hai. merī pūrī umr tere nazdik kuchh bhī nahīn hai. har insān dam bhar kā hī hai, ḡhwāh wuh kitnī hī mazbūtī se khaḡā kyūn na ho. (*silāh*)

⁶jab wuh idhar udhar ḡhūme phire to sāyā hī hai. us kā shor-sharābā bātil hai, aur go wuh daulat jamā karne meñ masrūf rahe to bhī use mālūm nahīn ki bād meñ kis ke qabze meñ āegī.”

⁷chunānche ai rab, main kis ke intizār meñ rahūñ? tū hī merī wāhid ummīd hai!

⁸mere tamām gunāhoñ se mujhe chhuṡkāḡā de. ahmaq ko merī ruswāi karne na de.

⁹main ḡhāmosh ho gayā hūn aur kabhī apnā muñh nahīn kholtā, kyūnki yih sab kuchh tere hī hāth se huā hai.

¹⁰apnā azāb mujh se dūr kar! tere hāth kī zarboñ se main halāk ho rahā hūn.

¹¹jab tū insān ko us ke qusūr kī munāsib sazā de kar us ko tambīh kartā hai to us kī ḡhūbsūratī kīḡā lage kapḡe kī tarah jāti rahtī hai. har insān dam bhar kā hī hai. (*silāh*)

¹²ai rab, merī duā sun aur madad ke lie merī āhoñ par tawajjuh de. mere ānsū'ōñ ko dekh kar k̄hāmosh na rah. kyūñki main tere huzūr rahne wālā pardesī, apne tamām bāpdādā kī tarah tere huzūr basne wālā ḡhairshahrī hūñ.

¹³mujh se bāz ā tāki main kūch karke nest ho jāne se pahle ek bār phir hashshāsh-bashshāsh ho jāūñ.

shukr aur darḡhwāst

40

dāūd kā zabūr. mausiḡī ke rāhnumā ke lie.

main sabar se rab ke intizār meñ rahā to wuh merī taraf māil huā aur madad ke lie merī chīk̄hoñ par tawajjuh dī.

²wuh mujhe tabāhī ke ḡarhe se khaiñch lāyā, daldal aur kīchaṛ se nikāl lāyā. us ne mere pāoñ ko chaṭāñ par rakh diyā, aur ab main mazbūtī se chal phir saktā hūñ.

³us ne mere muñh meñ nayā ḡīt dāl diyā, hamāre k̄hudā kī hamd-o-sanā kā ḡīt ubharne diyā. bahut se log yih dekheñge aur k̄hauf khā kar rab par bharosā rakheñge.

⁴mubāarak hai wuh jo rab par pūrā bharosā rakhtā hai, jo tang karne wāloñ aur fareb meñ uljhe huoñ kī taraf ruḡh nahīñ kartā.

⁵ai rab mere k̄hudā, bār bār tū ne hamēñ apne mojize dikhāe, jagah-ba-jagah apne mansūbe wujūd meñ lā kar hamārī madad kī. tujh jaisā koī nahīñ hai. tere azīm kām beshumār haiñ, main un kī pūrī fahrist batā bhī nahīñ saktā.

⁶tū qurbāniyāñ aur nazareñ nahīñ chāhtā thā, lekin tū ne mere kānoñ ko khol diyā. tū ne bhasm hone wālī qurbāniyoñ aur gunāh kī qurbāniyoñ kā taqāzā na kiyā.

⁷phir main bol uṭhā, “main hāzir hūñ jis tarah mere bāre meñ kalām-e-muqaddas^a meñ likhā hai.

⁸ai mere k̄hudā, main k̄hushī se terī marzī pūrī kartā hūñ, terī shariat mere dil meñ ṭik gai hai.”

⁹main ne baṛe ijtimā meñ rāstī kī k̄hushk̄habrī sunāi hai. ai rab, yaḡīnan tū jāntā hai ki main ne apne hoñṭoñ ko band na rakhā.

¹⁰main ne terī rāstī apne dil meñ chhupāe na rakhī balki terī wafādārī aur najāt bayān kī. main ne baṛe ijtimā meñ terī shafqat aur sadāqat kī ek bāt bhī poshidā na rakhī.

¹¹ai rab, tū mujhe apne rahm se mahrūm nahīñ rakheḡā, terī mehrbāni aur wafādārī musalsal merī nigahbāni kareñḡī.

^alafzī tarjumā: kitāb ke tūmār meñ.

¹²kyūnki beshumār taklifonē ne mujhe gher rakhā hai, mere gunāhoñ ne ākhirkār mujhe ā pakaṛā hai. ab main nazar bhī nahīn uṭhā saktā. wuh mere sar ke bālon se zyādā haiñ, is lie main himmat hār gayā hūñ.

¹³ai rab, mehrbānī karke mujhe bachā! ai rab, merī madad karne meñ jaldī kar!

¹⁴mere jānī dushman sab sharmindā ho jāeñ, un kī saḳht ruswāi ho jāe. jo merī musibat dekhne se lutf uṭhāte haiñ wuh pichhe haṭ jāeñ, un kā muñh kalā ho jāe.

¹⁵jo merī musibat dekh kar qahqahā lagāte haiñ wuh sharm ke māre tabāh ho jāeñ.

¹⁶lekin tere tālib shādmān ho kar terī kḥushī manāeñ. jinheñ terī najāt pyārī hai wuh hameshā kaheñ, “rab azīm hai!”

¹⁷main nāchār aur zarūratmand hūñ, lekin rab merā kḥayāl rakhtā hai. tū hī merā sahārā aur merā najātdahindā hai. ai mere kḥudā, der na kar!

mariz kī duā

41 *dāūd kā zabūr. mausiḳī ke rāhnumā ke lie.*

mubārak hai wuh jo pasthāl kā kḥayāl rakhtā hai. musibat ke din rab use chhuṭkārā degā.

²rab us kī hifāzat karke us kī zindagī ko mahfūz rakhegā, wuh mulk meñ use barkat de kar use us ke dushmanon ke lālach ke hawāle nahīn karegā.

³bīmārī ke waqt rab us ko bistar par sañbhālegā. tū us kī sehhat pūrī tarah bahāl karegā.

⁴main bolā, “ai rab, mujh par rahm kar! mujhe shifā de, kyūnki main ne terā hī gunāh kiya hai.”

⁵mere dushman mere bāre meñ gḥalat bāteñ karke kahte haiñ, “wuh kab maregā? us kā nām-o-nishān kab miṭegā?”

⁶jab kabhī koī mujh se milne āe to us kā dil jhūṭ boltā hai. pas-e-pardā wuh aisī nuḳsāndeh mālūmāt jamā kartā hai jinheñ bād meñ bāhar jā kar galiyon meñ phailā sake.

⁷mujh se nafrat karne wāle sab āpas meñ mere kḥilāf phusphusāte haiñ. wuh mere kḥilāf bure mansūbe bāndh kar kahte haiñ,

⁸“use mohlak marz lag gayā hai. wuh kabhī apne bistar par se dubārā nahīn uṭhegā.”

⁹merā dost bhī mere k̄hilāf uṭh kharā huā hai. jis par main̄ etimād kartā thā aur jo merī roṭī khātā thā, us ne mujh par lāt uṭhāi hai.

¹⁰lekin tū ai rab, mujh par mehrbānī kar! mujhe dubārā uṭhā kharā kar tāki unheñ un ke sulūk kā badlā de sakūñ.

¹¹is se main̄ jāntā hūñ ki tū mujh se k̄hush hai ki merā dushman mujh par fath ke nāre nahīñ lagātā.

¹²tū ne mujhe merī diyānatdāri ke bāis qāim rakhā aur hameshā ke lie apne huzūr kharā kiyā hai.

¹³rab kī hamd ho jo isrāil kā k̄hudā hai. azal se abad tak us kī tamjīd ho. āmīn, phir āmīn.

dūsri kitāb 42-72

pardes meñ allāh kā ārzūmand

42 *qorah kī aulād kā zabūr. hikmat kā gīt. mausiqī ke rāhnumā ke lie.*

ai allāh, jis tarah hirnī nadiyon ke tazā pānī ke lie taraptī hai usī tarah merī jān tere lie taraptī hai.

²merī jān k̄hudā, hāñ zindā k̄hudā kī pyāsī hai. main̄ kab jā kar allāh kā chehrā dekhūngā?

³din rāt mere ānsū merī ghizā rahe haiñ. kyūñki pūrā din mujh se kahā jātā hai, “terā k̄hudā kahāñ hai?”

⁴pahle hālāt yād karke main̄ apne sāmne apne dil kī āh-o-zārī unḍel detā hūñ.^a kitnā mazā ātā thā jab hamārā julūs nikaltā thā, jab main̄ hujūm ke bīch meñ k̄hushī aur shukrguzārī ke nāre lagāte hue allāh kī sukūnatgāh kī jānib baṛhtā jātā thā. kitnā shor mach jātā thā jab ham jashn manāte hue ghūmte phirte the.

⁵ai merī jān, tū ḡham kyūñ khā rahī hai, bechainī se kyūñ tarāp rahī hai? allāh ke intizār meñ rah, kyūñki main̄ dubārā us kī satāish karūnga jo merā k̄hudā hai aur mere deḳhte deḳhte mujhe najāt detā hai.

⁶merī jān ḡham ke māre pighal rahī hai. is lie main̄ tujhe yardan ke mulk, harmūn ke pahārī silsile aur koh-e-mis’ār se yād kartā hūñ.

⁷jab se tere ābshāroñ kī āwāz buland huī to ek sailāb dūsre ko pukārne lagā hai. terī tamām maujeñ aur lahreñ mujh par se guzar gāi haiñ.

⁸din ke waqt rab apnī shafqat bhejegā, aur rāt ke waqt us kā gīt mere sāth hogā, main̄ apnī hayāt ke k̄hudā se duā karūnga.

^alafzī tarjumā: apnī jān unḍel detā hūñ.

⁹main allāh apnī chaṭān se kahūngā, “tū mujhe kyūn bhūl gayā hai? main apne dushman ke zulm ke bāis kyūn mātāmī libās pahne phirūn?”

¹⁰mere dushmanon kī lān-tān se merī haḍḍiyān ṭūṭ rahī haiñ, kyūnki pūrā din wuh kahte haiñ, “terā ḵhudā kahāñ hai?”

¹¹ai merī jān, tū ḡham kyūn khā rahī hai, bechainī se kyūn tarāp rahī hai? allāh ke intizār meñ rah, kyūnki main dubārā us kī satāish karūnga jo merā ḵhudā hai aur mere deḡhte deḡhte mujhe najāt detā hai.

43 ai allāh, merā insāf kar! mere lie ḡhairimāndār qaum se laṛ, mujhe dhokebāz aur sharīr ādmiyon se bachā.

²kyūnki tū merī panāh kā ḵhudā hai. tū ne mujhe kyūn radd kiyā hai? main apne dushman ke zulm ke bāis kyūn mātāmī libās pahne phirūn?

³apnī raushnī aur sachchāi ko bhej tāki wuh merī rāhnumāi karke mujhe tere muqaddas pahār aur terī sukūnatgāh ke pās pahunchāen.

⁴tab main allāh kī qurbāngāh ke pās āūngā, us ḵhudā ke pās jo merī ḡhushī aur farhat hai. ai allāh mere ḵhudā, wahāñ main sarod bajā kar terī satāish karūnga.

⁵ai merī jān, tū ḡham kyūn khā rahī hai, bechainī se kyūn tarāp rahī hai? allāh ke intizār meñ rah, kyūnki main dubārā us kī satāish karūnga jo merā ḵhudā hai aur mere deḡhte deḡhte mujhe najāt detā hai.

kyā allāh ne apnī qaum

ko radd kiyā hai?

44 *gorah kī aulād kā zabūr. hikmat kā ḡt. mausiḡi ke rāhnumā ke lie.*

ai allāh, jo kuchh tū ne hamāre bāpdādā ke ayyām meñ yānī qadīm zamāne meñ kiyā wuh ham ne apne kānon se un se sunā hai.

²tū ne ḡhud apne hāth se ḡgar qaumon ko nikāl kar hamāre bāpdādā ko mulk meñ paude kī tarah lagā diyā. tū ne ḡhud ḡgar ummaton ko shikast de kar hamāre bāpdādā ko mulk meñ phalne phūlne diyā.

³unhon ne apnī hī talwār ke zari'e mulk par qabzā nahīn kiyā, apne hī bāzū se fath nahīn pāi balki tere dahne hāth, tere bāzū aur tere chehre ke nūr ne yih sab kuchh kiyā. kyūnki wuh tujhe pasand the.

⁴tū merā bādshāh, merā ḡhudā hai. tere hī hukm par yāqūb ko madad hāsil hotī hai.

⁵terī madad se ham apne dushmanon ko zamīn par paṭaḡh dete, terā nām le kar apne muḡhālifon ko kuchal dete haiñ.

⁶kyūnki main apnī kamān par etimād nahīn kartā, aur merī talwār mujhe nahīn bachāegī

⁷balki tū hī hameñ dushman se bachātā, tū hī unheñ sharmindā hone detā hai jo ham se nafrat karte haiñ.

⁸pūrā din ham allāh par faḡhr karte haiñ, aur ham hameshā tak tere nām kī tamjīd karenge. (*silāh*)

⁹lekin ab tū ne hameñ radd kar diyā, hameñ sharmindā hone diyā hai. jab hamārī faujeñ laḡne ke lie nikaltī haiñ to tū un kā sāth nahīn detā.

¹⁰tū ne hameñ dushman ke sāmne paspā hone diyā, aur jo ham se nafrat karte haiñ unhoñ ne hameñ lūṭ liyā hai.

¹¹tū ne hameñ bher-bakriyoñ kī tarah qassāb ke hāth meñ chhoṛ diyā, hameñ muḡhtalif qaumoñ meñ muntashir kar diyā hai.

¹²tū ne apnī qaum ko ḡhafif sī raqm ke lie bech ḡālā, use faroḡht karne se nafā hāsīl na huā.

¹³yih terī taraf se huā ki hamāre paṛosī hameñ ruswā karte, gird-onawāh ke log hameñ lān-tān karte haiñ.

¹⁴ham aqwām meñ ibratangez misāl ban gae haiñ. log hameñ dekh kar taubā taubā kahte haiñ.

¹⁵din bhar merī ruswāi merī ānkhon ke sāmne rahtī hai. merā chehrā sharmsār hī rahtā hai,

¹⁶kyūnki mujhe un kī gāliyāñ aur kufur sunanā paṛtā hai, dushman aur intiqām lene par tule hue ko bardāsht karnā paṛtā hai.

¹⁷yih sab kuchh ham par ā gayā hai, hālānki na ham tujhe bhūl gae aur na tere ahd se bewafā hue haiñ.

¹⁸na hamārā dil bāḡhī ho gayā, na hamāre qadam terī rāh se bhaṭak gae haiñ.

¹⁹tāham tū ne hameñ chūr chūr karke gīḡaṛoñ ke darmiyān chhoṛ diyā, tū ne hameñ gahrī tārikī meñ ḡubne diyā hai.

²⁰agar ham apne ḡhudā kā nām bhūl kar apne hāth kisī aur mābūd kī taraf uṭhāte

²¹to kyā allāh ko yih bāt mālūm na ho jātī? zarūr! wuh to dil ke rāzoñ se wāḡif hotā hai.

²²lekin terī ḡhātir hameñ din bhar maut kā sāmna karnā paṛtā hai, log hameñ zabah hone wālī bheṛoñ ke barābar samajhte haiñ.

²³ai rab, jāg uṭh. tū kyūn soyā huā hai? hameñ hameshā ke lie radd na kar balki hamārī madad karne ke lie khaṛā ho jā.

²⁴tū apnā chehrā ham se poshidā kyūn rakhtā hai, hamārī musibat

aur ham par hone wāle zulm ko nazarandāz kyūn kartā hai?

²⁵hamārī jān ḳhāk meñ dab gaī, hamārā badan miṭṭī se chimaṭ gayā hai.

²⁶uṭh kar hamārī madad kar! apnī shafqat kī ḳhātir fidyā de kar hamen chhuṛā!

bādshāh kī shādī

45 *gorah kī aulād kā zabūr. hikmat aur muhabbat kā gīt. tarz: sosan ke phūl. mausiḳī ke rāhnumā ke lie.*

mere dil se ḳhūbsūrat gīt chhalak rahā hai, main use bādshāh ko pesh karūnga. merī zabān māhir kātib ke qalam kī mānind ho!

²tū ādmiyon meñ sab se ḳhūbsūrat hai! tere hoñt shafqat se masah kie hue haiñ, is lie allāh ne tujhe abadi barkat dī hai.

³ai sūrme, apnī talwār se kamarbastā ho, apnī shān-o-shaukat se mulabbas ho jā!

⁴ghalbā aur kāmyābī hāsīl kar. sachchāī, inkisārī aur rāstī kī ḳhātir larne ke lie nikal ā. terā dahnā hāth tujhe hairatangez kām dikhāe.

⁵tere tez tīr bādshāh ke dushmanon ke dilon ko chhed ḍāleñ. qaumen tere pāon meñ gir jāen.

⁶ai allāh, terā taḳht azal se abad tak qāim-o-dāim rahegā, aur insāf kā

shāhī asā terī bādshāhī par hukūmat karegā.

⁷tū ne rāstbāzī se muhabbat aur bedīnī se nafrat kī, is lie allāh tere ḳhudā ne tujhe ḳhushī ke tel se masah karke tujhe tere sāthiyon se kahīn zyādā sarfarāz kar diyā.

⁸mur, ūd aur amaltās kī beshqīmat ḳhushbū tere tamām kapron se phailtī hai. hāthidānt ke mahalon meñ tārdār mausiḳī terā dil bahlātī hai.

⁹bādshāhon kī beṭiyān tere zewarāt se saḳī phirtī haiñ. malikā ofīr kā sonā pahne hue tere dahne hāth khārī hai.

¹⁰ai beṭī, sun merī bāt! ḡhaur kar aur kān lagā. apnī qaum aur apne bāp kā ghar bhūl jā.

¹¹bādshāh tere husn kā ārzūmand hai, kyūnki wuh terā āqā hai. chunānche jhuk kar us kā ehtirām kar.

¹²sūr kī beṭī tohfā le kar āegī, qaum ke amīr terī nazar-e-karm hāsīl karne kī koshish karenge.

¹³bādshāh kī beṭī kitnī shāndār chīzon se ārāstā hai. us kā libās sone ke dhāgon se bunā huā hai.

¹⁴use nafīs rangdār kapre pahne bādshāh ke pās lāyā jātā hai. jo kuñwārī saheliyān us ke piche chaltī haiñ unheñ bhī tere sāmne lāyā jātā hai.

¹⁵log shādmān ho kar aur
 ḵhushī manāte hue unheñ wahāñ
 pahunchāte haiñ, aur wuh shāhī
 mahal meñ dāḵhil hotī haiñ.

¹⁶ai bādshāh, tere beṭe tere bāpdādā
 kī jagah khare ho jāenge, aur tū
 unheñ rais banā kar pūrī duniyā meñ
 zimmādāriyāñ degā.

¹⁷pusht-dar-pusht main tere nām
 kī tamjīd karūnga, is lie qaumeñ
 hameshā tak terī satāish karenḡi.

allāh hamārī quwwat hai

46 *qorah kī aulād kā zabūr. mausiḡī
 ke rāhnumā ke lie. ḡīt kā tarz:
 kuñwāriyāñ.*

allāh hamārī panāhgāh aur
 quwwat hai. musībat ke waqt wuh
 hamārā mazbūt sahārā sābit huā hai.

²is lie ham ḵhauf nahīñ khāenge, go
 zamīn laraz uṭhe aur pahār jhūm kar
 samundar kī gahrāiyoñ meñ gir jāeñ,

³go samundar shor machā kar
 ṭhāṭheñ māre aur pahār us kī dahāroñ
 se kāñp uṭheñ. (*silāh*)

⁴daryā kī shāḵheñ allāh ke shahr ko
 ḵhush kartī haiñ, us shahr ko jo allāh
 t'ālā kī muqaddas sukūnatgāh hai.

⁵allāh us ke bīch meñ hai,
 is lie shahr nahīñ ḍagmagāegā.
 subhsawere hī allāh us kī madad
 karegā.

⁶qaumeñ shor machāne, saltanateñ
 laḵkharāne lagīñ. allāh ne āwāz dī to
 zamīn laraz uṭhī.

⁷rabb-ul-afwāj hamāre sāth hai,
 yāqūb kā ḵhudā hamārā qilā hai.
 (*silāh*)

⁸āo, rab ke azīm kāmoñ par nazar
 ḍālo! usī ne zamīn par haulnāk tabāhī
 nāzil kī hai.

⁹wuhī duniyā kī intihā tak jangeñ
 rok detā, wuhī kamān ko toṛ detā,
 neze ko ṭukṛe ṭukṛe kartā aur ḍhāl ko
 jalā detā hai.

¹⁰wuh farmātā hai, “apnī harkatoñ
 se bāz āo! jān lo ki main ḵhudā
 hūñ. main aqwām meñ sarbuland aur
 duniyā meñ sarfarāz hūngā.”

¹¹rabb-ul-afwāj hamāre sāth hai.
 yāqūb kā ḵhudā hamārā qilā hai.
 (*silāh*)

allāh tamām qaumoñ kā bādshāh hai

47 *qorah kī aulād kā zabūr. mausiḡī
 ke rāhnumā ke lie.*

ai tamām qaumo, tālī bajāo! ḵhushī
 ke nāre lagā kar allāh kī madahsarāi
 karo!

²kyūñki rab t'ālā purjalāl hai, wuh
 pūrī duniyā kā azīm bādshāh hai.

³us ne qaumoñ ko hamāre taht kar
 diyā, ummatoñ ko hamāre pāoñ tale
 rakh diyā.

⁴us ne hamāre lie hamārī mīrās ko chun liyā, usī ko jo us ke pyāre bande yāqūb ke lie faḡhr kā bāis thā. (*silāh*)

⁵allāh ne saūd farmāyā to sāth sāth ḡhushī kā nārā buland huā, rab bulandī par chaḡh gayā to sāth sāth narsingā bajtā rahā.

⁶madahsarāī karo, allāh kī madahsarāī karo! madahsarāī karo, hamāre bādshāh kī madahsarāī karo!

⁷kyūnki allāh pūrī duniyā kā bādshāh hai. hikmat kā gīt gā kar us kī satāish karo.

⁸allāh qaumoṅ par hukūmat kartā hai, allāh apne muqaddas taḡht par baiṡhā hai.

⁹ḡigar qaumoṅ ke shurafā ibrahīm ke ḡhudā kī qaum ke sāth jamā ho gae haiṅ, kyūnki wuh duniyā ke hukmrānoṅ kā mālik hai. wuh nihāyat hī sarbuland hai.

allāh kā shahr yarūshalam

48 *gīt. qorah kī aulād kā zabūr.*
rab azīm aur baḡī tārif ke lāiq hai. us kā muqaddas pahāḡ hamāre ḡhudā ke shahr meṅ hai.

²koh-e-siyyūn kī bulandī ḡhūbsūrat hai, pūrī duniyā us se ḡhush hotī hai. koh-e-siyyūn dūrtarīn shimāl kā ilāhī pahāḡ hī hai, wuh azīm bādshāh kā shahr hai.

^ayahān yahūdāh kī beṡiyōṅ se murād us ke shahr bhī ho sakte haiṅ.

³allāh us ke mahaloṅ meṅ hai, wuh us kī panāhgāh sābit huā hai.

⁴kyūnki dekho, bādshāh jamā ho kar yarūshalam se laḡne āe.

⁵lekin use deḡhte hī wuh hairān hue, wuh dahshat khā kar bhāḡ gae.

⁶wahān un par kapkapī tāri huī, aur wuh dard-e-zah meṅ muṡtalā aurat kī tarah pech-o-tāb khāne lage.

⁷jis tarah mashriḡī āndhī tarsīs ke shāndār jahāzoṅ ko ṡukṡe ṡukṡe kar detī hai usī tarah tū ne unheṅ tabāh kar diyā.

⁸jo kuchh ham ne sunā hai wuh hamāre deḡhte deḡhte rabb-ul-afwāj hamāre ḡhudā ke shahr par sādiḡ āyā hai, allāh use abad tak qāim rakheḡā. (*silāh*)

⁹ai allāh, ham ne terī sukūnatgāh meṅ terī shafḡat par ḡhaur-o-ḡhauz kiyā hai.

¹⁰ai allāh, terā nām is lāiq hai ki terī tārif duniyā kī intihā tak kī jāe. terā dahnā hāth rāstī se bharā rahtā hai.

¹¹koh-e-siyyūn shādmān ho, yahūdāh kī beṡiyān^a tere munsifānā faisloṅ ke bāis ḡhushī manāeṅ.

¹²siyyūn ke irdgird ḡhūmo phiro, us kī fasil ke sāth sāth chal kar us ke burj gin lo.

¹³us kī qilābandī par ḵhūb dhyān do, us ke mahalōñ kā muāinā karo tāki āne wālī nasl ko sab kuchh sunā sako.

¹⁴yaqīnan allāh hamārā ḵhudā hameshā tak aisā hī hai. wuh abad tak hamārī rāhnumāi karegā.

amīroñ kī shān sarāb hī hai

49 *qorah kī aulād kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie.*

ai tamām qaumo, suno! duniyā ke tamām bāshindo, dhyān do!

²chhoṭe aur baṛe, amīr aur ḡharīb sab tawajjuh den.

³merā muñh hikmat bayān karegā aur mere dil kā ḡhaur-o-ḵhauz samajh atā karegā.

⁴maiñ apnā kān ek kahāwat kī taraf jhukāūngā, sarod bajā kar apnī pahelī kā hal batāūngā.

⁵maiñ ḵhauf kyūñ khāūñ jab musībat ke din āeñ aur makkāroñ kā burā kām mujhe gher le?

⁶aise log apnī milkiyat par etimād aur apnī baṛī daulat par faḵhr karte haiñ.

⁷koī bhī fidyā de kar apne bhāī kī jān ko nahīñ chhuṛā saktā. wuh allāh ko is qism kā tāwān nahīñ de saktā.

⁸kyūñki itnī baṛī raqm denā us ke bas kī bāt nahīñ. āḵhirkār use hameshā ke lie aisī koshishoñ se bāz ānā paregā.

⁹chunāñche koī bhī hameshā ke lie zindā nahīñ rah saktā, āḵhirkār har ek maut ke gaṛhe meñ utregā.

¹⁰kyūñki har ek dekh saktā hai ki dānishmand bhī wafāt pāte aur ahmaq aur nāsamajh bhī mil kar halāk ho jāte haiñ. sab ko apnī daulat dūsroñ ke lie chhoṛni paṛti hai.

¹¹un kī qabreñ abad tak un ke ghar banī raheñgī, pusht-dar-pusht wuh un meñ base raheñge, go unheñ zamīneñ hāsīl thīñ jo un ke nām par thīñ.

¹²insān apnī shān-o-shaukat ke bāwujūd qāim nahīñ rahtā, use jānwaroñ kī tarah halāk honā hai.

¹³yih un sab kī taqdīr hai jo apne āp par etimād rakhte haiñ, aur un sab kā anjām jo un kī bāteñ pasand karte haiñ. (*silāh*)

¹⁴unheñ bheṛ-bakriyoñ kī tarah pātāl meñ lāyā jāegā, aur maut unheñ charāegī. kyūñki subh ke waqt diyānatdār un par hukūmat kareñge. tab un kī shakl-o-sūrat ghise phaṭe kapṛe kī tarah gal saṛ jāegī, pātāl hī un kī rihāishgāh hogā.

¹⁵lekin allāh merī jān kā fidyā degā, wuh mujhe pakaṛ kar pātāl kī girift se chhuṛāegā. (*silāh*)

¹⁶mat ghabrā jab koī amīr ho jāe, jab us ke ghar kī shān-o-shaukat baṛhti jāe.

¹⁷marte waqt to wuh apne sāth kuchh nahīn le jāegā, us kī shān-o-shaukat us ke sāth pātāl meñ nahīn utregī.

¹⁸beshak wuh jīte jī apne āp ko mubāarak kahegā, aur dūsre bhī khāte-pite admī kī tārif kareñge.

¹⁹phir bhī wuh āḳhirkār apne bāpdādā kī nasl ke pās utregā, un ke pās jo dubārā kabhī raushnī nahīn dekheñge.

²⁰jo insān apnī shān-o-shaukat ke bāwujūd nāsamajh hai, use jānwaroñ kī tarah halāk honā hai.

sahīh ibādat

50 *āsafkā zabūr.*
rab qādir-e-mutlaq ḳhudā bol uṭhā hai, us ne tulū-e-subh se le kar ḡhurūb-e-āftāb tak pūrī duniyā ko bulāyā hai.

²allāh kā nūr siyyūn se chamak uṭhā hai, us pahār se jo kāmil husn kā izhār hai.

³hamārā ḳhudā ā rahā hai, wuh ḳhāmosh nahīn rahegā. us ke āge āge sab kuchh bhasm ho rahā hai, us ke irdgird tez āndhī chal rahī hai.

⁴wuh āsmān-o-zamīn ko āwāz detā hai, “ab main apnī qaum kī adālat karūnga.

⁵mere imāndāroñ ko mere huzūr jamā karo, unheñ jinhoñ ne

qurbāniyāñ pesh karke mere sāth ahd bāndhā hai.”

⁶āsmān us kī rāstī kā elān kareñge, kyūñki allāh ḳhud insāf karne wālā hai. (*silāh*)

⁷“ai merī qaum, sun! mujhe bāt karne de. ai isrāil, main tere ḳhilāf gawāhī dūngā. main allāh terā ḳhudā hūñ.

⁸main tujhe terī zabah kī qurbāniyoñ ke bāis malāmat nahīn kar rahā. terī bhasm hone wālī qurbāniyāñ to musalsal mere sāmne haiñ.

⁹na main tere ghar se bail lūngā, na tere bāroñ se bakre.

¹⁰kyūñki jangal ke tamām jāndār mere hī haiñ, hazāroñ pahāriyoñ par basne wāle jānwar mere hī haiñ.

¹¹main pahāroñ ke har parinde ko jāntā hūñ, aur jo bhī maidānoñ meñ harkat kartā hai wuh merā hai.

¹²agar mujhe bhūk lagtī to main tujhe na batātā, kyūñki zamīn aur jo kuchh us par hai merā hai.

¹³kyā tū samajhtā hai ki main sāñdoñ kā gosht khānā yā bakroñ kā ḳhūn pinā chāhtā hūñ?

¹⁴allāh ko shukrguzārī kī qurbāni pesh kar, aur wuh mannat pūrī kar jo tū ne allāh t’ālā ke huzūr māni hai.

¹⁵musibat ke din mujhe pukār. tab main tujhe najāt dūngā aur tū merī tamjīd karegā.”

¹⁶lekin bedīn se allāh farmātā hai,
“mere ahkām sunāne aur mere ahd kā
zīkr karne kā terā kyā haq hai?”

¹⁷tū to tarbiyat se nafrat kartā aur
mere farmān kachre kī tarah apne
pīchhe phaiṅk detā hai.

¹⁸kisī chor ko deḳhte hī tū us kā
sāth detā hai, tū zinākāron se rifāqat
rakhtā hai.

¹⁹tū apne muṅh ko bure kām ke lie
istemāl kartā, apnī zabān ko dhokā
dene ke lie tayyār rakhtā hai.

²⁰tū dūsron ke pās baiṭh kar apne
bhāi ke ḳhilāf boltā hai, apnī hī mān
ke beṭe par tohmat lagātā hai.

²¹yih kuchh tū ne kiyā hai, aur
maiṅ ḳhāmosh rahā. tab tū samjhā ki
maiṅ billkul tujh jaisā hūn. lekin maiṅ
tujhe malāmat karūṅga, tere sāmne
hī muāmalā tartīb se sunāūṅgā.

²²tum jo allāh ko bhūle hue ho, bāt
samajh lo, warnā maiṅ tumheṅ phāṛ
ḳālūṅgā. us waqt koī nahīn hogā jo
tumheṅ bachāe.

²³jo shukrguzārī kī qurbānī pesh
kare wuh merī tāzīm kartā hai.
jo musammam irāde se aisī rāh
par chale use maiṅ allāh kī najāt
dikhāūṅgā.”

mujh jaise gunāhgār par rahm kar!

(taubā kā chauthā zabūr)

51 *dāūd kā zabūr. mausiḳī ke
rāhnumā ke lie. yih gīt us waqt
se mutālliḳ hai jab dāūd ke bat-sabā ke sāth
zinā karne ke bād nātan nabī us ke pās āyā.*

ai allāh, apnī shafqat ke mutābiḳ
mujh par mehrbānī kar, apne baṛe
rahm ke mutābiḳ merī sarkashī ke
dāḡh miṭā de.

²mujhe dho de tāki merā qusūr dūr
ho jāe, jo gunāh mujh se sarzad huā
hai us se mujhe pāk kar.

³kyūṅki maiṅ apnī sarkashī ko
māntā hūn, aur merā gunāh hameshā
mere sāmne rahtā hai.

⁴maiṅ ne tere, sirf tere hī ḳhilāf
gunāh kiyā, maiṅ ne wuh kuchh kiyā
jo terī nazar meṅ burā hai. kyūṅki
lāzīm hai ki tū bolte waqt rāst ṭhahre
aur adālat karte waqt pākizā sābit ho
jāe.

⁵yaqīnan maiṅ gunāhālūdā hālat
meṅ paidā huā. jūn hī maiṅ mān ke
peṭ meṅ wujūd meṅ āyā to gunāhgār
thā.

⁶yaqīnan tū bātin kī sachchāi
pasand kartā aur poshīdagī meṅ
mujhe hikmat kī tālīm detā hai.

⁷zūfā le kar mujh se gunāh dūr kar
tāki pāk-sāf ho jāūn. mujhe dho de
tāki barf se zyādā safed ho jāūn.

⁸mujhe dubārā ḳhushī aur
shādmānī sunane de tāki jin

haḍḍiyōn ko tū ne kuchal diyā wuh shādiyānā bajāēn.

⁹apne chehre ko mere gunāhoñ se pher le, merā tamām qusūr miṭā de.

¹⁰ai allāh, mere andar pāk dil paidā kar, mujh meñ nae sire se sābitqadam rūh qāim kar.

¹¹mujhe apne huzūr se khārij na kar, na apne muqaddas rūh ko mujh se dūr kar.

¹²mujhe dubārā apnī najāt kī khushī dilā, mujhe musta'id rūh atā karke sanbhāle rakh.

¹³tab main unheñ terī rāhoñ kī tālim dūngā jo tujh se bewafā ho gae haiñ, aur gunāhgār tere pās wāpas āenge.

¹⁴ai allāh, merī najāt ke khudā, qatl kā qusūr mujh se dūr karke mujhe bachā. tab merī zabān terī rāstī kī hamd-o-sanā karegī.

¹⁵ai rab, mere hoñṭoñ ko khol tāki merā muñh terī satāish kare.

¹⁶kyūñki tū zabah kī qurbānī nahīn chāhtā, warnā main wuh pesh kartā. bhasm hone wālī qurbānīyān tujhe pasand nahīn.

¹⁷allāh ko manzūr qurbānī shikastā rūh hai. ai allāh, tū shikastā aur kuchle hue dil ko haqīr nahīn jānegā.

¹⁸apnī mehrbānī kā izhār karke siyyūn ko khushhālī baqshsh, yarūshalam kī fasil tāmīr kar.

¹⁹tab tujhe hamārī sahīh qurbānīyān, hamārī bhasm hone wālī aur mukammal qurbānīyān pasand āengī. tab terī qurbāngāh par bail chaḥhāe jāenge.

zulm ke bāwujūd tasallī

52 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie. hikmat kā yih gīt us waqt se mutālliq hai jab doeg adomī sāl bādshāh ke pās gayā aur use batāyā, “dāūd akhīmālik imām ke ghar meñ gayā hai.”*

ai sūrme, tū apnī badī par kyūñ faḥhr kartā hai? allāh kī shafqat din bhar qāim rahti hai.

²ai dhokebāz, terī zabān tez ustre kī tarah chalti huī tabāhī ke mansūbe bāndhtī hai.

³tujhe bhalāi kī nisbat burāi zyādā pyārī hai, sach bolne kī nisbat jhūṭ zyādā pasand hai. (*silāh*)

⁴ai farebdih zabān, tū har tabāhkun bāt se pyār kartī hai.

⁵lekin allāh tujhe hameshā ke lie khāk meñ milāegā. wuh tujhe mār mār kar tere khāime se nikāl degā, tujhe jaḥ se ukhāḥ kar zindoñ ke mulk se khārij kar degā. (*silāh*)

⁶rāstbāz yih dekh kar khauf khāenge. wuh us par hañs kar kahenge,

⁷“lo, yih wuh ādmī hai jis ne allāh meñ panāh na lī balki apnī baṛī daulat par etimād kiyā, jo apne tabāhkun mansūboñ se tāqatwar ho gayā thā.”

⁸lekin main allāh ke ghar meñ zaitūn ke phalte phūlte daraḳht kī mānind hūñ. main hameshā ke lie allāh kī shafqat par bharosā rakhūngā.

⁹main abad tak us ke lie terī satāish karūnga jo tū ne kiyā hai. main tere imāndāron ke sāmne hī tere nām ke intizār meñ rahūngā, kyūñki wuh bhalā hai.

bedīn kī hamāqat

53 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie. hikmat kā gīt. tarz: mahalat.*

ahmaq dil meñ kahtā hai, “allāh hai hī nahīñ!” aise log badchalan haiñ, un kī harkateñ qābil-e-ghin haiñ. ek bhī nahīñ hai jo achchhā kām kare.

²allāh ne āsmān se insān par nazar dāli tāki dekhe ki kyā koī samajhdār hai? kyā koī allāh kā tālib hai?

³afsos, sab sahih rāh se bhaṭak gae. sab ke sab bigar gae haiñ. koī nahīñ jo bhalāi kartā ho, ek bhī nahīñ.

⁴kyā jo badī karke merī qaum ko roṭī kī tarah khā lete haiñ unheñ samajh nahīñ āti? wuh to allāh ko pukārte hī nahīñ.

⁵tab un par saḳht dahshat wahāñ chhā gai jahāñ pahle dahshat kā sabab nahīñ thā. jinhoñ ne tujhe gher rakhā thā allāh ne un kī haḍḍiyāñ bikher diñ. tū ne un ko ruswā kiyā, kyūñki allāh ne unheñ radd kiyā hai.

⁶kāsh koh-e-siyyūn se isrāil kī najāt nikle! jab rab apnī qaum ko bahāl karegā to yāqūb khushi ke nāre lagāegā, isrāil bāgh bāgh hogā.

ḳhatre meñ phañse hue shaḳhs kī iltijā

54 *dāūd kā zabūr. hikmat kā yih gīt tārdār sāzon ke sāth gānā hai. yih us waqt se mutālliq hai jab zif ke bāshindoñ ne sāul ke pās jā kar kahā, “dāūd hamāre pās chhupā huā hai.”*

ai allāh, apne nām ke zarī’e se mujhe chhuṭkārā de! apnī qudrat ke zarī’e se merā insāf kar!

²ai allāh, merī iltijā sun, mere muñh ke alfāz par dhyan de.

³kyūñki pardesī mere ḳhilāf uṭh khare hue haiñ, zālim jo allāh kā lihāz nahīñ karte merī jān lene ke darpai haiñ. (*silāh*)

⁴lekin allāh merā sahārā hai, rab merī zindagī qāim rakhtā hai.

⁵wuh mere dushmanoñ kī sharārat un par wāpas lāegā. chunāñche apnī wafādāri dikhā kar unheñ tabāh kar de!

⁶main tujhe razākārānā qurbānī pesh karūnga. ai rab, main tere nām kī satāish karūnga, kyūnki wuh bhalā hai.

⁷kyūnki us ne mujhe sārī musibat se rihāī dī, aur ab main apne dushmanon kī shikast dekh kar ḡhush hūngā.

jhūṭe bhāiyon par shikāyat

55 *dāūd kā zabūr. mausiḡī ke rāhnumā ke lie. hikmat kā yih ḡīt tārdār sāzon ke sāth ḡānā hai.*

ai allāh, merī duā par dhyān de, apne āp ko merī iltijā se chhupāe na rakh.

²mujh par ḡhaur kar, merī sun. main bechainī se idhar udhar ḡhūmte hue āheñ bhar rahā hūñ.

³kyūnki dushman shor machā rahā, bedīn mujhe tang kar rahā hai. wuh mujh par āfat lāne par tule hue haiñ, ḡhusse meñ merī muḡhālāfat kar rahe haiñ.

⁴merā dil mere andar ṭarap rahā hai, maut kī dahshat mujh par chhā gāī hai.

⁵ḡhauf aur larzish mujh par tāri huī, haibat mujh par ḡhālīb ā gāī hai.

⁶main bolā, “kāsh mere kabūtar ke se par hoñ tāki uḡ kar ārām-o-sukūn pā sakūñ!

⁷tab main dūr tak bhāḡ kar registān meñ baserā kartā,

⁸main jaldī se kahīn panāh letā jahāñ tez āndhī aur tūfān se mahfūz rahtā.” (*silāh*)

⁹ai rab, un meñ abtarī paidā kar, un kī zabān meñ iḡhtilāf ḡāl! kyūnki mujhe shahr meñ har taraf zulm aur jhagare nazar āte haiñ.

¹⁰dīn rāt wuh fasīl par chakkar kāṭte haiñ, aur shahr fasād aur ḡharābī se bharā rahtā hai.

¹¹us ke bīch meñ tabāhī kī hukūmat hai, aur zulm aur fareb us ke chauk ko nahīn chhoṛte.

¹²agar koī dushman merī ruswāī kartā to qābil-e-bardāsh hotā. agar mujh se nafrat karne wālā mujhe dabā kar apne āp ko sarfarāz kartā to main us se chhup jātā.

¹³lekin tū hī ne yih kiyā, tū jo mujh jaisā hai, jo merā qarībī dost aur hamrāz hai.

¹⁴merī tere sāth kitnī achchhī rifāqat thī jab ham hujūm ke sāth allāh ke ghar kī taraf chalte gae.

¹⁵maut achānak hī unheñ apnī girift meñ le le. zindā hī wuh pātāl meñ utar jāeñ, kyūnki burāī ne un meñ apnā ghar banā liyā hai.

¹⁶lekin main pukār kar allāh se madad māngtā hūñ, aur rab mujhe najāt degā.

¹⁷main har waqt āh-o-zārī kartā aur karāhtā rahtā hūn, k̄hwāh subh ho, k̄hwāh dopahar yā shām. aur wuh merī sunegā.

¹⁸wuh fidyā de kar merī jān ko un se chhurāegā jo mere k̄hilāf laṛ rahe haiñ. go un kī tādād baṛī hai wuh mujhe ārām-o-sukūn degā.

¹⁹allāh jo azal se taḳhtnashīn hai merī sun kar unheñ munāsib jawāb degā. (*silāh*) kyūnki na wuh tabdīl ho jāenge, na kabhī allāh kā k̄hauf māneṅge.

²⁰us shaḳhs ne apnā hāth apne dostoñ ke k̄hilāf uṭhāyā, us ne apnā ahd toṛ liyā hai.

²¹us kī zabān par makkhan kī sī chiknī-chupṛī bāteñ aur dil meñ jang hai. us ke tel se zyādā narm alfāz haqīqat meñ khaiñchī huī talwāreñ haiñ.

²²apnā bojh rab par ḍāl to wuh tujhe sañbhālegā. wuh rāstbāz ko kabhī ḍagmagāne nahīn degā.

²³lekin ai allāh, tū unheñ tabāhī ke gaṛhe meñ utarne degā. k̄hūñk̄hār aur dhokebāz ādhī umr bhī nahīn pāenge balki jaldī mareṅge. lekin main tujh par bharosā rakhtā hūn.

musibat meñ bharosā

56

dāūd kā zabūr. mausiḳī ke rāhnumā ke lie. tarz: dūrdarāz

jazīron kā kabūtar. yih sunahrā gīt us waqt se mutālliḳ hai jab filistiyon ne use jāt meñ pakar liyā.

ai allāh, mujh par mehrbānī kar! kyūnki log mujhe tang kar rahe haiñ, laṛne wālā din bhar mujhe satā rahā hai.

²din bhar mere dushman mere pīchhe lage haiñ, kyūnki wuh bahut haiñ aur ḡhurūr se mujh se laṛ rahe haiñ.

³lekin jab k̄hauf mujhe apnī girift meñ le le to main tujh par hī bharosā rakhtā hūn.

⁴allāh ke kalām par merā faḳhr hai, allāh par merā bharosā hai. main ḍarūṅga nahīn, kyūnki fānī insān mujhe kyā nuḳsān pahuñchā saktā hai?

⁵din bhar wuh mere alfāz ko toṛ-marōṛ kar ḡhalat mānī nikālte, apne tamām mansūboñ se mujhe zarar pahuñchānā chāhte haiñ.

⁶wuh hamlā-āwar ho kar tāk meñ baiṭh jāte aur mere har qadam par ḡhaur karte haiñ. kyūnki wuh mujhe mār ḍālne par tule hue haiñ.

⁷jo aisī sharīr harkateñ karte haiñ, kyā unheñ bachnā chāhie? hargiz nahīn! ai allāh, aqwām ko ḡhusse meñ k̄hāk meñ milā de.

⁸jitne bhī din main beghar phirā hūn un kā tū ne pūrā hisāb rakhā hai.

ai allāh, mere ānsū apne mashkīze meñ ḍāl le! kyā wuh pahle se terī kitāb meñ qalamband nahīn haiñ? zarūr!

⁹phir jab main tujhe pukārūnga to mere dushman mujh se bāz āēnge. yih main ne jān liyā hai ki allāh mere sāth hai!

¹⁰allāh ke kalām par merā faḥr hai, rab ke kalām par merā faḥr hai.

¹¹allāh par merā bharosā hai. main darūnga nahīn, kyūnki fānī insān mujhe kyā nuqsān pahuñchā saktā hai?

¹²ai allāh, tere huzūr main ne mannateñ mānī haiñ, aur ab main tujhe shukrguzārī kī qurbāniyāñ pesh karūnga.

¹³kyūnki tū ne merī jān ko maut se bachāyā aur mere pāoñ ko ṭhokar khāne se mahfūz rakhā tāki zindagī kī raushnī meñ allāh ke huzūr chalūn.

āzmāish meñ allāh par etimād

57 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie. tarz: tabāh na kar. yih sunahrā gīt us waqt se mutālliq hai jab wuh sāul se bhāg kar ghār meñ chhup gayā.*

ai allāh, mujh par mehrbānī kar, mujh par mehrbānī kar! kyūnki merī jān tujh meñ panāh letī hai. jab tak āfat mujh par se guzar na jāe main tere paroñ ke sāy meñ panāh lūngā.

²main allāh t'ālā ko pukārtā hūn, allāh se jo merā muāmalā ṭhīk karegā.

³wuh āsmān se madad bhej kar mujhe chhuṭkārā degā aur un kī ruswāī karegā jo mujhe tang kar rahe haiñ. (*silāh*) allāh apnā karm aur wafādārī bhejegā.

⁴main insān ko harap karne wāle sherbabaroñ ke bīch meñ leṭā huā hūn, un ke darmiyān jin ke dānt neze aur tīr haiñ aur jin kī zabān tez talwār hai.

⁵ai allāh, āsmān par sarbuland ho jā! terā jalāl pūrī duniyā par chhā jāe!

⁶unhoñ ne mere qadmoñ ke āge phandā bichhā diyā, aur merī jān khāk meñ dab gai hai. unhoñ ne mere sāmne garhā khod liyā, lekin wuh khud us meñ gir gae haiñ. (*silāh*)

⁷ai allāh, merā dil mazbūt, merā dil sābitqadam hai. main sāz bajā kar terī madahsarāī karūnga.

⁸ai merī jān, jāg uṭh. ai sitār aur sarod, jāg uṭho! āo, main tulū-e-subh ko jagāūn.

⁹ai rab, qaumoñ meñ main terī satāish, ummatoñ meñ terī madahsarāī karūnga.

¹⁰kyūnki terī azīm shafqat āsmān jitnī buland hai, terī wafādārī bādaloñ tak pahuñchti hai.

¹¹ai allāh, āsmān par sarfarāz ho!
terā jalāl pūrī duniyā par chhā jāe.

kareñ allāh un sab ko āndhī meñ uṛā
kar le jāegā.

intiḡām kī duā

58 *dāūd kā sunahrā gīt. mausiḡī ke
rāhnumā ke lie. tarz: tabāh na kar.*

ai hukmrāno, kyā tum wāqai
munsifānā faislā karte, kyā
diyānatdārī se ādamzādoñ kī adālat
karte ho?

²hargiz nahīñ, tum dil meñ badi
karte aur mulk meñ apne zālim
hāthoñ ke lie rāstā banāte ho.

³bedīn paidāish se hī sahīh rāh se
dūr ho gae haiñ, jhūṭ bolne wāle māñ
ke peṭ se hī bhāṭak gae haiñ.

⁴wuh sāñp kī tarah zahr ugalte
haiñ, us bahre nāg kī tarah jo apne
kānoñ ko band kar rakhtā hai

⁵tāki na jādūgar kī āwāz sune, na
māhir sapere ke mantar.

⁶ai allāh, un ke muñh ke dāñt toṛ
ḡāl! ai rab, jawān sherbabaron ke
jabṛe ko pāsh pāsh kar!

⁷wuh us pāñī kī tarah zāe ho jāeñ
jo bah kar ḡhāib ho jātā hai. un ke
chalāe hue tīr beasar raheñ.

⁸wuh dhūp meñ ghoñge kī mānind
hoñ jo chaltā chaltā pighal jātā hai.
un kā anjām us bachche kā sā ho jo
māñ ke peṭ meñ zāe ho kar kabhī
sūraj nahīñ dekhegā.

⁹is se pahle ki tumhāri degeñ
kāñṭedār ṭahniyoñ kī āg mahsūs

¹⁰āḡhirkār dushman ko sazā milegī.
yih dekh kar rāstbāz ḡhush hogā, aur
wuh apne pāoñ ko bedīnoñ ke ḡhūn
meñ dho legā.

¹¹tab log kahenge, “wāqai rāstbāz
ko ajr miltā hai, wāqai allāh hai jo
duniyā meñ logoñ kī adālat kartā
hai!”

dushman ke darmiyān duā

59 *dāūd kā zabūr. mausiḡī ke
rāhnumā ke lie. tarz: tabāh na
kar. yih sunahrā gīt us waqt se mutāllī hai
jab sūl ne apne ādmiyoñ ko dāūd ke ḡhar kī
pahrādārī karne ke lie bhejā tāki jab mauḡā
mile use qatl kareñ.*

ai mere ḡhudā, mujhe mere
dushmanoñ se bachā. un se merī
hifāzat kar jo mere ḡhilāf uṭhe haiñ.

²mujhe badkāroñ se chhuṭkāre de,
ḡhūñḡhwāroñ se rihā kar.

³dekh, wuh merī tāk meñ baiṭhe
haiñ. ai rab, zabardast ādmī mujh par
hamlā-āwar haiñ, hālāñki mujh se na
ḡhatā hūi na gunāh.

⁴main bequsūr hūñ, tāham wuh
daṛṛ daṛṛ kar mujh se laṛne kī
tayyāriyāñ kar rahe haiñ. chunāñche
jāg uṭh, merī madad karne ā, jo kuchh
ho rahā hai us par nazar ḡāl.

⁵ai rab, lashkaroñ aur isrāil ke
ḡhudā, ḡigar tamām qaumoñ ko sazā

dene ke lie jāg uṭh. un sab par karm na farmā jo sharīr aur ḡhaddār haiṅ. (silāh)

⁶har shām ko wuh wāpas ā jāte aur kuttoṅ kī tarah bhaunkte hue shahr kī galiyoṅ meṅ ḡhūmte phirte haiṅ.

⁷dekh, un ke muṅh se rāl ṭapak rahī hai, un ke hoṅṭoṅ se talwāreṅ nikal rahī haiṅ. kyūṅki wuh samajhte haiṅ, “kaun sunegā?”

⁸lekin tū ai rab, un par haṅstā hai, tū tamām qaumoṅ kā mazāq urātā hai.

⁹ai merī quwwat, merī āṅkheṅ tujh par lagī raheṅgī, kyūṅki allāh merā qilā hai.

¹⁰merā ḡhudā apnī mehrbānī ke sāth mujh se milne āegā, allāh baḡhsh degā ki main apne dushmanoṅ kī shikast dekh kar ḡhush hūṅgā.

¹¹ai allāh hamārī ḡhāl, unheṅ halāk na kar, warnā merī qaum terā kām bhūl jāegī. apnī qudrat kā izhār yūn kar ki wuh idhar udhar laṅkhaṛā kar gir jāeṅ.

¹²jo kuchh bhī un ke muṅh se nikaltā hai wuh gunāh hai, wuh lānateṅ aur jhūṭ hī sunāte haiṅ. chunāṅche unheṅ un ke takabbur ke jāl meṅ phaṅsne de.

¹³ḡhusse meṅ unheṅ tabāh kar! unheṅ yūn tabāh kar ki un kā nām-

o-nishān tak na rahe. tab log duniyā kī intihā tak jān leṅge ki allāh yāqūb kī aulād par hukūmat kartā hai. (silāh)

¹⁴har shām ko wuh wāpas ā jāte aur kuttoṅ kī tarah bhaunkte hue shahr kī galiyoṅ meṅ ḡhūmte phirte haiṅ.

¹⁵wuh idhar udhar gasht lagā kar khāne kī chīzeṅ ḡhūṅḡte haiṅ. agar peṭ na bhare to ḡhurrāte rahte haiṅ.

¹⁶lekin main terī qudrat kī madahsarāī karūṅga, subh ko ḡhushī ke nāre lagā kar terī shafqat kī sataīsh karūṅga. kyūṅki tū merā qilā aur musībat ke waqt merī panāḡgāh hai.

¹⁷ai merī quwwat, main terī madahsarāī karūṅga, kyūṅki allāh merā qilā aur merā mehrbān ḡhudā hai.

mardūd qaum kī duā

60 *dāūd kā zabūr. tarz: ahd kā sosan. tālīm ke lie yih sunahrā ḡīt us waqt se mutālliḡ hai jab dāūd ne masoputāmiyā ke arāmiyoṅ aur zobāh ke arāmiyoṅ se jang kī. wāpasī par yoāb ne namak kī wādī meṅ 12,000 adomiyoṅ ko mār ḡālā.*

ai allāh, tū ne hameṅ radd kiyā, hamārī qilābandī meṅ raḡhnā ḡāl diyā hai. lekin ab apne ḡhazab se bāz ā kar hameṅ bahāl kar.

²tū ne zamīn ko aise jhatke die ki us meṅ darāreṅ paṛ gaiṅ. ab us ke

shigāfoñ ko shifā de, kyūnki wuh abhī tak thartharā rahī hai.

³tū ne apnī qaum ko talq̄h tajribon se dochār hone diyā, hamēn aisī tez mai pilā dī ki ham ḍagmagāne lage haiñ.

⁴lekin jo terā k̄hauf mānte haiñ un ke lie tū ne jhandā gār diyā jis ke irdgird wuh jamā ho kar tiroñ se panāh le sakte haiñ. (*silāh*)

⁵apne dahne hāth se madad karke merī sun tāki jo tujhe pyāre haiñ wuh najāt pāēñ.

⁶allāh ne apne maqdis meñ farmāyā hai, “main fath manāte hue sikam ko taq̄sīm karūnga aur wādī-e-sukkāt ko nāp kar bāñṭ dūngā.

⁷jiliād merā hai aur manassī merā hai. ifrāim merā k̄hod aur yahūdāh merā shāhī asā hai.

⁸moāb merā gh̄usl kā bartan hai, aur adom par main apnā jūtā phaiñk dūngā. ai filistī mulk, mujhe dekh kar zordār nāre lagā!”

⁹kaun mujhe qilāband shahr meñ lāegā? kaun merī rāhnumāi karke mujhe adom tak pahuñchāegā?

¹⁰ai allāh, tū hī yih kar saktā hai, go tū ne hamēn radd kiyā hai. ai allāh, tū hamārī faujon kā sāth nahīñ detā jab wuh laṛne ke lie nikaltī haiñ.

¹¹musibat meñ hamēn saharā de, kyūnki is waqt insānī madad bekār hai.

¹²allāh ke sāth ham zabardast kām karenge, kyūnki wuhī hamāre dushmanon ko kuchal degā.

dūr se darq̄hwāst

61 *dāūd kā zabūr. mausiḳī ke rāhnumā ke lie. tārdār sāz ke sāth gānā hai.*

ai allāh, merī āh-o-zārī sun, merī duā par tawajjuh de.

²main tujhe duniyā kī intihā se pukār rahā hūñ, kyūnki merā dil niḍhāl ho gayā hai. merī rāhnumāi karke mujhe us chaṭān par pahuñchā de jo mujh se buland hai.

³kyūnki tū merī panāhgāh rahā hai, ek mazbūt burj jis meñ main dushman se mahfūz hūñ.

⁴main hameshā ke lie tere k̄haime meñ rahnā, tere paron tale panāh lenā chāhtā hūñ. (*silāh*)

⁵kyūnki ai allāh, tū ne merī mannaton par dhyān diyā, tū ne mujhe wuh mīrās baq̄hshī jo un sab ko miltī hai jo terā k̄hauf mānte haiñ.

⁶bādshāh ko umr kī darāzī baq̄hsh de. wuh pusht-dar-pusht jītā rahe.

⁷wuh hameshā tak allāh ke huzūr taq̄htnashīn rahe. shafqat aur wafādārī us kī hifāzat karen.

⁸tab main hameshā tak tere nām kī madahsarāi karūnga, roz-ba-roz apni mannateñ pūrī karūnga.

ḳhāmoshī se allāh kā intizār kar

62 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie. yadūtūn ke lie.*
merī jān ḳhāmoshī se allāh hī ke intizār meñ hai. usī se mujhe madad milti hai.

²wuhī merī chaṭān, merī najāt aur merā qilā hai, is lie main zyādā nahīn ḍagmagāūngā.

³tum kab tak us par hamlā karoge jo pahle hī jhukī huī dīwār kī mānind hai? tum sab kab tak use qatl karne par tule rahoge jo pahle hī girne wālī chārdīwārī jaisā hai?

⁴un ke mansūboñ kā ek hī maqsad hai, ki use us ke ūnche uhde se utārēñ. unheñ jhūṭ se mazā ātā hai. muñh se wuh barkat dete, lekin andar hī andar lānat karte haiñ. (*silāh*)

⁵lekin tū ai merī jān, ḳhāmoshī se allāh hī ke intizār meñ rah. kyūñki usī se mujhe ummīd hai.

⁶sirf wuhī merī jān kī chaṭān, merī najāt aur merā qilā hai, is lie main nahīn ḍagmagāūngā.

⁷merī najāt aur izzat allāh par mabnī hai, wuhī merī mahfūz chaṭān hai. allāh meñ main panāh letā hūñ.

⁸ai ummat, har waqt us par bhārosā rakh! us ke huzūr apne dil kā ranj-o-alam pāñī kī tarah unḍel de. allāh hī hamārī panāhgāh hai. (*silāh*)

⁹insān dam bhar kā hī hai, aur baṛe log fareb hī haiñ. agar unheñ tarāzū meñ tolā jāe to mil kar un kā wazn ek phūñk se bhī kam hai.

¹⁰zulm par etimād na karo, chori karne par fuzūl ummīd na rakho. aur agar daulat baṛh jāe to tumhārā dil us se lipaṭ na jāe.

¹¹allāh ne ek bāt farmāi balki do bār main ne sunī hai ki allāh hī qādir hai.

¹²ai rab, yaqīnan tū mehrbān hai, kyūñki tū har ek ko us ke āmāl kā badlā detā hai.

allāh ke lie ārzū

63 *dāūd kā zabūr. yih us waqt se mutālliḳ hai jab wuh yahūdāh ke registān meñ thā.*

ai allāh, tū merā ḳhudā hai jise main ḍhūñḍtā hūñ. merī jān terī pyāsī hai, merā pūrā jism tere lie tarastā hai. main us ḳhushk aur niḍhāl mulk kī mānind hūñ jis meñ pāñī nahīn hai.

²chunāñche main maqdis meñ tujhe deḳhne ke intizār meñ rahā tāki terī qudrat aur jalāl kā mushāhadā karūñ.

³kyūnki terī shafqat zindagī se kahīn behtar hai, mere hoñṭ terī madahsarāī kareñge.

⁴chunāñche mainī jīte jī terī satāish karūnga, terā nām le kar apne hāth uṭhāūngā.

⁵merī jān umdā ghizā se ser ho jāegī, merā muñh kḥushī ke nāre lagā kar terī hamd-o-sanā karegā.

⁶bistar par mainī tujhe yād kartā, pūrī rāt ke daurān tere bāre meñ sochtā rahtā hūn.

⁷kyūnki tū merī madad karne āyā, aur mainī tere paron ke sāy meñ kḥushī ke nāre lagātā hūn.

⁸merī jān tere sāth liptī rahtī, aur terā dahnā hāth mujhe sanbhāltā hai.

⁹lekin jo merī jān lene par tule hue haiñ wuh tabāh ho jāeñge, wuh zamīn kī gahrāiyon meñ utar jāeñge.

¹⁰unheñ talwār ke hawāle kiya jāegā, aur wuh gīdaṛon kī kḥurāk ban jāeñge.

¹¹lekin bādshāh allāh kī kḥushī manāegā. jo bhī allāh kī qasam khātā hai wuh faḥhr karegā, kyūnki jhūṭ bolne wālon ke muñh band ho jāeñge.

sharīat ke poshīdā hamloñ

se hifāzat kī duā

64 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie.*

ai allāh, sun jab mainī apnī āh-o-zārī pesh kartā hūn. merī zindagī dushman kī dahshat se mahfūz rakh.

²mujhe badmāshon kī sāsishon se chhupāe rakh, un kī halchal se jo gḥalat kām karte haiñ.

³wuh apnī zabān ko talwār kī tarah tez karte aur apne zahrile alfāz ko tiron kī tarah tayyār rakhte haiñ

⁴tāki tāk meñ baiṭh kar unheñ bequsūr par chalāeñ. wuh achānak aur bebākī se unheñ us par barsā dete haiñ.

⁵wuh burā kām karne meñ ek dūse kī hauslā-afzāī karte, ek dūse se mashwarā lete haiñ ki ham apne phande kis tarah chhupā kar lagāeñ? wuh kahte haiñ, “yih kisi ko bhī nazar nahīn āeñge.”

⁶wuh barī bārīki se bure mansūbon kī tayyāriyān karte, phir kahte haiñ, “chalo, bāt ban gaī hai, mansūbā soch-bichār ke bād tayyār huā hai.” yaqīnan insān ke bātin aur dil kī tah tak pahuñchnā mushkil hī hai.

⁷lekin allāh un par tīr barsāegā, aur achānak hī wuh zaḥhmī ho jāeñge.

⁸wuh apnī hī zabān se ṭhokar khā kar gir jāeñge. jo bhī unheñ dekhegā wuh “taubā taubā” kahegā.

⁹tab tamām log kḥauf khā kar kaheñge, “allāh hī ne yih kiya!” unheñ samajh āegī ki yih usī kā kām hai.

¹⁰rāstbāz allāh kī ḡhushī manā kar us meñ panāh legā, aur jo dil se diyānatdār haiñ wuh sab faḡhr kareñge.

ruhānī aur jismānī barkatoñ

ke lie shukrguzārī

65 *dāūd kā zabūr. mausiḡī ke rāhnumā ke lie gīt.*

ai allāh, tū hī is lāiq hai ki insān koh-e-siyyūn par ḡhāmoshī se tere intizār meñ rahe, terī tamjīd kare aur tere huzūr apñī mannateñ pūrī kare.

²tū duāoñ ko suntā hai, is lie tamām insān tere huzūr āte haiñ.

³gunāh mujh par ḡhālib ā gae haiñ, tū hī hamārī sarkash harkatoñ ko muāf kar.

⁴mubāarak hai wuh jise tū chun kar qarīb āne detā hai, jo terī bārgāhoñ meñ bas saktā hai. baḡhsh de ki ham tere ghar, terī muḡaddas sukūnatgāh kī achchhī chīzoñ se ser ho jāeñ.

⁵ai hamārī najāt ke ḡhudā, haibatnāk kāmoñ se apñī rāstī ḡāim karke hamārī sun! kyūñki tū zamīn kī tamām hudūd aur dūrdarāz samundaron tak sab kī ummīd hai.

⁶tū apñī qudrat se pahāroñ kī mazbūt bunyādeñ ḡāltā aur quwwat se kamarbastā rahtā hai.

⁷tū mutalātim samundaron ko thamā detā hai, tū un kī garajtī lahroñ aur ummatoñ kā shor-sharābā ḡhatm kar detā hai.

⁸duniyā kī intihā ke bāshinde tere nishānāt se ḡhauf khāte haiñ, aur tū tulū-e-subh aur ḡhurūb-e-āftāb ko ḡhushī manāne detā hai.

⁹tū zamīn kī dekh-bhāl karke use pāñī kī kasrat aur zarḡhezī se nawāztā hai, chunāñche allāh kī nadī pāñī se bhārī rahtī hai. zamīn ko yūñ tayyār karke tū insān ko anāj kī achchhī fasal muhayyā kartā hai.

¹⁰tū khet kī reghāriyoñ ko sharābor karke us ke ḡheloñ ko hamwār kartā hai. tū bārish kī bauchhāroñ se zamīn ko narm karke us kī fasloñ ko barkat detā hai.

¹¹tū sāl ko apñī bhalāī kā tāj pahnā detā hai, aur tere naqsh-e-qadam tel kī farāwānī se ḡpakte haiñ.

¹²bayābān kī charāḡāheñ tel^a kī kasrat se ḡpaktī haiñ, aur pahāriyāñ bharpūr ḡhushī se mulabbas ho jāti haiñ.

¹³sabzāzār bheḡ-bakriyoñ se ārāstā haiñ, wādiyāñ anāj se ḡhaki huī haiñ. sab ḡhushī ke nāre lagā rahe haiñ, sab gīt ḡā rahe haiñ!

^alafzī tarjumā: ‘charbī,’ jo farāwānī kā nishān thā.

allāh kī mojjzānā madad kī tārif

66 *mausiqī ke rāhnumā ke lie. zabūr. gīt.*

ai sārī zamīn, ḡhushī ke nāre lagā
kar allāh kī madahsarāī kar!

²us ke nām ke jalāl kī tamjīd karo,
us kī satāish urūj tak le jāo!

³allāh se kaho, “tere kām kitne
purjalāl haiñ. terī baṛī qudrat ke
sāmne tere dushman dabak kar terī
ḡhushāmad karne lagte haiñ.

⁴tamām duniyā tujhe sijdā kare!
wuh terī tārif meñ gīt gāe, tere nām
kī satāish kare.” (*silāh*)

⁵āo, allāh ke kām dekho! ādamzād
kī ḡhātir us ne kitne purjalāl mojize
kie haiñ!

⁶us ne samundar ko ḡhushk zamīn
meñ badal diyā. jahāñ pahle pānī kā
tez bahāo thā wahāñ se log paidal
hī guzare. chunāñche āo, ham us kī
ḡhushī manāeñ.

⁷apnī qudrat se wuh abad tak
hukūmat kartā hai. us kī āñkheñ
qaumon par lagī rahtī haiñ tāki
sarkash us ke ḡhilāf na uṭheñ. (*silāh*)

⁸ai ummato, hamāre ḡhudā kī
hamd karo. us kī satāish dūr tak
sunāi de.

⁹kyūñki wuh hamāri zindagī qāim
rakhtā, hamāre pāon ko ḡagmagāne
nahīñ detā.

¹⁰kyūñki ai allāh, tū ne hamen
āzmāyā. jis tarah chāñdī ko pighlā
kar sāf kiyā jātā hai usī tarah tū ne
hamen pāk-sāf kar diyā hai.

¹¹tū ne hamen jal meñ phañsā diyā,
hamāri kamr par aziyatnāk bojh ḡal
diyā.

¹²tū ne logon ke rathon ko hamāre
saron par se guzarne diyā, aur ham
āg aur pānī kī zad meñ ā gae. lekin
phir tū ne hamen musibat se nikāl kar
farāwānī kī jagah pahuñchāyā.

¹³maiñ bhasm hone wālī
qurbāniyāñ le kar tere ghar meñ
āñgā aur tere huzūr apnī mannateñ
pūrī karūñga,

¹⁴wuh mannateñ jo mere muñh ne
musibat ke waqt māñi thīñ.

¹⁵bhasm hone wālī qurbānī ke
taur par maiñ tujhe moṭī-tāzī
bheṛeñ aur menḡhon kā dhuāñ pesh
karūñga, sāth sāth bail aur bakre bhī
chaṛhāñgā. (*silāh*)

¹⁶ai allāh kā ḡhauf mānane wālo, āo
aur suno! jo kuchh allāh ne merī jāñ
ke lie kiyā wuh tumheñ sunāñgā.

¹⁷maiñ ne apne muñh se use
pukārā, lekin merī zabāñ us kī tārif
karne ke lie tayyār thī.

¹⁸agar maiñ dil meñ gunāh kī
parwarish kartā to rab merī na suntā.

¹⁹lekin yaqīnan rab ne merī sunī, us
ne merī iltijā par tawajjuh dī.

²⁰allāh kī hamd ho, jis ne na merī duā radd kī, na apnī shafqat mujh se bāz rakhī.

tamām qaumeñ allāh kī tārif karen

67 *zabūr. tārdār sāzon ke sāth gānā hai. mausiqī ke rāhnumā ke lie.*

allāh ham par mehrbānī kare aur hameñ barkat de. wuh apne chehre kā nūr ham par chamkāe (*silāh*)

²tāki zamīn par terī rāh aur tamām qaumoñ meñ terī najāt mālūm ho jāe.

³ai allāh, qaumeñ terī satāish karen, tamām qaumeñ terī satāish karen.

⁴ummateñ shādmān ho kar ḡhushī ke nāre lagāeñ, kyūñki tū insāf se qaumoñ kī adālat karegā aur zamīn par ummatoñ kī qiyādat karegā. (*silāh*)

⁵ai allāh, qaumeñ terī satāish karen, tamām qaumeñ terī satāish karen.

⁶zamīn apnī fasleñ detī hai. allāh hamārā ḡhudā hameñ barkat de!

⁷allāh hameñ barkat de, aur duniyā kī intihāeñ sab us kā ḡhauf māneñ.

allāh kī fath

68 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie ḡīt.*

allāh uṭhe to us ke dushman titar-bitar ho jāeñge, us se nafrat karne wāle us ke sāmne se bhāḡ jāeñge.

²wuh dhueñ kī tarah bikhar jāeñge. jis tarah mom āḡ ke sāmne pighal jātā hai usī tarah bedīn allāh ke huzūr halāk ho jāeñge.

³lekin rāstbāz ḡhush-o-ḡhurram hoñge, wuh allāh ke huzūr jashn manā kar phūle na samāeñge.

⁴allāh kī tāzīm meñ ḡīt ḡāo, us ke nām kī madahsarāi karo! jo rath par sawār bayābān meñ se guzar rahā hai us ke lie rāstā tayyār karo. rab us kā nām hai, us ke huzūr ḡhushī manāo!

⁵allāh apnī muqaddas sukūnatḡāh meñ yatīmoñ kā bāp aur bewāoñ kā hāmī hai.

⁶allāh begharoñ ko ḡharoñ meñ basā detā aur qaidiyoñ ko qaid se nikāl kar ḡhushhālī atā kartā hai. lekin jo sarkash haiñ wuh jhulse hue mulk meñ raheñge.

⁷ai allāh, jab tū apnī qaum ke āḡe āḡe niklā, jab tū registān meñ qadam-ba-qadam āḡe baḡhā (*silāh*)

⁸to zamīn laraz uṭhī aur āsmān se bārish ṭapakne lagī. hāñ, allāh ke huzūr jo koh-e-sīnā aur isrāil kā ḡhudā hai aisā hi huā.

⁹ai allāh, tū ne kasrat kī bārish barasne dī. jab kabhī terā maurūsī

mulk niḡhāl huā to tū ne use tāzādām
kiyā.

¹⁰yūn terī qaum us meñ ābād huī.
ai allāh, apnī bhalāi se tū ne use
zarūrātmandon ke lie tayyār kiyā.

¹¹rab farmān sādīr kartā hai to
ḡhushḡhabrī sunāne wālī auraton kā
barā lashkar nikaltā hai,

¹²“faujon ke bādshāh bhāg rahe
haiñ. wuh bhāg rahe haiñ aur
aurateñ lūṭ kā māl taqsīm kar rahī
haiñ.

¹³tum kyūn apne zīn ke do boron
ke darmiyān baiṭhe rahte ho? dekho,
kabūtar ke paron par chāñdī aur us
ke shāhparon par pilā sonā chaṛhāyā
gayā hai.”

¹⁴jab qādir-e-mutlaq ne wahān ke
bādshāhon ko muntashir kar diyā to
koh-e-zalmon par barf paṛī.

¹⁵koh-e-basan ilāhī pahār hai, koh-
e-basan kī muta’addid choṭiyāñ haiñ.

¹⁶ai pahār kī muta’addid choṭiyo,
tum us pahār ko kyūn rashk kī
niḡāh se deḡhtī ho jise allāh ne apnī
sukūnatgāh ke lie pasand kiyā hai?
yaqīnan rab wahān hameshā ke lie
sukūnat karegā.

¹⁷allāh ke beshumār rath aur
anginat faujī haiñ. ḡhudāwand un ke
darmiyān hai, sīnā kā ḡhudā maqdis
meñ hai.

¹⁸tū ne bulandī par chaṛh kar
qaidiyon kā hujūm giriftār kar liyā,
tujhe insānon se tohfe mile, un se bhī
jo sarkash ho gae the. yūn hī rab
ḡhudā wahān sukūnatpazīr huā.

¹⁹rab kī tamjīd ho jo roz-ba-roz
hamārā bojh uṭhāe chaltā hai. allāh
hamārī najāt hai. (*silāh*)

²⁰hamārā ḡhudā wuh ḡhudā hai jo
hameñ bār bār najāt detā hai, rab
qādir-e-mutlaq hameñ bār bār maut
se bachne ke rāste muhayyā kartā
hai.

²¹yaqīnan allāh apne dushmanon
ke saron ko kuchal degā. jo apne
gunāhon se bāz nahīñ ātā us kī
khopaṛī wuh pāsh pāsh karegā.

²²rab ne farmāyā, “maiñ unheñ
basan se wāpas lāūngā, samundar kī
gahrāiyon se wāpas pahuñchāūngā.

²³tab tū apne pāon ko dushman ke
ḡhūn meñ dho legā, aur tere kutte use
chāṭ leñge.”

²⁴ai allāh, tere julūs nazar ā gae
haiñ, mere ḡhudā aur bādshāh ke
julūs maqdis meñ dāḡhil hote hue
nazar ā gae haiñ.

²⁵āge gulūkār, phir sāz bajāne
wāle chal rahe haiñ. un ke ās-pās
kuñwariyāñ daf bajāte hue phir rahī
haiñ.

²⁶“jamā’atōn meñ allāh kī satāish karo! jitne bhī isrāil ke sarchashme se nikle hue ho rab kī tamjīd karo!”

²⁷wahāñ sab se chhoṭā bhāi binyamīn āge chal rahā hai, phir yahūdāh ke buzurgoñ kā purshor hujūm zabūlūn aur naftālī ke buzurgoñ ke sāth chal rahā hai.

²⁸ai allāh, apnī qudrat ba-rū-e kār lā! ai allāh, jo qudrat tū ne pahle bhī hamārī k̄hātīr dikhāi use dubārā dikhā!

²⁹use yarūshalam ke ūpar apnī sukūnatgāh se dikhā. tab bādshāh tere huzūr tohfe lāeñge.

³⁰sarkandōñ meñ chhupe hue darinde ko malāmat kar! sandoñ kā jo ḡhol bachhroñ jaisī qaumoñ meñ rahtā hai use ḍāñt! unheñ kuchal de jo chāñdī ko pyār karte haiñ. un qaumoñ ko muntashir kar jo jang karne se lutfandoz hotī haiñ.

³¹misr se safīr āeñge, ethūpiyā apne hāth allāh kī taraf uṭhāegā.

³²ai duniyā kī saltanato, allāh kī tāzīm meñ gīt gāo! rab kī madahsarāi karo (*silāh*)

³³jo apne rath par sawār ho kar qadīm zamāne ke bulandtarīn āsmānoñ meñ se guzartā hai. suno us kī āwāz jo zor se garaj rahā hai.

³⁴allāh kī qudrat ko taslīm karo! us kī azmat isrāil par chhāi rahtī aur us kī qudrat āsmān par hai.

³⁵ai allāh, tū apne maqdis se zāhir hote waqt kitnā mahīb hai. isrāil kā k̄hudā hī qaum ko quwwat aur tāqat atā kartā hai. allāh kī tamjīd ho!

āzmāish se najāt kī duā

69 *dāūd kā zabūr. tarz: sosan ke phūl. mausiḳī ke rāhnumā ke lie.*

ai allāh, mujhe bachā! kyūñki pāñī mere gale tak pahuñch gayā hai.

²main gahrī daldal meñ dhañs gayā hūñ, kahiñ pāoñ jamāne kī jagah nahīñ miltī. main pāñī kī gahrāyoñ meñ ā gayā hūñ, sailāb mujh par ghālib ā gayā hai.

³main chillāte chillāte thak gayā hūñ. merā galā baiṭh gayā hai. apne k̄hudā kā intizār karte karte merī āñkheñ dhundlā gain.

⁴jo bilāwajah mujh se kīnā rakhte haiñ wuh mere sar ke bāloñ se zyādā haiñ, jo besabab mere dushman haiñ aur mujhe tabāh karnā chāhte haiñ wuh tāqatwar haiñ. jo kuchh main ne nahīñ lūṭā use mujh se talab kiyā jātā hai.

⁵ai allāh, tū merī hamāqat se wāqif hai, merā qusūr tujh se poshidā nahīñ hai.

⁶ai qādir-e-mutlaq rabb-ul-afwāj, jo tere intizār meñ rahte haiñ wuh

mere bāis sharmindā na hoñ. ai isrāil ke ḳhudā, mere bāis tere tālib kī ruswāi na ho.

⁷kyūñki terī ḳhātir main sharmindagī bardāshṭ kar rahā hūñ, terī ḳhātir merā chehrā sharmsār hī rahtā hai.

⁸main apne sage bhāiyōñ ke nazdik ajnabī aur apnī māñ ke beṭōñ ke nazdik pardesi ban gayā hūñ.

⁹kyūñki tere ghar kī ḡhairat mujhe khā gai hai, jo tujhe ḡāliyāñ dete haiñ un kī ḡāliyāñ mujh par ā gai haiñ.

¹⁰jab main rozā rakh kar rotā thā to log merā mazāq uṛāte the.

¹¹jab mātamī libās pahne phirtā thā to un ke lie ibratangez misāl ban gayā.

¹²jo buzurg shahr ke darwāze par baiṭhe haiñ wuh mere bāre meñ gappeñ hāñkte haiñ. sharābī mujhe apne tanz bhare ḡitōñ kā nishānā banāte haiñ.

¹³lekin ai rab, merī tujh se duā hai ki main tujhe dubārā manzūr ho jāūñ. ai allāh, apnī azīm shafqat ke mutābiq merī sun, apnī yaqīnī najāt ke mutābiq mujhe bachā.

¹⁴mujhe daldal se nikāl tāki ḡharq na ho jāūñ. mujhe un se chhuṭkārā de jo mujh se nafrat karte haiñ. pāñi kī gahrāiyōñ se mujhe bachā.

¹⁵sailāb mujh par ḡhālib na āe, samundar kī gahrāi mujhe harap na

kar le, gaṛhā mere ūpar apnā munh band na kar le.

¹⁶ai rab, merī sun, kyūñki terī shafqat bhalī hai. apne azīm rahm ke mutābiq merī taraf rujū kar.

¹⁷apnā chehrā apne ḳhādīm se chhupāe na rakh, kyūñki main musibat meñ hūñ. jaldī se merī sun!

¹⁸qarīb ā kar merī jāñ kā fidyā de, mere dushmanōñ ke sabab se iwazānā de kar mujhe chhuṛā.

¹⁹tū merī ruswāi, merī sharmindagī aur tazlīl se wāqīf hai. terī āñkheñ mere tamām dushmanōñ par lagī rahtī haiñ.

²⁰un ke tānoñ se merā dil ṭūṭ gayā hai, main bīmār paṛ gayā hūñ. main hamdardī ke intizār meñ rahā, lekin befāidā. main ne tawaqqo kī ki koī mujhe dilāsā de, lekin ek bhī na milā.

²¹unhoñ ne merī ḳhurāk meñ kaṛwā zahr milāyā, mujhe sirkā pilāyā jab pyāsā thā.

²²un kī mez un ke lie phandā aur un ke sāthiyōñ ke lie jāl ban jāe.

²³un kī āñkheñ tārik ho jāeñ tāki wuh dekh na sakeñ. un kī kamr hameshā tak ḡagmagātī rahe.

²⁴apnā pūrā ḡhussā un par utār, terā saḳht ḡhazab un par ā paṛe.

²⁵un kī rihāishḡāh sunsāñ ho jāe aur koī un ke ḳhaimōñ meñ ābād na ho,

²⁶kyūnki jise tū hī ne sazā dī use wuh satāte haiñ, jise tū hī ne zaḵhmī kiyā us kā dukh dūsroñ ko sunā kar ḵhush hote haiñ.

²⁷un ke qusūr kā saḵhtī se hisāb-kitāb kar, wuh tere sāmne rāstbāz na ṭhahreñ.

²⁸unheñ kitāb-e-hayāt se miṭāyā jāe, un kā nām rāstbāzoñ kī fahrist meñ darj na ho.

²⁹hāy, main musībat meñ phaṅsā huā hūñ, mujhe bahut dard hai. ai allāh, terī najāt mujhe mahfūz rakhe.

³⁰main allāh ke nām kī madahsarāī karūñga, shukrguzārī se us kī tāzīm karūñga.

³¹yih rab ko bail yā siñg aur khur rakhne wāle sāñḍ se kahīñ zyādā pasand āegā.

³²halīm allāh kā kām dekh kar ḵhush ho jāenge. ai allāh ke tālibo, tasallī pāo!

³³kyūnki rab muhtājōñ kī suntā aur apne qaidiyōñ ko haqīr nahīñ jāntā.

³⁴āsmān-o-zamīn us kī tamjīd kareñ, samundar aur jo kuchh us meñ harkat kartā hai us kī satāish kare.

³⁵kyūnki allāh siyyūn ko najāt de kar yahūdāh ke shahroñ ko tāmir karegā, aur us ke ḵhādīm un par qabzā karke un meñ ābād ho jāenge.

³⁶un kī aulād mulk ko mīrās meñ pāegī, aur us ke nām se muhabbat rakhne wāle us meñ base rahenge.

dushman se najāt kī duā

70 *dāūd kā zabūr. mausiḳī ke rāhnumā ke lie. yāddāsht ke lie.*

ai allāh, jaldī se ā kar mujhe bachā! ai rab, merī madad karne meñ jaldī kar!

²mere jāñī dushman sharmindā ho jāeñ, un kī saḵht ruswāī ho jāe. jo merī musībat deḵhne se lutf uṭhāte haiñ wuh pīchhe haṭ jāeñ, un kā muñh kālā ho jāe.

³jo merī musībat dekh kar qahqahā lagāte haiñ wuh sharm ke māre pusht dikhāeñ.

⁴lekin tere tālib shādmān ho kar terī ḵhushī manāeñ. jinheñ terī najāt pyāri hai wuh hameshā kaheñ, “allāh azīm hai!”

⁵lekin main nāchār aur muhtāj hūñ. ai allāh, jaldī se mere pās ā! tū hī merā sahārā aur merā najātdahindā hai. ai rab, der na kar!

hifāzat ke lie duā

71 ai rab, main ne tujh meñ panāh lī hai. mujhe kabhī sharmindā na hone de.

²apñī rāstī se mujhe bachā kar chhuṭkārā de. apnā kān merī taraf jhukā kar mujhe najāt de.

³mere lie chaṭān par mahfūz ghar ho jis meñ main har waqt panāh le sakūn. tū ne farmāyā hai ki mujhe najāt degā, kyūnki tū hī merī chaṭān aur merā qilā hai.

⁴ai mere ḳhudā, mujhe bedīn ke hāth se bachā, us ke qabze se jo be'insāf aur zālim hai.

⁵kyūnki tū hī merī ummīd hai. ai rab qādir-e-mutlaq, tū merī jawānī hī se merā bharosā rahā hai.

⁶paidāish se hī main ne tujh par takiyā kiyā hai, mān ke peṭ se tū ne mujhe sañbhālā hai. main hameshā terī hamd-o-sanā karūnga.

⁷bahutoñ ke nazdīk main badshugūnī hūñ, lekin tū merī mazbūt panāhgāh hai.

⁸din bhar merā muñh terī tamjīd aur tāzīm se labrez rahtā hai.

⁹buṛhāpe meñ mujhe radd na kar, tāqat ke ḳhatm hone par mujhe tark na kar.

¹⁰kyūnki mere dushman mere bāre meñ bāteñ kar rahe haiñ, jo merī jān kī tāk lagāe baiṭhe haiñ wuh ek dūsre se salāh-mashwarā kar rahe haiñ.

¹¹wuh kahte haiñ, “allāh ne use tark kar diyā hai. us ke pīchhe paṛ kar use pakaṛo, kyūnki koī nahīn jo use bachāe.”

¹²ai allāh, mujh se dūr na ho. ai mere ḳhudā, merī madad karne meñ jaldī kar.

¹³mere harīf sharmindā ho kar fanā ho jāeñ, jo mujhe nuqsān pahuñchāne ke darpai haiñ wuh lāntān aur ruswāī tale dab jāeñ.

¹⁴lekin main hameshā tere intizār meñ rahūngā, hameshā terī satāish kartā rahūngā.

¹⁵merā muñh terī rāstī sunātā rahegā, sārā din tere najātbaḳhsh kāmoñ kā zīkr kartā rahegā, go main un kī pūrī tāḍād gin bhī nahīn saktā.

¹⁶main rab qādir-e-mutlaq ke azīm kā sunāte hue āūngā, main terī, sirf terī hī rāstī yād karūnga.

¹⁷ai allāh, tū merī jawānī se mujhe tālīm detā rahā hai, aur āj tak main tere mojjāt kā elān kartā āyā hūñ.

¹⁸ai allāh, ḳhwāh main buṛhā ho jāūñ aur mere bāl safed ho jāeñ mujhe tark na kar jab tak main āne wālī pusht ke tamām logoñ ko terī quwwat aur qudrat ke bāre meñ batā na lūñ.

¹⁹ai allāh, terī rāstī āsmān se bāteñ kartī hai. ai allāh, tujh jaisā kaun hai jis ne itne azīm kām kie haiñ?

²⁰tū ne mujhe muta'addid talḳh tajriboñ meñ se guzarne diyā hai, lekin tū mujhe dubārā zindā bhī

karegā, tū mujhe zamīn kī gahrāiyōn meñ se wāpas lāegā.

²¹merā rutbā baṛhā de, mujhe dubārā tasallī de.

²²ai mere kḥudā, main sitār bajā kar terī satāish aur terī wafādārī kī tamjīd karūngā. ai isrāil ke quddūs, main sarod bajā kar terī tārif meñ gīt gāūngā.

²³jab main terī madahsarārī karūngā to mere hoñṭ kḥushī ke nāre lagāenge, aur merī jān jise tū ne fidyā de kar chhuṛyā hai shādiyānā bajāegī.

²⁴merī zabān bhī din bhar terī rāstī bayān karegī, kyūnki jo mujhe nuqsān pahuñchānā chāhte the wuh sharmsār aur ruswā ho gae haiñ.

salāmātī kā bādshāh

72 *sulaimān kā zabūr.*
ai allāh, bādshāh ko apnā insāf atā kar, bādshāh ke beṭe ko apnī rāstī baḅsh de

²tāki wuh rāstī se terī qaum aur insāf se tere musībatzadoñ kī adālat kare.

³pahār qaum ko salāmātī aur pahārīyāñ rāstī pahuñchāen.

⁴wuh qaum ke musībatzadoñ kā insāf kare aur muhtājōñ kī madad karke zālīmōñ ko kuchal de.

⁵tab log pusht-dar-pusht terā kḥauf māneñge jab tak sūraj chamke aur chāñd raushnī de.

⁶wuh kaṭī huī ghās ke khet par barasne wālī bārish kī tarah utar āe, zamīn ko tar karne wālī bauchhāroñ kī tarah nāzil ho jāe.

⁷us ke daur-e-hukūmat meñ rāstbāz phale phūlegā, aur jab tak chāñd nest na ho jāe salāmātī kā gḥalbā hogā.

⁸wuh ek samundar se dūsre samundar tak aur daryā-e-furāt se duniyā kī intihā tak hukūmat kare.

⁹registān ke bāshinde us ke sāmne jhuk jāen, us ke dushman kḥāk chāṭen.

¹⁰tarsīs aur sāhili ilāqōñ ke bādshāh use kḥarāj pahuñchāen, sabā aur sibā use bāj pesh karen.

¹¹tamām bādshāh use sijdā karen, sab aqwām us kī kḥidmat karen.

¹²kyūnki jo zarūratmand madad ke lie pukāre use wuh chhuṭkārā degā, jo musībat meñ hai aur jis kī madad koī nahīn kartā use wuh rihāi degā.

¹³wuh pasthāloñ aur gḥarīboñ par tars khāegā, muhtājōñ kī jān ko bachāegā.

¹⁴wuh iwazānā de kar unheñ zulm-o-tashaddud se chhuṛāegā, kyūnki un kā kḥūn us kī nazar meñ qimti hai.

¹⁵bādshāh zindābād! sabā kā sonā use diyā jāe. log hameshā us ke lie duā karen, din bhar us ke lie barkat chāheñ.

¹⁶mulk meñ anāj kī kasrat ho, pahāroñ kī choṭiyōñ par bhī us kī fasleñ lahlahāeñ. us kā phal lubnān ke phal jaisā umdā ho, shahroñ ke bāshinde hariyālī kī tarah phaleñ phūleñ.

¹⁷bādshāh kā nām abad tak qāim rahe, jab tak sūraj chamke us kā nām phale phūle. tamām aqwām us se barkat pāeñ, aur wuh use mubārak kaheñ.

¹⁸rab ḵhudā kī tamjīd ho jo isrāil kā ḵhudā hai. sirf wuhī mojize kartā hai!

¹⁹us ke jalālī nām kī abad tak tamjīd ho, pūrī duniyā us ke jalāl se bhar jāe. āmīn, phir āmīn.

²⁰yahāñ dāūd bin yassī kī duāeñ ḵhatm hotī haiñ.

tisrī kitāb 73-89

bedīnoñ kī kāmyābī ke bāwujūd tasallī

73 *āsafkā zabūr.*
yaqīnan allāh isrāil par mehrbān hai, un par jin ke dil pāk haiñ.

²lekin main phisalne ko thā, mere qadam laḡhzhish khāne ko the.

³kyūñki sheḵhībāzoñ ko dekh kar main bechain ho gayā, is lie ki bedīn itne ḵhushhāl haiñ.

⁴marte waqt un ko koī taqlif nahīn hotī, aur un ke jism moṭe-tāze rahte haiñ.

⁵ām logoñ ke masāil se un kā wāstā nahīn paṛtā. jis dard-o-karab meñ dūsre mubtalā rahte haiñ us se wuh āzād hote haiñ.

⁶is lie un ke gale meñ takabbur kā hār hai, wuh zulm kā libās pahne phirte haiñ.

⁷charbī ke bāis un kī āñkheñ ubhar āī haiñ. un ke dil belagām wahmoñ kī girift meñ rahte haiñ.

⁸wuh mazāq uṛā kar burī bāteñ karte haiñ, apne ḡhurūr meñ zulm kī dhamkiyāñ dete haiñ.

⁹wuh samajhte haiñ ki jo kuchh hamāre muñh se nikaltā hai wuh āsmān se hai, jo bāt hamārī zabān par ā jāti hai wuh pūrī zamīn ke lie ahmiyat rakhtī hai.

¹⁰chunāñche awām un kī taraf rujū hote haiñ, kyūñki un ke hāñ kasrat kā pāñī piyā jātā hai.

¹¹wuh kahte haiñ, “allāh ko kyā patā hai? allāh t’ālā ko ilm hī nahīñ.”

¹²dekho, yihī hai bedīnoñ kā hāl. wuh hameshā sukūn se rahte, hameshā apnī daulat meñ izāfā karte haiñ.

¹³yaqīnan main ne befāidā apnā dil pāk rakhā aur abas apne hāth ḡhalat kām karne se bāz rakhe.

¹⁴kyūñki din bhar main dard-o-karab meñ mubtalā rahtā hūñ, har subh mujhe sazā dī jāti hai.

¹⁵agar maini kahtā, “maini bhī un ki tarah bolūngā,” to tere farzandōn ki nasl se ghaddārī kartā.

¹⁶maini soch-bichār meñ par gayā tāki bāt samjhūn, lekin sochte sochte thak gayā, aziyat meñ sirf izāfā huā.

¹⁷tab maini allāh ke maqdis meñ dākhlil ho kar samajh gayā ki un kā anjām kyā hogā.

¹⁸yaqīnan tū unheñ phisalni jagah par rakhegā, unheñ fareb meñ phansā kar zamīn par paṭaḡh degā.

¹⁹achānak hī wuh tabāh ho jāenge, dahshatnāk musibat meñ phans kar mukammal taur par fanā ho jāenge.

²⁰ai rab, jis tarah khwāb jāg uṭhte waqt ghairhaqīqī sābit hotā hai usi tarah tū uṭhte waqt unheñ wahm qarār de kar haqīr jānegā.

²¹jab mere dil meñ talḡhī paidā huī aur mere bātin meñ saḡht dard thā

²²to maini ahmaq thā. maini kuchh nahīn samajhtā thā balki tere sāmne maweshī ki mānind thā.

²³to bhī maini hameshā tere sāth liṭṭā rahūngā, kyūnki tū merā dahnā hāth thāme rakhtā hai.

²⁴tū apne mashware se meri qiyādat karke āḡhir meñ izzat ke sāth merā khairmaqdam karegā.

²⁵jab tū mere sāth hai to mujhe āsmān par kyā kamī hogī? jab tū

mere sāth hai to maini zamīn ki koī bhī chīz nahīn chāhūngā.

²⁶khwāh merā jism aur merā dil jāwāb de jāeñ, lekin allāh hameshā tak mere dil ki chaṭān aur meri mīrās hai.

²⁷yaqīnan jo tujh se dūr haiñ wuh halāk ho jāenge, jo tujh se bewafā haiñ unheñ tū tabāh kar degā.

²⁸lekin mere lie allāh ki qurbat sab kuchh hai. maini ne rab qādir-e-mutlaq ko apni panāhgāh banāyā hai, aur maini logoñ ko tere tamām kām sunāūngā.

rab ke ghar ki behurmatī par afsos

74 āsaf kā zabūr. hikmat kā gīt.

ai allāh, tū ne hameñ hameshā ke lie kyūn radd kiyā hai? apni charāgāh ki bheṛon par terā qahr kyūn bharaktā rahtā hai?

²apni jamā’at ko yād kar jise tū ne qadīm zamāne meñ kharidā aur iwazānā de kar chhurāyā tāki teri mīrās kā qabilā ho. koh-e-siyyūn ko yād kar jis par tū sukūnatpazīr rahā hai.

³apne qadam in dāimī khandarāt ki taraf barhā. dushman ne maqdis meñ sab kuchh tabāh kar diyā hai.

⁴tere muḡhālifoñ ne garajte hue teri jalsāgāh meñ apne nishān gār die haiñ.

⁵unhoñ ne gunjān jangal meñ lakkaḥhāroñ kī tarah apne kulhāre chalāe,

⁶apne kulhāroñ aur kudāloñ se us kī tamām kandākārī ko ṭukre ṭukre kar diyā hai.

⁷unhoñ ne tere maqdis ko bhasm kar diyā, farsh tak tere nām kī sukūnatgāh kī behurmatī kī hai.

⁸apne dil meñ wuh bole, “āo, ham un sab ko ḳhāk meñ milāen!” unhoñ ne mulk meñ allāh kī har ibādatgāh nazar-e-ātish kar dī hai.

⁹ab ham par koī ilāhī nishān zāhir nahīn hotā. na koī nabī hamāre pās rah gayā, na koī aur maujūd hai jo jāntā ho ki aise hālāt kab tak raheñge.

¹⁰ai allāh, harīf kab tak lān-tān karegā, dushman kab tak tere nām kī takfīr karegā?

¹¹tū apnā hāth kyūn haṭātā, apnā dahnā hāth dūr kyūn rakhtā hai? use apnī chādar se nikāl kar unheñ tabāh kar de!

¹²allāh qadīm zamāne se merā bādshāh hai, wuhī duniyā meñ najātbakḥsh kām anjām detā hai.

¹³tū hī ne apnī qudrat se samundar ko chīr kar pānī meñ azhdahōñ ke saroñ ko toṛ ḍālā.

¹⁴tū hī ne liwiyātān ke saroñ ko chūr chūr karke use janglī jānwaroñ ko khilā diyā.

¹⁵ek jagah tū ne chashme aur nadiyāñ phūṭne dīñ, dūsri jagah kabhī na sūkhne wāle daryā sūkhne die.

¹⁶din bhī terā hai, rāt bhī terī hī hai. chāñd aur sūraj tere hī hāth se qāim hue.

¹⁷tū hī ne zamīn kī hudūd muqarrar kiñ, tū hī ne garmiyōñ aur sardiyoñ ke mausam banāe.

¹⁸ai rab, dushman kī lān-tān yād kar. ḳhayāl kar ki ahmaq qaum tere nām par kufr baktī hai.

¹⁹apne kabūtar kī jān ko wahshī jānwaroñ ke hawāle na kar, hameshā tak apne musibatzadoñ kī zindagī ko na bhūl.

²⁰apne ahd kā lihāz kar, kyūñki mulk ke tārik kone zulm ke maidānoñ se bhar gae haiñ.

²¹hone na de ki mazlūmoñ ko sharmindā ho kar pīchhe haṭnā paṛe balki bakḥsh de ki musibatzaḍā aur ḡharīb tere nām par faḳhr kar sakeñ.

²²ai allāh, uṭh kar adālat meñ apne muāmale kā difā kar. yād rahe ki ahmaq din bhar tujhe lān-tān kartā hai.

²³apne dushmanoñ ke nāre na bhūl balki apne muḳhālifoñ kā musalsal baṛhtā huā shor-sharābā yād kar.

allāh maḡhrūron kī adālat kartā hai

75 *āsafkā zabūr. mausiqī ke rāhnumā*
ke lie. tarz: tabāh na kar.

ai allāh, terā shukr ho, terā shukr!
terā nām un ke qarīb hai jo tere
mojize bayān karte haiñ.

²allāh farmātā hai, “jab merā waqt
āegā to main insāf se adālat karūnga.

³go zamīn apne bāshindoñ samet
ḡmagāne lage, lekin main hī ne us
ke satūnoñ ko mazbūt kar diyā hai.
(*silāh*)

⁴sheḡhībāzoñ se main ne kahā,
‘ḡngeñ mat māro,’ aur bedīnoñ se,
‘apne āp par faḡhr mat karo.’^a

⁵na apnī tāqat par sheḡhī māro,^b na
akar kar kufr bako’.”

⁶kyūñki sarfarāzī na mashriḡ se, na
maḡhrib se aur na bayābān se ātī hai

⁷balki allāh se jo munsif hai. wuhī
ek ko past kar detā hai aur dūsre ko
sarfarāz.

⁸kyūñki rab ke hāth meñ jhāgdār
aur masāledār mai kā pyālā hai jise
wuh logon ko pilā detā hai. yaqīnan
duniyā ke tamām bedīnoñ ko ise
ākhirī qatre tak pinā hai.

⁹lekin main hameshā allāh ke azīm
kām sunāūngā, hameshā yāqūb ke
ḡhudā kī madahsarāi karūnga.

¹⁰allāh farmātā hai, “main tamām
bedīnoñ kī kamr toḡ dūngā jabki
rāstbāz sarfarāz hogā.”^c

allāh munsif hai

76 *āsafkā zabūr. mausiqī ke rāhnumā*
ke lie. tārdār sāzoñ ke sāth gānā
hai.

allāh yahūdāh meñ mashhūr hai, us
kā nām isrāil meñ azīm hai.

²us ne apnī mānd sālim^d meñ aur
apnā bhaḡ koh-e-siyyūn par banā liyā
hai.

³wahāñ us ne jalte hue tīroñ ko
toḡ ḡlā aur ḡhāl, talwār aur jang ke
hathiyāroñ ko chūr chūr kar diyā hai.

(*silāh*)

⁴ai allāh, tū daraḡhshāñ hai, tū
shikār ke pahāroñ se āyā huā azīm-
ush-shān sūrmā hai.

⁵bahāduron ko lūḡ liyā gayā hai,
wuh maut kī nīnd so gae haiñ.
faujiyoñ meñ se ek bhī hāth nahīñ
uḡhā saktā.

^alafzī tarjumā: sīng mat uḡhāo.

^blafzī matlab: na apnā sīng uḡhāo.

^clafzī tarjumā: bedīnoñ ke tamām sīngoñ ko
kāḡ ḡlūngā jabki rāstbāzoñ kā sīng sarfarāz
ho jāegā.

^dsālim se murād yarūshalam hai.

⁶ai yāqūb ke ḵhudā, tere ḍāntne par ghoṛe aur rathbān behiss-o-harkat ho gae haiñ.

⁷tū hī mahīb hai. jab tū jhīṛke to kaun tere huzūr qāim rahegā?

⁸tū ne āsmān se faisle kā elān kiyā. zamīn saham kar chup ho gai

⁹jab allāh adālat karne ke lie uṭhā, jab wuh tamām musībatzadoñ ko najāt dene ke lie āyā. (*silāh*)

¹⁰kyūñki insān kā taish bhī teri tamjīd kā bāis hai. us ke taish kā āḵhīrī natijā terā jalāl hī hai.^a

¹¹rab apne ḵhudā ke huzūr mannateñ mān kar unheñ pūrā karo. jitne bhī us ke irdgird haiñ wuh purjalāl ḵhudā ke huzūr hadie laeñ.

¹²wuh hukmrānoñ ko shikastā rūh kar detā hai, usī se duniyā ke bādshāh dahshat khāte haiñ.

allāh ke azīm kāmoñ se tasallī milti hai

77 *āsafkā zabūr. mausiḳī ke rāhnumā ke lie. yadūtūn ke lie.*

main allāh se faryād karke madad ke lie chillātā hūn, main allāh ko pukārtā hūn ki mujh par dhyān de.

²apñī musībat meñ main ne rab ko talāsh kiyā. rāt ke waqt mere hāth bilānāghā us kī taraf uṭhe rahe. merī jān ne tasallī pāne se inkār kiyā.

³main allāh ko yād kartā hūn to aheñ bharne lagtā hūn, main soch-bichār meñ par jātā hūn to rūh niḍhāl ho jāti hai. (*silāh*)

⁴tū merī āñkhoñ ko band hone nahīn detā. main itnā bechain hūn ki bol bhī nahīn saktā.

⁵main qadīm zamāne par ḡhaur kartā hūn, un sāloñ par jo baṛī der hue guzar gae haiñ.

⁶rāt ko main apnā gīt yād kartā hūn. merā dil mahw-e-ḵhyāl rahtā aur merī rūh taftīsh kartī rahtī hai.

⁷“kyā rab hameshā ke lie radd karegā, kyā āindā hameñ kabhī pasand nahīn karegā?

⁸kyā us kī shafqat hameshā ke lie jāti rahī hai? kyā us ke wāde ab se jawāb de gae haiñ?

⁹kyā allāh mehrbānī karnā bhūl gayā hai? kyā us ne ḡhusse meñ apnā rahm bāz rakhā hai?” (*silāh*)

¹⁰main bolā, “is se mujhe dukh hai ki allāh t’ālā kā dahnā hāth badal gayā hai.”

¹¹main rab ke kām yād karūnga, hāñ qadīm zamāne ke tere mojize yād karūnga.

¹²jo kuchh tū ne kiyā us ke har pahlū par ḡhaur-o-ḵhauz karūnga,

^alafzī tarjumā: tū bache hue taish se kamarbastā ho jātā hai.

tere azīm kāmon meñ mahw-e-khyāl rahūngā.

¹³ai allāh, terī rāh quddūs hai. kaun sā mābūd hamāre kḥudā jaisā azīm hai?

¹⁴tū hī mojize karne wālā kḥudā hai. aqwām ke darmiyān tū ne apnī qudrat kā izhār kiyā hai.

¹⁵baṛī quwwat se tū ne iwazānā de kar apnī qaum, yāqūb aur yūsuf kī aulād ko rihā kar diyā hai. (*silāh*)

¹⁶ai allāh, pānī ne tujhe dekhā, pānī ne tujhe dekhā to tarapne lagā, gahrāiyōn tak larazne lagā.

¹⁷mūslādhār bārish barsī, bādāl garaj uṭhe aur tere tīr idhar udhar chalne lage.

¹⁸āndhī meñ terī āwāz karaktī rahī, duniyā bijliyōn se raushan huī, zamīn kānṭpī kānṭpī uchhal paṛī.

¹⁹terī rāh samundar meñ se, terā rāstā gahre pānī meñ se guzarā, to bhī tere naqsh-e-qadam kisī ko nazar na āe.

²⁰mūsā aur hārūn ke hāth se tū ne rewaṛ kī tarah apnī qaum kī rāhnumāī kī.

isrāil kī tāriḳḳ meñ ilāhī sazā aur rahm

78 *āsafkā zabūr. hikmat kā gīt.*
ai merī qaum, merī hidāyat par dhyān de, mere muñh kī bātoñ par kān lagā.

²main tamsiloñ meñ bāt karūnga, qadīm zamāne ke muamme bayān karūnga.

³jo kuchh ham ne sun liyā aur hameñ mālūm huā hai, jo kuchh hamāre bāpdādā ne hameñ sunāyā hai

⁴use ham un kī aulād se nahīn chhupāeñge. ham āne wālī pusht ko rab ke qābil-e-tārīf kām batāeñge, us kī qudrat aur mojjāt bayān kareñge.

⁵kyūñki us ne yāqūb kī aulād ko shariāt dī, isrāil meñ ahkām qāim kie. us ne farmāyā ki hamāre bāpdādā yih ahkām apnī aulād ko sikhāeñ

⁶tāki āne wālī pusht bhī unheñ apnāe, wuh bachche jo abhī paidā nahīn hue the. phir unheñ bhī apne bachchoñ ko sunānā thā.

⁷kyūñki allāh kī marzī hai ki is tarah har pusht allāh par etimād rakh kar us ke azīm kām na bhūle balki us ke ahkām par amal kare.

⁸wuh nahīn chāhtā ki wuh apne bāpdādā kī mānind hoñ jo ziddī aur sarkash nasl the, aisī nasl jis kā dil sābitqadam nahīn thā aur jis kī rūh wafādārī se allāh se liṭṭī na rahī.

⁹chunāñche ifrāim ke mard go kamānoñ se les the jang ke waqt farār hue.

¹⁰wuh allāh ke ahd ke wafādār na rahe, us kī shariāt par amal karne ke lie tayyār nahīn the.

¹¹jo kuchh us ne kiyā thā, jo mojize us ne unheñ dikhāe the, ifrāimī wuh sab kuchh bhūl gae.

¹²mulk-e-misr ke ilāqe zuan meñ us ne un ke bāpdādā ke deḳhte deḳhte mojize kie the.

¹³samundar ko chīr kar us ne unheñ us meñ se guzarne diyā, aur donoñ taraf pānī mazbūt dīwār kī tarah khaṛā rahā.

¹⁴din ko us ne bādāl ke zari'e aur rāt bhar chamakdār āg se un kī qiyādat kī.

¹⁵registān meñ us ne pattharon ko chāk karke unheñ samundar kī sī kasrat kā pānī pilāyā.

¹⁶us ne hone diyā ki chaṭān se nadiyāñ phūṭ nikleñ aur pānī daryāoñ kī tarah bahne lage.

¹⁷lekin wuh us kā gunāh karne se bāz na āe balki registān meñ allāh t'ālā se sarkash rahe.

¹⁸jān-būjh kar unhoñ ne allāh ko āzmā kar wuh ḳhurāk māñgī jis kā lālach karte the.

¹⁹allāh ke ḳhilāf kufr bak kar wuh bole, “kyā allāh registān meñ hamāre lie mez bichhā saktā hai?

²⁰beshak jab us ne chaṭān ko mārā to pānī phūṭ niklā aur nadiyāñ bahne lagīñ. lekin kyā wuh roṭī bhī de saktā hai, apnī qaum ko gosht bhī muhayyā kar saktā hai? yih to nāmumkin hai.”

²¹yih sun kar rab taish meñ ā gayā. yāqūb ke ḳhilāf āg bhaṛak uṭhī, aur us kā ḡhazab isrāil par nāzil huā.

²²kyūñ? is lie ki unheñ allāh par yaqīn nahīñ thā, wuh us kī najāt par bharosā nahīñ rakhte the.

²³is ke bāwujūd allāh ne un ke ūpar bādaloñ ko hukm de kar āsmān ke darwāze khol die.

²⁴us ne khāne ke lie un par man barsāyā, unheñ āsmān se roṭī khilāi.

²⁵har ek ne farishton kī yih roṭī khāi balki allāh ne itnā khānā bhejā ki un ke peṭ bhar gae.

²⁶phir us ne āsmān par mashriqī hawā chalāi aur apnī qudrat se junūbī hawā pahuñchāi.

²⁷us ne gard kī tarah un par gosht barsāyā, samundar kī ret jaise beshumār parinde un par girne die.

²⁸ḳhaimāgāh ke bīch meñ hī wuh gir paṛe, un ke gharoñ ke irdgird hī zamīn par ā gire.

²⁹tab wuh khā khā kar ḳhūb ser ho gae. kyūñki jis kā lālach wuh karte the wuh allāh ne unheñ muhayyā kiyā thā.

³⁰lekin un kā lālach abhī purā nahīñ huā thā aur gosht abhī un ke muñh meñ thā

³¹ki allāh kā ḡhazab un par nāzil huā. qaum ke khāte-pite log halāk hue, isrāil ke jawān ḳhāk meñ mil gae.

³²in tamām bātoñ ke bāwujūd wuh apne gunāhoñ meñ izāfā karte gae aur us ke mojizāt par imān na lāe.

³³is lie us ne un ke din nākāmī meñ guzarne die, aur un ke sāl dahshat kī hālat meñ iḡhtitāmpazīr hue.

³⁴jab kabhī allāh ne un meñ qatl-o-ḡhārat hone dī to wuh use ḡhūndne lage, wuh muḡ kar allāh ko talāsh karne lage.

³⁵tab unheñ yād āyā ki allāh hamārī chaṡān, allāh t'ālā hamārā chhuḡāne wālā hai.

³⁶lekin wuh muñh se use dhokā dete, zabān se use jhūṡ pesh karte the.

³⁷na un ke dil sābitqadmī se us ke sāth liṡṡe rahe, na wuh us ke ahd ke wafādār rahe.

³⁸to bhī allāh rahm dil rahā. us ne unheñ tabāh na kiyā balki un kā qusūr muāf kartā rahā. bār bār wuh apne ḡhazab se bāz āyā, bār bār apnā pūrā qahr un par utārne se gurez kiyā.

³⁹kyūñki use yād rahā ki wuh fānī insān haiñ, hawā kā ek jhoñkā jo guzar kar kabhī wāpas nahīñ ātā.

⁴⁰registān meñ wuh kitnī dafā us se sarkash hue, kitnī martabā use dukh pahuñchāyā.

⁴¹bār bār unhoñ ne allāh ko āzmāyā, bār bār isrāil ke quddūs ko ranjīdā kiyā.

⁴²unheñ us kī qudrat yād na rahī, wuh din jab us ne fidyā de kar unheñ dushman se chhuḡāyā,

⁴³wuh din jab us ne misr meñ apne ilāhī nishān dikhāe, zuan ke ilāqe meñ apne mojize kie.

⁴⁴us ne un kī nahroñ kā pānī ḡhūn meñ badal diyā, aur wuh apnī nadiyoñ kā pānī pī na sake.

⁴⁵us ne un ke darmiyān jū'oñ ke ḡhol bheje jo unheñ ḡhā gain, meñḡak jo un par tabāhī lāe.

⁴⁶un kī paidāwār us ne jawān ṡiḡḡiyoñ ke hawāle kī, un kī mehnat kā phal bālīḡh ṡiḡḡiyoñ ke sapurd kiyā.

⁴⁷un kī angūr kī beleñ us ne oloñ se, un ke anjīr-tūt ke daraḡht sailāb se tabāh kar die.

⁴⁸un ke maweshī us ne oloñ ke hawāle kie, un ke rewarḡ bijli ke sapurd kie.

⁴⁹us ne un par apnā sholāzan ḡhazab nāzil kiyā. qahr, ḡhafagī aur musibat yānī tabāhī lāne wāle farishtoñ kā pūrā dastā un par hamlā-āwar huā.

⁵⁰us ne apne ḡhazab ke lie rāstā tayyār karke unheñ maut se na bachāyā balki mohlak wabā kī zad meñ āne diyā.

⁵¹misr meñ us ne tamām pahlauṡhoñ ko mār ḡālā aur hām ke

ḵhaimoñ meñ mardānagī kā pahlā phal tamām kar diyā.

⁵²phir wuh apnī qaum ko bher-bakriyoñ kī tarah misr se bāhar lā kar registān meñ rewaḡ kī tarah lie phirā.

⁵³wuh hifāzat se un kī qiyādat kartā rahā. unheñ koī ḡar nahīñ thā jabki un ke dushman samundar meñ ḡub gae.

⁵⁴yūñ allāh ne unheñ muqaddas mulk tak pahuñchāyā, us pahār tak jise us ke dahne hāth ne hāsil kiyā thā.

⁵⁵un ke āge āge wuh ḡigar qaumeñ nikāltā gayā. un kī zamīn us ne taqṣīm karke isrāīliyoñ ko mīrās meñ ḡī, aur un ke ḵhaimoñ meñ us ne isrāīlī qabile basāe.

⁵⁶is ke bāwujūd wuh allāh t'ālā ko āzmāne se bāz na āe balki us se sarkash hue aur us ke ahkām ke tābe na rahe.

⁵⁷apne bāpdādā kī tarah wuh ḡhaddār ban kar bewafā hue. wuh ḡhīlī kamān kī tarah nākām ho gae.

⁵⁸unhoñ ne ūñchī jaghoñ kī ḡhalat qurbāngāhoñ se allāh ko ḡhussā dilāyā aur apne butoñ se use ranjīdā kiyā.

⁵⁹jab allāh ko ḵhabar milī to wuh ḡhazabnāk huā aur isrāīl ko mukammal taur par mustarad kar diyā.

⁶⁰us ne sailā meñ apnī sukūnatḡāh chhoḡ ḡī, wuh ḵhaimā jis meñ wuh insān ke darmiyān sukūnat kartā thā.

⁶¹ahd kā sandūq us kī qudrat aur jalāl kā nishān thā, lekin us ne use dushman ke hawāle karke jilāwatanī meñ jāne diyā.

⁶²apnī qaum ko us ne talwār kī zad meñ āne diyā, kyūñki wuh apnī maurūsī milkiyat se nihāyat nārāz thā.

⁶³qaum ke jawān nazar-e-ātish hue, aur us kī kuñwāriyoñ ke lie shādī ke ḡīt ḡāe na gae.

⁶⁴us ke imām talwār se qatl hue, aur us kī bewāoñ ne mātām na kiyā.

⁶⁵tab rab jāḡ uṡhā, us ādmī kī tarah jis kī nīnd uchāṡ ho ḡāi ho, us sūrme kī mānind jis se nashe kā asar utar gayā ho.

⁶⁶us ne apne dushmanoñ ko mār mār kar bhagā diyā aur unheñ hameshā ke lie sharmindā kar diyā.

⁶⁷us waqt us ne yūsuf kā ḵhaimā radd kiyā aur ifrāīm ke qabile ko na chunā

⁶⁸balki yahūdāh ke qabile aur koh-e-siyyūn ko chun liyā jo use pyārā thā.

⁶⁹us ne apnā maqdis bulandiyōñ kī mānind banāyā, zamīn kī mānind jise us ne hameshā ke lie qāim kiyā hai.

⁷⁰us ne apne k̄hādīm dāūd ko chun kar bheṛ-bakriyoṅ ke bāroṅ se bulāyā.

⁷¹hān, us ne use bheṛoṅ^a kī dekhhā se bulāyā tāki wuh us kī qaum yāqūb, us kī mirās isrāīl kī gallābānī kare.

⁷²dāūd ne k̄hulūdīlī se un kī gallābānī kī, baṛī mahārat se us ne un kī rāhnumāī kī.

jang kī musibat meṅ qaum kī duā

79 *āsafkā zabūr.*
ai allāh, ajnabī qaumeṅ terī maurūsī zamīn meṅ ghus āī haiṅ. unhoṅ ne terī muqaddas sukūnatgāh kī behurmatī karke yarūshalam ko malbe kā ḍher banā diyā hai.

²unhoṅ ne tere k̄hādīmoṅ kī lāsheṅ parīndoṅ ko aur tere imāndāroṅ kā gosht janglī jānwaroṅ ko khilā diyā hai.

³yarūshalam ke chāroṅ taraf unhoṅ ne k̄hūn kī nadiyān bahāīn, aur koī bāqī na rahā jo murdoṅ ko dafnātā.

⁴hamāre paṛosiyoṅ ne hamēṅ mazāq kā nishānā banā liyā hai, irdgird kī qaumeṅ hamāri haṅsī urātī aur lān-tān kartī haiṅ.

⁵ai rab, kab tak? kyā tū hameshā tak ḡhusse hogā? terī ḡhairat kab tak āg kī tarah bhaṛaktī rahegī?

^aibrānī matan se murād wuh bheṛ hai jo abhi apne bachchoṅ ko dūdh pilātī hai.

⁶apnā ḡhazab un aqwām par nāzil kar jo tujhe taslīm nahīn kartīṅ, un saltanatoṅ par jo tere nām ko nahīn pukārtīṅ.

⁷kyūnki unhoṅ ne yāqūb ko haṛap karke us kī rihāishgāh tabāh kar dī hai.

⁸hamēṅ un gunāhoṅ ke qusūrwar na ṭhahrā jo hamāre bāpdādā se sarzad hue. ham par rahm karne meṅ jaldī kar, kyūnki ham bahut pasthāl ho gae haiṅ.

⁹ai hamāri najāt ke k̄hudā, hamāri madad kar tāki tere nām ko jalāl mile. hamēṅ bachā, apne nām kī k̄hātir hamāre gunāhoṅ ko muāf kar.

¹⁰dīgar aqwām kyūn kaheṅ, “un kā k̄hudā kahān hai?” hamāre deḡhte deḡhte unheṅ dikhā ki tū apne k̄hādīmoṅ ke k̄hūn kā badlā letā hai.

¹¹qaidiyoṅ kī āheṅ tujh tak pahuṅchīṅ, jo marne ko haiṅ unheṅ apnī azīm qudrat se mahfūz rakh.

¹²ai rab, jo lān-tān hamāre paṛosiyoṅ ne tujh par barsāī hai use sāt gunā un ke saroṅ par wāpas lā.

¹³tab ham jo terī qaum aur terī charāgāh kī bheṛēṅ haiṅ abad tak terī satāish kareṅge, pusht-dar-pusht terī hamd-o-sanā kareṅge.

angūr kī bel kī bahālī ke lie duā

80 *āsafkā zabūr. mausiḳī ke rāhnumā
ke lie. tarz: ahd ke sosan.*

ai isrāil ke gallābān, ham par dhyān de! tū jo yūsuf kī rewaḥ kī tarah rāhnumāi kartā hai, ham par tawajjuh kar! tū jo karūbī farishton ke darmiyān taḳhtnashīn hai, apnā nūr chamkā!

²ifrāim, binyamīn aur manassī ke sāmne apnī qudrat ko harkat meñ lā. hameñ bachāne ā!

³ai allāh, hameñ bahāl kar. apne chehre kā nūr chamkā to ham najāt pāenge.

⁴ai rab, lashkaron ke ḳhudā, terā ḡhazab kab tak bhaḥaktā rahegā, hālānki terī qaum tujh se iltijā kar rahī hai?

⁵tū ne unheñ ānsū'on kī roṭī khilāi aur ānsū'on kā pyālā ḳhūb pilāyā.

⁶tū ne hameñ paḥosiyon ke jhaḡaron kā nishānā banāyā. hamāre dushman hamārā mazāq uḥāte haiñ.

⁷ai lashkaron ke ḳhudā, hameñ bahāl kar. apne chehre kā nūr chamkā to ham najāt pāenge.

⁸angūr kī jo bel misr meñ ug rahī thī use tū ukhāḥ kar mulk-e-kan'an lāyā. tū ne wahān kī aqwām ko bhagā kar yih bel un kī jagah lagāi.

⁹tū ne us ke lie zamīn tayyār kī to wuh jaḥ pakaḥ kar pūre mulk meñ phail gaī.

¹⁰us kā sāyā pahāron par chhā gayā, aur us kī shāḳhon ne deodār ke azīm daraḳhton ko ḡhānk liyā.

¹¹us kī ṭahniyān maḡhrib meñ samundar tak phail gaīn, us kī ḡāliyān mashriḳ meñ daryā-e-furāt tak pahuñch gaīn.

¹²tū ne us kī chārdiwāri kyūn girā dī? ab har guzarne wālā us ke angūr toḥ letā hai.

¹³jangal ke sūar use khā khā kar tabāh karte, khule maidān ke jānwar wahān charte haiñ.

¹⁴ai lashkaron ke ḳhudā, hamārī taraf dubārā rujū farmā! āsmān se nazar ḡāl kar hālāt par dhyān de. is bel kī dekh-bhāl kar.

¹⁵use mahfūz rakh jise tere dahne hāth ne zamīn meñ lagāyā, us beṭe ko jise tū ne apne lie pālā hai.

¹⁶is waḳt wuh kaḥ kar nazar-e-ātish huā hai. tere chehre kī ḡānt-ḡapaṭ se log halāk ho jāte haiñ.

¹⁷terā hāth apne dahne hāth ke bande ko panāh de, us ādamzād ko jise tū ne apne lie pālā thā.

¹⁸tab ham tujh se dūr nahīn ho jāenge. baḳhsh de ki hamārī jān meñ jān āe to ham terā nām pukāreñge.

¹⁹ai rab, lashkaroni ke k̄hudā, hamēn bahāl kar. apne chehre kā nūr chamkā to ham najāt pāenge.

haqīqī ibādat kyā hai?

81

āsafkā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie. tarz: gittit.

allāh hamārī quwwat hai. us kī k̄hushī meñ shādiyānā bajāo, yāqūb ke k̄hudā kī tāzīm meñ k̄hushī ke nāre lagāo.

²gīt gānā shurū karo. daf bajāo, sarod aur sitār kī surilī āwāz nikālo.

³nae chānd ke dīn narsingā phūnko, pūre chānd ke jis dīn hamārī id hotī hai use phūnko.

⁴kyūnki yih isrāil kā farz hai, yih yāqūb ke k̄hudā kā farmān hai.

⁵jab yūsuf misr ke k̄hilāf niklā to allāh ne k̄hud yih muqarrar kiyā.

main ne ek zabān sunī, jo main ab tak nahīn jāntā thā,

⁶“main ne us ke kandhe par se bojh utārā aur us ke hāth bhārī ṭokri uṭhāne se āzād kie.

⁷musibat meñ tū ne āwāz dī to main ne tujhe bachāyā. garajte bādāl meñ se main ne tujhe jāwāb diyā aur tujhe marībā ke pānī par āzmāyā. (*silāh*)

⁸ai merī qaum, sun, to main tujhe āgāh karūngā. ai isrāil, kāsh tū merī sune!

⁹tere darmiyān koī aur k̄hudā na ho, kisī ajnabī mābūd ko sijdā na kar.

¹⁰main hī rab terā k̄hudā hūn jo tujhe mulk-e-misr se nikāl lāyā. apnā muñh k̄hūb khol to main use bhar dūngā.

¹¹lekin merī qaum ne merī na sunī, isrāil merī bāt mānane ke lie tayyār na thā.

¹²chunānche main ne unheñ un ke dilon kī zid ke hawāle kar diyā, aur wuh apne zātī mashwaron ke mutābiq zindagī guzarne lage.

¹³kāsh merī qaum sune, isrāil merī rāhon par chale!

¹⁴tab main jaldī se us ke dushmanon ko zer kartā, apnā hāth us ke muḳhālifoñ ke k̄hilāf uṭhātā.

¹⁵tab rab se nafrat karne wāle dabak kar us kī k̄hushāmad karte, un kī shikast abādī hotī.

¹⁶lekin isrāil ko main behtarīn gandum khilātā, main chaṭān meñ se shahd nikāl kar use ser kartā.”

sab se ālā munsif

82

āsafkā zabūr.

allāh ilāhī majlis meñ kharā hai, mābūdon ke darmiyān wuh adālat kartā hai,

²“tum kab tak adālat meñ ḡhalat faisle karke bedīnon kī jānibdarī karoge? (*silāh*)

³pasthālon aur yatīmon kā insāf karo, musibatzadon aur

zarūrātmandon̄ ke huqūq qāim rakho.

⁴pasthālon̄ aur ḡharībon̄ ko bachā kar bedīnon̄ ke hāth se chhuṛāo.”

⁵lekin wuh kuchh nahīn jānte, unheñ samajh hī nahīn ātī. wuh tārīkī meñ ṭaṭol ṭaṭol kar ḡhūmte phirte haiñ jabki zamīn kī tamām bunyādeñ jhūmne lagī haiñ.

⁶beṣhak maiñ ne kahā, “tum ḡhudā ho, sab allāh t’ālā ke farzand ho.

⁷lekin tum fānī insān kī tarah mar jāoge, tum dīgar hukmrānon̄ kī tarah gir jāoge.”

⁸ai allāh, uṭh kar zamīn kī adālat kar! kyūnki tamām aqwām terī hī maurūsī milkiyat haiñ.

qaum ke dushmanon̄ ke ḡhilāf duā

83

gīt. āsafkā zabūr.

ai allāh, ḡhāmosh na rah! ai allāh, chup na rah!

²dekh, tere dushman shor machā rahe haiñ, tujh se nafrat karne wāle apnā sar tere ḡhilāf uṭhā rahe haiñ.

³terī qaum ke ḡhilāf wuh chālāk mansūbe bāndh rahe haiñ, jo terī āṛ meñ chhup gae haiñ un ke ḡhilāf sāzīsheñ kar rahe haiñ.

⁴wuh kahte haiñ, “āo, ham unheñ miṭā deñ tāki qaum nest ho jāe aur isrāil kā nām-o-nishān bāqī na rahe.”

⁵kyūnki wuh āpas meñ salāh-mashwarā karne ke bād dilī taur par muttahid ho gae haiñ, unhoñ ne tere hī ḡhilāf ahd bāndhā hai.

⁶un meñ adom ke ḡhaime, ismāilī, moāb, hājirī,

⁷jabāl, ammon, amāliq, filistiyā aur sūr ke bāshinde shāmil ho gae haiñ.

⁸asūr bhī un meñ sharīk ho kar lūt kī aulād ko saharā de rahā hai. (*silāh*)

⁹un ke sāth wuhī sulūk kar jo tū ne midiyāniyon̄ se yānī qaison nadī par sīsārā aur yābīn se kiyā.

¹⁰kyūnki wuh ain-dor ke pās halāk ho kar khet meñ gobar ban gae.

¹¹un ke shurafā ke sāth wuhī bartāo kar jo tū ne oreb aur zaeb se kiyā. un ke tamām sardār zibah aur zalmunnā kī mānind ban jāeñ,

¹²jinhoñ ne kahā, “āo, ham allāh kī charāḡāhoñ par qabzā karen.”

¹³ai mere ḡhudā, unheñ luṛhākḡṭī aur hawā meñ uṛte hue bhūse kī mānind banā de.

¹⁴jis tarah āḡ pūre jangal meñ phail jātī aur ek hī sholā pahāron̄ ko jhulsā detā hai,

¹⁵usī tarah apnī āndhī se un kā tāqqub kar, apne tūfān se un ko dahshatzadā kar de.

¹⁶ai rab, un kā muñh kālā kar tāki wuh terā nām talāsh karen.

¹⁷wuh hameshā tak sharmindā aur hawāsbākhtā raheñ, wuh sharmsār ho kar halāk ho jāeñ.

¹⁸tab hī wuh jān leñge ki tū hī jis kā nām rab hai allāh t'ālā yānī pūrī duniyā kā mālik hai.

rab ke ghar par k̄hushi

84 *qorah k̄hāndān kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie. tarz: gittit.*

ai rabb-ul-afwāj, terī sukūnatgāh kitnī pyārī hai!

²merī jān rab kī bārgāhoñ ke lie taraptī huī niḍhāl hai. merā dil balki pūrā jism zindā k̄hudā ko zor se pukār rahā hai.

³ai rabb-ul-afwāj, ai mere bādshāh aur k̄hudā, terī qurbāngāhoñ ke pās parinde ko bhī ghar mil gayā, abābīl ko bhī apne bachchoñ ko pālne kā ghoñslā mil gayā hai.

⁴mubāarak haiñ wuh jo tere ghar meñ baste haiñ, wuh hameshā hī terī satāish kareñge. (*silāh*)

⁵mubāarak haiñ wuh jo tujh meñ apnī tāqat pāte, jo dil se terī rāhoñ meñ chalte haiñ.

⁶wuh bukā kī k̄hushk wādī^a meñ se guzarte hue use shādāb jagah banā lete haiñ, aur bārishen use barkatoñ se ḍhāñp detī haiñ.

⁷wuh qadam-ba-qadam taqwiyat pāte hue āge baḥte, sab koh-esiyyūn par allāh ke sāmne hāzir ho jāte haiñ.

⁸ai rab, ai lashkaron ke k̄hudā, merī duā sun! ai yāqūb ke k̄hudā, dhyān de! (*silāh*)

⁹ai allāh, hamārī ḍhāl par karm kī nigāh ḍāl. apne masah kie hue k̄hādīm ke chehre par nazar kar.

¹⁰terī bārgāhoñ meñ ek din kisī aur jagah par hazār dinoñ se behtar hai. mujhe apne k̄hudā ke ghar ke darwāze par hāzir rahnā bedīnoñ ke gharoñ meñ basne se kahīñ zyādā pasand hai.

¹¹kyūñki rab k̄hudā āftāb aur ḍhāl hai, wuhī hameñ fazl aur izzat se nawāztā hai. jo diyānatdārī se chaleñ unheñ wuh kisī bhī achchhī chīz se mahrum nahīñ rakhtā.

¹²ai rabb-ul-afwāj, mubāarak hai wuh jo tujh par bharosā rakhtā hai!

nae sire se barkat pāne ke lie duā

85 *qorah kī aulād kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie.*

ai rab, pahle tū ne apne mulk ko pasand kiyā, pahle yāqūb ko bahāl kiyā.

^ayā rone wālī yānī ānsū'on kī wādī.

²pahle tū ne apnī qaum kā qusūr muāf kiyā, us kā tamām gunāh dhānp diyā. (*silāh*)

³jo ḡhazab ham par nāzil ho rahā thā us kā silsilā tū ne rok diyā, jo qahr hamāre ḡhilāf bharak rahā thā use chhoṛ diyā.

⁴ai hamārī najāt ke ḡhudā, hamēn dubārā bahāl kar. ham se nārāz hone se bāz ā.

⁵kyā tū hameshā tak ham se ḡhusse rahegā? kyā tū apnā qahr pusht-dar-pusht qāim rakhegā?

⁶kyā tū dubārā hamārī jān ko tāzādam nahīn karegā tāki terī qaum tujh se ḡhush ho jāe?

⁷ai rab, apnī shafqat ham par zāhir kar, apnī najāt hamēn atā farmā.

⁸main wuh kuchh sunūngā jo ḡhudā rab farmāegā. kyūnki wuh apnī qaum aur apne imāndāroṅ se salāmatī kā wādā karegā, albattā lāzim hai ki wuh dubārā hamāqat meṅ ulajh na jāeṅ.

⁹yaqīnan us kī najāt un ke qarīb hai jo us kā ḡhauf mānte haiṅ tāki jalāl hamāre mulk meṅ sukūnat kare.

¹⁰shafqat aur wafādārī ek dūsre ke gale lag gae haiṅ, rāstī aur salāmatī ne ek dūsre ko bosā diyā hai.

¹¹sachchāi zamīn se phūṭ niklegī aur rāstī āsmān se zamīn par nazar dālegī.

¹²allāh zarūr wuh kuchh degā jo achchhā hai, hamārī zamīn zarūr apnī fasleṅ paidā karegī.

¹³rāstī us ke āge āge chal kar us ke qadmoṅ ke lie rāstā tayyār karegī.

musibat meṅ duā

86 *dāūd kī duā.*
ai rab, apnā kān jhukā kar merī sun, kyūnki main musibatzaḡ aur muhtāj hūn.

²merī jān ko mahfūz rakh, kyūnki main imāndār hūn. apne ḡhādīm ko bachā jo tujh par bharosā rakhtā hai. tū hī merā ḡhudā hai!

³ai rab, mujh par mehrbānī kar, kyūnki din bhar main tujhe pukārtā hūn.

⁴apne ḡhādīm kī jān ko ḡhush kar, kyūnki main terā ārzūmand hūn.

⁵kyūnki tū ai rab bhalā hai, tū muāf karne ke lie tayyār hai. jo bhī tujhe pukārte haiṅ un par tū baṛī shafqat kartā hai.

⁶ai rab, merī duā sun, merī iltijāoṅ par tawajjuh kar.

⁷musibat ke din main tujhe pukārtā hūn, kyūnki tū merī suntā hai.

⁸ai rab, mābūdoṅ meṅ se koī terī mānind nahīn hai. jo kuchh tū kartā hai koī aur nahīn kar saktā.

⁹ai rab, jitnī bhī qaumeṅ tū ne banāīṅ wuh ā kar tere huzūr sijdā kareṅgī aur tere nām ko jalāl deṅgī.

¹⁰kyūnki tū hī azīm hai aur mojize kartā hai. tū hī k̄hudā hai.

¹¹ai rab, mujhe apnī rāh sikhā tāki terī wafādārī meñ chalūñ. baḳhsh de ki main pūre dil se terā k̄hauf mānūñ.

¹²ai rab mere k̄hudā, main pūre dil se terā shukr karūnga, hameshā tak tere nām kī tāzīm karūnga.

¹³kyūnki terī mujh par shafqat azīm hai, tū ne merī jān ko pātāl kī gahrāiyōñ se chhuṛāyā hai.

¹⁴ai allāh, maḡhrūr mere k̄hilāf uṭh khare hue haiñ, zālīmōñ kā jaththā merī jān lene ke darpai hai. yih log terā lihāz nahīñ karte.

¹⁵lekin tū, ai rab, rahīm aur mehrbān k̄hudā hai. tū tahammul, shafqat aur wafā se bharpūr hai.

¹⁶merī taraf rujū farmā, mujh par mehrbānī kar! apne k̄hādīm ko apnī quwwat atā kar, apnī k̄hādīmā ke beṭe ko bachā.

¹⁷mujhe apnī mehrbānī kā koi nishān dikhā. mujh se nafrat karne wāle yih dekh kar sharmindā ho jāēñ ki tū rab ne merī madad karke mujhe tasalli dī hai.

siyyūn aqwām kī māñ hai

87 qorah kī aulād kā zabūr. gīt.
us kī bunyād muqaddas pahāron par rakhī gai hai.

²rab siyyūn ke darwāzōñ ko yāqūb kī dīgar ābādiyōñ se kahiñ zyādā pyār kartā hai.

³ai allāh ke shahr, tere bāre meñ shāndār bāteñ sunāi jāti haiñ. (silāh)

⁴rab farmātā hai, “main misr aur bābal ko un logōñ meñ shumār karūnga jo mujhe jānte haiñ.” filistiyā, sūr aur ethūpiyā ke bāre meñ bhī kahā jāegā, “in kī paidāish yihīñ huī hai.”

⁵lekin siyyūn ke bāre meñ kahā jāegā, “har ek bāshindā us meñ paidā huā hai. allāh t’ālā k̄hud use qāim rakhegā.”

⁶jab rab aqwām ko kitāb meñ darj karegā to wuh sāth sāth yih bhī likhegā, “yih siyyūn meñ paidā huī haiñ.” (silāh)

⁷aur log nāchte hue gāēnge, “mere tamām chashme tujh meñ haiñ.”

tark kie gae shaḳhs ke lie duā

88 qorah kī aulād kā zabūr. mausiḳī
ke rāhnumā ke lie. tarz: mahalat
lannot. haimān izrāhī kā hikmat kā gīt.

ai rab, ai merī najāt ke k̄hudā, din rāt main tere huzūr chīkhtā chillātā hūñ.

²merī duā tere huzūr pahuñche, apnā kāñ merī chīkḥōñ kī taraf jhukā.

³kyūnki merī jān dukh se bhārī hai, aur merī tāṅgeṅ qabr meṅ laṭkī hui haiṅ.

⁴mujhe un meṅ shumār kiyā jāta hai jo pātāl meṅ utar rahe haiṅ. main us mard kī mānind hūn jis kī tamām tāqat jāti rahī hai.

⁵mujhe murdoṅ meṅ tanhā chhoṛā gayā hai, qabr meṅ un maqtūloṅ kī tarah jin kā tū ab ḵhayāl nahīn rakhtā aur jo tere hāth ke sahāre se munqate ho gae haiṅ.

⁶tū ne mujhe sab se gahre gaṛhe meṅ, tārikṭarīn gahrāyoṅ meṅ dāl diyā hai.

⁷tere ḡhazab kā pūrā bojh mujh par ā paṛā hai, tū ne mujhe apnī tamām maujoṅ ke niche dabā diyā hai. (*silāh*)

⁸tū ne mere qarībī dostoṅ ko mujh se dūr kar diyā hai, aur ab wuh mujh se ghin khāte haiṅ. main phānsā huā hūn aur nikal nahīn saktā.

⁹merī ānkheṅ ḡham ke māre pazhmurdā ho gaī haiṅ. ai rab, din bhar main tujhe pukārtā, apne hāth terī taraf uṭhāe rakhtā hūn.

¹⁰kyā tū murdoṅ ke lie mojize karegā? kyā pātāl ke bāshinde uṭh kar terī tamjīd karenge? (*silāh*)

¹¹kyā log qabr meṅ terī shafqat yā pātāl meṅ terī wafā bayān karenge?

¹²kyā tārikī meṅ tere mojize yā mulk-e-farāmosh meṅ terī rāsti mālūm ho jāegī?

¹³lekin ai rab, main madad ke lie tujhe pukārtā hūn, merī duā subhsawere tere sāmne ā jāti hai.

¹⁴ai rab, tū merī jān ko kyūn radd kartā, apne chehre ko mujh se poshidā kyūn rakhtā hai?

¹⁵main musibatṭadā aur jawānī se maut ke qarīb rahā hūn. tere dahshatnāk hamle bardāshṭ karte karte main jān se hāth dho baiṭhā hūn.

¹⁶terā bharṭkā qahr mujh par se guzar gayā, tere haulnāk kāmoṅ ne mujhe nābūd kar diyā hai.

¹⁷din bhar wuh mujhe sailāb kī tarah ghere rakhte haiṅ, har taraf se mujh par hamlā-āwar hote haiṅ.

¹⁸tū ne mere dostoṅ aur paṛosioṅ ko mujh se dūr kar rakhā hai. tārikī hī merī qarībī dost ban gaī hai.

isrāil kī musibat aur dāūd se wādā

89 *aitān izrāhī kā hikmat kā ḡit.*
main ābad tak rab kī mehrbāniyoṅ kī madahsarāi karūṅga, pusht-dar-pusht munh se terī wafā kā elān karūṅga.

²kyūnki main bolā, “terī shafqat hameshā tak qāim hai, tū ne apnī wafā kī mazbūt bunyād āsmān par hī rakhī hai.”

³tū ne farmāyā, “main ne apne chune hue bande se ahd bāndhā, apne ḵhādīm dāūd se qasam khā kar wādā kiyā hai,

⁴“main terī nasl ko hameshā tak qāim rakhūngā, terā taḡht hameshā tak mazbūt rakhūngā.” (*silāh*)

⁵ai rab, āsmān tere mojizon kī satāish kareṅge, muqaddasīn kī jamā’at meṅ hī terī wafādārī kī tamjīd kareṅge.

⁶kyūnki bādaloṅ meṅ kaun rab kī mānind hai? ilāhī hastiyon meṅ se kaun rab kī mānind hai?

⁷jo bhī muqaddasīn kī majlis meṅ shāmil haiṅ wuh allāh se ḡhauf khāte haiṅ. jo bhī us ke irdgird hote haiṅ un par us kī azmat aur rob chhāyā rahtā hai.

⁸ai rab, ai lashkaron ke ḡhudā, kaun terī mānind hai? ai rab, tū qawī aur apnī wafā se ḡhirā rahtā hai.

⁹tū ṡhāṡheṅ mārte hue samundar par hukūmat kartā hai. jab wuh maujzan ho to tū use thamā detā hai.

¹⁰tū ne samundarī azhdahe rahab ko kuchal diyā, aur wuh maqtūl kī mānind ban gayā. apne qawī bāzū se tū ne apne dushmanon ko titar-bitar kar diyā.

¹¹āsmān-o-zamīn tere hī haiṅ. duniyā aur jo kuchh us meṅ hai tū ne qāim kiyā.

¹²tū ne shimāl-o-junūb ko ḡhalaq kiyā. tabūr aur harmūn tere nām kī ḡhushī meṅ nāre lagāte haiṅ.

¹³terā bāzū qawī aur terā hāth tāqatwar hai. terā dahnā hāth azīm kām karne ke lie tayyār hai.

¹⁴rāstī aur insāf tere taḡht kī bunyād haiṅ. shafqat aur wafā tere āge āge chalti haiṅ.

¹⁵mubārak hai wuh qaum jo terī ḡhushī ke nāre lagā sake. ai rab, wuh tere chehre ke nūr meṅ chaleṅge.

¹⁶rozānā wuh tere nām kī ḡhushī manāeṅge aur terī rāstī se sarfarāz hoṅge.

¹⁷kyūnki tū hī un kī tāqat kī shān hai, aur tū apne karm se hameṅ sarfarāz kareḡā.

¹⁸kyūnki hamārī ḡhāl rab hī kī hai, hamārā bādshāh isrāīl ke quddūs hī kā hai.

¹⁹māzī meṅ tū royā meṅ apne imāndāron se hamkalām huā. us waqt tū ne farmāyā, “main ne ek sūrme ko tāqat se nawāzā hai, qaum meṅ se ek ko chun kar sarfarāz kiyā hai.

²⁰main ne apne ḡhadīm dāūd ko pā liyā aur use apne muqaddas tel se masah kiyā hai.

²¹merā hāth use qāim rakheḡā, merā bāzū use taqwiyyat degā.

²²dushman us par ḡhālib nahīn āegā, sharīr use ḡhāk meṅ nahīn milāeṅge.

²³us ke āge āge main us ke dushmanon ko pāsh pāsh karūnga. jo us se nafrat rakhte hai unhen zamin par paṭakh dūngā.

²⁴merī wafā aur merī shafqat us ke sāth raheṅgī, mere nām se wuh sarfarāz hogā.

²⁵main us ke hāth ko samundar par aur us ke dahne hāth ko daryāon par hukūmat karne dūngā.

²⁶wuh mujhe pukār kar kahegā, ‘tū merā bāp, merā ḳhudā aur merī najāt kī chaṭān hai.’

²⁷main use apnā pahlaūthā aur duniyā kā sab se ālā bādshāh banāūngā.

²⁸main use hameshā tak apnī shafqat se nawāztā rahūngā, merā us ke sāth ahd kabhī tamām nahīn hogā.

²⁹main us kī nasl hameshā tak qāim rakhūngā, jab tak āsmān qāim hai us kā taḳht qāim rakhūngā.

³⁰agar us ke beṭe merī shariyat tark karke mere ahkām par amal na karen,

³¹agar wuh mere farmānon kī behurmatī karke merī hidāyat ke mutābiq zindagi na guzaren

³²to main lāthī le kar un kī tādib karūnga aur mohlak wabāon se un ke gunāhon kī sazā dūngā.

³³lekin main use apnī shafqat se mahrūm nahīn karūnga, apnī wafā kā inkār nahīn karūnga.

³⁴na main apne ahd kī behurmatī karūnga, na wuh kuchh tabdil karūnga jo main ne farmāyā hai.

³⁵main ne ek bār sadā ke lie apnī quddūsiyat kī qasam khā kar wādā kiyā hai, aur main dāūd ko kabhī dhokā nahīn dūngā.

³⁶us kī nasl abad tak qāim raheṅgī, us kā taḳht āftāb kī tarah mere sāmne kharā raheṅgā.

³⁷chānd kī tarah wuh hameshā tak barqarār raheṅgā, aur jo gawāh bādalon men hai wuh wafādār hai.”
(silāh)

³⁸lekin ab tū ne apne masah kie hue ḳhādīm ko ṭhukrā kar radd kiyā, tū us se ḳhazabnāk ho gayā hai.

³⁹tū ne apne ḳhādīm kā ahd nāmanzūr kiyā aur us kā tāj ḳhāk men milā kar us kī behurmatī kī hai.

⁴⁰tū ne us kī tamām fasileṅ dhā kar us ke qilon ko malbe ke ḍher banā diyā hai.

⁴¹jo bhī wahān se guzare wuh use lūṭ letā hai. wuh apne paṛosiyon ke lie mazāq kā nishānā ban gayā hai.

⁴²tū ne us ke muḳhālifon kā dahnā hāth sarfarāz kiyā, us ke tamām dushmanon ko ḳhush kar diyā hai.

⁴³tū ne us kī talwār kī tezī beasar karke use jang men fath pāne se rok diyā hai.

⁴⁴tū ne us kī shān ḳhatm karke us kā taḳht zamin par paṭakh diyā hai.

⁴⁵tū ne us kī jawānī ke dīn muḵhtasar karke use ruswāī kī chādar meñ lapeṭā hai. (*silāh*)

⁴⁶ai rab, kab tak? kyā tū apne āp ko hameshā tak chhupāe rakhegā? kyā terā qahr abad tak āg kī tarah bharaktā rahegā?

⁴⁷yād rahe ki merī zindagī kitnī muḵhtasar hai, ki tū ne tamām insān kitne fānī ḵhalaq kie haiñ.

⁴⁸kaun hai jis kā maut se wāstā na paṛe, kaun hai jo hameshā zindā rahe? kaun apnī jān ko maut ke qabze se bachāe rakh saktā hai? (*silāh*)

⁴⁹ai rab, terī wuh purānī mehrbāniyāñ kahāñ haiñ jin kā wādā tū ne apnī wafā kī qasam khā kar dāūd se kiyā?

⁵⁰ai rab, apne ḵhādimoñ kī ḵhajālat yād kar. merā sīnā muta'addid qaumoñ kī lān-tān se dukhtā hai,

⁵¹kyūñki ai rab, tere dushmanoñ ne mujhe lān-tān kī, unhoñ ne tere masah kie hue ḵhādīm ko har qadam par lān-tān kī hai!

⁵²abad tak rab kī hamd ho! āmīn, phir āmīn.

chauthī kitāb 90-106

fānī insān allāh meñ panāh le

90 *mar-d-e-ḵhudā mūsā kī duā.*
ai rab, pusht-dar-pusht tū hamārī panāhgāh rahā hai.

²is se pahle ki pahār paidā hue aur tū zamīn aur duniyā ko wujūd meñ lāyā tū hī thā. ai allāh, tū azal se abad tak hai.

³tū insān ko dubārā ḵhāk hone detā hai. tū farmātā hai, 'ai ādamzādo, dubārā ḵhāk meñ mil jāo!'

⁴kyūñki terī nazar meñ hazār sāl kal ke guzare hue dīn ke barābar yā rāt ke ek pahar kī mānind haiñ.

⁵tū logoñ ko sailāb kī tarah bahā le jātā hai, wuh nīnd aur us ghās kī mānind haiñ jo subh ko phūṭ nikaltī hai.

⁶wuh subh ko phūṭ nikaltī aur ugṭī hai, lekin shām ko murjhā kar sūkh jāṭī hai.

⁷kyūñki ham tere ḡhazab se fanā ho jāte aur tere qahr se hawāsbāḵhtā ho jāte haiñ.

⁸tū ne hamārī ḵhatāoñ ko apne sāmne rakhā, hamāre poshidā gunāhoñ ko apne chehre ke nūr meñ lāyā hai.

⁹chunāñche hamāre tamām dīn tere qahr ke taht ghaṭte ghaṭte ḵhatm ho jāte haiñ. jab ham apne sāloñ ke iḵhtitām par pahuñchte haiñ to zindagī sard āh ke barābar hī hotī hai.

¹⁰hamārī umr 70 sāl yā agar zyādā tāqat ho to 80 sāl tak pahuñchtī hai, aur jo dīn faḵhr kā bāis the wuh bhī taqlīfdih aur bekār haiñ. jald hī wuh

guzar jāte haiñ, aur ham parindoñ kī tarah uṛ kar chale jāte haiñ.

¹¹kaun tere ḡhazab kī pūrī shiddat jāntā hai? kaun samajhtā hai ki terā qahr hamārī ḡhudātarsī kī kamī ke mutābiq hī hai?

¹²chunāñche hameñ hamāre dinoñ kā saḡhīḡ hisāb karnā sikhā tāki hamāre dil dānishmand ho jāeñ.

¹³ai rab, dubārā hamārī taraf rujū farmā! tū kab tak dūr rahegā? apne ḡhādimoñ par tars khā!

¹⁴subh ko hameñ apñī shafqat se ser kar! tab ham zindagī bhar bāḡh bāḡh hoñge aur ḡhushī manāeñge.

¹⁵hameñ utne hī din ḡhushī dilā jitne tū ne hameñ past kiyā hai, utne hī sāl jitne hameñ dukh sahnā paṛā hai.

¹⁶apne ḡhādimoñ par apne kām aur un kī aulād par apñī azmat zāhir kar.

¹⁷rab hamārā ḡhudā hameñ apñī mehrbāñī dikhāe. hamāre hāthoñ kā kām mazbūt kar, hāñ hamāre hāthoñ kā kām mazbūt kar!

allāh kī panāh meñ

91 jo allāh t'ālā kī panāh meñ rahe wuh qādir-e-mutlaq ke sāy meñ sukūnat karegā.

²main kahūñgā, “ai rab, tū merī panāh aur merā qilā hai, merā ḡhudā jis par main bharosā rakhtā hūñ.”

³kyūñki wuh tujhe chiṛimār ke phande aur mohlak marz se chhuṛāegā.

⁴wuh tujhe apne shāhparoñ ke niche dhāñp legā, aur tū us ke paroñ tale panāh le sakegā. us kī wafādārī terī dhāl aur pushtā rahegī.

⁵rāt kī dahshatoñ se ḡhauf mat khā, na us tīr se jo din ke waqt chale.

⁶us mohlak marz se dahshat mat khā jo tārikī meñ ḡhūme phire, na us wabāi bimārī se jo dopahar ke waqt tabāhī phailāe.

⁷go tere sāth khare hazār afrād halāk ho jāeñ aur tere dahne hāth das hazār mar jāeñ, lekin tū us kī zad meñ nahīñ āegā.

⁸tū apñī āñkhoñ se is kā mulāhazā karegā, tū ḡhud bedīnoñ kī sazā dekhegā.

⁹kyūñki tū ne kahā hai, “rab merī panāhḡah hai,” tū allāh t'ālā ke sāy meñ chhup gayā hai.

¹⁰is lie terā kisi balā se wāstā nahīñ paṛegā, koī āfat bhī tere ḡhaimē ke qarīb phaṭakne nahīñ pāegī.

¹¹kyūñki wuh apne farishtoñ ko har rāh par terī hifāzat karne kā hukm degā,

¹²aur wuh tujhe apne hāthoñ par uṭhā leñge tāki tere pāoñ ko patthar se ṡhes na lage.

¹³tū sherbabaroñ aur zahrile sāñpoñ par qadam rakhegā, tū jawān

sheroñ aur azhdahāoñ ko kuchal degā.

¹⁴rab farmātā hai, “chūñki wuh mujh se liptā rahtā hai is lie main use bachāūngā. chūñki wuh merā nām jāntā hai is lie main use mahfūz rakhūngā.

¹⁵wuh mujhe pukāregā to main us kī sunūngā. musībat meñ main us ke sāth hūngā. main use chhuṛā kar us kī izzat karūngā.

¹⁶main use umr kī darāzī baḳhshūngā aur us par apñi najāt zāhir karūngā.”

allāh kī satāish karne kī ḳhushī

92 *zabūr. sabat ke lie gīt.*
rab kā shukr karnā bhalā hai. ai allāh t’ālā, tere nām kī madahsarāī karnā bhalā hai.

²subh ko terī shafqat aur rāt ko terī wafā kā elān karnā bhalā hai,

³ḳhāskar jab sāth sāth das tāroñ wālā sāz, sitār aur sarod bajte haiñ.

⁴kyūñki ai rab, tū ne mujhe apne kāmoñ se ḳhush kiyā hai, aur tere hāthoñ ke kām dekh kar main ḳhushī ke nāre lagātā hūñ.

⁵ai rab, tere kām kitne azīm, tere ḳhayālāt kitne gahre haiñ.

⁶nādān yih nahīñ jāntā, ahmaq ko is kī samajh nahīñ ātī.

⁷go bedīn ghās kī tarah phūṭ nikalte aur badkār sab phalte phūlte haiñ,

lekin āḳhirkār wuh hameshā ke lie halāk ho jāenge.

⁸magar tū, ai rab, abad tak sarbuland rahegā.

⁹kyūñki tere dushman, ai rab, tere dushman yaqīnan tabāh ho jāenge, badkār sab titar-bitar ho jāenge.

¹⁰tū ne mujhe janglī bail kī sī tāqat de kar tāzā tel se masah kiyā hai.

¹¹merī āñkh apne dushmanoñ kī shikast se aur mere kān un sharīroñ ke anjām se lutfandoz hue haiñ jo mere ḳhilāf uṭh ḳhare hue haiñ.

¹²rāstbāz khajūr ke daraḳht kī tarah phale phūlegā, wuh lubnān ke deodār ke daraḳht kī tarah baḳhegā.

¹³jo paude rab kī sukūnatgāh meñ lagāe gae haiñ wuh hamāre ḳhudā kī bārgāhoñ meñ phaleñ phūleñge.

¹⁴wuh buḳhāpe meñ bhī phal lāenge aur tar-o-tāzā aur hare-bhare raheñge.

¹⁵us waqt bhī wuh elān kareñge, “rab rāst hai. wuh merī chaṭān hai, aur us meñ nārāstī nahīñ hotī.”

allāh abadī bādshāh hai

93 rab bādshāh hai, wuh jalāl se mulabbas hai. rab jalāl se mulabbas aur qudrat se kamarbastā hai. yaqīnan duniyā mazbūt bunyād

par qāim hai, aur wuh nahīn
ḍagmagāegī.

²terā taḥt qadīm zamāne se qāim
hai, tū azal se maujūd hai.

³ai rab, sailāb garaj uṭhe, sailāb
shor machā kar garaj uṭhe, sailāb
ṭhāṭheñ mār kar garaj uṭhe.

⁴lekin ek hai jo gahre pānī ke shor
se zyādā zor-āwar, jo samundar kī
ṭhāṭhoñ se zyādā tāqatwar hai. rab jo
bulandiyon par rahtā hai kahīn zyādā
azīm hai.

⁵ai rab, tere ahkām har tarah
se qābil-e-etimād haiñ. terā ghar
hameshā tak quddūsiyat se ārāstā
rahegā.

qaum par zulm karne wāloñ
se rihāi ke lie duā

94 ai rab, ai intiqām lene wāle
ḳhudā! ai intiqām lene wāle
ḳhudā, apnā nūr chamkā.

²ai duniyā ke munsif, uṭh kar
maḡhrūroñ ko un ke āmāl kī munāsib
sazā de.

³ai rab, bedīn kab tak, hāñ kab tak
fath ke nāre lagāeñge?

⁴wuh kufr kī bāteñ ugalte rahte,
tamām badkār sheḳhī mārte rahte
haiñ.

⁵ai rab, wuh terī qaum ko kuchal
rahe, terī maurūsī milkiyat par zulm
kar rahe haiñ.

⁶bewāoñ aur ajnabiyoñ ko wuh
maut ke ghāṭ utār rahe, yatīmoñ ko
qatl kar rahe haiñ.

⁷wuh kahte haiñ, “yih rab ko nazar
nahīn ātā, yāqūb kā ḳhudā dhyān hī
nahīn detā.”

⁸ai qaum ke nādāno, dhyān do! ai
ahmaḳo, tumheñ kab samajh āegī?

⁹jis ne kān banāyā, kyā wuh nahīn
suntā? jis ne āñkh ko tashkīl diyā kyā
wuh nahīn deḳhtā?

¹⁰jo aqwām ko tambih kartā aur
insān ko tālīm detā hai kyā wuh sazā
nahīn detā?

¹¹rab insān ke ḳhayālāt jāntā hai,
wuh jāntā hai ki wuh dam bhar ke hī
haiñ.

¹²ai rab, mubāarak hai wuh jise tū
tarbiyat detā hai, jise tū apnī shariat
kī tālīm detā hai

¹³tāki wuh musībat ke dinoñ se
ārām pāe aur us waqt tak sukūn se
zindagī guzāre jab tak bedīnoñ ke lie
garḥā tayyār na ho.

¹⁴kyūñki rab apnī qaum ko radd
nahīn karegā, wuh apnī maurūsī
milkiyat ko tark nahīn karegā.

¹⁵faisle dubārā insāf par mabnī
hoñge, aur tamām diyānatdār dil us
kī pairawī kareñge.

¹⁶kaun sharīron ke sāmne merā difā karegā? kaun mere lie badkāron kā sāmna karegā?

¹⁷agar rab merā saharā na hotā to merī jān jald hī khāmoshī ke mulk meñ jā bastī.

¹⁸ai rab, jab main bolā, “merā pāon dagmagāne lagā hai” to terī shafqat ne mujhe sañbhālā.

¹⁹jab tashwishnāk khayālāt mujhe bechain karne lage to terī tasalliyoñ ne merī jān ko tādādam kiyā.

²⁰ai allāh, kyā tabāhī kī hukūmat tere sāth muttāhid ho saktī hai, aisi hukūmat jo apne farmānoñ se zulm kartī hai? hargiz nahīn!

²¹wuh rāstbāz kī jān lene ke lie āpas meñ mil jāte aur bequsūron ko qātil thahrāte haiñ.

²²lekin rab merā qilā ban gayā hai, aur merā khudā merī panāh kī chaṭān sābit huā hai.

²³wuh un kī nāinsāfi un par wāpas āne degā aur un kī sharīr harkatoñ ke jawāb meñ unheñ tabāh karegā. rab hamārā khudā unheñ nest karegā.

parastish aur farmānbardārī kī dāwat

95 āo, ham shādiyānā bajā kar rab kī madahsarāi karen, khushī ke nāre lagā kar apnī najāt kī chaṭān kī tamjīd karen!

²āo, ham shukrguzārī ke sāth us ke huzūr āeñ, gīt gā kar us kī satāish karen.

³kyūñki rab azīm khudā aur tamām mābūdoñ par azīm bādshāh hai.

⁴us ke hāth meñ zamīn kī gahrāiyāñ haiñ, aur pahār kī bulandiyāñ bhī usī kī haiñ.

⁵samundar us kā hai, kyūñki us ne use khalaq kiyā. khushkī us kī hai, kyūñki us ke hāthoñ ne use tashkīl diyā.

⁶āo ham sijdā karen aur rab apne khāliq ke sāmne jhuk kar ghuṭne teken.

⁷kyūñki wuh hamārā khudā hai aur ham us kī charāgāh kī qaum aur us ke hāth kī bheṛeñ haiñ. agar tum āj us kī āwāz suno

⁸“to apne dilon ko saḥt na karo jis tarah marībā meñ huā, jis tarah registān meñ massā meñ huā.

⁹wahāñ tumhāre bāpdādā ne mujhe āzmāyā aur jāñchā, hālāñki unhoñ ne mere kām dekh lie the.

¹⁰chālīs sāl main us nasl se ghin khātā rahā. main bolā, ‘un ke dil hameshā sahih rāh se haṭ jāte haiñ, aur wuh merī rāheñ nahīn jānte.’

¹¹apne ghazab meñ main ne qasam khāi, ‘yih kabhī us mulk meñ dākhil nahīn hoñge jahāñ main unheñ sukūn detā.’”

duniyā kā **ḳhāliq aur munsif**
96 rab kī tamjīd meñ nayā gīt
 gāo, ai pūrī duniyā, rab kī
 madahsarāi karo.

²rab kī tamjīd meñ gīt gāo, us ke
 nām kī satāish karo, roz-ba-roz us kī
 najāt kī **ḳhushḳhabrī** sunāo.

³qaumoñ meñ us kā jalāl aur
 tamām ummatoñ meñ us ke ajāib
 bayān karo.

⁴kyūñki rab azīm aur satāish ke
 bahut laiq hai. wuh tamām mābūdoñ
 se mahīb hai.

⁵kyūñki digar qaumoñ ke tamām
 mābūd but hī haiñ jabki rab ne āsmān
 ko banāyā.

⁶us ke huzūr shān-o-shaukat, us ke
 maqdis meñ qudrat aur jalāl hai.

⁷ai qaumoñ ke qabīlo, rab kī tamjīd
 karo, rab ke jalāl aur qudrat kī satāish
 karo.

⁸rab ke nām ko jalāl do. qurbānī le
 kar us kī bārgāhoñ meñ dāḳhil ho jāo.

⁹muqaddas libās se ārāstā ho kar
 rab ko sijdā karo. pūrī duniyā us ke
 sāmne laraz uṭhe.

¹⁰qaumoñ meñ elān karo, “rab
 hī bādshāh hai! yaqīnan duniyā
 mazbūti se qāim hai aur nahīn
 ḍagmagāegī. wuh insāf se qaumoñ kī
 adālat karegā.”

¹¹āsmān **ḳhush** ho, zamīn jashn
 manāe! samundar aur jo kuchh us
 meñ hai **ḳhushī** se garaj uṭhe.

¹²maidān aur jo kuchh us meñ hai
 bāgh bāgh ho. phir jangal ke darāḳht
 shādiyānā bajāenge.

¹³wuh rab ke sāmne shādiyānā
 bajāenge, kyūñki wuh ā rahā hai,
 wuh duniyā kī adālat karne ā rahā
 hai. wuh insāf se duniyā kī adālat
 karegā aur apnī sadāqat se aqwām kā
 faislā karegā.

allāh kī saltanat par **ḳhushī**

97 rab bādshāh hai! zamīn
 jashn manāe, sāhili ilāqe dūr
 dūr tak **ḳhush** hoñ.

²wuh bādaloñ aur gahre andhere se
 ghirā rahtā hai, rāstī aur insāf us ke
 taḳht kī bunyād haiñ.

³āg us ke āge āge bharak kar chāroñ
 taraf us ke dushmanoñ ko bhasm kar
 detī hai.

⁴us kī karaktī bijliyoñ ne duniyā ko
 raushan kar diyā to zamīn yih dekh
 kar pech-o-tāb khāne lagī.

⁵rab ke āge āge, hāñ pūrī duniyā ke
 mālik ke āge āge pahār mom kī tarah
 pighal gae.

⁶āsmānoñ ne us kī rāstī kā elān
 kiyā, aur tamām qaumoñ ne us kā
 jalāl dekhā.

⁷tamām butparast, hāñ sab jo butoñ
 par faḳhr karte haiñ sharmindā hoñ.
 ai tamām mābūdo, use sijdā karo!

⁸koh-e-siyyūn sun kar ḵhush huā. ai rab, tere faisloñ ke bāis yahūdāh kī beṭiyān^a bāgh bāgh huīñ.

⁹kyūñki tū ai rab, pūrī duniyā par sab se ālā hai, tū tamām mābūdoñ se sarbuland hai.

¹⁰tum jo rab se muhabbat rakhte ho, burāi se nafrat karo! rab apne imāndāroñ kī jāñ ko mahfūz rakhtā hai, wuh unheñ bedīnoñ ke qabze se chhuṛātā hai.

¹¹rāstbāz ke lie nūr kā aur dil ke diyānatdāroñ ke lie shādmānī kā bīj boyā gayā hai.

¹²ai rāstbāzo, rab se ḵhush ho, us ke muqaddas nām kī satāish karo.

98 pūrī duniyā kā shāhī munsif rab kī tamjīd meñ nayā gīt gāo, kyūñki us ne mojize kie haiñ. apne dahne hāth aur muqaddas bāzū se us ne najāt dī hai.

²rab ne apnī najāt kā elān kiyā aur apnī rāstī qaumoñ ke rū-ba-rū zāhir kī hai.

³us ne isrāil ke lie apnī shafqat aur wafā yād kī hai. duniyā kī intihāoñ ne sab hamāre ḵhudā kī najāt dekhī hai.

⁴ai pūrī duniyā, nāre lagā kar rab kī madahsarāi karo! āpe meñ na samāo aur jashn manā kar hamd ke gīt gāo!

^aek aur mumkinā tarjumā: yahūdāh kī abādiyāñ.

⁵sarod bajā kar rab kī madahsarāi karo, sarod aur gīt se us kī satāish karo.

⁶turam aur narsingā phūñk kar rab bādshāh ke huzūr ḵhushī ke nāre lagāo!

⁷samundar aur jo kuchh us meñ hai, duniyā aur us ke bāshinde ḵhushī se garaj uṭheñ.

⁸daryā tāliyāñ bajāeñ, pahār mil kar ḵhushī manāeñ,

⁹wuh rab ke sāmne ḵhushī manāeñ. kyūñki wuh zamīn kī adālat karne ā rahā hai. wuh insāf se duniyā kī adālat karegā, rāstī se qaumoñ kā faislā karegā.

quddūs ḵhudā

99 rab bādshāh hai, aqwām laraz uṭheñ! wuh karūbī farishtoñ ke darmiyāñ takhtnashīn hai, duniyā ḍagmagāe!

²koh-e-siyyūn par rab azīm hai, tamām aqwām par sarbuland hai.

³wuh tere azīm aur purjalāl nām kī satāish kareñ, kyūñki wuh quddūs hai.

⁴wuh bādshāh kī qudrat kī tamjīd kareñ jo insāf se pyār kartā hai. ai allāh, tū hī ne adl qāim kiyā, tū hī ne yāqūb meñ insāf aur rāstī paidā kī hai.

⁵rab hamāre ƙhudā kī tāzīm karo, us ke pāoñ kī chaukī ke sāmne sijdā karo, kyūñki wuh quddūs hai.

⁶mūsā aur hārūn us ke imāmoñ meñ se the. samūel bhī un meñ se thā jo us kā nām pukārte the. unhoñ ne rab ko pukārā, aur us ne un kī sunī.

⁷wuh bādāl ke satūn meñ se un se hamkalām huā, aur wuh un ahkām aur farmānoñ ke tābe rahe jo us ne unheñ die the.

⁸ai rab hamāre ƙhudā, tū ne un kī sunī. tū jo allāh hai unheñ muāf kartā rahā, albattā unheñ un kī burī harkatoñ kī sazā bhī detā rahā.

⁹rab hamāre ƙhudā kī tāzīm karo aur us ke muqaddas pahār par sijdā karo, kyūñki rab hamārā ƙhudā quddūs hai.

allāh kī satāish karo!

100 *shukrguzārī kī qurbānī ke lie zabūr.*

ai pūrī duniyā, ƙhushī ke nāre lagā kar rab kī madahsarāī karo!

²ƙhushī se rab kī ibādat karo, jashn manāte hue us ke huzūr āo!

³jān lo ki rab hī ƙhudā hai. usī ne hameñ ƙhalaq kiyā, aur ham us ke haiñ, us kī qaum aur us kī charāgāh kī bheṛeñ.

⁴shukr karte hue us ke darwāzoñ meñ dāƙhil ho, satāish karte hue us kī

bārgāhoñ meñ hāzir ho. us kā shukr karo, us ke nām kī tamjīd karo!

⁵kyūñki rab bhalā hai. us kī shafqat abadī hai, aur us kī wafādārī pusht-dar-pusht qāim hai.

bādshāh kī hukūmat kaisī honī chāhie?

101 *dāūd kā zabūr.*
maiñ shafqat aur insāf kā gīt gāūngā. ai rab, maiñ terī madahsarāī karūnga.

²maiñ baṛī ehtiyāt se be'ilzām rāh par chalūngā. lekin tū kab mere pās āegā? maiñ ƙhulūdīlī se apne ghar meñ zindagī guzārūnga.

³maiñ sharārat kī bāt apne sāmne nahīñ rakhtā aur burī harkatoñ se nafrat kartā hūñ. aisī chīzeñ mere sāth lipaṭ na jāeñ.

⁴jhūṭā dil mujh se dūr rahe. maiñ burāī ko jānanā hī nahīñ chāhtā.

⁵jo chupke se apne paṛosī par tohmat lagāe use maiñ ƙhāmosh karāūngā, jis kī āñkheñ maghrūr aur dil mutakabbir ho use bardāsht nahīñ karūnga.

⁶merī āñkheñ mulk ke wafādāroñ par lagī rahtī haiñ tāki wuh mere sāth raheñ. jo be'ilzām rāh par chale wuhī merī ƙhidmat kare.

⁷dhokebāz mere ghar meñ na ṭhahre, jhūṭ bolne wālā merī maujūdagī meñ qāim na rahe.

⁸har subh ko maiñ mulk ke tamām bedīnoñ ko ƙhāmosh karāūngā tāki

tamām badkārōn ko rab ke shahr meñ se miṭāyā jāe.

siyyūn kī bahālī ke lie duā
(taubā kā pāñchwān zabūr)

102 musībatzadā kī duā, us waqt jab wuh niḍhāl ho kar rab ke sāmne apnī āh-o-zārī unḍel detā hai.

ai rab, merī duā sun! madad ke lie merī āheñ tere huzūr pahuñcheñ.

²jab main musībat meñ hūñ to apnā chehrā mujh se chhupāe na rakh balki apnā kān merī taraf jhukā. jab main pukārūñ to jald hī merī sun.

³kyūñki mere din dhueñ kī tarah ghāib ho rahe haiñ, merī haḍḍiyāñ koeloñ kī tarah dahak rahī haiñ.

⁴merā dil ghās kī tarah jhulas kar sūkh gayā hai, aur main roṭī khānā bhī bhūl gayā hūñ.

⁵āh-o-zārī karte karte merā jism sukar gayā hai, jild aur haḍḍiyāñ hī rah gai haiñ.

⁶main registān meñ dashtī ullū aur khandarāt meñ chhoṭe ullū kī mānind hūñ.

⁷main bistar par jāgtā rahtā hūñ, chhat par tanhā parinde kī mānind hūñ.

⁸din bhar mere dushman mujhe lān-tān karte haiñ. jo merā mazāq uṛāte haiñ wuh merā nām le kar lānat karte haiñ.

⁹rākh merī roṭī hai, aur jo kuchh pītā hūñ us meñ mere āñsū mile hote haiñ.

¹⁰kyūñki mujh par terī lānat aur terā ghazab nāzil huā hai. tū ne mujhe uṭhā kar zamīn par paṭaḅh diyā hai.

¹¹mere din shām ke ḍhalne wāle sāy kī mānind haiñ. main ghās kī tarah sūkh rahā hūñ.

¹²lekin tū ai rab abad tak taḅhtnashīn hai, terā nām pusht-dar-pusht qāim rahtā hai.

¹³ab ā, koh-e-siyyūn par rahm kar. kyūñki us par mehrbānī karne kā waqt ā gayā hai, muqarrarā waqt ā gayā hai.

¹⁴kyūñki tere khādimoñ ko us kā ek ek patthar pyārā hai, aur wuh us ke malbe par tars khāte haiñ.

¹⁵tab hī qaumeñ rab ke nām se ḍareñgī, aur duniyā ke tamām bādshāh tere jalāl kā khauf khāeñge.

¹⁶kyūñki rab siyyūn ko az sar-e-nau tāmīr karegā, wuh apne pūre jalāl ke sāth zāhir ho jāegā.

¹⁷muflisoñ kī duā par wuh dhyān degā aur un kī faryādoñ ko haqīr nahīñ jānegā.

¹⁸āne wālī nasl ke lie yih qalamband ho jāe tāki jo qaum abhī paidā nahīñ huī wuh rab kī satāish kare.

¹⁹kyūnki rab ne apne maqdis kī bulandiyōñ se jhānkā hai, us ne āsmān se zamīn par nazar ḍālī hai

²⁰tāki qaidiyōñ kī āh-o-zārī sune aur marne wāloñ kī zanjireñ khole.

²¹kyūnki us kī marzī hai ki wuh koh-e-siyūn par rab ke nām kā elān kareñ aur yarūshalam meñ us kī satāish kareñ,

²²ki qaumeñ aur saltanateñ mil kar jamā ho jāeñ aur rab kī ibādat kareñ.

²³rāste meñ hī allāh ne merī tāqat toṛ kar mere din muḥtasar kar die haiñ.

²⁴maiñ bolā, “ai mere ḵhudā, mujhe zindōñ ke mulk se dūr na kar, merī zindagī to adhūrī rah gaī hai. lekin tere sāl pusht-dar-pusht qāim rahte haiñ.

²⁵tū ne qadīm zamāne meñ zamīn kī bunyād rakhī, aur tere hī hāthōñ ne āsmānoñ ko banāyā.

²⁶yih to tabāh ho jāeñge, lekin tū qāim rahegā. yih sab kapre kī tarah ghis phaṭ jāeñge. tū unheñ purāne libās kī tarah badal degā, aur wuh jāte raheñge.

²⁷lekin tū wuhī kā wuhī rahtā hai, aur terī zindagī kabhī ḵhatm nahīñ hotī.

²⁸tere ḵhādimoñ ke farzand tere huzūr baste raheñge, aur un kī aulād tere sāmne qāim rahegī.”

rab kī shafqat kī satāish

103 *dāūd kā zabūr.*
ai merī jān, rab kī satāish kar! merā rag-o-reshā us ke quddūs nām kī hamd kare!

²ai merī jān, rab kī satāish kar aur jo kuchh us ne tere lie kiyā hai use bhūl na jā.

³kyūnki wuh tere tamām gunāhoñ ko muāf kartā, tujhe tamām bimāriyōñ se shifā detā hai.

⁴wuh iwazānā de kar terī jān ko maut ke gaṛhe se chhurā letā, tere sar ko apnī shafqat aur rahm t ke tāj se ārāstā kartā hai.

⁵wuh terī zindagī ko achchhī chīzoñ se ser kartā hai, aur tū dubārā jawān ho kar uqāb kī si taqwiyat pātā hai.

⁶rab tamām mazlūmoñ ke lie rāstī aur insāf qāim kartā hai.

⁷us ne apnī rāheñ musā par aur apne azīm kām isrāiliyōñ par zāhir kie.

⁸rab rahīm aur mehrbān hai, wuh tahammul aur shafqat se bharpūr hai.

⁹na wuh hameshā dāntṭā rahegā, na abad tak nārāz rahegā.

¹⁰na wuh hamārī ḵhatāoñ ke mutābiq sazā detā, na hamāre gunāhoñ kā munāsib ajr detā hai.

¹¹kyūnki jitnā buland āsmān hai, utnī hī azīm us kī shafqat un par hai jo us kā ḵhauf mānte haiñ.

¹²jitni dūr mashriq maḡhrib se hai
utnā hī us ne hamāre qusūr ham se
dūr kar die haiñ.

¹³jis tarah bāp apne bachchoñ par
tars khātā hai usī tarah rab un par tars
khātā hai jo us kā k̄hauf mānte haiñ.

¹⁴kyūñki wuh hamārī sākht jāntā
hai, use yād hai ki ham k̄hāk hī haiñ.

¹⁵insān ke din ghās kī mānind haiñ,
aur wuh janglī phūl kī tarah hī phaltā
phūltā hai.

¹⁶jab us par se hawā guzare to wuh
nahīñ rahtā, aur us ke nām-o-nishān
kā bhī patā nahīñ chaltā.

¹⁷lekin jo rab kā k̄hauf māneñ
un par wuh hameshā tak mehrbānī
karegā, wuh apnī rāstī un ke poton
aur nawāson par bhī zāhir karegā.

¹⁸shart yih hai ki wuh us ke ahd ke
mutābiq zindagī guzāreñ aur dhyān
se us ke ahkām par amal kareñ.

¹⁹rab ne āsmān par apnā taḡht qāim
kiyā hai, aur us kī bādshāhī sab par
hukūmat kartī hai.

²⁰ai rab ke farishto, us ke tāqatwar
sūrmāo, jo us ke farmān pūre karte
ho tāki us kā kalām mānā jāe, rab kī
satāish karo!

²¹ai tamām lashkaro, tum sab jo us
ke k̄hādīm ho aur us kī marzī pūrī
karte ho, rab kī satāish karo!

²²tum sab jinheñ us ne banāyā, rab
kī satāish karo! us kī saltanat kī har
jagah par us kī tamjīd karo. ai merī
jān, rab kī satāish kar!

ḡhāliq kī hamd-o-sanā

104 ai merī jān, rab kī satāish
kar! ai rab mere k̄hudā,
tū nihāyat hī āzīm hai, tū jāh-o-jalāl
se ārāstā hai.

²terī chādar nūr hai jise tū oṛhe
rahtā hai. tū āsmān ko k̄haime kī
tarah tān kar

³apnā bālākhānā us ke pānī ke bīch
meñ tāmīr kartā hai. bādāl terā rath
hai, aur tū hawā ke paron par sawār
hotā hai.

⁴tū hawāon ko apne qāsīd aur āg ke
sholon ko apne k̄hādīm banā detā hai.

⁵tū ne zamīn ko mazbūt bunyād par
rakhā tāki wuh kabhī na ḡagmagāe.

⁶sailāb ne use libās kī tarah ḡhāñp
diyā, aur pānī pahāron ke ūpar hī
khaṛā huā.

⁷lekin tere ḡāntne par pānī farār
huā, terī garajti āwāz sun kar wuh ek
dam bhāg gayā.

⁸tab pahāṛ ūñche hue aur wādiyān
un jaghon par utar āññ jo tū ne un ke
lie muqarrar kī thīñ.

⁹tū ne ek had bāndhī jis se pānī
baṛh nahīñ saktā. āindā wuh kabhī
pūrī zamīn ko nahīñ ḡhānkne kā.

¹⁰tū wādiyōn meṅ chashme phūṭne detā hai, aur wuh pahāroṅ meṅ se bah nikalte haiṅ.

¹¹bahte bahte wuh khule maidān ke tamām jānwarōn ko pānī pilāte haiṅ. janglī gadhe ā kar apnī pyās bujhāte haiṅ.

¹²parinde un ke kināroṅ par baserā karte, aur un kī chahcahātī āwāzeṅ ghane bel-būṭōn meṅ se sunāī detī haiṅ.

¹³tū apne bālākhāne se pahāroṅ ko tar kartā hai, aur zamīn tere hāth se ser ho kar har tarah kā phal lāti hai.

¹⁴tū jānwarōn ke lie ghās phūṭne aur insān ke lie paude ugne detā hai tākī wuh zamīn kī kāshatkārī karke roṭī hāsīl kare.

¹⁵terī mai insān kā dil khush kartī, terā tel us kā chehrā raushan kar detā, terī roṭī us kā dil mazbūt kartī hai.

¹⁶rab ke daraḳht yānī lubnān meṅ us ke lagāe hue deodār ke daraḳht serāb rahte haiṅ.

¹⁷parinde un meṅ apne ghoṅsle banā lete haiṅ, aur laqlaq jūnīpar ke daraḳht meṅ apnā āshiyānā.

¹⁸pahāroṅ kī bulandiyōn par pahārī bakroṅ kā rāj hai, chaṭānoṅ meṅ bijjū panāh lete haiṅ.

¹⁹tū ne sāl ko mahīnoṅ meṅ taqsim karne ke lie chānd banāyā, aur sūraj ko ghurūb hone ke auqāt mālūm haiṅ.

²⁰tū andherā phailne detā hai to din dhal jātā hai aur janglī jānwar harkat meṅ ā jāte haiṅ.

²¹jawān sherbabar dahār kar shikār ke pīchhe paṛ jāte aur allāh se apnī khurāk kā mutālabā karte haiṅ.

²²phir sūraj tulū hone lagtā hai, aur wuh khisak kar apne bhaṭōn meṅ chhup jāte haiṅ.

²³us waqt insān ghar se nikal kar apne kām meṅ lag jātā aur shām tak masrūf rahtā hai.

²⁴ai rab, tere anginat kām kitne azīm haiṅ! tū ne har ek ko hikmat se banāyā, aur zamīn terī maḳhlūqāt se bharī paṛī hai.

²⁵samundar ko dekho, wuh kitnā baṛā aur wasī hai. us meṅ beshumār jāndār haiṅ, baṛe bhī aur chhoṭe bhī.

²⁶us kī satah par jahāz idhar udhar safar karte haiṅ, us kī gahrāiyōn meṅ liwiyātān phirtā hai, wuh azhdahā jise tū ne us meṅ uchhalne kūdne ke lie tashkīl diyā thā.

²⁷sab tere intizār meṅ rahte haiṅ ki tū unheṅ waqt par khānā muhayyā kare.

²⁸tū un meṅ khurāk taqsim kartā hai to wuh use ikaṭṭhā karte haiṅ. tū apnī muṭṭhī kholtā hai to wuh achchhī chīzōn se ser ho jāte haiṅ.

²⁹jab tū apnā chehrā chhupā letā hai to un ke hawās gum ho jāte haiṅ.

jab tū un kā dam nikāl letā hai to wuh nest ho kar dubārā ḡhāk meñ mil jāte haiñ.

³⁰tū apnā dam bhej detā hai to wuh paidā ho jāte haiñ. tū hī rū-e-zamīn ko bahāl kartā hai.

³¹rab kā jalāl abad tak qāim rahe! rab apne kām kī ḡhushī manāe!

³²wuh zamīn par nazar ḡāltā hai to wuh laraz uṡhtī hai. wuh pahāron ko chhū detā hai to wuh dhuāñ chhoṡte haiñ.

³³main umr bhar rab kī tamjīd meñ ḡīt ḡāuñḡā, jab tak zindā hūñ apne ḡhudā kī madahsarāi karūḡa.

³⁴merī bāt use pasand āe! main rab se kitnā ḡhush hūñ!

³⁵ḡunāḡḡar zamīn se miṡ jāeñ aur bedīn nest-o-nābūd ho jāeñ. ai merī jān, rab kī satāish kar! rab kī hamd ho!

māzī meñ rab kī najāt kī hamd

105 rab kā shukr karo aur us kā nām pukāro! aḡwām meñ us ke kāmoñ kā elān karo.

²sāz bajā kar us kī madahsarāi karo. us ke tamām ajāib ke bāre meñ logoñ ko batāo.

³us ke muḡaddas nām par faḡhr karo. rab ke tālib dil se ḡhush hoñ.

⁴rab aur us kī qudrat kī daryāft karo, har waḡt us ke chehre ke tālib raho.

⁵jo mojize us ne kie unheñ yād karo. us ke ilāhī nishān aur us ke muñh ke faisle dohrāte raho.

⁶tum jo us ke ḡhādīm ibrahīm kī aulād aur yāqūb ke farzand ho, jo us ke barguzidā log ho, tumheñ sab kuchh yād rahe!

⁷wuhī rab hamārā ḡhudā hai, wuhī pūrī duniyā kī adālat kartā hai.

⁸wuh hameshā apne ahd kā ḡhayāl rakhtā hai, us kalām kā jo us ne hazār pushtoñ ke lie farmāyā thā.

⁹yih wuh ahd hai jo us ne ibrahīm se bāndhā, wuh wādā jo us ne qasam khā kar is'hāḡ se kiyā thā.

¹⁰us ne use yāqūb ke lie qāim kiyā tāki wuh us ke mutābiq zindagī guzāre, us ne tasdīq kī ki yih merā isrāil se abādī ahd hai.

¹¹sāth sāth us ne farmāyā, “main tujhe mulk-e-kan'ān dūḡḡā. yih terī mīrās kā hissā hoḡā.”

¹²us waḡt wuh tādād meñ kam aur thoṡe hī the balki mulk meñ ajnabī hī the.

¹³ab tak wuh muḡhtalif qaumoñ aur saltanatoñ meñ ḡhūmte phirte the.

¹⁴lekin allāh ne un par kisī ko zulm karne na diyā, aur un kī ḡhātīr us ne bādshāhoñ ko ḡāntā,

¹⁵“mere masah kie hue ḡhādīmoñ ko mat chheṡnā, mere nabiyōñ ko nuḡsān mat pahuñchānā.”

¹⁶phir allāh ne mulk-e-kan'ān meñ kāl paṛne diyā aur ḵhurāk kā har zaḵhīrā ḵhatm kiyā.

¹⁷lekin us ne un ke āge āge ek ādmī ko misr bhejā yānī yūsuf ko jo ḡhulām ban kar faroḵht huā.

¹⁸us ke pāoñ aur gardan zanjīroñ meñ jakare rahe

¹⁹jab tak wuh kuchh pūrā na huā jis kī peshgoī yūsuf ne kī thī, jab tak rab ke farmān ne us kī tasdīq na kī.

²⁰tab misrī bādshāh ne apne bandoñ ko bhej kar use rihāī dī, qaumoñ ke hukmrān ne use āzād kiyā.

²¹us ne use apne gharāne par nigarān aur apnī tamām milkīyat par hukmrān muqarrar kiyā.

²²yūsuf ko fir'aun ke raīsoñ ko apnī marzī ke mutābiq chalāne aur misrī buzurgoñ ko hikmat kī tālīm dene kī zimmādārī bhī dī gai.

²³phir yāqūb kā ḵhāndān misr āyā, aur isrāīl hām ke mulk meñ ajnabī kī haisiyat se basne lagā.

²⁴wahān allāh ne apnī qaum ko bahut phalne phūlne diyā, us ne use us ke dushmanoñ se zyādā tāqatwar banā diyā.

²⁵sāth sāth us ne misriyoñ kā rawayyā badal diyā, to wuh us kī qaum isrāīl se nafrat karke rab ke ḵhādimoñ se chālākiyān karne lage.

²⁶tab allāh ne apne ḵhādīm mūsā aur apne chune hue bande hārūn ko misr meñ bhejā.

²⁷mulk-e-hām meñ ā kar unhoñ ne un ke darmiyān allāh ke ilāhī nishān aur mojize dikhāe.

²⁸allāh ke hukm par misr par tārikī chhā gai, mulk meñ andherā ho gayā. lekin unhoñ ne us ke farmān na māne.

²⁹us ne un kā pānī ḵhūn meñ badal kar un kī machhliyoñ ko marwā diyā.

³⁰misr ke mulk par meñḍakoñ ke ḡhol chhā gae jo un ke hukmrānoñ ke andarūnī kamroñ tak pahuñch gae.

³¹allāh ke hukm par misr ke pūre ilāqe meñ makkhiyoñ aur jū'oñ ke ḡhol phail gae.

³²bārish kī bajāe us ne un ke mulk par ole aur dahakte shole barsāe.

³³us ne un kī angūr kī beleñ aur anjīr ke daraḵht tabāh kar die, un ke ilāqe ke daraḵht toṛ ḍāle.

³⁴us ke hukm par anginat ṭiḍḍiyān apne bachchoñ samet mulk par hamlā-āwar huñ.

³⁵wuh un ke mulk kī tamām hariyāli aur un ke khetoñ kī tamām paidāwār chaṭ kar gain.

³⁶phir allāh ne misr meñ tamām pahlauṭhoñ ko mār ḍālā, un kī mardānagī kā pahlā phal tamām huā.

³⁷is ke bād wuh isrāil ko chāndī aur sone se nawāz kar misr se nikāl lāyā. us waqt us ke qabīlōn meñ ṭhokar khāne wālā ek bhī nahīn thā.

³⁸misr ḵhush thā jab wuh rawānā hue, kyūnki un par isrāil kī dahshat chhā gai thī.

³⁹din ko allāh ne un ke ūpar bādāl kambal kī tarah bichhā diyā, rāt ko āg muhayyā kī tāki raushnī ho.

⁴⁰jab unhoñ ne ḵhurāk māngī to us ne unheñ bāter pahuñchā kar āsmānī roṭī se ser kiyā.

⁴¹us ne chaṭān ko chāk kiyā to pānī phūṭ niklā, aur registān meñ pānī kī nadiyāñ bahne lagīñ.

⁴²kyūnki us ne us muqaddas wāde kā ḵhayāl rakhā jo us ne apne ḵhādīm ibrahīm se kiyā thā.

⁴³chunāñche wuh apnī chunī huī qaum ko misr se nikāl lāyā, aur wuh ḵhushī aur shādmānī ke nāre lagā kar nikal āe.

⁴⁴us ne unheñ dīgar aqwām ke mamālik die, aur unhoñ ne dīgar ummatoñ kī mehnat ke phal par qabzā kiyā.

⁴⁵kyūnki wuh chāhtā thā ki wuh us ke ahkām aur hidāyāt ke mutābiq zindagī guzāreñ. rab kī hamd ho.

allāh kā fazl aur isrāil kī sarkashī

106 rab kī hamd ho! rab kā shukr karo, kyūnki wuh bhalā hai, aur us kī shafqat abadī hai.

²kaun rab ke tamām azīm kām sunā saktā, kaun us kī munāsib tamjid kar saktā hai?

³mubāarak haiñ wuh jo insāf qāim rakhte, jo har waqt rāst kām karte haiñ.

⁴ai rab, apnī qaum par mehrbānī karte waqt merā ḵhayāl rakh, najāt dete waqt merī bhī madad kar

⁵tāki main tere chune hue logoñ kī ḵhushhālī dekh sakūñ aur terī qaum kī ḵhushī meñ sharīk ho kar terī mīrās ke sāth satāish kar sakūñ.

⁶ham ne apne bāpdādā kī tarah gunāh kiyā hai, ham se nāinsāfī aur bedīnī sarzad huī hai.

⁷jab hamāre bāpdādā misr meñ the to unheñ tere mojizoñ kī samajh na āī aur terī muta'addid mehrbāniyāñ yād na rahīñ balki wuh samundar yānī bahr-e-qulzum par sarkash hue.

⁸to bhī us ne unheñ apne nām kī ḵhātir bachāyā, kyūnki wuh apnī qudrat kā izhār karnā chāhtā thā.

⁹us ne bahr-e-qulzum ko jhīrkā to wuh ḵhushk ho gayā. us ne unheñ samundar kī gahrāiyoñ meñ se yūn

guzarne diyā jis tarah registān meñ se.

¹⁰us ne unheñ nafrat karne wāle ke hāth se chhuṛāyā aur iwazānā de kar dushman ke hāth se rihā kiyā.

¹¹un ke muḵhālīf pānī meñ ḍūb gae. ek bhī na bachā.

¹²tab unhoñ ne allāh ke farmānoñ par īmān lā kar us kī madahsarāī kī.

¹³lekin jald hī wuh us ke kām bhūl gae. wuh us kī marzī kā intizār karne ke lie tayyār na the.

¹⁴registān meñ shadīd lālach meñ ā kar unhoñ ne wahīn bayābān meñ allāh ko āzmāyā.

¹⁵tab us ne un kī darḵhwāst pūrī kī, lekin sāth sāth mohlak wabā bhī un meñ phailā dī.

¹⁶ḵhaimāgāh meñ wuh mūsā aur rab ke muqaddas imām hārūn se hasad karne lage.

¹⁷tab zamīn khul gāī, aur us ne dātan ko harāp kar liyā, abīrām ke jaththe ko apne andar dafn kar liyā.

¹⁸āg un ke jaththe meñ bharāḱ uṭhī, aur bedīn nazar-e-ātīsh hue.

¹⁹wuh koh-e-horib yānī sīnā ke dāman meñ bachhṛe kā but ḍhāl kar us ke sāmne aundhe muñh ho gae.

²⁰unhoñ ne allāh ko jalāl dene ke bajāe ghās khāne wāle bail kī pūjā kī.

²¹wuh allāh ko bhūl gae. hālānki usī ne unheñ chhuṛāyā thā, usī ne misr meñ azīm kām kie the.

²²jo mojize hām ke mulk meñ hue aur jo jalālī wāqīāt bahr-e-qulzum par pesh āe the wuh sab allāh ke hāth se hue the.

²³chunānche allāh ne farmāyā ki main unheñ nest-o-nābūd karūnga. lekin us kā chunā huā ḵhādīm mūsā raḵhne meñ kharā ho gayā tāki us ke ḡhazab ko isrāīliyoñ ko miṭhāne se roke. sirf is wajah se allāh apne irāde se bāz āyā.

²⁴phir unhoñ ne kan'ān ke ḵhushgawār mulk ko haqīr jānā. unheñ yaqīn nahīn thā ki allāh apnā wādā pūrā karegā.

²⁵wuh apne ḵhaimoñ meñ buṛbuṛāne lage aur rab kī āwāz sunane ke lie tayyār na hue.

²⁶tab us ne apnā hāth un ke ḵhilāf uṭhāyā tāki unheñ wahīn registān meñ halāk kare

²⁷aur un kī aulād ko dīgar aqwām meñ phaiñk kar muḵhtalīf mamālik meñ muntashir kar de.

²⁸wuh bāl-faḡhūr dewatā se lipaṭ gae aur murdoñ ke lie pesh kī gāī qurbāniyoñ kā gosht khāne lage.

²⁹unhoñ ne apnī harkatoñ se rab ko taish dilāyā to un meñ mohlak bīmārī phail gāī.

³⁰lekin fīnhās ne uṭh kar un kī adālat kī. tab wabā ruk gāī.

³¹isī binā par allāh ne use pusht-dar-pusht aur abad tak rāstbāz qarār diyā.

³²maribā ke chashme par bhī unhoñ ne rab ko ghussā dilāyā. un hī ke bāis mūsā kā burā hāl huā.

³³kyūñki unhoñ ne us ke dil meñ itnī talkhī paidā kī ki us ke muñh se bejā bāteñ niklīñ.

³⁴jo dīgar qaumeñ mulk meñ thīñ unheñ unhoñ ne nest na kiyā, hālāñki rab ne unheñ yih karne ko kahā thā.

³⁵na sirf yih balki wuh ghairqaumoñ se rishtā bāndh kar un meñ ghul mil gae aur un ke rasm-oriwāj apnā lie.

³⁶wuh un ke butoñ kī pūjā karne meñ lag gae. aur yih un ke lie phande kā bāis ban gae.

³⁷wuh apne beṭe-beṭiyōñ ko badrūhoñ ke huzūr qurbān karne se bhī na katrāe.

³⁸hāñ, unhoñ ne apne beṭe-beṭiyōñ ko kan'ān ke dewatāoñ ke huzūr pesh karke un kā māsūm khūn bahāyā. is se mulk kī behurmatī huī.

³⁹wuh apnī ghalat harkatoñ se nāpāk aur apne zinākārānā kāmoñ se allāh se bewafā hue.

⁴⁰tab allāh apnī qaum se saḡht nārāz huā, aur use apnī maurūsī milkīyat se ghīn āne lagī.

⁴¹us ne unheñ dīgar qaumoñ ke hawāle kiyā, aur jo un se nafrat karte the wuh un par hukūmat karne lage.

⁴²un ke dushmanoñ ne un par zulm karke un ko apnā mutī banā liyā.

⁴³allāh bār bār unheñ chhurātā rahā, hālāñki wuh apne sarkash mansūboñ par tule rahe aur apne qusūr meñ ḍūbte gae.

⁴⁴lekin us ne madad ke lie un kī āheñ sun kar un kī musībat par dhyān diyā.

⁴⁵us ne un ke sāth apnā ahd yād kiyā, aur wuh apnī baṛī shafqat ke bāis pachhtāyā.

⁴⁶us ne hone diyā ki jis ne bhī unheñ giriftār kiyā us ne un par tars khāyā.

⁴⁷ai rab hamāre khudā, hameñ bachā! hameñ dīgar qaumoñ se nikāl kar jamā kar. tab hī ham tere muqaddas nām kī satāish karenge aur tere qābil-e-tārīf kāmoñ par faḡhr karenge.

⁴⁸azal se abad tak rab, isrāil ke khudā kī hamd ho. tamām qaum kahe, “āmīn! rab kī hamd ho!”

pānchwin kitāb 107-15

najātyāftā kī shukrguzārī

107 rab kā shukr karo,
kyūnki wuh bhalā hai,
aur us kī shafqat abadi hai.

²rab ke najātyāftā jin ko us ne
iwazānā de kar dushman ke qabze se
chhuṛyā hai sab yih kaheñ.

³us ne unheñ mashriq se maḡhrib
tak aur shimāl se junūb tak dīgar
mamālik se ikaṭṭhā kiyā hai.

⁴bāz registān meñ sahih rāstā bhūl
kar wīrān rāste par māre māre phire,
aur kañiñ bhī ābādī na mili.

⁵bhūk aur pyās ke māre un kī jān
niḡhāl ho gai.

⁶tab unhoñ ne apnī musībat meñ
rab ko pukārā, aur us ne unheñ un
kī tamām pareshāniyoñ se chhutkārā
diyā.

⁷us ne unheñ sahih rāh par lā kar
aisī ābādī tak pahuñchāyā jahāñ rah
sakte the.

⁸wuh rab kā shukr kareñ ki us ne
apnī shafqat aur apne mojize insān
par zāhir kie haiñ.

⁹kyūnki wuh pyāsī jān ko āsūdā
kartā aur bhūki jān ko kasrat kī
achchhī chīzoñ se ser kartā hai.

¹⁰dūsre zanjīroñ aur musībat meñ
jakaṛe hue andhere aur gahrī tārīki
meñ baste the,

¹¹kyūnki wuh allāh ke farmānoñ se
sarkash hue the, unhoñ ne allāh t'ālā
kā faislā haqīr jānā thā.

¹²is lie allāh ne un ke dil ko taqlīf
meñ muḡtālā karke past kar diyā.
jab wuh ṭhokar khā kar gir gae aur
madad karne wālā koī na rahā thā

¹³to unhoñ ne apnī musībat meñ
rab ko pukārā, aur us ne unheñ un
kī tamām pareshāniyoñ se chhutkārā
diyā.

¹⁴wuh unheñ andhere aur gahrī
tārīki se nikāl lāyā aur un kī zanjīroñ
toṛ ḡālīñ.

¹⁵wuh rab kā shukr kareñ ki us ne
apnī shafqat aur apne mojize insān
par zāhir kie haiñ.

¹⁶kyūnki us ne pītal ke darwāze toṛ
ḡāle, lohe ke kunde ṭukṛe ṭukṛe kar
die haiñ.

¹⁷kuchh log ahmaq the, wuh apne
sarkash chāl-chalan aur gunāhoñ ke
bāis pareshāniyoñ meñ muḡtālā hue.

¹⁸unheñ har ḡhurāk se ghin āne
lagī, aur wuh maut ke darwāzoñ ke
qarīb pahuñche.

¹⁹tab unhoñ ne apnī musībat meñ
rab ko pukārā, aur us ne unheñ un
kī tamām pareshāniyoñ se chhutkārā
diyā.

²⁰us ne apnā kalām bhej kar unheñ
shifā dī aur unheñ maut ke gaṛhe se
bachāyā.

²¹wuh rab kā shukr karen ki us ne apnī shafqat aur mojize insān par zāhir kie haiñ.

²²wuh shukrguzārī kī qurbāniyāñ pesh karen aur khushī ke nāre lagā kar us ke kāmoñ kā charchā karen.

²³bāz bahri jahāz meñ baiṭh gae aur tijārat ke silsile meñ samundar par safar karte karte dūrdarāz ilāqoñ tak pahuñche.

²⁴unhoñ ne rab ke azīm kām aur samundar kī gahrāiyōñ meñ us ke mojize dekhe haiñ.

²⁵kyūñki rab ne hukm diyā to āñdhī chalī jo samundar kī maujeñ bulandiyōñ par lāi.

²⁶wuh āsmān tak chaṛhīñ aur gahrāiyōñ tak utriñ. pareshāñi ke bāis mallāhoñ kī himmat jawāb de gai.

²⁷wuh sharāb meñ dhut ādmī kī tarah laṛkhaṛāte aur ḍagmagāte rahe. un kī tamām hikmat nākām sābit huī.

²⁸tab unhoñ ne apnī musibat meñ rab ko pukārā, aur us ne unheñ tamām pareshāniyōñ se chhutkārā diyā.

²⁹us ne samundar ko thamā diyā aur khāmoshī phail gai, lahreñ sākit ho gaiñ.

³⁰musāfir pursukūn hālāt dekh kar khush hue, aur allāh ne unheñ manzil-e-maqsūd tak pahuñchāyā.

³¹wuh rab kā shukr karen ki us ne apnī shafqat aur apne mojize insān par zāhir kie haiñ.

³²wuh qaum kī jamā'at meñ us kī tāzīm karen, buzurgoñ kī majlis meñ us kī hamd karen.

³³kāi jaghoñ par wuh daryāoñ ko registān meñ aur chashmoñ ko pyāsī zamīn meñ badal detā hai.

³⁴bāshindoñ kī burāi dekh kar wuh zarḳhez zamīn ko kallar ke bayābān meñ badal detā hai.

³⁵dūsri jaghoñ par wuh registān ko jhil meñ aur pyāsī zamīn ko chashmoñ meñ badal detā hai.

³⁶wahāñ wuh bhūkoñ ko basā detā hai tāki ābādiyāñ qāim karen.

³⁷tab wuh khet aur angūr ke bāgh lagāte haiñ jo khūb phal lāte haiñ.

³⁸allāh unheñ barkat detā hai to un kī tādād bahut baṛh jāti hai. wuh un ke rewaṛoñ ko bhī kam hone nahīñ detā.

³⁹jab kabhī un kī tādād kam ho jāti aur wuh musibat aur dukh ke bojh tale khāk meñ dab jāte haiñ

⁴⁰to wuh shurafā par apnī hiqārat unḍel detā aur unheñ registān meñ bhagā kar sahīh rāste se dūr phirne detā hai.

⁴¹lekin muhtāj ko wuh musibat kī daldal se nikāl kar sarfarāz kartā aur us ke khāndānoñ ko bheṛ-bakriyōñ kī tarah baṛhā detā hai.

⁴²sīdhī rāh par chalne wāle yih dekh kar ḵhush hoṅge, lekin be'insāf kā muñh band kiyā jāegā.

⁴³kaun dānishmand hai? wuh is par dhyān de, wuh rab kī mehrbāniyon par ḡhaur kare.

jang meñ rab par ummīd

108 *dāūd kā zabūr. gīt.*
ai allāh, merā dil mazbūt hai. main sāz bajā kar terī madahsarāi karūṅga. ai merī jān, jāg uṭh.

²ai sitār aur sarod, jāg uṭho! main tulū-e-subh ko jagāūṅgā.

³ai rab, main qaumoñ meñ terī satāish, ummatoñ meñ terī madahsarāi karūṅga.

⁴kyūñki terī shafqat āsmān se kahīñ buland hai, terī wafādāri bādaloñ tak pahuñchti hai.

⁵ai allāh, āsmān par sarfarāz ho! terā jalāl pūrī duniyā par chhā jāe.

⁶apne dahne hāth se madad karke merī sun tāki jo tujhe pyāre haiñ najāt pāen.

⁷allāh ne apne maqdis meñ farmāyā hai, “main fath manāte hue sikam ko taqsim karūṅga aur wādī-e-sukkāt ko nāp kar bāñṭ dūṅgā.

⁸jiliād merā hai aur manassī merā hai. ifrāim merā ḵhod aur yahūdāh merā shāhī asā hai.

⁹moāb merā ḡhush kā bartan hai, aur adom par main apnā jūtā phaiñk dūṅgā. main filistī mulk par zordār nāre lagāūṅgā!”

¹⁰kaun mujhe qilāband shahr meñ lāegā? kaun merī rāhnumāi karke mujhe adom tak pahuñchāegā?

¹¹ai allāh, tū hī yih kar saktā hai, go tū ne hamen radd kiyā hai. ai allāh, tū hamārī faujon kā sāth nahīñ detā jab wuh laṛne ke lie nikaltī haiñ.

¹²musibat meñ hamen saharā de, kyūñki is waqt insāni madad bekār hai.

¹³allāh ke sāth ham zabardast kām karenge, kyūñki wuhī hamāre dushmanon ko kuchal degā.

berahm muḵhālīf ke sāmne

allāh se duā

109 *dāūd kā zabūr. mausiḡī ke rāhnumā ke lie.*

ai allāh mere faḵhr, ḵhāmosh na rah!

²kyūñki unhoñ ne apnā bedīn aur farebdih muñh mere ḵhilāf khol kar jhūṭī zabān se mere sāth bāt kī hai.

³wuh mujhe nafrat ke alfāz se gher kar bilāwajah mujh se laṛe haiñ.

⁴merī muhabbat ke jawāb meñ wuh mujh par apnī dushmanī kā izhār karte haiñ. lekin duā hī merā saharā hai.

⁵merī nekī ke iwaz wuh mujhe nuqsān pahuñchāte aur mere pyār ke badle mujh se nafrat karte haiñ.

⁶ai allāh, kisī bedīn ko muqarrar kar jo mere dushman ke k̄hilāf gawāhī de, koī muk̄hālīf us ke dahne hāth kharā ho jāe jo us par ilzām lagāe.

⁷muqaddame meñ use mujrim thahrāyā jāe. us kī duāeñ bhī us ke gunāhoñ meñ shumār kī jāeñ.

⁸us kī zindagī muk̄htasar ho, koī aur us kī zimmādārī uṭhāe.

⁹us kī aulād yatīm aur us kī bīwī bewā ban jāe.

¹⁰us ke bachche āwārā phireñ aur bhīk māñgne par majbūr ho jāeñ. unheñ un ke tabāhshudā gharoñ se nikal kar idhar udhar roṭī dhūñḍnī paṛe.

¹¹jis se us ne qarzā liyā thā wuh us ke tamām māl par qabzā kare, aur ajnabī us kī mehnat kā phal lūṭ leñ.

¹²koī na ho jo us par mehrbānī kare yā us ke yatīmoñ par rahm kare.

¹³us kī aulād ko miṭāyā jāe, aglī pusht meñ un kā nām-o-nishān tak na rahe.

¹⁴rab us ke bāpdādā kī nāinsāfī kā lihāz kare, aur wuh us kī māñ kī k̄hatā bhī darguzar na kare.

¹⁵un kā burā kirdār rab ke sāmne rahe, aur wuh un kī yād rū-e-zamīn par se miṭā ḍāle.

¹⁶kyūñki us ko kabhī mehrbānī karne kā k̄hayāl na āyā balki wuh musibatzaḍā, muhtāj aur shikastādīl kā tāqqub kartā rahā tākī use mār ḍāle.

¹⁷use lānat karne kā shauq thā, chunāñche lānat usī par āe! use barkat denā pasand nahīñ thā, chunāñche barkat us se dūr rahe.

¹⁸us ne lānat chādar kī tarah oṛh lī, chunāñche lānat pāñī kī tarah us ke jism meñ aur tel kī tarah us kī haḍḍiyōñ meñ sirāyat kar jāe.

¹⁹wuh kapṛe kī tarah us se liṭṭī rahe, paṭke kī tarah hameshā us se kamarbastā rahe.

²⁰rab mere muk̄hālifoñ ko aur unheñ jo mere k̄hilāf burī bāteñ karte haiñ yihī sazā de.

²¹lekin tū ai rab qādir-e-mutlaq, apne nām kī k̄hātir mere sāth mehrbānī kā sulūk kar. mujhe bachā, kyūñki terī hī shafqat tasallībakhsh hai.

²²kyūñki mainī musibatzaḍā aur zarūratmand hūñ. merā dil mere andar majrūh hai.

²³shām ke ḍhalte sāy kī tarah mainī k̄hatm hone wālā hūñ. mujhe ṭiḍḍī kī tarah jhār kar dūr kar diyā gayā hai.

²⁴rozā rakhte rakhte mere ghuṭne ḍagmagāne lage aur merā jism sūkh gayā hai.

²⁵main apne dushmanoñ ke lie mazāq kā nishānā ban gayā hūñ. mujhe dekh kar wuh sar hilā kar “taubā taubā” kahte haiñ.

²⁶ai rab mere k̄hudā, merī madad kar! apnī shafqat kā izhār karke mujhe chhuṛā!

²⁷unheñ patā chale ki yih tere hāth se pesh āyā hai, ki tū rab hī ne yih sab kuchh kiyā hai.

²⁸jab wuh lānat karen to mujhe barkat de! jab wuh mere k̄hilāf uṭheñ to baḅsh de ki sharmindā ho jāeñ jabki terā k̄hādīm k̄hush ho.

²⁹mere muḅhālīf ruswāī se mulabbas ho jāeñ, unheñ sharmindagī kī chādar oṛhnī paṛe.

³⁰main zor se rab kī satāish karūnga, bahutoñ ke darmiyān us kī hamd karūnga.

³¹kyūñki wuh muhtāj ke dahne hāth khaṛā rahtā hai tāki use un se bachāe jo use mujrim ṭhahrāte haiñ.

abadi bādshāh aur imām

110 *dāūd kā zabūr.*
rab ne mere rab se kahā, “mere dahne hāth baiṭh, jab tak main tere dushmanoñ ko tere pāoñ kī chaukī na banā dūñ.”

²rab siyyūn se terī saltanat kī sarhaddeñ baṛhā kar kahegā, “ās-pās ke dushmanoñ par hukūmat kar!”

³jis din tū apnī fauj ko khaṛā karegā terī qaum k̄hushī se tere pīchhe ho legī. tū muqaddas shān-o-shaukat se ārāstā ho kar tulū-e-subh ke bātin se apnī jawānī kī os pāegā.

⁴rab ne qasam khāi hai aur is se pachhtāegā nahīñ, “tū abad tak imām hai, aisā imām jaisā malik-e-sidq thā.”

⁵rab tere dahne hāth par rahegā aur apne ḡhazab ke din dīgar bādshāhoñ ko chūr chūr karegā.

⁶wuh qaumoñ meñ adālat karke maidān ko lāshoñ se bhar degā aur dūr tak saroñ ko pāsh pāsh karegā.

⁷rāste meñ wuh nadī se pānī pī legā, is lie apnā sar uṭhāe phiregā.

allāh ke fazl kī tamjīd

111 rab kī hamd ho! main pūre dil se diyānatdāroñ kī majlis aur jamā’at meñ rab kā shukr karūnga.

²rab ke kām azīm haiñ. jo un se lutfandoz hote haiñ wuh un kā k̄hūb mutāla’ā karte haiñ.

³us kā kām shāndār aur jalālī hai, us kī rāstī abad tak qāim rahtī hai.

⁴wuh apne mojize yād karātā hai. rab mehbān aur rahīm hai.

⁵jo us kā k̄hauf mānte haiñ unheñ us ne k̄hurāk muhayyā kī hai. wuh hameshā tak apne ahd kā k̄hayāl rakhegā.

⁶us ne apnī qaum ko apne zabardast kāmoñ kā elān karke kahā, “maiñ tumheñ ġhairqaumoñ kī mirās atā karūngā.”

⁷jo bhī kām us ke hāth karen wuh sachche aur rāst haiñ. us ke tamām ahkām qābil-e-etimād haiñ.

⁸wuh azal se abad tak qāim haiñ, aur un par sachchāi aur diyānatdāri se amal karnā hai.

⁹us ne apnī qaum kā fidyā bhej kar use chhuṛāyā hai. us ne farmāyā, “merā qaum ke sāth ahd abad tak qāim rahe.” us kā nām quddūs aur purjalāl hai.

¹⁰hikmat is se shurū hotī hai ki ham rab kā ḡhauf mānen. jo bhī us ke ahkām par amal kare use achchhī samajh hāsīl hogī. us kī hamd hameshā tak qāim rahegī.

allāh ke ḡhauf kī tārif

112 rab kī hamd ho! mubārak hai wuh jo allāh kā ḡhauf māntā aur us ke ahkām se bahut lutfandoz hotā hai.

²us ke farzand mulk meñ tāqatwar hoñge, aur diyānatdār kī nasl ko barkat milegī.

³daulat aur ḡhushhālī us ke ghar meñ rahegī, aur us kī rāstbāzī abad tak qāim rahegī.

⁴andhere meñ chalte waqt diyānatdāroñ par raushnī chamaktī

hai. wuh rāstbāz, mehrbān aur rahīm hai.

⁵mehrbānī karnā aur qarz denā bābarkat hai. jo apne muāmaloñ ko insāf se hal kare wuh achchhā karegā,

⁶kyūñki wuh abad tak nahīñ dagmagāegā. rāstbāz hameshā hī yād rahegā.

⁷wuh burī ḡhabar milne se nahīñ ḡartā. us kā dil mazbūt hai, aur wuh rab par bharosā rakhtā hai.

⁸us kā dil mustahkam hai. wuh sahmā huā nahīñ rahtā, kyūñki wuh jāntā hai ki ek din maiñ apne dushmanoñ kī shikast dekh kar ḡhush hūngā.

⁹wuh fayyāzī se zarūratmandoñ meñ ḡhairāt bikher detā hai. us kī rāstbāzī hameshā qāim rahegī, aur use izzat ke sāth sarfarāz kiyā jāegā.

¹⁰bedīn yih dekh kar nārāz ho jāegā, wuh dānt pīs pīs kar nest ho jāegā. jo kuchh bedīn chāhte haiñ wuh jātā rahegā.

allāh kī azmat aur mehrbānī

113 rab kī hamd ho! ai rab ke ḡhādimo, rab ke nām kī satāish karo, rab ke nām kī tārif karo.

²rab ke nām kī ab se abad tak tamjīd ho.

³tulū-e-subh se ḡhurūb-e-āftāb tak rab ke nām kī hamd ho.

⁴rab tamām aqwām se sarbuland hai, us kā jalāl āsmān se azīm hai.

⁵kaun rab hamāre k̄hudā kī mānind hai jo bulandiyōn par taḡhtnashīn hai

⁶aur āsmān-o-zamīn ko deḡhne ke lie nīche jhuktā hai?

⁷pasthāl ko wuh k̄hāk meñ se uṡhā kar pāōñ par khaṡā kartā, muhtāj ko rāk̄h se nikāl kar sarfarāz kartā hai.

⁸wuh use shurafā ke sāth, apnī qaum ke shurafā ke sāth biṡhā detā hai.

⁹bāñjh ko wuh aulād atā kartā hai tākī wuh ghar meñ k̄hushī se zindagī guzār sake. rab kī hamd ho!

misr meñ allāh ke mojizāt

114 jab isrāīl misr se rawānā huā aur yāqūb kā gharānā ajnabī zabān bolne wālī qaum se nikal āyā

²to yahūdāh allāh kā maqdis ban gayā aur isrāīl us kī bādshāhī.

³yih dekh kar samundar bhāḡ gayā aur daryā-e-yardan pīchhe ḡṡ gayā.

⁴pahār menḡhoñ kī tarah kūdne aur pahārīyāñ jawān bheṡ-bakriyōñ kī tarah phāñdne lagīñ.

⁵ai samundar, kyā huā ki tū bhāḡ gayā hai? ai yardan, kyā huā ki tū pīchhe ḡṡ gayā hai?

⁶ai pahāṡo, kyā huā ki tum menḡhoñ kī tarah kūdne lage ho? ai pahārīyo, kyā huā ki tum jawān

bheṡ-bakriyōñ kī tarah phāñdne lagī ho?

⁷ai zamīn, rab ke huzūr, yāqūb ke k̄hudā ke huzūr laraz uṡh,

⁸us ke sāmne thartharā jis ne chaṡāñ ko johaṡ meñ aur saḡht patthar ko chashme meñ badal diyā.

allāh hī kī hamd ho

115 ai rab, hamāri hī izzat kī k̄hātir kām na kar balki is lie ki tere nām ko jalāl mile, is lie ki tū mehrbān aur wafādār k̄hudā hai.

²ḡigar aqwām kyūñ kahañ, “un kā k̄hudā kahāñ hai?”

³hamārā k̄hudā to āsmān par hai, aur jo jī chāhe kartā hai.

⁴un ke but sone-chāñḡī ke haiñ, insān ke hāth ne unheñ banāyā hai.

⁵un ke muñh haiñ lekin wuh bol nahīñ sakte. un kī āñkheñ haiñ lekin wuh dekh nahīñ sakte.

⁶un ke kāñ haiñ lekin wuh sun nahīñ sakte, un kī nāk hai lekin wuh sūñgh nahīñ sakte.

⁷un ke hāth haiñ, lekin wuh chhū nahīñ sakte. un ke pāōñ haiñ, lekin wuh chal nahīñ sakte. un ke gale se āwāz nahīñ nikaltī.

⁸jo but banāte haiñ wuh un kī mānind ho jāeñ, jo un par bhārosā rakhte haiñ wuh un jaise behiss-o-harkat ho jāeñ.

⁹ai isrāil, rab par bharosā rakh!
wuhī terā sahārā aur terī ḍhāl hai.

¹⁰ai hārūn ke gharāne, rab par
bharosā rakh! wuhī terā sahārā aur
terī ḍhāl hai.

¹¹ai rab kā ḵhauf mānane wālo, rab
par bharosā rakho! wuhī tumhārā
sahārā aur tumhārī ḍhāl hai.

¹²rab ne hamārā ḵhayāl kiyā hai,
aur wuh hameñ barkat degā. wuh
isrāil ke gharāne ko barkat degā, wuh
hārūn ke gharāne ko barkat degā.

¹³wuh rab kā ḵhauf mānane wāloñ
ko barkat degā, ḵhwāh chhoṭe hoñ yā
baṛe.

¹⁴rab tumhārī tāḍād meñ izāfā kare,
tumhārī bhī aur tumhārī aulād kī bhī.

¹⁵rab jo āsmān-o-zamīn kā ḵhāliq
hai tumheñ barkat se mālāmāl kare.

¹⁶āsmān to rab kā hai, lekin zamīn
ko us ne ādamzādoñ ko baḵshh diyā
hai.

¹⁷ai rab, murde terī satāish nahīn
karte, ḵhāmoshī ke mulk meñ utarne
wāloñ meñ se koī bhī terī tamjīd
nahīn kartā.

¹⁸lekin ham rab kī satāish ab se
abad tak kareñge. rab kī hamd ho!

maut se najāt par shukrguzārī

116 main rab se muhabbat
rakhtā hūñ, kyūñki us ne
merī āwāz aur merī iltijā sunī hai.

²us ne apnā kān merī taraf jhukāyā
hai, is lie main umr bhar use
pukārūñga.

³maut ne mujhe apnī zanjīroñ meñ
jakaṛ liyā, aur pātāl kī pareshāniyāñ
mujh par ḡhālib āñ. main musibat
aur dukh meñ phañs gayā.

⁴tab main ne rab kā nām pukārā, “ai
rab, mehrbānī karke mujhe bachā!”

⁵rab mehrbān aur rāst hai, hamārā
ḵhudā rahīm hai.

⁶rab sādā logoñ kī hifāzat kartā hai.
jab main psthāl thā to us ne mujhe
bachāyā.

⁷ai merī jān, apnī ārāmgāh ke pās
wāpas ā, kyūñki rab ne tere sāth
bhalāi kī hai.

⁸kyūñki ai rab, tū ne merī jān ko
maut se, merī āñkhoñ ko āñsū bahāne
se aur mere pāoñ ko phisalne se
bachāyā hai.

⁹ab main zindoñ kī zamīn meñ rah
kar rab ke huzūr chalūñgā.

¹⁰main imān lāyā aur is lie bolā,
“main shadīd musibat meñ phañs
gayā hūñ.”

¹¹main saḵht ghabrā gayā aur bolā,
“tamām insān daroḡhgo hain.”

¹²jo bhalāiyāñ rab ne mere sāth kī
hain un sab ke iwaz main kyā dūñ?

¹³main najāt kā pyālā uṭhā kar rab
kā nām pukārūñga.

¹⁴main rab ke huzūr us kī sārī qaum ke sāmne hī apnī mannateñ pūrī karūnga.

¹⁵rab kī nigāh meñ us ke imāndāron kī maut girāñqadar hai.

¹⁶ai rab, yaqīnan main terā k̄hādīm, hāñ terā k̄hādīm aur terī k̄hādīmā kā beṭā hūñ. tū ne merī zanjīron ko toṛ dālā hai.

¹⁷main tujhe shukrguzārī kī qurbānī pesh karke terā nām pukārūnga.

¹⁸main rab ke huzūr us kī sārī qaum ke sāmne hī apnī mannateñ pūrī karūnga.

¹⁹main rab ke ghar kī bārgāhon meñ, ai yarūshalam tere bīch meñ hī unheñ pūrā karūnga. rab kī hamd ho.

tamām aqwām allāh kī hamd karen

117 ai tamām aqwām, rab kī tamjīd karo! ai tamām ummato, us kī madahsarāī karo!

²kyūñki us kī ham par shafqat azīm hai, aur rab kī wafādārī abadī hai. rab kī hamd ho!

allāh kī madad par shukrguzārī

118 rab kā shukr karo, kyūñki wuh bhalā hai, aur us kī shafqat abadī hai.

²isrāīl kahe, “us kī shafqat abadī hai.”

³hārūn kā gharānā kahe, “us kī shafqat abadī hai.”

⁴rab kā k̄hauf mānane wāle kaheñ, “us kī shafqat abadī hai.”

⁵musibat meñ main ne rab ko pukārā to rab ne merī sun kar mere pāon ko khule maidān meñ qāim kar diyā hai.

⁶rab mere haq meñ hai, is lie main nahīñ ḍarūnga. insān merā kyā bigār saktā hai?

⁷rab mere haq meñ hai aur merā sahārā hai, is lie main un kī shikast dekh kar k̄hush hūngā jo mujh se nafrat karte haiñ.

⁸rab meñ panāh lenā insān par etimād karne se kahīñ behtar hai.

⁹rab meñ panāh lenā shurafā par etimād karne se kahīñ behtar hai.

¹⁰tamām aqwām ne mujhe gher liyā, lekin main ne allāh kā nām le kar unheñ bhagā diyā.

¹¹unhoñ ne mujhe gher liyā, hāñ chāron taraf se gher liyā, lekin main ne allāh kā nām le kar unheñ bhagā diyā.

¹²wuh shahd kī makkhiyon kī tarah chāron taraf se mujh par hamlā-āwar hue, lekin kāñṭedar jhārīyon kī āg kī tarah jald hī bujh gae. main ne rab kā nām le kar unheñ bhagā diyā.

¹³dushman ne mujhe dhakkā de kar girāne kī koshish kī, lekin rab ne merī madad kī.

¹⁴rab merī quwwat aur merā gīt hai, wuh merī najāt ban gayā hai.

¹⁵khushī aur fath ke nāre rāstbāzoñ ke khaimoñ meñ gūñjte haiñ, “rab kā dahnā hāth zabardast kām kartā hai!

¹⁶rab kā dahnā hāth sarfarāz kartā hai, rab kā dahnā hāth zabardast kām kartā hai!”

¹⁷main nahīñ marūnga balki zindā rah kar rab ke kām bayān karūnga.

¹⁸go rab ne merī saḡht tāḡib kī hai, us ne mujhe maut ke hawāle nahīñ kiyā.

¹⁹rāstī ke darwāze mere lie khol do tāki main un meñ dākhil ho kar rab kā shukr karūñ.

²⁰yih rab kā darwāzā hai, isī meñ rāstbāz dākhil hote haiñ.

²¹main terā shukr kartā hūñ, kyūñki tū ne merī sun kar mujhe bachāyā hai.

²²jis patthar ko makān banāne wāloñ ne radd kiyā wuh kone kā bunyādī patthar ban gayā.

²³yih rab ne kiyā aur dekhne meñ kitnā hairatangez hai.

²⁴isī din rab ne apnī qudrat dikhāi hai. āo, ham shāḡdiyānā bajā kar us kī khushī manāeñ.

²⁵ai rab, mehrbānī karke hameñ bachā! ai rab, mehrbānī karke kāmyābī atā farmā!

²⁶mubāarak hai wuh jo rab ke nām se atā hai. rab kī sukūnatgāh se ham tumheñ barkat dete haiñ.

²⁷rab hī khudā hai, aur us ne hameñ raushnī baḡhshī hai. āo, id kī qurbānī rassiyoñ se qurbāngāh ke sīngoñ ke sāth bāndho.

²⁸tū merā khudā hai, aur main terā shukr kartā hūñ. ai mere khudā, main terī tāzīm kartā hūñ.

²⁹rab kī satāish karo, kyūñki wuh bhalā hai aur us kī shafqat abādī hai.

allāh ke kalām kī shān

1

119 mubāarak haiñ wuh jin kā chāl-chalan be’ilzām hai, jo rab kī shariyat ke mutābiq zindagī guzārte haiñ.

²mubāarak haiñ wuh jo us ke ahkām par amal karte aur pūre dil se us ke tālib rahte haiñ,

³jo badī nahīñ karte balki us kī rāhoñ par chalte haiñ.

⁴tū ne hameñ apne ahkām die haiñ, aur tū chāhtā hai ki ham har lihāz se un ke tābe raheñ.

⁵kāsh merī rāheñ itnī puḡhtā hoñ ki main sābitqadmī se tere ahkām par amal karūñ!

⁶tab main sharmindā nahīn hūngā,
kyūnki merī ānkheñ tere tamām
ahkām par lagī raheñgī.

⁷jitnā main tere bā-insāf faisloñ
ke bāre meñ sikhūngā utnā hī
diyānatdār dil se terī satāish karūnga.

⁸tere ahkām par main har waqt
amal karūnga. mujhe pūri tarah tark
na kar!

-2-

⁹naujawān apnī rāh ko kis tarah
pāk rakhe? is tarah ki tere kalām ke
mutābiq zindagī guzāre.

¹⁰main pūre dil se terā tālib rahā
hūñ. mujhe apne ahkām se bhaṭakne
na de.

¹¹main ne terā kalām apne dil meñ
mahfūz rakhā hai tāki terā gunāh na
karūñ.

¹²ai rab, terī hamd ho! mujhe apne
ahkām sikhā.

¹³apne honṭoñ se main dūsroñ ko
tere muñh kī tamām hidāyāt sunātā
hūñ.

¹⁴main tere ahkām kī rāh se utnā
lutfandoz hotā hūñ jitnā ki har tarah
kī daulat se.

¹⁵main terī hidāyāt meñ mahw-e-
khyāl rahūngā aur terī rāhoñ ko taktā
rahūngā.

¹⁶main tere farmānoñ se lutfandoz
hotā hūñ aur terā kalām nahīn bhūltā.

-3-

¹⁷apne kḥādim se bhalāi kar tāki
main zindā rahūñ aur tere kalām ke
mutābiq zindagī guzārūñ.

¹⁸merī ānkhoñ ko khol tāki terī
shariat ke ajāib dekhūñ.

¹⁹duniyā meñ main pardesī hī hūñ.
apne ahkām mujh se chhupāe na
rakh!

²⁰merī jān har waqt terī hidāyāt kī
ārzū karte karte niḍhāl ho rahī hai.

²¹tū maḡhrūroñ ko dānttā hai. un
par lānat jo tere ahkām se bhaṭak jāte
haiñ!

²²mujhe logoñ kī tauhīn aur tahqīr
se rihāi de, kyūnki main tere ahkām
ke tābe rahā hūñ.

²³go buzurg mere kḥilāf mansūbe
bāndhne ke lie baiṭh gae haiñ, terā
kḥādim tere ahkām meñ mahw-e-
khyāl rahtā hai.

²⁴tere ahkām se hī main lutf uṭhātā
hūñ, wuhī mere mushīr haiñ.

-4-

²⁵merī jān kḥāk meñ dab gāi hai.
apne kalām ke mutābiq merī jān ko
tāzādām kar.

²⁶main ne apnī rāheñ bayān kiñ to
tū ne merī sunī. mujhe apne ahkām
sikhā.

²⁷mujhe apne ahkām kī rāh
samajhne ke qābil banā tāki tere ajāib
meñ mahw-e-khyāl rahūñ.

²⁸merī jān dukh ke māre niḍhāl ho gai hai. mujhe apne kalām ke mutābiq taqwiyaat de.

²⁹fareb kī rāh mujh se dūr rakh aur mujhe apnī shariyat se nawāz.

³⁰main ne wafā kī rāh iḡhtiyār karke tere āin apne sāmne rakhe haiñ.

³¹main tere ahkām se liptā rahtā hūñ. ai rab, mujhe sharmindā na hone de.

³²main tere farmānoñ kī rāh par daurtā hūñ, kyūñki tū ne mere dil ko kushādagi baḡhshī hai.

-5-

³³ai rab, mujhe apne āin kī rāh sikhā to main umr bhar un par amal karūñga.

³⁴mujhe samajh atā kar tāki terī shariyat ke mutābiq zindagi guzārūñ aur pūre dil se us ke tābe rahūñ.

³⁵apne ahkām kī rāh par merī rāhnumāi kar, kyūñki yihī main pasand kartā hūñ.

³⁶mere dil ko lālach meñ āne na de balki use apne farmānoñ kī taraf māil kar.

³⁷merī ānikhoñ ko bātil chīzoñ se pher le, aur mujhe apnī rāhoñ par sañbhāl kar merī jān ko tāzādām kar.

³⁸jo wādā tū ne apne ḡhādīm se kiyā wuh pūrā kar tāki log terā ḡhauf māneñ.

³⁹jis ruswāi se mujhe ḡhauf hai us kā ḡhatrā dūr kar, kyūñki tere ahkām achchhe haiñ.

⁴⁰main terī hidāyāt kā shadiḍ ārzūmand hūñ, apnī rāsti se merī jān ko tāzādām kar.

-6-

⁴¹ai rab, terī shafqat aur wuh najāt jis kā wādā tū ne kiyā hai mujh tak pahuñche

⁴²tāki main be'izzati karne wāle ko jawāb de sakūñ. kyūñki main tere kalām par bharosā rakhtā hūñ.

⁴³mere muñh se sachchāi kā kalām na chhīn, kyūñki main tere farmānoñ ke intizār meñ hūñ.

⁴⁴main har waqt terī shariyat kī pairawī karūñga, ab se abad tak us meñ qāim rahūñgā.

⁴⁵main khule maidān meñ chaltā phirūñga, kyūñki tere āin kā tālib rahtā hūñ.

⁴⁶main sharm kie baḡhair bādshāhoñ ke sāmne tere ahkām bayān karūñga.

⁴⁷main tere farmānoñ se lutfandoz hotā hūñ, wuh mujhe pyāre haiñ.

⁴⁸main apne hāth tere farmānoñ kī taraf uṡhāūñgā, kyūñki wuh mujhe pyāre haiñ. main terī hidāyāt meñ mahw-e-ḡhyāl rahūñgā.

-7-

⁴⁹us bāt kā k̄hayāl rakh jo tū ne apne k̄hādīm se kī aur jis se tū ne mujhe ummīd dilāi hai.

⁵⁰musibat meñ yihī tasallī kā bāis rahā hai ki terā kalām merī jān ko tāzādām kartā hai.

⁵¹maḡhrūr merā had se zyādā mazāq uṛāte haiñ, lekin mainī terī shariāt se dūr nahīñ hotā.

⁵²ai rab, mainī tere qadīm farmān yād kartā hūñ to mujhe tasallī miltī hai.

⁵³bedīnoñ ko dekh kar mainī āg-bagūlā ho jātā hūñ, kyūñki unhoñ ne terī shariāt ko tark kiyā hai.

⁵⁴jis ghar meñ mainī pardesī hūñ us meñ mainī tere ahkām ke gīt gātā rahtā hūñ.

⁵⁵ai rab, rāt ko mainī terā nām yād kartā hūñ, terī shariāt par amal kartā rahtā hūñ.

⁵⁶yih terī baḡhshish hai ki mainī tere āin kī pairawī kartā hūñ.

-8-

⁵⁷rab merī mīrās hai. mainī ne tere farmānoñ par amal karne kā wādā kiyā hai.

⁵⁸mainī pūre dil se terī shafqat kā tālib rahā hūñ. apne wāde ke mutābiq mujh par mehrbānī kar.

⁵⁹mainī ne apnī rāhoñ par dhyān de kar tere ahkām kī taraf qadam baḡhāe haiñ.

⁶⁰mainī nahīñ jhijaktā balki bhāg kar tere ahkām par amal karne kī koshish kartā hūñ.

⁶¹bedīnoñ ke rassoñ ne mujhe jakar liyā hai, lekin mainī terī shariāt nahīñ bhūltā.

⁶²ādhi rāt ko mainī jāg uṭhtā hūñ tāki tere rāst farmānoñ ke lie terā shukr karūñ.

⁶³mainī un sab kā sāthī hūñ jo terā k̄hauf mānte haiñ, un sab kā dost jo terī hidāyāt par amal karte haiñ.

⁶⁴ai rab, duniyā terī shafqat se māmūr hai. mujhe apne ahkām sikhā!

-9-

⁶⁵ai rab, tū ne apne kalām ke mutābiq apne k̄hādīm se bhalāi kī hai.

⁶⁶mujhe sahih imtiyāz aur irfān sikhā, kyūñki mainī tere ahkām par imān rakhtā hūñ.

⁶⁷is se pahle kī mujhe past kiyā gayā mainī āwārā phirtā thā, lekin ab mainī tere kalām ke tābe rahtā hūñ.

⁶⁸tū bhalā hai aur bhalāi kartā hai. mujhe apne āin sikhā!

⁶⁹maḡhrūroñ ne jhūṭ bol kar mujh par kīchaḡ uchhālī hai, lekin mainī pūre dil se terī hidāyāt kī farmānbardārī kartā hūñ.

⁷⁰un ke dil akaḡ kar behiss ho gae haiñ, lekin mainī terī shariāt se lutfandoz hotā hūñ.

⁷¹mere lie achchhā thā ki mujhe past kiyā gayā, kyūnki is tarah main ne tere ahkām sikh lie.

⁷²jo shariyat tere muñh se sādīr huī hai wuh mujhe sone-chāndī ke hazāron sikkon se zyādā pasand hai.

-10-

⁷³tere hāthon ne mujhe banā kar mazbūt bunyād par rakh diyā hai. mujhe samajh atā farmā tāki tere ahkām sikh lūn.

⁷⁴jo terā khauf mānte haiñ wuh mujhe dekh kar khus ho jāen, kyūnki main tere kalām ke intizār meñ rahtā hūn.

⁷⁵ai rab, main ne jān liyā hai ki tere faisle rāst haiñ. yih bhī terī wafādāri kā izhār hai ki tū ne mujhe past kiyā hai.

⁷⁶terī shafqat mujhe tasallī de, jis tarah tū ne apne kḥādīm se wādā kiyā hai.

⁷⁷mujh par apne rahm kā izhār kar tāki merī jān meñ jān āe, kyūnki main terī shariyat se lutfandoz hotā hūn.

⁷⁸jo maḡhrūr mujhe jhūt se past kar rahe haiñ wuh sharmindā ho jāen. lekin main tere farmānon meñ mahw-e-khyāl rahūngā.

⁷⁹kāsh jo terā khauf mānte aur tere ahkām jānte haiñ wuh mere pās wāpas āen!

⁸⁰merā dil tere āin kī pairawī karne meñ be'ilzām rahe tāki merī ruswāi na ho jāe.

-11-

⁸¹merī jān terī najāt kī ārzū karte karte niḡhāl ho rahī hai, main tere kalām ke intizār meñ hūn.

⁸²merī ānkheñ tere wāde kī rāh dekhṭe dekhṭe dhundlā rahī haiñ. tū mujhe kab tasallī degā?

⁸³main dhueñ meñ sukarī huī mashk kī mānind hūn lekin tere farmānon ko nahīñ bhūltā.

⁸⁴tere kḥādīm ko mazīd kitnī der intizār karnā paṛegā? tū merā tāqqub karne wālon kī adālat kab karegā?

⁸⁵jo maḡhrūr terī shariyat ke tābe nahīñ hote unhoñ ne mujhe phānsāne ke lie gaṛhe khod lie haiñ.

⁸⁶tere tamām ahkām purwafā haiñ. merī madad kar, kyūnki wuh jhūt kā saharā le kar merā tāqqub kar rahe haiñ.

⁸⁷wuh mujhe rū-e-zamīn par se miṭāne ke qarīb hī haiñ, lekin main ne tere āin ko tark nahīñ kiyā.

⁸⁸apnī shafqat kā izhār karke merī jān ko tāzādām kar tāki tere muñh ke farmānon par amal karūn.

-12-

⁸⁹ai rab, terā kalām abad tak āsmān par qāim-o-dāim hai.

⁹⁰terī wafādārī pusht-dar-pusht rahtī hai. tū ne zamīn kī bunyād rakhī, aur wuh wahīn kī wahīn barqarār rahtī hai.

⁹¹āj tak āsmān-o-zamīn tere farmānoñ ko pūrā karne ke lie hāzir rahte haiñ, kyūnki tamām chīzeñ terī k̄hidmat karne ke lie banāī gāī haiñ.

⁹²agar terī shariyat merī k̄hushī na hotī to main apnī musibat meñ halāk ho gayā hotā.

⁹³main terī hidāyāt kabhī nahīn bhūlūngā, kyūnki un hī ke zarī'e tū merī jān ko tāzādā kartā hai.

⁹⁴main terā hī hūñ, mujhe bachā! kyūnki main tere ahkām kā tālib rahā hūñ.

⁹⁵bedīn merī tāk meñ baiṭh gae haiñ tākī mujhe mār dāleñ, lekin main tere āin par dhyān detā rahūngā.

⁹⁶main ne dekhā hai ki har kāmīl chīz kī had hotī hai, lekin tere farmān kī koī had nahīn hotī.

-13-

⁹⁷terī shariyat mujhe kitnī pyārī hai! dīn bhar main us meñ mahw-e-k̄hyāl rahtā hūñ.

⁹⁸terā farmān mujhe mere dushmanoñ se zyādā dānishmand banā detā hai, kyūnki wuh hameshā tak merā k̄hazānā hai.

⁹⁹mujhe apne tamām ustādoñ se zyādā samajh hāsīl hai, kyūnki main

tere āin meñ mahw-e-k̄hyāl rahtā hūñ.

¹⁰⁰mujhe buzurgoñ se zyādā samajh hāsīl hai, kyūnki main wafādārī se tere ahkām kī pairawī kartā hūñ.

¹⁰¹main ne har burī rāh par qadam rakhne se gurez kiyā hai tākī tere kalām se liptā rahūñ.

¹⁰²main tere farmānoñ se dūr nahīn huā, kyūnki tū hī ne mujhe tālīm dī hai.

¹⁰³terā kalām kitnā laziz hai, wuh mere muñh meñ shahd se zyādā mīṭhā hai.

¹⁰⁴tere ahkām se mujhe samajh hāsīl hotī hai, is lie main jhūṭ kī har rāh se nafrat kartā hūñ.

-14-

¹⁰⁵terā kalām mere pāoñ ke lie charāgh hai jo merī rāh ko raushan kartā hai.

¹⁰⁶main ne qasam khāī hai ki tere rāst farmānoñ kī pairawī karūngā, aur main yih wādā pūrā bhī karūngā.

¹⁰⁷mujhe bahut past kiyā gayā hai. ai rab, apne kalām ke mutābiq merī jān ko tāzādā kar.

¹⁰⁸ai rab, mere muñh kī razākārānā qurbāniyoñ ko pasand kar aur mujhe apne āin sikhā!

¹⁰⁹merī jān hameshā k̄hatre meñ hai, lekin main terī shariyat nahīn bhūltā.

¹¹⁰bedīnoñ ne mere lie phandā tayyār kar rakhā hai, lekin main tere farmānoñ se nahīñ bhaṭkā.

¹¹¹tere ahkām merī abadī mīrās ban gae haiñ, kyūñki un se merā dil ḳhushi se uchhaltā hai.

¹¹²main tere apnā dil tere ahkām par amal karne kī taraf māil kiyā hai, kyūñki is kā ajr abadī hai.

-15-

¹¹³main dodiloñ se nafrat lekin terī shariāt se muhabbat kartā hūñ.

¹¹⁴tū merī panāhgāh aur merī ḳhāl hai, main tere kalām ke intizār meñ rahtā hūñ.

¹¹⁵ai badkāro, mujh se dūr ho jāo, kyūñki main apne ḳhudā ke ahkām se lipṭā rahūngā.

¹¹⁶apne farmān ke mutābiq mujhe sañbhāl tāki zindā rahūñ. merī ās ṭūṭne na de tāki sharmindā na ho jāūñ.

¹¹⁷merā saharā ban tāki bach kar har waqt tere āin kā lihāz rakhūñ.

¹¹⁸tū un sab ko radd kartā hai jo tere ahkām se bhaṭke phirte haiñ, kyūñki un kī dhokebāzī fareb hī hai.

¹¹⁹tū zamīn ke tamām bedīnoñ ko nāpāk chāñdī se ḳhārij kī huī mail kī tarah phaiñk kar nest kar detā hai, is lie tere farmān mujhe pyāre haiñ.

¹²⁰merā jism tujh se dahshat khā kar thartharātā hai, aur main tere faisloñ se ḳartā hūñ.

-16-

¹²¹main ne rāst aur bā-insāf kām kiyā hai, chunāñche mujhe un ke hawāle na kar jo mujh par zulm karte haiñ.

¹²²apne ḳhādim kī ḳhushhālī kā zāmin ban kar maḡhrūroñ ko mujh par zulm karne na de.

¹²³merī āñkheñ terī najāt aur tere rāst wāde kī rāh deḳhte deḳhte rah gāi haiñ.

¹²⁴apne ḳhādim se terā sulūk terī shafqat ke mutābiq ho. mujhe apne ahkām sikhā.

¹²⁵main terā hī ḳhādim hūñ. mujhe fahm atā farmā tāki tere āin kī pūrī samajh āe.

¹²⁶ab waqt ā gayā hai ki rab qadam uṭhāe, kyūñki logoñ ne terī shariāt ko toṛ ḳālā hai.

¹²⁷is lie main tere ahkām ko sone balki ḳhālis sone se zyādā pyār kartā hūñ.

¹²⁸is lie main ehtiyāt se tere tamām āin ke mutābiq zindagī guzārtā hūñ. main har farebdih rāh se nafrat kartā hūñ.

-17-

¹²⁹tere ahkām tājjubangez haiñ, is lie merī jān un par amal kartī hai.

¹³⁰tere kalām kā inkishāf raushnī baḳhshtā aur sādālahu ko samajh atā kartā hai.

¹³¹main tere farmānoñ ke lie itnā pyāsā hūñ ki muñh khol kar hāñp rahā hūñ.

¹³²merī taraf rujū farmā aur mujh par wuhī mehrbānī kar jo tū un sab par kartā hai jo tere nām se pyār karte haiñ.

¹³³apne kalām se mere qadam mazbūt kar, kisī bhī gunāh ko mujh par hukūmat na karne de.

¹³⁴fidyā de kar mujhe insān ke zulm se chhuṭkārā de tāki main tere ahkām ke tābe rahūñ.

¹³⁵apne chehre kā nūr apne ḳhādīm par chamkā aur mujhe apne ahkām sikhā.

¹³⁶merī āñkhoñ se āñsū'ōñ kī nadiyāñ bah rahī haiñ, kyūñki log terī shariāt ke tābe nahīñ rahte.

-18-

¹³⁷ai rab, tū rāst hai, aur tere faisle durust haiñ.

¹³⁸tū ne rāstī aur baṛī wafādārī ke sāth apne farmāñ jāri kie haiñ.

¹³⁹merī jāñ ḡhairat ke bāis tabāh ho gaī hai, kyūñki mere dushman tere farmāñ bhūl gae haiñ.

¹⁴⁰terā kalām āzmā kar pāk-sāf sābit huā hai, terā ḳhādīm use pyār kartā hai.

¹⁴¹mujhe zalīl aur haqīr jānā jātā hai, lekin main tere āñ nahīñ bhūltā.

¹⁴²terī rāstī abādī hai, aur terī shariāt sachchāi hai.

¹⁴³musibat aur pareshānī mujh par ḡhālib ā gaī haiñ, lekin main tere ahkām se lutfandoz hotā hūñ.

¹⁴⁴tere ahkām abad tak rāst haiñ. mujhe samajh atā farmā tāki main jītā rahūñ.

-19-

¹⁴⁵main pūre dil se pukārtā hūñ, “ai rab, merī sun! main tere āñ ke mutābiq zindagī guzārūñga.”

¹⁴⁶main pukārtā hūñ, “mujhe bachā! main tere ahkām kī pairawī karūñga.”

¹⁴⁷pau phaṭne se pahle pahle main uṭh kar madad ke lie pukārtā hūñ. main tere kalām ke intizār meñ hūñ.

¹⁴⁸rāt ke waqt hī merī āñkheñ khul jātī haiñ tāki tere kalām par ḡhaur-o-ḳhauz karūñ.

¹⁴⁹apñī shafqat ke mutābiq merī āwāz sun! ai rab, apne farmānoñ ke mutābiq merī jāñ ko tāzādām kar.

¹⁵⁰jo chālākī se merā tāqqub kar rahe haiñ wuh qarīb pahuñch gae haiñ. lekin wuh terī shariāt se intihāi dūr haiñ.

¹⁵¹ai rab, tū qarīb hī hai, aur tere ahkām sachchāi haiñ.

¹⁵²baṛī der pahle mujhe tere farmānoñ se mālūm huā hai ki tū ne unheñ hameshā ke lie qāim rakhā hai.

-20-

¹⁵³merī musībat kā ḵhayāl karke mujhe bachā! kyūnki main terī shariyat nahīn bhūltā.

¹⁵⁴adālat meñ mere haq meñ laḡ kar merā iwazānā de tāki merī jān chhūṭ jāe. apne wāde ke mutābiq merī jān ko tāzādam kar.

¹⁵⁵najāt bedīnoñ se bahut dūr hai, kyūnki wuh tere ahkām ke tālib nahīn hote.

¹⁵⁶ai rab, tū muta'addid tariqoñ se apne rahm kā izhār kartā hai. apne āin ke mutābiq merī jān ko tāzādam kar.

¹⁵⁷merā tāqqub karne wāloñ aur mere dushmanoñ kī baḡī tādād hai, lekin main tere ahkām se dūr nahīn huā.

¹⁵⁸bewafāoñ ko dekh kar mujhe ghin āṭī hai, kyūnki wuh tere kalām ke mutābiq zindagī nahīn guzārte.

¹⁵⁹dekh, mujhe tere ahkām se pyār hai. ai rab, apnī shafqat ke mutābiq merī jān ko tāzādam kar.

¹⁶⁰tere kalām kā lubb-e-lubāb sachchāī hai, tere tamām rāst farmān abad tak qāim haiñ.

-21-

¹⁶¹sardār bilāwajah merā pīchhā karte haiñ, lekin merā dil tere kalām se hī ḡartā hai.

¹⁶²main tere kalām kī ḵhushī us kī tarah manātā hūñ jise kasrat kā māl-e-ghānīmat mil gayā ho.

¹⁶³main jhūṭ se nafrat kartā balki ghin khātā hūñ, lekin terī shariyat mujhe pyārī hai.

¹⁶⁴main din meñ sāt bār terī satāish kartā hūñ, kyūnki tere ahkām rāst haiñ.

¹⁶⁵jinhēñ shariyat pyārī hai unheñ baḡā sukūn hāsīl hai, wuh kisī bhī chīz se ṭhokar khā kar nahīn gireñge.

¹⁶⁶ai rab, main terī najāt ke intizār meñ rahte hue tere ahkām kī pairawī kartā hūñ.

¹⁶⁷merī jān tere farmānoñ se liṭṭī rahtī hai, wuh use nihāyat pyāre haiñ.

¹⁶⁸main tere āin aur hidāyāt kī pairawī kartā hūñ, kyūnki merī tamām rāheñ tere sāmne haiñ.

-22-

¹⁶⁹ai rab, merī āheñ tere sāmne āeñ, mujhe apne kalām ke mutābiq samajh atā farmā.

¹⁷⁰merī iltijaeñ tere sāmne āeñ, mujhe apne kalām ke mutābiq chhuṛā!

¹⁷¹mere hoñṭoñ se hamd-o-sanā phūṭ nikle, kyūnki tū mujhe apne ahkām sikhātā hai.

¹⁷²merī zabān tere kalām kī madahsarāī kare, kyūnki tere tamām farmān rāst haiñ.

¹⁷³terā hāth merī madad karne ke lie tayyār rahe, kyūnki main ne tere ahkām iḡhtiyār kie haiñ.

¹⁷⁴ai rab, main terī najāt kā ārzūmand hūñ, terī shariyat se lutfandoz hotā hūñ.

¹⁷⁵merī jān zindā rahe tāki terī satāish kar sake. tere ān merī madad kareñ.

¹⁷⁶main bhaṭkī huī bheṛ kī tarah āwārā phir rahā hūñ. apne ḡhādīm ko talāsh kar, kyūnki main tere ahkām nahīñ bhūltā.

tohmat lagāne wāloñ
se rihāi ke lie duā

120 *ziyārat kā gīt.*
musībat meñ main ne rab ko pukārā, aur us ne merī sunī.

²ai rab, merī jān ko jhūte honṭoñ aur farebdih zabān se bachā.

³ai farebdih zabān, wuh tere sāth kiyā kare, mazīd tujhe kyā de?

⁴wuh tujh par jangjū ke tez tīr aur dahakte koele barsāe!

⁵mujh par afsos! mujhe ajnabī mulk masak meñ, qīdār ke ḡhaimoñ ke pās rahnā partā hai.

⁶itnī der se amn ke dushmanoñ ke pās rahne se merī jān tang ā gāi hai.

⁷main to amn chāhtā hūñ, lekin jab kabhī bolūñ to wuh jang karne par tule hote haiñ.

insān kā wafādār muhāfiz

121 *ziyārat kā gīt.*
main apnī ānkhon ko pahāroñ kī taraf uṭhātā hūñ. merī madad kahān se āti hai?

²merī madad rab se āti hai, jo āsmān-o-zamīn kā ḡhāliq hai.

³wuh terā pāoñ phisalne nahīñ degā. terā muhāfiz ūnḡhne kā nahīñ.

⁴yaqīnan isrāil kā muhāfiz na ūnḡhtā hai, na sotā hai.

⁵rab terā muhāfiz hai, rab tere dahne hāth par sāebān hai.

⁶na din ko sūraj, na rāt ko chāñd tujhe zarar pahuñchāegā.

⁷rab tujhe har nuqsān se bachāegā, wuh terī jān ko mahfūz rakhegā.

⁸rab ab se abad tak tere āne jāne kī pahrādāri karegā.

yarūshalam par barkat

122 *dāūd kā ziyārat kā gīt.*
main un se ḡhush huā jinhoñ ne mujh se kahā, “āo, ham rab ke ḡhar chalen.”

²ai yarūshalam, ab hamāre pāoñ tere darwāzoñ meñ khaṛe haiñ.

³yarūshalam shahr yūñ banāyā gayā hai ki us ke tamām hisse mazbūti se ek dūsre ke sāth juṛe hue haiñ.

⁴wahāñ qabīle, hāñ rab ke qabīle hāzir hote haiñ tāki rab ke nām

kī satāish karen jis tarah isrāil ko farmāyā gayā hai.

⁵kyūnki wahān taḳht-e-adālat karne ke lie lagāe gae haiñ, wahān dāūd ke gharāne ke taḳht haiñ.

⁶yarūshalam ke lie salāmātī māñgo! “jo tujh se pyār karte haiñ wuh sukūn pāen.

⁷terī fasīl meñ salāmātī aur tere mahaloñ meñ sukūn ho.”

⁸apne bhāiyōñ aur hamsāyōñ ki ḳhātir main kahūngā, “tere andar salāmātī ho!”

⁹rab hamāre ḳhudā ke ghar kī ḳhātir main terī ḳhushhālī kā tālib rahūngā.

allāh ham par mehrbānī kare

123 *ziyārat kā gīt.*
main apnī āñkhoñ ko terī taraf uṭhātā hūñ, terī taraf jo āsmān par taḳhtnashīn hai.

²jis tarah ḡhulām kī āñkheñ apne mālik ke hāth kī taraf aur launḑī kī āñkheñ apnī mālikan ke hāth kī taraf lagī rahtī haiñ usī tarah hamārī āñkheñ rab apne ḳhudā par lagī rahtī haiñ, jab tak wuh ham par mehrbānī na kare.

³ai rab, ham par mehrbānī kar, ham par mehrbānī kar! kyūnki ham had se zyādā hiqārat kā nishānā ban gae haiñ.

⁴sukūn se zindagī guzarne wāloñ kī lān-tān aur maḡhrūroñ kī tahqīr se hamārī jān dūbhar ho gāi hai.

musibat meñ allāh hamārā sahārā hai

124 *dāūd kā ziyārat kā gīt.*
isrāil kahe, “agar rab hamāre sāth na hotā,

²agar rab hamāre sāth na hotā jab log hamāre ḳhilāf uṭhe

³aur āg-bagūlā ho kar apnā pūrā ḡhussā ham par utārā, to wuh hameñ zindā harāp kar lete.

⁴phir sailāb ham par ṭūṭ partā, nadī kā tez dhārā ham par ḡhālib ā jātā

⁵aur mutalātim pānī ham par se guzar jātā.”

⁶rab kī hamd ho jis ne hameñ un ke dāñtoñ ke hawāle na kiyā, warnā wuh hameñ phāṛ khāte.

⁷hamārī jān us chīṛiyā kī tarah chhūṭ gāi hai jo chīṛimār ke phande se nikal kar uṛ gāi hai. phandā ṭūṭ gayā hai, aur ham bach nikle haiñ.

⁸rab kā nām, hāñ usī kā nām hamārā sahārā hai jo āsmān-o-zamīn kā ḳhāliq hai.

chāroṇ taraf se qaum kī hifāzat

125 *ziyārat kā gīt.*
jo rab par bharosā rakhte haiñ wuh koh-e-siyyūn kī mānind haiñ jo kabhī nahīñ ḍagmagātā balki abad tak qāim rahtā hai.

²jis tarah yarūshalam pahāroṇ se ghirā rahtā hai usī tarah rab apnī qaum ko ab se abad tak chāroṇ taraf se mahfūz rakhtā hai.

³kyūnki bedīnoṇ kī rāstbāzoṇ kī mīrās par hukūmat nahīñ rahegī, aisā na ho ki rāstbāz badkārī karne kī azmāish meñ paṛ jāeñ.

⁴ai rab, un se bhalāi kar jo nek haiñ, jo dil se sīdhī rāh par chalte haiñ.

⁵lekin jo bhaṭak kar apnī ṭeṛhī-meṛhī rāhoṇ par chalte haiñ unheñ rab badkāroṇ ke sāth ḡhārij kar de. isrāil kī salāmatī ho!

rab apne qaidiyōṇ ko rihāi detā hai

126 *ziyārat kā gīt.*
jab rab ne siyyūn ko bahāl kiyā to aisā lag rahā thā ki ham ḡhwāb dekh rahe haiñ.

²tab hamārā muñh hañsi-ḡhushī se bhar gayā, aur hamārī zabān shādmāni ke nāre lagāne se ruk na sakī. tab dīgar qaumoṇ meñ kahā gayā, “rab ne un ke lie zabardast kām kiyā hai.”

³rab ne wāqāi hamāre lie zabardast kām kiyā hai. ham kitne ḡhush the, kitne ḡhush!

⁴ai rab, hameñ bahāl kar. jis tarah mausam-e-barsāt meñ dasht-e-najab ke ḡhushk nāle pāni se bhar jāte haiñ usī tarah hameñ bahāl kar.

⁵jo āñsū bahā bahā kar bīj boeñ wuh ḡhushī ke nāre lagā kar fasal kāṭeṅge.

⁶wuh rote hue bīj bone ke lie nikleṅge, lekin jab fasal pak jāe to ḡhushī ke nāre lagā kar pūle uṭhāe apne ghar lauṭeṅge.

allāh hī hamārā ghar tāmīr kartā hai

127 *sulaimān kā ziyārat kā gīt.*
agar rab ghar ko tāmīr na kare to us par kām karne wāloṇ kī mehnat abas hai. agar rab shahr kī pahrādārī na kare to insāni pahredāroṇ kī nigahbāni abas hai.

²yih bhī abas hai ki tum subhsawere uṭho aur pūre din mehnat-mashaqqat ke sāth rozī kamā kar rāt gae so jāo. kyūnki jo allāh ko pyāre haiñ unheñ wuh un kī zarūriyāt un ke sote meñ pūri kar detā hai.

³bachche aisī nemat haiñ jo ham mīrās meñ rab se pāte haiñ, aulād ek ajr hai jo wuhī hameñ detā hai.

⁴jawāni meñ paidā hue beṭe sūrme ke hāth meñ tiroṇ kī mānind haiñ.

⁵mubārak hai wuh ādmī jis kā tarkash un se bharā hai. jab wuh shahr ke darwāze par

apne dushmanoñ se jhagaṛegā to sharmindā nahīñ hogā.

jis *ḵhāndān ko allāh barkat detā hai*

128 *ziyārat kā gīt.*
mubāarak hai wuh jo rab kā *ḵhauf mān* kar us kī rāhoñ par chaltā hai.

²yaqīnan tū apnī mehnat kā phal *khāegā*. mubāarak ho, kyūñki tū *kāmyāb hogā*.

³ghar meñ terī *bīwī angūr kī phaldār* bel kī mānind hogī, aur tere beṭe mez ke irdgird *baīṭh* kar zaitūn kī *tāzā shāḵhoñ^a* kī mānind hoñge.

⁴jo *ādmī* rab kā *ḵhauf māne* use aisi hī *barkat milegī*.

⁵rab tujhe *koh-e-siyyūn* se *barkat* de. wuh kare ki tū *jīte jī* yarūshalam kī *ḵhushhālī* dekhe,

⁶ki tū apne *potoñ-nawāsoñ* ko bhī dekhe. *isrāil kī salāmātī* ho!

madad ke lie *isrāil kī duā*

129 *ziyārat kā gīt.*
isrāil kahe, “merī *jawānī* se hī mere dushman *bār bār* mujh par *hamlā-āwar* hue haiñ.

²merī *jawānī* se hī wuh *bār bār* mujh par *hamlā-āwar* hue haiñ. to bhī wuh mujh par *ghālib* na *āe*.”

³hal *chalāne wāloñ* ne merī *pīṭh* par hal *chalā* kar us par apnī *lambī lambī* *reghāriyāñ* banāi haiñ.

⁴rab *rāst* hai. us ne *bedīnoñ* ke rasse *kāṭ* kar mujhe *āzād* kar *diyā* hai.

⁵allāh kare ki *jītne bhī* *siyyūn* se *nafrat* rakheñ wuh *sharmindā* ho kar *pīchhe* haṭ *jāeñ*.

⁶wuh *chhatoñ* par kī *ghās* kī mānind hoñ jo *sahīh* taur par *baṛhne* se *pahle hī* *murjhā* *jātī* hai

⁷aur jis se na *fasal* *kāṭne wālā* apnā *hāth*, na *pūle bāndhne wālā* apnā *bāzū* *bhar* sake.

⁸jo bhī un se *guzare* wuh na *kahe*, “rab tumheñ *barkat* de.”

ham rab kā *nām* le kar tumheñ *barkat* dete haiñ!

baṛī *musibat* se *rihāi* kī *duā*

(*taubā* kā *chhaṭā* *zabūr*)

130 *ziyārat kā gīt.*
ai rab, main tujhe *gahrāiyoñ* se *pukārtā* hūñ.

²ai rab, merī *āwāz* sun! *kān* lagā kar merī *iltijāoñ* par *dhyān* de!

³ai rab, agar tū hamāre *gunāhoñ* kā *hisāb* kare to kaun *qāim* *rahegā*? koī bhī nahīñ!

⁴lekin tujh se *muāfi* *hāsil* hotī hai *tāki* terā *ḵhauf mānā* *jāe*.

^ais se *murād* hai *paiwandkāri* ke lie *daraḵht* se *kāṭī* *gai ṭahniyāñ*.

⁵main rab ke intizār meñ hūñ, merī jān shiddat se intizār kartī hai. main us ke kalām se ummīd rakhtā hūñ.

⁶pahredār jis shiddat se pau phaṭne ke intizār meñ rahte haiñ, merī jān us se bhī zyādā shiddat ke sāth, hāñ zyādā shiddat ke sāth rab kī muntazir rahti hai.

⁷ai isrāīl, rab kī rāh dekhtā rah! kyūñki rab ke pās shafqat aur fidyā kā ṭhos band-o-bast hai.

⁸wuh isrāīl ke tamām gunāhoñ kā fidyā de kar use najāt degā.

bachche kā sā imān

131 *ziyārat kā gīt.* ai rab, na merā dil ghamandī hai, na merī āñkheñ maḡhrūr haiñ. jo bāteñ itnī azīm aur hairāñkun haiñ ki main un se nipaṭ nahīñ saktā unheñ main nahīñ chhertā.

²yaqīnan main ne apnī jān ko rāhat aur sukūn dilāyā hai, aur ab wuh māñ kī god meñ baiṭhe chhoṭe bachche kī mānind hai, hāñ merī jān chhoṭe bachche^a kī mānind hai.

³ai isrāīl, ab se abad tak rab ke intizār meñ rah!

dāūd kā gharānā aur siyyūn par maqdis

132 *ziyārat kā gīt.* ai rab, dāūd kā ḡhayāl rakh, us kī tamām musībatoñ ko yād kar.

²us ne qasam khā kar rab se wādā kiyā aur yāqūb ke qawī ḡhudā ke huzūr mannat māñi,

³“na main apne ghar meñ dāḡhil hūñgā, na bistar par leṭūñgā,

⁴na main apnī āñkhoñ ko sone dūñgā, na apne papoṭoñ ko ūñghne dūñgā

⁵jab tak rab ke lie maqām aur yāqūb ke sūrme ke lie sukūnatgāh na mile.”

⁶ham ne ifrātā meñ ahd ke sandūq kī ḡhabar sunī aur yār ke khule maidān meñ use pā liyā.

⁷āo, ham us kī sukūnatgāh meñ dāḡhil ho kar us ke pāoñ kī chauki ke sāmne sijdā karen.

⁸ai rab, uṭh kar apnī ārāmgāh ke pās ā, tū aur ahd kā sandūq jo terī qudrat kā izhār hai.

⁹tere imām rāstī se mulabbas ho jāeñ, aur tere imāndār ḡhushī ke nāre lagāeñ.

^ajis bachche ne māñ kā dūdh pinā chhoṭ diyā hai.

¹⁰ai allāh, apne ḳhādīm dāūd kī ḳhātīr apne masah kie hue bande ke chehre ko radd na kar.

¹¹rab ne qasam khā kar dāūd se wādā kiyā hai, aur wuh us se kabhī nahīn phiregā, “main terī aulād meñ se ek ko tere taḳht par biṭhāūngā.

¹²agar tere beṭe mere ahd ke wafādār raheñ aur un ahkām kī pairawī karen jo main unheñ sikhāūngā to un ke beṭe bhī hameshā tak tere taḳht par baiṭheñge.”

¹³kyūnki rab ne koh-e-siyyūn ko chun liyā hai, aur wuhī wahāñ sukūnat karne kā ārzūmand thā.

¹⁴us ne farmāyā, “yih hameshā tak merī ārāmgāh hai, aur yahāñ main sukūnat karūnga, kyūnki main is kā ārzūmand hūn.

¹⁵main siyyūn kī ḳhurāk ko kasrat kī barkat de kar us ke ḡharībōñ ko roṭī se ser karūnga.

¹⁶main us ke imāmoñ ko najāt se mulabbas karūnga, aur us ke imāndār ḳhushī se zordār nāre lagāeñge.

¹⁷yahāñ main dāūd kī tāqat barhā dūngā,^a aur yahāñ main ne apne masah kie hue ḳhādīm ke lie charāḡh tayyār kar rakhā hai.

¹⁸main us ke dushmanōñ ko sharmindagī se mulabbas karūnga

jabki us ke sar kā tāj chamaktā rahegā.”

bhāiyōñ kī yagāngat kī barkat

133 *dāūd kā zabūr. ziyārat kā gīt.*

jab bhāi mil kar aur yagāngat se rahte haiñ yih kitnā achchhā aur pyārā hai.

²yih us nafis tel kī mānind hai jo hārūn imām ke sar par unḡelā jātā hai aur ṭapak ṭapak kar us kī dāṛhī aur libās ke garebān par ā jātā hai.

³yih us os kī mānind hai jo koh-e-harmūn se siyyūn ke pahāroñ par paṛṭī hai. kyūnki rab ne farmāyā hai, “wahīñ hameshā tak barkat aur zindagī milegī.”

rab ke ghar meñ rāt kī satāish

134 *ziyārat kā gīt.*

āo, rab kī satāish karo, ai rab ke tamām ḳhādīmo jo rāt ke waqt rab ke ghar meñ khare ho.

²maqdis meñ apne hāth uṭhā kar rab kī tamjīd karo!

³rab siyyūn se tujhe barkat de, āsmān-o-zamīn kā ḳhāliq tujhe barkat de.

allāh kī parastish

135 rab kī hamd ho! rab ke nām kī satāish karo!

^alafzī tarjumā: main dāūd kā sīng phūṭne dūngā.

us kī tamjīd karo, ai rab ke tamām
ḳhādimo,

²jo rab ke ghar meñ, hamāre ḳhudā
kī bārgāhoñ meñ khare ho.

³rab kī hamd karo, kyūñki rab
bhalā hai. us ke nām kī madahsarāī
karo, kyūñki wuh pyārā hai.

⁴kyūñki rab ne yāqūb ko apne lie
chun liyā, isrāīl ko apnī milkiyat banā
liyā hai.

⁵hāñ, maiñ ne jāñ liyā hai ki rab
azīm hai, ki hamārā rab dīgar tamām
mābūdoñ se zyādā azīm hai.

⁶rab jo jī chāhe kartā hai, ḳhwāh
āsmān par ho yā zamīn par, ḳhwāh
samundaron meñ ho yā gahrāiyōñ
meñ kahīñ bhī ho.

⁷wuh zamīn kī intihā se bādāl
charḥnī detā aur bijlī bārish ke lie
paidā kartā hai, wuh hawā apne
godāmoñ se nikāl lātā hai.

⁸misr meñ us ne insān-o-haiwān ke
tamām pahlaūḥoñ ko mār ḍālā.

⁹ai misr, us ne apne ilāhī nishān
aur mojiẓāt tere darmiyān hī kie. tab
fir'aun aur us ke tamām mulāzīm un
kā nishānā ban gae.

¹⁰us ne muta'addid qaumoñ ko
shikast de kar tāqatwar bādshāhoñ
ko maut ke ghāṭ utār diyā.

¹¹amoriyoñ kā bādshāh sihon,
basan kā bādshāh oj aur mulk-e-
kan'añ kī tamām saltanateñ na rahīñ.

¹²us ne un kā mulk isrāīl ko de kar
farmāyā ki āindā yih merī qaum kī
maurūsī milkiyat hogā.

¹³ai rab, terā nām abadī hai. ai rab,
tujhe pusht-dar-pusht yād kiyā jāegā.

¹⁴kyūñki rab apnī qaum kā insāf
karke apne ḳhādimoñ par tars
khāegā.

¹⁵dīgar qaumoñ ke but sone-chāñdī
ke haiñ, insān ke hāth ne unheñ
banāyā.

¹⁶un ke muñh haiñ lekin wuh bol
nahīñ sakte, un kī āñkheñ haiñ lekin
wuh dekh nahīñ sakte.

¹⁷un ke kāñ haiñ lekin wuh sun
nahīñ sakte, un ke muñh meñ sāñs hī
nahīñ hotī.

¹⁸jo but banāte haiñ wuh un kī
mānind ho jāeñ, jo un par bharosā
rakhte haiñ wuh un jaise behiss-o-
harkat ho jāeñ.

¹⁹ai isrāīl ke gharāne, rab kī satāish
kar. ai hārūn ke gharāne, rab kī
tamjīd kar.

²⁰ai lāwī ke gharāne, rab kī hamd-
o-sanā kar. ai rab kā ḳhauf mānane
wālo, rab kī satāish karo.

²¹siyyūn se rab kī hamd ho. us kī
hamd ho jo yarūshalam meñ sukūnat
kartā hai. rab kī hamd ho!

taḫhliq aur qaum kī tāriḫh

meñ allāh ke mojize

136 rab kā shukr karo,
kyūnki wuh bhalā hai,
aur us kī shafqat abadi hai.

²ḫudāon ke ḫudā kā shukr karo,
kyūnki us kī shafqat abadi hai.

³mālikon ke mālik kā shukr karo,
kyūnki us kī shafqat abadi hai.

⁴jo akelā hī azīm mojize kartā hai
us kā shukr karo, kyūnki us kī shafqat
abadi hai.

⁵jis ne hikmat ke sāth āsmān
banāyā us kā shukr karo, kyūnki us
kī shafqat abadi hai.

⁶jis ne zamīn ko mazbūtī se pānī
ke ūpar lagā diyā us kā shukr karo,
kyūnki us kī shafqat abadi hai.

⁷jis ne āsmān kī raushniyon ko
ḫhalaq kiyā us kā shukr karo, kyūnki
us kī shafqat abadi hai.

⁸jis ne sūraj ko dīn ke waqt
hukūmat karne ke lie banāyā us kā
shukr karo, kyūnki us kī shafqat
abadi hai.

⁹jis ne chānd aur sitāron ko rāt ke
waqt hukūmat karne ke lie banāyā us
kā shukr karo, kyūnki us kī shafqat
abadi hai.

¹⁰jis ne misr meñ pahlaūthon ko
mār dālā us kā shukr karo, kyūnki us
kī shafqat abadi hai.

¹¹jo isrāil ko misriyon meñ se nikāl
lāyā us kā shukr karo, kyūnki us kī
shafqat abadi hai.

¹²jis ne us waqt baḫī tāqat aur
qudrat kā izhār kiyā us kā shukr karo,
kyūnki us kī shafqat abadi hai.

¹³jis ne bahr-e-qulzum ko do hisson
meñ taqsim kar diyā us kā shukr
karo, kyūnki us kī shafqat abadi hai.

¹⁴jis ne isrāil ko us ke bich meñ
se guzarne diyā us kā shukr karo,
kyūnki us kī shafqat abadi hai.

¹⁵jis ne fir'aun aur us kī fauj ko
bahr-e-qulzum meñ bahā kar ḡharq
kar diyā us kā shukr karo, kyūnki us
kī shafqat abadi hai.

¹⁶jis ne registān meñ apnī qaum kī
qiyādat kī us kā shukr karo, kyūnki
us kī shafqat abadi hai.

¹⁷jis ne baḫe bādshāhon ko shikast
dī us kā shukr karo, kyūnki us kī
shafqat abadi hai.

¹⁸jis ne tāqatwar bādshāhon ko mār
dālā us kā shukr karo, kyūnki us kī
shafqat abadi hai.

¹⁹jis ne amoriyon ke bādshāh sihon
ko maut ke ḡhāṭ utārā us kā shukr
karo, kyūnki us kī shafqat abadi hai.

²⁰jis ne basan ke bādshāh oj ko
halāk kar diyā us kā shukr karo,
kyūnki us kī shafqat abadi hai.

²¹jis ne un kā mulk isrāil ko mirās
meñ diyā us kā shukr karo, kyūnki us
kī shafqat abadi hai.

²²jis ne un kā mulk apne ḫhādīm
isrāil kī maurūsī milkiyat banāyā us
kā shukr karo, kyūnki us kī shafqat
abadi hai.

²³jis ne hamārā ḵhayāl kiyā jab ham ḵhāk meñ dab gae the us kā shukr karo, kyūnki us kī shafqat abadī hai.

²⁴jis ne hameñ un ke qabze se chhuṛayā jo ham par zulm kar rahe the us kā shukr karo, kyūnki us kī shafqat abadī hai.

²⁵jo tamām jāndāron ko ḵhurāk muhayyā kartā hai us kā shukr karo, kyūnki us kī shafqat abadī hai.

²⁶āsmān ke ḵhudā kā shukr karo, kyūnki us kī shafqat abadī hai.

bābal meñ jilāwatanon kī āh-o-zārī

137 jab siyyūn kī yād āi to ham bābal kī nahron ke kināre hī baiṭh kar ro paṛe.

²ham ne wahāñ ke safedā ke darakhton se apne sarod laṭkā die,

³kyūnki jinhon ne hameñ giriftār kiyā thā unhon ne hameñ wahāñ gīt gāne ko kahā, aur jo hamārā mazāq uṛāte haiñ unhon ne ḵhushī kā mutālabā kiyā, “hameñ siyyūn kā koī gīt sunāo!”

⁴lekin ham ajnabī mulk meñ kis tarah rab kā gīt gāen?

⁵ai yarūshalam, agar main tujhe bhūl jāūn to merā dahnā hāth sūkh jāe.

⁶agar main tujhe yād na karūn aur yarūshalam ko apnī azīmtarīn ḵhushī se zyādā qīmtī na samjhūn to merī zabān tālū se chipak jāe.

⁷ai rab, wuh kuchh yād kar jo adomiyon ne us din kiyā jab yarūshalam dushman ke qabze meñ ayā. us waqt wuh bole, “use ḍhā do! bunyādoñ tak use girā do!”

⁸ai bābal beṭī jo tabāh karne par tuli huī hai, mubārak hai wuh jo tujhe us kā badlā de jo tū ne hamāre sāth kiyā hai.

⁹mubārak hai wuh jo tere bachchoñ ko pakaṛ kar patthar par paṭakh de.

allāh kī madad ke lie shukrguzārī

138 *dāūd kā zabūr.*

ai rab, main pūre dil se terī satāish karūnga, mābūdoñ ke sāmne hī terī tamjīd karūnga.

²main terī muqaddas sukūnatgāh kī taraf ruḵh karke sijdā karūnga, terī mehrbānī aur wafādārī ke bāis terā shukr karūnga. kyūnki tū ne apne nām aur kalām ko tamām chizon par sarfarāz kiyā hai.

³jis din main ne tujhe pukārā tū ne merī sun kar merī jān ko baṛī taqwīyat dī.

⁴ai rab, duniyā ke tamām hukmrān tere muñh ke farmān sun kar terā shukr karen.

⁵wuh rab kī rāhon kī madahsarāī karen, kyūnki rab kā jalāl azīm hai.

⁶kyūnki go rab bulandiyon par hai wuh pasthāl kā ḵhayāl kartā aur

maghrūron ko dūr se hī pahchān letā hai.

⁷jab kabhī musibat merā dāman nahīn chhoṛtī to tū merī jān ko tāzādām kartā hai, tū apnā dahnā hāth barhā kar mujhe mere dushmanon ke taish se bachātā hai.

⁸rab merī k̄hātīr badlā legā. ai rab, terī shafqat abādī hai. unheñ na chhoṛ jin ko tere hāthon ne banāyā hai!

**allāh sab kuchh jāntā aur
har jagah maujūd hai**

139 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie.*

ai rab, tū merā muāinā kartā aur mujhe k̄hūb jāntā hai.

²merā uṭhnā baiṭhnā tujhe mālūm hai, aur tū dūr se hī merī soch samajhtā hai.

³tū mujhe jānchtā hai, k̄hwāh main rāste meñ hūn yā ārām karūn. tū merī tamām rāhon se wāqif hai.

⁴kyūnki jab bhī koī bāt merī zabān par āe tū ai rab pahle hī us kā pūrā ilm rakhtā hai.

⁵tū mujhe chāron taraf se ghere rakhtā hai, terā hāth mere ūpar hī rahtā hai.

⁶is kā ilm itnā hairānkun aur azīm hai ki main ise samajh nahīn saktā.

⁷main tere rūh se kahān bhāg jāūn, tere chehre se kahān farār ho jāūn?

⁸agar āsmān par chaṛh jāūn to tū wahān maujūd hai, agar utar kar apnā bistar pātāl meñ bichhāūn to tū wahān bhī hai.

⁹go main tulū-e-subh ke paron par uṛ kar samundar kī dūrtarīn had par jā basūn,

¹⁰wahān bhī terā hāth merī qiyādat karegā, wahān bhī terā dahnā hāth mujhe thāme rakhegā.

¹¹agar main kahūn, “tārikī mujhe chhupā de, aur mere irdgird kī raushnī rāt meñ badal jāe,” to bhī koī farq nahīn paregā.

¹²tere sāmne tārikī bhī tārik nahīn hotī, tere huzūr rāt din kī tarah raushan hotī hai balki raushnī aur andherā ek jaise hote haiñ.

¹³kyūnki tū ne merā bātin banāyā hai, tū ne mujhe mān ke peṭ meñ tashkīl diyā hai.

¹⁴main terā shukr kartā hūn ki mujhe jalālī aur mojjizānā taur se banāyā gayā hai. tere kām hairatangez haiñ, aur merī jān yih k̄hūb jāntī hai.

¹⁵merā ḍhānchā tujh se chhupā nahīn thā jab mujhe poshidagī meñ banāyā gayā, jab mujhe zamīn kī gahrāyon meñ tashkīl diyā gayā.

¹⁶terī ānkhon ne mujhe us waqt dekhā jab mere jism kī shakl abhī

nāmukammal thī. jitne bhī din mere lie muqarrar the wuh sab terī kitāb meñ us waqt darj the, jab ek bhī nahīn guzarā thā.

¹⁷ai allāh, tere ḳhayālāt samajhnā mere lie kitnā mushkil hai! un kī kul tādād kitnī azīm hai.

¹⁸agar maiñ unheñ gin saktā to wuh ret se zyādā hote. maiñ jāg uṭhtā hūn to tere hī sāth hotā hūn.

¹⁹ai allāh, kāsh tū bedīn ko mār dāle, ki ḳhūnḳhār mujh se dūr ho jāeñ.

²⁰wuh fareb se terā zikr karte haiñ, hān tere muḳhālif jhūṭ bolte haiñ.

²¹ai rab, kyā maiñ un se nafrat na karūn jo tujh se nafrat karte haiñ? kyā maiñ un se ghīn na khāūn jo tere ḳhilāf uṭhe haiñ?

²²yaqīnan maiñ un se saḳht nafrat kartā hūn. wuh mere dushman ban gae haiñ.

²³ai allāh, merā muāinā karke mere dil kā hāl jān le, mujhe jānch kar mere bechain ḳhayālāt ko jān le.

²⁴maiñ nuqsāndeh rāh par to nahīn chal rahā? abadī rāh par merī qiyādat kar!

dushman se rihāi kī duā

140 *dāūd kā zabūr. mausiqī ke rāhnumā ke lie.*

ai rab, mujhe sharīroñ se chhuṛā aur zālīmoñ se mahfūz rakh.

²dil meñ wuh bure mansūbe bāndhte, rozānā jang chheṛte haiñ.

³un kī zabān sāñp kī zabān jaisi tez hai, aur un ke hoñṭoñ meñ sāñp kā zahr hai. (*silāh*)

⁴ai rab, mujhe bedīn ke hāthoñ se mahfūz rakh, zālīm se mujhe bachāe rakh, un se jo mere pāoñ ko ṭhokar khilāne ke mansūbe bāndh rahe haiñ.

⁵maghrūroñ ne mere rāste meñ phandā aur rasse chhupāe haiñ, unhoñ ne jāl bichhā kar rāste ke kināre kināre mujhe pakaṛne ke phande lagāe haiñ. (*silāh*)

⁶maiñ rab se kahtā hūn, “tū hī merā ḳhudā hai, merī iltijāoñ kī āwāz sun!”

⁷ai rab qādir-e-mutlaq, ai merī qawī najāt! jang ke din tū apnī ḳhāl se mere sar kī hifāzat kartā hai.

⁸ai rab, bedīn kā lālach pūrā na kar. us kā irādā kāmyāb hone na de, aisā na ho ki yih log sarfarāz ho jāeñ. (*silāh*)

⁹unhoñ ne mujhe gher liyā hai, lekin jo āfat un ke hoñṭ mujh par lānā chāhte haiñ wuh un ke apne saroñ par āe!

¹⁰dahakte koele un par barsen, aur unheñ āg meñ, athāh gaṛhoñ

meñ phainkā jāe tāki āindā kabhī na uṭheñ.

¹¹tohmat lagāne wālā mulk meñ qāim na rahe, aur burāi zālim ko mār mār kar us kā pīchhā kare.

¹²mainī jāntā hūñ ki rab adālat meñ musibatadā kā difā karegā. wuhī zarūratmand kā insāf karegā.

¹³yaqīnan rāstbāz tere nām kī satāish kareñge, aur diyānatdār tere huzūr baseñge.

hifāzat kī guzārish

141

dāūd kā zabūr.

ai rab, mainī tujhe pukār rahā hūñ, mere pās āne meñ jaldī kar! jab mainī tujhe āwāz detā hūñ to merī faryād par dhyān de!

²merī duā tere huzūr baḥhūr kī qurbānī kī tarah qabūl ho, mere terī taraf uṭhāe hue hāth shām kī ḡhallā kī nazar kī tarah manzūr hoñ.

³ai rab, mere muñh par pahrā biṭhā, mere hoñṭoñ ke darwāze kī nigāhbānī kar.

⁴mere dil ko ḡhalat bāt kī taraf māil na hone de, aisā na ho ki mainī badkāroñ ke sāth mil kar bure kām meñ mulawwas ho jāūñ aur un ke laziz khānoñ meñ shirkat karūñ.

⁵rāstbāz shafqat se mujhe māre aur mujhe tambīh kare. merā sar is se inkār nahīñ karegā, kyūñki yih

us ke lie shifābaḥsh tel kī mānind hogā. lekin mainī har waqt sharīroñ kī harkatoñ ke ḡhilāf duā kartā hūñ.

⁶jab wuh gir kar us chaṭān ke hāth meñ āeñge jo un kā munsif hai to wuh merī bātoñ par dhyān deñge, aur unheñ samajh āegī ki wuh kitnī pyārī haiñ.

⁷ai allāh, hamārī haḍḍiyāñ us zamīn kī mānind haiñ jis par kisī ne itne zor se hal chalāyā hai ki ḡhele uṛ kar idhar udhar bikhar gae haiñ. hamārī haḍḍiyāñ pātāl ke muñh tak bikhar gaī haiñ.

⁸ai rab qādir-e-mutlaq, merī āñkheñ tujh par lagī rahtī haiñ, aur mainī tujh meñ panāh letā hūñ. mujhe maut ke hawāle na kar.

⁹mujhe us jāl se mahfūz rakh jo unhoñ ne mujhe pakaṛne ke lie bichhāyā hai. mujhe badkāroñ ke phandoñ se bachāe rakh.

¹⁰bedīn mil kar un ke apne jāloñ meñ ulajh jāeñ jabki mainī bach kar āge niklūñ.

saḡht musibat meñ madad kī pukār

142

hikmat kā ḡit. duā jo dāūd ne

kī jab wuh ḡhār meñ thā.

mainī madad ke lie chīḡhtā chillātā rab ko pukārtā hūñ, mainī zordār āwāz se rab se iltijā kartā hūñ.

²main apnī āh-o-zārī us ke sāmne unḍel detā, apnī tamām musībat us ke huzūr pesh kartā hūn.

³jab merī rūh mere andar niḍhāl ho jāti hai to tū hī merī rāh jāntā hai. jis rāste meṅ main chaltā hūn us meṅ logoṅ ne phandā chhupāyā hai.

⁴main dahnī taraf nazar ḍāl kar deḳhtā hūn, lekin koī nahīn hai jo merā ḳhayāl kare. main bach nahīn saktā, koī nahīn hai jo merī jān kī fikr kare.

⁵ai rab, main madad ke lie tujhe pukārtā hūn. main kahtā hūn, “tū merī panāhgāh aur zindoṅ ke mulk meṅ merā maurūsī hissā hai.”

⁶merī chīḳhoṅ par dhyān de, kyūnki main bahut past ho gayā hūn. mujhe un se chhuṛā jo merā pīchhā kar rahe haiṅ, kyūnki main un par qābū nahīn pā saktā.

⁷merī jān ko qaidḳhāne se nikāl lā tāki tere nām kī satāish karūn. jab tū mere sāth bhalāi karegā to rāstbāz mere irdgird jamā ho jāenge.

bachāo aur qiyādat kī guzarīsh
(taubā kā sātwan zabūr)

143

dāūd kā zabūr.

ai rab, merī duā sun, merī iltijāoṅ par dhyān de. apnī wafādāri aur rāstī kī ḳhātir merī sun!

²apne ḳhādīm ko apnī adālat meṅ na lā, kyūnki tere huzūr koī bhī jāndār rāstbāz nahīn ṭhahar saktā.

³kyūnki dushman ne merī jān kā pīchhā karke use ḳhāk meṅ kuchal diyā hai. us ne mujhe un logoṅ kī tarah tārikī meṅ basā diyā hai jo baṛe arse se murdā haiṅ.

⁴mere andar merī rūh niḍhāl hai, mere andar merā dil dahshat ke māre behiss-o-harkat ho gayā hai.

⁵main qadīm zamāne ke din yād kartā aur tere kāmoṅ par ḡhaur-o-ḳhauz kartā hūn. jo kuchh tere hāthoṅ ne kiya us meṅ main mahwe-ḳhyāl rahtā hūn.

⁶main apne hāth terī taraf uṭhātā hūn, merī jān ḳhushk zamīn kī tarah terī pyāsi hai. (*silāh*)

⁷ai rab, merī sunane meṅ jaldī kar. merī jān to ḳhatm hone wāli hai. apnā chehrā mujh se chhupāe na rakh, warnā main gaṛhe meṅ utarne wāloṅ kī mānind ho jāūngā.

⁸subh ke waqt mujhe apnī shafqat kī ḳhabar sunā, kyūnki main tujh par bharosā rakhtā hūn. mujhe wuh rāh dikhā jis par mujhe jānā hai, kyūnki main terā hī ārzūmand hūn.

⁹ai rab, mujhe mere dushmanoṅ se chhuṛā, kyūnki main tujh meṅ panāh letā hūn.

¹⁰mujhe apnī marzī pūrī karnā sikhā, kyūnki tū merā k̄hudā hai. terā nek rūh hamwār zamīn par merī rāhnumāi kare.

¹¹ai rab, apne nām kī k̄hātīr merī jān ko tāzādām kar. apnī rāsti se merī jān ko musibat se bachā.

¹²apnī shafqat se mere dushmanon ko halāk kar. jo bhī mujhe tang kar rahe haiñ unheñ tabāh kar! kyūnki main terā k̄hādīm hūñ.

najāt aur k̄hushhālī kī duā

144 *dāūd kā zabūr.*
rab merī chaṭān kī hamd ho, jo mere hāthoñ ko larne aur merī ungliyoñ ko jang karne kī tarbiyat detā hai.

²wuh merī shafqat, merā qīlā, merā najātdahindā aur merī ḍhāl hai. usī meñ main panāh letā hūñ, aur wuhī ḍīgar aqwām ko mere tābe kar detā hai.

³ai rab, insān kaun hai ki tū us kā k̄hayāl rakhe? ādamzād kaun hai ki tū us kā lihāz kare?

⁴insān dam bhar kā hī hai, us ke din tezī se guzarne wāle sāy kī mānind haiñ.

⁵ai rab, apne āsmān ko jhukā kar utar ā! pahāron ko chhū tāki wuh dhuāñ chhoṛeñ.

⁶bijli bhej kar unheñ muntashir kar, apne tīr chalā kar unheñ darham-barham kar.

⁷apnā hāth bulandiyon se niche baṛhā aur mujhe chhuṛā kar pānī kī gahrāiyon aur pardesiyon ke hāth se bachā,

⁸jin kā muñh jhūṭ boltā aur dahnā hāth fareb detā hai.

⁹ai allāh, main terī tamjīd meñ nayā gīt gāūngā, das tāron kā sitār bajā kar terī madahsarāi karūngā.

¹⁰kyūnki tū bādshāhoñ ko najāt detā aur apne k̄hādīm dāūd ko mohlak talwār se bachātā hai.

¹¹mujhe chhuṛā kar pardesiyon ke hāth se bachā, jin kā muñh jhūṭ boltā aur dahnā hāth fareb detā hai.

¹²hamāre beṭe jawānī meñ phalne phulne wāle paudoñ kī mānind hoñ, hamārī beṭiyāñ mahal ko sajāne ke lie tarāshe hue kone ke satūn kī mānind hoñ.

¹³hamāre godām bhare raheñ aur har qism kī k̄hurāk muhayyā karen. hamārī bheṛ-bakriyāñ hamāre maidānon meñ hazāron balki beshumār bachche janm deñ.

¹⁴hamāre gāy-bail moṭe-tāze hoñ, aur na koī zāe ho jāe, na kisī ko nuqsān pahuñche. hamāre chaukoñ meñ āh-o-zāri kī āwāz sunāi na de.

¹⁵mubāarak hai wuh qaum jis par yih sab kuchh sādiq ātā hai, mubāarak hai wuh qaum jis kā ḡhudā rab hai!

allāh kī abādī shafqat

145 *dāūd kā zabūr. hamd-o-sanā kā gīt.*

ai mere ḡhudā, mainī terī tāzīm karūṅga. ai bādshāh, mainī hameshā tak tere nām kī satāish karūṅga.

²rozānā mainī terī tamjīd karūṅga, hameshā tak tere nām kī hamd karūṅga.

³rab azīm aur baṛī tārif ke laīq hai. us kī azmat insān kī samajh se bāhar hai.

⁴ek pusht aglī pusht ke sāmne wuh kuchh sarāhe jo tū ne kiyā hai, wuh dūsroṅ ko tere zabardast kām sunāen.

⁵mainī tere shāndār jalāl kī azmat aur tere mojizoṅ meṅ mahw-e-ḡhyāl rahūṅgā.

⁶log tere haibatnāk kāmoṅ kī qudrat pesh karen, aur mainī bhī terī azmat bayān karūṅga.

⁷wuh josh se terī baṛī bhalāi ko sarāheṅ aur ḡhushī se terī rāsti kī madahsarāi karen.

⁸rab mehrbān aur rahīm hai. wuh tahammul aur shafqat se bharpūr hai.

⁹rab sab ke sāth bhalāi kartā hai, wuh apnī tamām maḡhlūqāt par rahm kartā hai.

¹⁰ai rab, terī tamām maḡhlūqāt terā shukr karen. tere imāndār terī tamjīd karen.

¹¹wuh terī bādshāhī ke jalāl par faḡhr karen aur terī qudrat bayān karen

¹²tāki ādamzād tere qawī kāmoṅ aur terī bādshāhī kī jalālī shān-o-shaukat se āgāh ho jāen.

¹³terī bādshāhī kī koī intihā nahīn, aur terī saltanat pusht-dar-pusht hameshā tak qāim raheḡi.

¹⁴rab tamām girne wāloṅ kā sahārā hai. jo bhī dab jāe use wuh uṡhā khaṛā kartā hai.

¹⁵sab kī ānkheṅ tere intizār meṅ rahtī haiṅ, aur tū har ek ko waqt par us kā khānā muhayyā kartā hai.

¹⁶tū apnī muṡṡhī khol kar har jāndār kī ḡhwāhish pūri kartā hai.

¹⁷rab apnī tamām rāhoṅ meṅ rāst aur apne tamām kāmoṅ meṅ wafādār hai.

¹⁸rab un sab ke qarīb hai jo use pukārte haiṅ, jo diyānatdārī se use pukārte haiṅ.

¹⁹jo us kā ḡhauf māneṅ un kī ārzū wuh pūri kartā hai. wuh un kī faryādeṅ sun kar un kī madad kartā hai.

²⁰rab un sab ko mahfūz rakhtā hai jo use pyār karte haiṅ, lekin bedīnoṅ ko wuh halāk kartā hai.

²merā muñh rab kī tārīf bayān kare, tamām maḥlūqāt hameshā tak us ke muqaddas nām kī satāish karen.

allāh kī abadī wafādārī

146 rab kī hamd ho! ai merī jān, rab kī hamd kar.

²jīte jī mainī rab kī satāish karūnga, umr bhar apne ḡhudā kī madahsarāī karūnga.

³shurafā par bharosā na rakho, na ādamzād par jo najāt nahīn de saktā.

⁴jab us kī rūh nikal jāe to wuh dubārā ḡhāk meñ mil jātā hai, usī waqt us ke mansūbe adhūre rah jāte haiñ.

⁵mubāarak hai wuh jis kā saharā yāqūb kā ḡhudā hai, jo rab apne ḡhudā ke intizār meñ rahtā hai.

⁶kyūnki us ne āsmān-o-zamīn, samundar aur jo kuchh un meñ hai banāyā hai. wuh hameshā tak wafādār hai.

⁷wuh mazlūmoñ kā insāf kartā aur bhūkoñ ko roṭī khilātā hai. rab qaidiyōñ ko āzād kartā hai.

⁸rab andhoñ kī ānkheñ bahāl kartā aur ḡhāk meñ dabe huōñ ko uṭhā kharā kartā hai, rab rāstbāz ko pyār kartā hai.

⁹rab padesiyōñ kī dekh-bhāl kartā, yatīmoñ aur bewāoñ ko qāim rakhtā hai. lekin wuh bedinoñ kī rāh ko

ṭeṛhā banā kar kāmyāb hone nahīn detā.

¹⁰rab abad tak hukūmat karegā. ai siyyūn, terā ḡhudā pusht-dar-pusht bādshāh rahegā. rab kī hamd ho.

kāināt aur tāriḡh meñ

rab kā band-o-bast

147 rab kī hamd ho! apne ḡhudā kī madahsarāī

karnā kitnā bhalā hai, us kī tamjīd karnā kitnā pyārā aur ḡhūbsūrat hai.

²rab yarūshalam ko tāmīr kartā aur isrāīl ke muntashir jilāwatanōñ ko jamā kartā hai.

³wuh dilshikastoñ ko shifā de kar un ke zaḡhmoñ par marham-paṭṭī lagātā hai.

⁴wuh sitāroñ kī tādād gin letā aur har ek kā nām le kar unheñ bulātā hai.

⁵hamārā rab azīm hai, aur us kī qudrat zabardast hai. us kī hikmat kī koī intihā nahīn.

⁶rab musībatzadoñ ko uṭhā kharā kartā lekin badkāroñ ko ḡhāk meñ milā detā hai.

⁷rab kī tamjīd meñ shukr kā gīt gāo, hamāre ḡhudā kī ḡhushī meñ sarod bajāo.

⁸kyūnki wuh āsmān par bādāl chhāne detā, zamīn ko bārish

muhayyā kartā aur pahāroṅ par ghās
phūṭne detā hai.

⁹wuh maweshī ko chārā aur kawwe
ke bachchoṅ ko wuh kuchh khilātā
hai jo wuh shor machā kar māngte
haiṅ.

¹⁰na wuh ghoṛe kī tāqat se
lutfandoz hotā, na ādmī kī mazbūt
ṭāngōṅ se ḳhush hotā hai.

¹¹rab un hī se ḳhush hotā hai jo us
kā ḳhauf mānte aur us kī shafqat ke
intizār meṅ rahte haiṅ.

¹²ai yarūshalam, rab kī madahsarāī
kar! ai siyyūn, apne ḳhudā kī hamd
kar!

¹³kyūṅki us ne tere darwāzoṅ ke
kundu mazbūt karke tere darmiyān
basne wālī aulād ko barkat dī hai.

¹⁴wuhī tere ilāqe meṅ amn aur
sukūn qāim rakhtā aur tujhe behtarīn
gandum se ser kartā hai.

¹⁵wuh apnā farmān zamīn par
bhejtā hai to us kā kalām tezī se
pahuṅchtā hai.

¹⁶wuh ūn jaisī barf muhayyā kartā
aur pālā rākh kī tarah chāroṅ taraf
bikher detā hai.

¹⁷wuh apne ole kankaroṅ kī tarah
zamīn par phaiṅk detā hai. kaun us kī
shadid sardī bardāsht kar saktā hai?

¹⁸wuh ek bār phir apnā farmān
bhejtā hai to barf pighal jāti hai. wuh

apnī hawā chalne detā hai to pānī
ṭapakne lagtā hai.

¹⁹us ne yāqūb ko apnā kalām
sunāyā, isrāīl par apne ahkām aur āīn
zāhir kie haiṅ.

²⁰aisā sulūk us ne kisī aur qaum
se nahīn kiyā. dīgar aqwām to tere
ahkām nahīn jāntīṅ. rab kī hamd ho!

āsmān-o-zamīn par allāh kī tamjīd

148 rab kī hamd ho! āsmān
se rab kī satāish karo,
bulandiyōṅ par us kī tamjīd karo!

²ai us ke tamām farishto, us kī
hamd karo! ai us ke tamām lashkaro,
us kī tārif karo!

³ai sūraj aur chānd, us kī hamd
karo! ai tamām chamakdār sitāro, us
kī satāish karo!

⁴ai bulandtarīn āsmāno aur āsmān
ke ūpar ke pānī, us kī hamd karo!

⁵wuh rab ke nām kī satāish karen,
kyūṅki us ne farmāyā to wuh wujūd
meṅ āe.

⁶us ne nāqābil-e-mansūḳh farmān
jārī karke unheṅ hameshā ke lie qāim
kiyā hai.

⁷ai samundar ke azhdahāo aur
tamām gahrāīyo, zamīn se rab kī
tamjīd karo!

⁸ai āg, olo, barf, dhund aur us ke hukm par chalne wālī āndhiyo, us kī hamd karo!

⁹ai pahāro aur pahāriyo, phaldār darakhto aur tamām deodāro, us kī tārif karo!

¹⁰ai janglī jānwaro, mawīshiyō, reṅgne wālī maḥlūqāt aur parindo, us kī hamd karo!

¹¹ai zamīn ke bādshāho aur tamām qaumo, sardāro aur zamīn ke tamām hukmrāno, us kī tamjīd karo!

¹²ai naujawāno aur kuṅwāriyo, buzurgo aur bachcho, us kī hamd karo!

¹³sab rab ke nām kī satāish karen, kyūnki sirf usī kā nām azīm hai, us kī azmat āsmān-o-zamīn se ālā hai.

¹⁴us ne apnī qaum ko sarfarāz karke^a apne tamām imāndāron kī shohrat barhāi hai, yānī isrāiliyon kī shohrat, us qaum kī jo us ke qarīb rahtī hai. rab kī hamd ho!

siyyūn rab kī hamd kare!

149 rab kī hamd ho! rab kī tamjīd meṅ nayā gīt gāo, imāndāron kī jamā'at meṅ us kī tārif karo.

²isrāil apne ḳhāliq se ḳhush ho, siyyūn ke farzand apne bādshāh kī ḳhushī manāen.

^alafzī tarjumā: apnī qaum kā sīng buland karke.

³wuh nāch kar us ke nām kī satāish karen, daf aur sarod se us kī madahsarāi karen.

⁴kyūnki rab apnī qaum se ḳhush hai. wuh musibatzaḍoṅ ko apnī najāt kī shān-o-shaukat se ārāstā kartā hai.

⁵imāndār is shān-o-shaukat ke bāis ḳhushī manāen, wuh apne bistarōṅ par shādmānī ke nāre lagāen.

⁶un ke muṅh meṅ allāh kī hamd-o-sanā aur un ke hāthoṅ meṅ dodhārī talwār ho

⁷tāki dīgar aqwām se intiqām leṅ aur ummatōṅ ko sazā deṅ.

⁸wuh un ke bādshāhoṅ ko zanjīroṅ meṅ aur un ke shurafā ko beriyōṅ meṅ jakar leṅge

⁹tāki unheṅ wuh sazā deṅ jis kā faislā qalamband ho chukā hai. yih izzat allāh ke tamām imāndāron ko hāsil hai. rab kī hamd ho!

rab kī hamd-o-sanā

150 rab kī hamd ho! allāh ke maqḍis meṅ us kī satāish karo. us kī qudrat ke bane hue āsmānī gumbad meṅ us kī tamjīd karo.

²us ke azīm kāmoṅ ke bāis us kī hamd karo. us kī zabardast azmat ke bāis us kī satāish karo.

³narsingā phūnk kar us kī hamd karo, sitār aur sarod bajā kar us kī tamjīd karo.

⁴daf aur loknāch se us kī hamd karo. tārḍār sāz aur bānsrī bajā kar us kī satāish karo.

⁵jhānjhoṅ kī jhankārtī āwāz se us kī hamd karo, gūnjtī jhānjh se us kī tārif karo.

⁶jis meṅ bhī sāṅs hai wuh rab kī satāish kare. rab kī hamd ho!

amsāl

kitāb kā maqsad

1 *zail meñ isrāil ke bādshāh sulaimān bin dāūd kī amsāl qalamband haiñ.*

²in se tū hikmat aur tarbiyat hāsīl karegā, basīrat ke alfāz samajhne ke qābil ho jāegā, ³aur dānāī dilāne wālī tarbiyat, rāstī, insāf aur diyānatdārī apnāegā. ⁴yih amsāl sādālah ko hoshyārī aur naujawān ko ilm aur tamīz sikhātī haiñ. ⁵jo dānā hai wuh sun kar apne ilm meñ izāfā kare, jo samajhdār hai wuh rāhnumāī karne kā fan sīkh le. ⁶tab wuh amsāl aur tamsīleñ, dānishmandoñ kī bāteñ aur un ke muamme samajh legā.

⁷hikmat is se shurū hotī hai kī ham rab kā khauf māneñ. sirf ahmaq hikmat aur tarbiyat ko haqīr jānte haiñ.

ghalat sāthiyon se khabardār

⁸mere beṭe, apne bāp kī tarbiyat ke tābe rah, aur apnī mān kī hidāyat mustarad na kar. ⁹kyūñki yih tere

sar par dilkash sehrā aur tere gale meñ gulūband haiñ. ¹⁰mere beṭe, jab khatākār tujhe phuslāne kī koshish kareñ to un ke pīchhe na ho le. ¹¹un kī bāt na mān jab wuh kaheñ, “ā, hamāre sāth chal! ham tāk meñ baiṭh kar kisī ko qatl kareñ, bilāwajah kisī bequsūr kī ghāt lagāeñ. ¹²ham unheñ pātāl kī tarah zindā nigal leñ, unheñ maut ke garhe meñ utarne wāloñ kī tarah ek dam haṛap kar leñ. ¹³ham har qism kī qīmtī chīz hāsīl kareñge, apne gharoñ ko lūṭ ke māl se bhar leñge. ¹⁴ā, jur’at karke ham meñ sharīk ho jā, ham lūṭ kā tamām māl barābar taqsīm kareñge.”

¹⁵mere beṭe, un ke sāth mat jānā, apnā pāoñ un kī rāhoñ par rakhne se rok leñā. ¹⁶kyūñki un ke pāoñ ghalat kām ke pīchhe daurte, kḥūn bahāne ke lie bhāgte haiñ. ¹⁷jab chīrīmār apnā jāl lagā kar us par parindoñ ko phānsne ke lie roṭī ke ṭukre bikher detā hai to parindoñ kī nazar meñ yih

bemaqsad hai. ¹⁸yih log bhī ek din phaṅs jāenge. jab tāk meṅ baith jāte haiṅ to apne āp ko tabāh karte haiṅ, jab dūsroṅ kī ghāt lagāte haiṅ to apnī hī jān ko nuqsān pahunchāte haiṅ. ¹⁹yihī un sab kā anjām hai jo nārawā nafā ke pīchhe bhāgte haiṅ. nājāiz nafā apne mālik kī jān chhīn letā hai.

hikmat kī pukār

²⁰hikmat galī meṅ zor se āwāz detī, chaukoṅ meṅ buland āwāz se pukārtī hai. ²¹jahān sab se zyādā shor-sharābā hai wahān wuh chillā chillā kar boltī, shahr ke darwāzoṅ par hī apnī taqrīr kartī hai, ²²“ai sādālah logo, tum kab tak apnī sādālahī se muhabbat rakhoge? mazāq uṛāne wāle kab tak apne mazāq se lutf uṭhāenge, ahmaq kab tak ilm se nafrat kareṅge? ²³āo, merī sarzanish par dhyān do. tab main apnī rūh kā chashmā tum par phūṭne dūṅgī, tumheṅ apnī bāteṅ sunāūṅgī.

²⁴lekin jab main ne āwāz dī to tum ne inkār kiyā, jab main ne apnā hāth tumhārī taraf baṛhāyā to kisī ne bhī tawajjuh na dī. ²⁵tum ne mere kisī mashware kī parwā na kī, merī malāmat tumhāre nazdīk qābīle-qabūl nahīn thī. ²⁶is lie jab tum par āfat āegī to main qahqahā lagāūṅgī, jab tum haulnāk musibat meṅ phaṅs jāoge to tumhārā mazāq uṛāūṅgī. ²⁷us waqt tum par dahshatnāk āndhī

ṭūṭ paṛegī, āfat tūfān kī tarah tum par āegī, aur tum musibat aur taqlīf ke sailāb meṅ ḍūb jāoge. ²⁸tab wuh mujhe āwāz deṅge, lekin main un kī nahīn sunūṅgī, wuh mujhe dhūndeṅge par pāenge nahīn.

²⁹kyūnki wuh ilm se nafrat karke rab kā khauf mānane ke lie tayyār nahīn the. ³⁰merā mashwarā unheṅ qabūl nahīn thā balki wuh merī har sarzanish ko haqīr jānte the. ³¹chunānche ab wuh apne chāl-chalan kā phal khāeṅ, apne mansūboṅ kī fasal khā khā kar ser ho jāeṅ.

³²kyūnki sahīh rāh se dūr hone kā amal sādālah ko mār ḍāltā hai, aur ahmaqoṅ kī beparwāi unheṅ tabāh kartī hai. ³³lekin jo merī sune wuh sukūn se basegā, haulnāk musibat use pareshān nahīn karegī.”

hikmat kī ahmiyat

2 mere beṭe, merī bāt qabūl karke mere ahkām apne dil meṅ mahfūz rakh. ²apnā kān hikmat par dhar, apnā dil samajh kī taraf māil kar. ³basīrat ke lie āwāz de, chillā kar samajh māṅg. ⁴use yūn talāsh kar goyā chāndī ho, us kā yūn khoj lagā goyā poshīdā khaṣānā ho. ⁵agar tū aisā kare to tujhe rab ke khauf kī samajh āegī aur allāh

kā irfān hāsīl hogā. ⁶kyūnki rab hī hikmat atā kartā, usī ke muñh se irfān aur samajh nikaltī hai. ⁷wuh sīdhī rāh par chalne wāloñ ko kāmyābī farāham kartā aur be'ilzām zindagī guzārne wāloñ kī dhāl banā rahtā hai. ⁸kyūnki wuh insāf pasandoñ kī rāhoñ kī pahrādārī kartā hai. jahāñ bhī us ke imāndār chalte haiñ wahāñ wuh un kī hifāzat kartā hai.

⁹tab tujhe rāstī, insāf, diyānatdārī aur har achchhī rāh kī samajh āegī. ¹⁰kyūnki tere dil meñ hikmat dākhil ho jāegī, aur ilm-o-irfān terī jāñ ko pyārā ho jāegā. ¹¹tamīz terī hifāzat aur samajh terī chaukīdārī karegī. ¹²hikmat tujhe ghalat rāh aur kajrau bāteñ karne wāle se bachāe rakhegī. ¹³aise log sīdhī rāh ko chhoṛ dete haiñ tākī tārik rāstoñ par chalen, ¹⁴wuh burī harkateñ karne se kḥush ho jāte haiñ, ghalat kāñ kī kajrawī dekh kar jashn manāte haiñ. ¹⁵un kī rāheñ ṭerhī haiñ, aur wuh jahāñ bhī chalen āwārā phirte haiñ.

¹⁶hikmat tujhe nājāiz aurat se chhuṛātī hai, us ajnabī aurat se jo chiknī-chupṛī bāteñ kartī, ¹⁷jo apne jīwansāthī ko tark karke apne kḥudā kā ahd bhūl jātī hai. ¹⁸kyūnki us ke ghar meñ dākhil hone kā anjām maut, us kī rāhoñ kī manzil-e-maqsūd pātāl hai. ¹⁹jo bhī us ke pās jāe wuh wāpas nahīñ āegā,

wuh zindagībaḥsh rāhoñ par dubārā nahīñ pahuñchegā.

²⁰chunāñche achchhe logoñ kī rāh par chal phir, dhyān de ki tere qadam rāstbāzoñ ke rāste par raheñ. ²¹kyūnki sīdhī rāh par chalne wāle mulk meñ ābād hoñge, ākḥirkār be'ilzām hī us meñ bāqī raheñge. ²²lekin bedīn mulk se miṭ jāeñge, aur bewafāoñ ko ukhār kar mulk se kḥārij kar diyā jāegā.

allāh ke kḥauf aur hikmat kī barkat
3 mere beṭe, merī hidāyat mat bhūlnā. mere ahkāñ tere dil meñ mahfūz raheñ. ²kyūnki in hī se terī zindagī ke dinon aur sāloñ meñ izāfā hogā aur terī kḥushhālī baṛhegī. ³shafqat aur wafā terā dāman na chhoṛeñ. unheñ apne gale se bāndhnā, apne dil kī taḥtī par kandā karnā. ⁴tab tujhe allāh aur insān ke sāmne mehrbānī aur qabūliyat hāsīl hogī.

⁵pūre dil se rab par bharosā rakh, aur apnī aql par takiyā na kar. ⁶jahāñ bhī tū chale sirf usī ko jāñ le, phir wuh kḥud terī rāhoñ ko hamwār karegā. ⁷apne āp ko dānishmand mat samajhnā balki rab kā kḥauf māñ kar burā se dūr rah. ⁸is se terā badan sehhat pāegā aur terī haḍḍiyāñ taro-tāzā ho jāeñgī. ⁹apnī milkiyat aur apnī tamām paidāwār ke pahle phal se rab kā ehtirām kar, ¹⁰phir tere

godām anāj se bhar jāeṅge aur tere bartan mai se chhalak uṭheṅge.

¹¹mere beṭe, rab kī tarbiyat ko radd na kar, jab wuh tujhe ḍāṅṭe to ranjīdā na ho. ¹²kyūnki jo rab ko pyārā hai us kī wuh tāḍib kartā hai, jis tarah bāp us beṭe ko tambīh kartā hai jo use pasand hai.

haqīqī daulat

¹³mubārak hai wuh jo hikmat pātā hai, jise samajh hāsīl hotī hai. ¹⁴kyūnki hikmat chāṅḍī se kahīn zyādā sūdmand hai, aur us se sone se kahīn zyādā qīmtī chīzeṅ hāsīl hotī haiṅ. ¹⁵hikmat motiyōṅ se zyādā nafīs hai, tere tamām kḥazāne us kā muqābalā nahīn kar sakte. ¹⁶us ke dahne hāth meṅ umr kī darāzī aur bāeṅ hāth meṅ daulat aur izzat hai. ¹⁷us kī rāheṅ kḥushgawār, us ke tamām rāste puramṅ haiṅ. ¹⁸jo us kā dāman pakaṛ le us ke lie wuh zindagī kā darakḥt hai. mubārak hai wuh jo us se liptā rahe. ¹⁹rab ne hikmat ke wasīle se hī zamīn kī bunyād rakhī, samajh ke zarī'e hī āsmān ko mazbūṭī se lagāyā. ²⁰us ke irfān se hī gahrāiyōṅ kā pānī phūṭ niklā aur āsmān se shabnam ṭapak kar zamīn par partī hai.

²¹mere beṭe, dānāī aur tamīz apne pās mahfūz rakh aur unheṅ apnī nazar se dūr na hone de. ²²un se terī jān tar-o-tāzā aur terā galā

ārāstā rahegā. ²³tab tū chalte waqt mahfūz rahegā, aur terā pāoṅ ṭhokar nahīn khāegā. ²⁴tū pāoṅ phailā kar so sakegā, koī sadmā tujhe nahīn pahuṅchegā balki tū leṭ kar gahrī nīnd soegā. ²⁵nāgahān āfat se mat ḍarnā, na us tabāhī se jo bedīn par ghālib ātī hai, ²⁶kyūnki rab par terā etimād hai, wuhī tere pāoṅ ko phaṅs jāne se mahfūz rakhegā.

dūsroṅ kī madad karne kī nasīhat

²⁷agar koī zarūrātmand ho aur tū us kī madad kar sake to us ke sāth bhalāī karne se inkār na kar. ²⁸agar tū āj kuchh de sake to apne paṛosī se mat kahnā, “kal ānā to main āp ko kuchh de dūṅgā.” ²⁹jo paṛosī befikr tere sāth rahtā hai us ke kḥilāf bure mansūbe mat bāndhnā. ³⁰jis ne tujhe nuqsān nahīn pahuṅchāyā adālat meṅ us par bebunyād ilzām na lagānā.

³¹na zālīm se hasad kar, na us kī koī rāh iḳhtiyār kar. ³²kyūnki burī rāh par chalne wāle se rab ghīn khātā hai jabki sīdhī rāh par chalne wāloṅ ko wuh apne rāzoṅ se āgāh kartā hai. ³³bedīn ke ghar par rab kī lānat ātī jabki rāstbāz ke ghar ko wuh barkat detā hai. ³⁴mazāq uṛāne wāloṅ kā wuh mazāq uṛātā, lekin farotanōṅ par mehrbānī kartā hai. ³⁵dānishmand mīrās meṅ izzat pāeṅge jabki ahmaq ke nasīb meṅ sharṁindagī hogī.

bāp kī nasīhat

4 ai beṭo, bāp kī nasīhat suno, dhyān do tāki tum sikh kar samajh hāsil kar sako. ²main tumheñ achchhī tālīm detā hūn, is lie merī hidāyat ko tark na karo. ³main abhī apne bāp ke ghar meñ nāzuk laṛkā thā, apnī mān kā wāhid bachchā, ⁴to mere bāp ne mujhe tālīm de kar kahā, “pūre dil se mere alfāz apnā le aur har waqt mere ahkām par amal kar to tū jītā rahegā. ⁵hikmat hāsil kar, samajh apnā le! yih chīzeñ mat bhūlnā, mere muñh ke alfāz se dūr na honā. ⁶hikmat tark na kar to wuh tujhe mahfūz rakhegī. us se muhabbat rakh to wuh terī dekh-bhāl karegī. ⁷hikmat is se shurū hotī hai ki tū hikmat apnā le. samajh hāsil karne ke lie bāqī tamām milkiyat qurbān karne ke lie tayyār ho. ⁸use azīz rakh to wuh tujhe sarfarāz karegī, use gale lagā to wuh tujhe izzat baḵshegī. ⁹tab wuh tere sar ko ḳhūbsūrat sehre se ārāstā karegī aur tujhe shāndār tāj se nawāzegī.”

¹⁰mere beṭe, merī sun! merī bāteñ apnā le to terī umr darāz hogī. ¹¹main tujhe hikmat kī rāh par chalne kī hidāyat detā, tujhe sīdhī rāhoñ par phirne detā hūn. ¹²jab tū chalegā to tere qadmoñ ko kisī bhī chīz se rokā nahīn jāegā, aur dauṛte waqt tū ṭhokar nahīn ḳhāegā. ¹³tarbiyat kā dāman thāme rah! use na chhoṛ

balki mahfūz rakh, kyūnki wuh terī zindagī hai.

¹⁴bedīnoñ kī rāh par qadam na rakh, sharīroñ ke rāste par mat jā. ¹⁵us se gurez kar, us par safar na kar balki us se katrā kar āge nikal jā. ¹⁶kyūnki jab tak un se burā kām sarzad na ho jāe wuh so hī nahīn sakte, jab tak unhoñ ne kisī ko ṭhokar khilā kar ḳhāk meñ milā na diyā ho wuh nīnd se mahrūm rahte haiñ. ¹⁷wuh bedīnī kī roṭī khāte aur zulm kī mai pīte haiñ. ¹⁸lekin rāstbāz kī rāh tulū-e-subh kī pahlī raushnī kī mānind hai jo din ke urūj tak baḥtī rahtī hai. ¹⁹is ke muqābale meñ bedīn kā rāstā gahrī tārikī kī mānind hai, unheñ patā hī nahīn chaltā ki kis chīz se ṭhokar khā kar gir gae haiñ.

²⁰mere beṭe, merī bātoñ par dhyān de, mere alfāz par kān dhar. ²¹unheñ apnī nazar se ojhal na hone de balki apne dil meñ mahfūz rakh. ²²kyūnki jo yih bāteñ apnāeñ wuh zindagī aur pūre jism ke lie shifā pāte haiñ. ²³tamām chīzoñ se pahle apne dil kī hifāzat kar, kyūnki yihī zindagī kā sarchashmā hai. ²⁴apne muñh se jhūṭ aur apne honṭoñ se kajgoī dūr kar. ²⁵dhyān de ki terī ānkeñ sīdhā āge kī taraf dekheñ, ki terī nazar us rāste par lagī rahe jo sīdhā hai. ²⁶apne pāoñ kā rāstā chalne ke qābil banā de, dhyān de ki terī rāheñ mazbūt haiñ. ²⁷na dāñ, na bāñ taraf muṛ balki apne

pāon ko ḡhalat qadam uṭhāne se bāz rakh.

zinākārī se ḡhabardār

5 mere beṭe, merī hikmat par dhyān de, merī samajh kī bātoṅ par kān dhar. ²phir tū tamīz kā dāman thāme rahegā, aur tere hoṅṭ ilm-o-irfān mahfūz rakheṅge. ³kyūnki zinākār aurat ke hoṅṭoṅ se shahd ṭapaktā hai, us kī bāteṅ tel kī tarah chiknī-chupṛī hotī haiṅ. ⁴lekin anjām meṅ wuh zahr jaisī karṭwī aur dodhārī talwār jaisī tez sābit hotī hai. ⁵us ke pāoṅ maut kī taraf utarte, us ke qadam pātāl kī jānib barṭhte jāte haiṅ. ⁶us ke rāste kabhī idhar kabhī idhar phirte haiṅ tāki tū zindagī kī rāh par tawajjuh na de aur us kī āwāragī ko jān na le.

⁷chunānche mere beṭo, merī suno aur mere muṅh kī bātoṅ se dūr na ho jāo. ⁸apne rāste us se dūr rakh, us ke ghar ke darwāze ke qarīb bhī na jā. ⁹aisā na ho ki tū apnī tāqat kisī aur ke lie sarf kare aur apne sāl zālīm ke lie zāe kare. ¹⁰aisā na ho ki pardesī terī milkiyat se ser ho jāeṅ, ki jo kuchh tū ne mehnat-mashaqqat se hāsil kiyā wuh kisī aur ke ghar meṅ āe. ¹¹tab āḡhirkār terā badan aur gosht ḡhul jāeṅge, aur tū āheṅ bhar bhar kar ¹²kahegā, “hāy, main

ne kyūn tarbiyat se nafrat kī, mere dil ne kyūn sarzanish ko haqīr jānā? ¹³hidāyat karne wāloṅ kī main ne na sunī, apne ustādoṅ kī bātoṅ par kān na dharā. ¹⁴jamā’at ke darmiyān hī rahte hue mujh par aisī āfat āī ki main tabāhī ke dahāne tak pahuṅch gayā hūn.”

¹⁵apne hī hauz kā pānī aur apne hī kuen se phūṭne wālā pānī pī le. ¹⁶kyā munāsib hai ki tere chashme galiyoṅ meṅ aur terī nadiyān chaukoṅ meṅ bah nikleṅ? ¹⁷jo pānī terā apnā hai wuh tujh tak mahdūd rahe, ajnabī us meṅ sharīk na ho jāe. ¹⁸terā chashmā mubāarak ho. hān, apnī bīwī se ḡhush rah. ¹⁹wuhī terī manmohan hirnī aur dilrubā ḡhazāl^a hai. usī kā pyār tujhe tar-o-tāzā kare, usī kī muhabbat tujhe hameshā mast rakhe.

²⁰mere beṭe, tū ajnabī aurat se kyūn mast ho jāe, kisī dūsre kī bīwī se kyūn lipaṭ jāe? ²¹ḡhayāl rakh, insān kī rāheṅ rab ko sāf dikhāī detī haiṅ, jahān bhī wuh chale us par wuh tawajjuh detā hai. ²²bedīn kī apnī hī harkateṅ use phānsā detī haiṅ, wuh apne hī gunāh ke rassoṅ meṅ jakaṛā rahtā hai. ²³wuh tarbiyat kī kamī ke sabab se halāk ho jāegā, apnī baṛī hamāqat ke bāis ḡagmagāte hue apne anjām ko pahuṅchegā.

^alafzī tarjumā: pahārī bakrī.

zamānat dene, kāhili aur

jhūṭ se khabardār

6 mere beṭe, kyā tū apne paṛosī kā zāmin banā hai? kyā tū ne hāth milā kar wādā kiyā hai ki main kisī dūsre kā zimmādār thahrūnga? ²kyā tū apne wāde se bandhā huā, apne muñh ke alfāz se phaṁsā huā hai? ³aisā karne se tū apne paṛosī ke hāth meñ ā gayā hai, is lie apnī jān ko chhuṛāne ke lie us ke sāmne aundhe muñh ho kar use apnī minnat-samājat se tang kar. ⁴apnī ānkhoñ ko sone na de, apne papoṭoñ ko ūnghne na de jab tak tū is zimmādārī se fāriḡh na ho jāe. ⁵jis tarah ḡhazāl shikārī ke hāth se aur parindā chīṛīmār ke hāth se chhūṭ jātā hai usī tarah sirtoṛ koshish kar tāki terī jān chhūṭ jāe.

⁶ai kāhil, chiyūñṭī ke pās jā kar us kī rāhoñ par ḡhaur kar! us ke namūne se hikmat sīkh le. ⁷us par na sardār, na afsar yā hukmrān muqarrar hai, ⁸to bhī wuh garmiyōñ meñ sardiyoñ ke lie khāne kā zakhīrā kar rakhtī, fasal ke dinōñ meñ kḡhūb kḡhurāk ikaṭṭhī kartī hai. ⁹ai kāhil, tū mazīd kab tak soyā rahegā, kab jāḡ uṭhegā? ¹⁰tū kahtā hai, “mujhe thoṛī der sone de, thoṛī der ūnghne de, thoṛī der hāth par hāth dhare baiṭhne de tāki ārām kar sakūñ.” ¹¹lekin khabardār, jald hī ḡhurbat rāhzan kī tarah tujh par āegī, mufliśī hathiyār

se les ḡākū kī tarah tujh par ṭūṭ paṛegī.

¹²badmāsh aur kamīnā kis tarah pahchānā jātā hai? wuh muñh meñ jhūṭ lie phirtā hai, ¹³apnī ānkhoñ, pāoñ aur ungliyoñ se ishārā karke tujhe fareb ke jāl meñ phaṁsāne kī koshish kartā hai. ¹⁴us ke dil meñ kajī hai, aur wuh har waqt bure mansūbe bāndhne meñ lagā rahtā hai. jahāñ bhī jāe wahāñ jhagaṛe chhiṛ jāte haiñ. ¹⁵lekin aise shakhs par achānak hī āfat āegī. ek hī lamhe meñ wuh pāsh pāsh ho jāegā. tab us kā ilāj nāmumkin hogā.

¹⁶rab chhih chīzoñ se nafrat balki sāt chīzoñ se ḡhin khātā hai,

¹⁷wuh ānkheñ jo ḡhurūr se deḡhtī haiñ, wuh zabān jo jhūṭ boltī hai, wuh hāth jo begunāhoñ ko qatl karte haiñ, ¹⁸wuh dil jo bure mansūbe bāndhtā hai, wuh pāoñ jo dūsroñ ko nuqsān pahuñchāne ke lie bhāḡte haiñ, ¹⁹wuh gawāh jo adālat meñ jhūṭ boltā aur wuh jo bhāiyōñ meñ jhagaṛā paidā kartā hai.

zinā karne se khabardār

²⁰mere beṭe, apne bāp ke hukm se liṭṭā rah, aur apnī māñ kī hidāyat nazarandāz na kar. ²¹unheñ yūñ apne dil ke sāth bāndhe rakh ki kabhī dūr na ho jāeñ. unheñ hār kī tarah apne gale meñ ḡāl le. ²²chalte waqt wuh terī rāhnumāi kareñ, ārām

karte waqt terī pahrādārī karen, jāgte waqt tujh se hamkalām hoñ. ²³kyūnki bāp kā hukm charāgh aur māñ kī hidāyat raushnī hai, tarbiyat kī dānt-ḍapaṭ zindagībaḥsh rāh hai. ²⁴yūñ tū badkār aurat aur dūsre kī zinākār bīwī kī chiknī-chuprī bātoñ se mahfūz rahegā. ²⁵dil meñ us ke husn kā lālach na kar, aisā na ho ki wuh palak mār mār kar tujhe pakar le. ²⁶kyūnki go kasbī ādmī ko us ke paise se mahrūm kartī hai, lekin dūsre kī zinākār bīwī us kī qīmī jāñ kā shikār kartī hai.

²⁷kyā insān apnī jholi meñ bharaktī āg yūñ uṭhā kar phir saktā hai ki us ke kapre na jalen? ²⁸yā kyā koī dahakte koeloñ par yūñ phir saktā hai ki us ke pāoñ jhulas na jāen? ²⁹isī tarah jo kisī dūsre kī bīwī se hambistar ho jāe us kā anjām burā hai, jo bhī dūsre kī bīwī ko chheṛe use sazā milegī. ³⁰jo bhūk ke māre apnā peṭ bharne ke lie chorī kare use log had se zyādā haqīr nahīñ jānte, ³¹hālāñki use chorī kie hue māl ko sāt gunā wāpas karnā hai aur us ke ghar kī daulat jāti rahegī. ³²lekin jo kisī dūsre kī bīwī ke sāth zinā kare wuh beaql hai. jo apnī jāñ ko tabāh karnā chāhe wuhī aisā kartā hai. ³³us kī piṭāi aur be'izzati kī jāegī, aur us kī sharmindagī kabhī nahīñ miṭegī. ³⁴kyūnki shauhar ḡhairat khā

kar aur taish meñ ā kar berahmī se badlā legā. ³⁵na wuh koī muāwazā qabūl karegā, na rishwat legā, ḡhwāh kitnī zyādā kyūñ na ho.

bewafā bīwī

7 mere beṭe, mere alfāz kī pairawī kar, mere ahkām apne andar mahfūz rakh. ²mere ahkām ke tābe rah to jītā rahegā. apnī āñkh kī putlī kī tarah merī hidāyat kī hifāzat kar. ³unheñ apnī unglī ke sāth bāndh, apne dil kī taḡhti par kandā kar. ⁴hikmat se kah, “tū merī bahan hai,” aur samajh se, “tū merī qarībī rishtedār hai.” ⁵yihī tujhe zinākār aurat se mahfūz rakheñgī, dūsre kī us bīwī se jo apnī chiknī-chuprī bātoñ se tujhe phuslāne kī koshish kartī hai.

⁶ek din main ne apne ghar kī khiṛkī^a meñ se bāhar jhāñkā ⁷to kyā deḡhtā hūñ ki wahāñ kuchh sādālah naujawān khare haiñ. un meñ se ek beaql jawān nazar āyā. ⁸wuh galī meñ se guzar kar zinākār aurat ke kone kī taraf ṭahalne lagā. chalte chalte wuh us rāste par ā gayā jo aurat ke ghar tak le jātā hai. ⁹shām kā dhumdalkā thā, din ḡhalne aur rāt kā andherā chhāne lagā thā. ¹⁰tab ek aurat kasbī kā libās pahne hue chālākī se us se milne āi. ¹¹yih aurat itnī belagām aur ḡhudsar hai ki us

^alafzī tarjumā: ghar kī khiṛkī ke jangle.

ke pāon us ke ghar meñ nahīn ṭikte. ¹²kabhī wuh galī meñ, kabhī chaukoñ meñ hotī hai, har kone par wuh tāk meñ baiṭhī rahtī hai.

¹³ab us ne naujawān ko pakaṛ kar use bosā diyā. behayā nazar us par ḍāl kar us ne kahā, ¹⁴“mujhe salāmatī kī qurbāniyāñ pesh karnī thīñ, aur āj hī maiñ ne apnī mannateñ pūrī kīñ. ¹⁵is lie maiñ nikal kar tujh se milne āī, maiñ ne terā patā kiyā aur ab tū mujhe mil gayā hai. ¹⁶maiñ ne apne bistar par misr ke rangīn kambal bichhāe, ¹⁷us par mur, ūd aur dārchīnī kī ḳhushbū chhīrkī hai. ¹⁸āo, ham subh tak muhabbat kā pyālā tah tak pī leñ, ham ishqbāzī se lutfandoz hoñ! ¹⁹kyūñki merā ḳhāwand ghar meñ nahīñ hai, wuh lambe safar ke lie rawānā huā hai. ²⁰wuh baṭwe meñ paise ḍāl kar chalā gayā hai aur pūre chāñd tak wāpas nahīñ āegā.”

²¹aisī bāteñ karte karte aurat ne naujawān ko tarḡhīb de kar apnī chiknī-chupṛī bātoñ se warḡhalāyā. ²²naujawān sīdhā us ke pīchhe yūñ ho liyā jis tarah bail zabah hone ke lie jātā yā hiran uchhal kar phande meñ phāñs jātā hai. ²³kyūñki ek waqt āegā ki tīr us kā dil chīr ḍālegā. lekin filhāl us kī hālat us chīṛiyā kī mānind hai jo uṛ kar jāl meñ ā jātī aur ḳhayāl tak nahīñ kartī ki merī jāñ ḳhatre meñ hai.

²⁴chunāñche mere beṭo, merī suno, mere muñh kī bātoñ par dhyān do! ²⁵terā dil bhaṭak kar us taraf ruḳh na kare jahāñ zinākār aurat phirtī hai, aisā na ho ki tū āwārā ho kar us kī rāhoñ meñ ulajh jāe. ²⁶kyūñki un kī tādād baṛī hai jinheñ us ne girā kar maut ke ghāṭ utārā hai, us ne muta'addid logoñ ko mār ḍālā hai. ²⁷us kā ghar pātāl kā rāstā hai jo logoñ ko maut kī koṭhāriyoñ tak pahuñchātā hai.

hikmat kī dāwat aur wādā

8 suno! kyā hikmat āwāz nahīñ detī? hāñ, samajh ūñchī āwāz se elān kartī hai. ²wuh bulandiyōñ par kharī hai, us jagah jahāñ tamām rāste ek dūsre se milte haiñ. ³shahr ke darwāzoñ par jahāñ log nikalte aur dāḳhil hote haiñ wahāñ hikmat zordār āwāz se pukārtī hai,

⁴“ai mardo, maiñ tum hī ko pukārtī hūñ, tamām insānoñ ko āwāz detī hūñ.

⁵ai sādāluho, hoshiyārī sīkh lo! ai ahmaḳo, samajh apnā lo!

⁶suno, kyūñki maiñ sharāfat kī bāteñ kartī hūñ, aur mere hoñṭ sachchāī pesh karte haiñ.

⁷merā muñh sach boltā hai, kyūñki mere hoñṭ bedīnī se ghin khāte haiñ.

⁸jo bhī bāt mere muñh se nikle wuh rāst hai, ek bhī pechdār yā ṭeṛhī nahīn hai.

⁹samajhdār jāntā hai ki merī bāteñ sab durust haiñ, ilm rakhne wāle ko mālūm hai ki wuh sahīh haiñ.

¹⁰chāñdī kī jagah merī tarbiyat aur ḡhālīs sone ke bajāe ilm-o-irfān apnā lo.

¹¹kyūñki hikmat motiyon se kahīn behtar hai, koī bhī ḡhazānā us kā muḡābalā nahīn kar saktā.

¹²maiñ jo hikmat hūñ hoshyārī ke sāth bastī hūñ, aur maiñ tamīz kā ilm rakhtī hūñ.

¹³jo rab kā ḡhauf māntā hai wuh burāī se nafrat kartā hai. mujhe ḡhurūr, takabbur, ḡhalat chāl-chalan aur ṭeṛhī bāton se nafrat hai.

¹⁴mere pās achchhā mashwarā aur kāmyābī hai. merā dūsrā nām samajh hai, aur mujhe quwwat hāsīl hai.

¹⁵mere wasīle se bādshāh saltanat aur hukmrān rāst faisle karte haiñ.

¹⁶mere zarī'e raīs aur shurafā balki tamām ādil munsif hukūmat karte haiñ.

¹⁷jo mujhe pyār karte haiñ unheñ maiñ pyār kartī hūñ, aur jo mujhe ḡhūñḡte haiñ wuh mujhe pā lete haiñ.

¹⁸mere pās izzat-o-daulat, shāñdār māl aur rāstī hai.

¹⁹merā phal sone balki ḡhālīs sone se kahīn behtar hai, merī paidāwār ḡhālīs chāñdī par sabqat rakhtī hai.

²⁰maiñ rāstī kī rāh par hī chaltī hūñ, wahīñ jahāñ insāf hai.

²¹jo mujh se muhabbat rakhte haiñ unheñ maiñ mīrās meñ daulat muhayyā kartī hūñ. un ke godām bhare rahte haiñ.

hikmat kā taḡhliq meñ hissā

²²jab rab taḡhliq kā silsilā amal meñ lāyā to pahle us ne mujhe hī banāyā. qadīm zamāne meñ maiñ us ke dīgar kāmon se pahle hī wujūd meñ āī.

²³mujhe azal se muqarrar kiyā gayā, ibtidā hī se jab duniyā abhī paidā nahīñ huī thī.

²⁴na samundar kī gahrāiyāñ, na kasrat se phūṭne wāle chashme the jab maiñ ne janm liyā.

²⁵na pahār apnī apnī jagah par qāim hue the, na pahāriyāñ thīñ jab maiñ paidā huī.

²⁶us waqt allāh ne na zamīn, na us ke maidān, aur na duniyā ke pahle ḡhele banāe the.

²⁷jab us ne āsmān ko us kī jagah par lagāyā aur samundar kī gahrāiyon par zamīn kā ilāqā muqarrar kiyā to maiñ sāth thī.

²⁸jab us ne āsmān par bādalon aur gahrāiyon meñ sarchashmon kā intizām mazbūt kiyā to maiñ sāth thī.

²⁹jab us ne samundar kī haddeñ muqarrar kīñ aur hukm diyā ki pāñi un se tajāwuz na kare, jab us ne zamīn kī bunyādeñ apñi apñi jagah par rakhīñ

³⁰to main māhir kāriḡar kī haisiyat se us ke sāth thī. roz-ba-roz main lutf kā bāis thī, har waqt us ke huzūr rangraliyāñ manātī rahī.

³¹main us kī zamīn kī satah par rangraliyāñ manātī aur insān se lutfandoz hotī rahī.

³²chunāñche mere beṭo, merī suno, kyūñki mubāarak haiñ wuh jo merī rāhoñ par chalte haiñ.

³³merī tarbiyat mān kar dānishmand ban jāo, use nazarandāz mat karnā.

³⁴mubāarak hai wuh jo merī sune, jo roz-ba-roz mere darwāze par chaukas kharā rahe, rozāñ merī chaukhaṭ par hāzir rahe.

³⁵kyūñki jo mujhe pāe wuh zindagi aur rab kī manzūri pātā hai.

³⁶lekin jo mujhe pāne se qāsir rahe wuh apñi jān par zulm kartā hai, jo bhī mujh se nafrat kare use maut pyāri hai.”

hikmat kī ziyāfat

9 hikmat ne apnā ghar tāmīr karke apne lie sāt satūn tarāsh lie haiñ.

²apne jānwaron ko zabah karne aur apñi mai tayyār karne ke bād us ne apñi mez bichhāi hai. ³ab us ne apñi naukarāniyoñ ko bhejā hai, aur ḡhud bhī logoñ ko shahr kī bulandiyon se ziyāfat karne kī dāwat detī hai,

⁴“jo sādālah hai, wuh mere pās āe.” nāsamajh logoñ se wuh kahtī hai, ⁵“āo, merī roṭi khāo, wuh mai piyo jo main ne tayyār kar rakhī hai.

⁶apñi sādālah rāhoñ se bāz āo to jite rahoge, samajh kī rāh par chal paṛo.”

⁷jo lān-tān karne wāle ko tālīm de us kī apñi ruswāi ho jāegī, aur jo bedīn ko dāñṭe use nuqsān pahunchegā. ⁸lān-tān karne wāle kī malāmat na kar warnā wuh tujh se nafrat karegā. dānishmand kī malāmat kar to wuh tujh se muhabbat karegā. ⁹dānishmand ko hidāyat de to us kī hikmat mazīd baṛhegī, rāstbāz ko tālīm de to wuh apne ilm meñ izāfā karegā.

¹⁰rab kā khauf mānane se hī hikmat shurū hotī hai, quddūs ḡhudā ko jānane se hī samajh hāsil hotī hai. ¹¹mujh se hī terī umr ke dinon aur sālon meñ izāfā hogā. ¹²agar tū dānishmand ho to ḡhud is se fāidā uṭhāegā, agar lān-tān karne wālā ho to tujhe hī is kā nuqsān jhelnā paṛegā.

hamāqat bībī kī ziyāfat

¹³hamāqat bībī belagām aur nāsamajh hai, wuh kuchh nahīn jāntī.
¹⁴us kā ghar shahr kī bulandī par wāqē hai. darwāze ke pās kursī par baiṭhī ¹⁵wuh guzarne wāloṅ ko jo sīdhī rāh par chalte haiṅ ūnchī āwāz se dāwat detī hai, ¹⁶“jo sādālah hai wuh mere pās āe.”

jo nāsamajh haiṅ un se wuh kahtī hai, ¹⁷“chorī kā pānī mīṭhā aur poshidagī meṅ khāi gāi roṭī lazīz hotī hai.”

¹⁸lekin unheṅ mālūm nahīn ki hamāqat bībī ke ghar meṅ sirf murdoṅ kī rūh bastī haiṅ, ki us ke mehmān pātāl kī gahrāiyōṅ meṅ rahte haiṅ.

sulaimān kī hikmat bhārī hidāyat

10 *zail meṅ sulaimān kī amsāl qalamband haiṅ.*

zindagībaḅshh bāteṅ

dānishmand beṭā apne bāp ko ḅhushī dilātā jabki ahmaq beṭā apnī mān ko dukh pahuṅchātā hai.

²ḅkhazānoṅ kā koī fāidā nahīn agar wuh bedīn tariqoṅ se jamā ho gae hoṅ, lekin rāstbāzī maut se bachāe rakhtī hai.

³rab rāstbāz ko bhūke marne nahīn detā, lekin bedīnoṅ kā lālach rok detā hai.

⁴dhīle hāth ḅhurbat aur mehnatī hāth daulat kī taraf le jāte haiṅ.

⁵jo garmiyōṅ meṅ fasal jamā kartā hai wuh dānishmand beṭā hai jabki jo fasal kī kaṭāi ke waqt soyā rahtā hai wuh wālidain ke lie sharm kā bāis hai.

⁶rāstbāz kā sar barkat ke tāj se ārāstā rahtā hai jabki bedīnoṅ ke muṅh par zulm kā pardā paṛā rahtā hai.

⁷log rāstbāz ko yād karke use mubārak kahte haiṅ, lekin bedīn kā nām saṛ kar miṭ jāegā.

⁸jo dil se dānishmand hai wuh ahkām qabūl kartā hai, lekin bakwāsī tabāh ho jāegā.

⁹jis kā chāl-chalan be’ilzām hai wuh sukūn se zindagī guzartā hai, lekin jo ṭeṛhā rāstā iḅhtiyār kare use pakaṛā jāegā.

¹⁰ānkh mārne wālā dukh pahuṅchātā hai, aur bakwāsī tabāh ho jāegā.

¹¹rāstbāz kā muṅh zindagī kā sarchashmā hai, lekin bedīn ke muṅh par zulm kā pardā paṛā rahtā hai.

¹²nafrat jhagare chheṛtī rahtī jabki muhabbat tamām ḅhatāoṅ par pardā ḅāl detī hai.

¹³samajhdār ke hoṅṭoṅ par hikmat pāi jāti hai, lekin nāsamajh sirf ḅaṅḅē kā paighām samajhtā hai.

¹⁴dānishmand apnā ilm mahfūz rakhte haiñ, lekin ahmaq kā muñh jald hī tabāhī kī taraf le jātā hai.

¹⁵amīr kī daulat qilāband shahr hai jis meñ wuh mahfūz hai jabki gharīb kī ghurbat us ki tabāhī kā bāis hai.

¹⁶jo kuchh rāstbāz kamā letā hai wuh zindagī kā bāis hai, lekin bedīn apnī rozī gunāh karne ke lie istemāl kartā hai.

¹⁷jo tarbiyat qabūl kare wuh dūsroñ ko zindagī kī rāh par lātā hai, jo nasihat nazarandāz kare wuh dūsroñ ko sahīh rāh se dūr le jātā hai.

¹⁸jo apnī nafrat chhupāe rakhe wuh jhūṭ boltā hai, jo dūsroñ ke bāre meñ ghalat khabreñ phailāe wuh ahmaq hai.

¹⁹jahān bahut bāteñ kī jātī haiñ wahān gunāh bhī ā maujūd hotā hai, jo apnī zabān ko qābū meñ rakhe wuh dānishmand hai.

²⁰rāstbāz kī zabān umdā chāñdī hai jabki bedīn ke dil kī koī qadar nahīñ.

²¹rāstbāz kī zabān bahutoñ kī parwarish kartī hai,^a lekin ahmaq apnī beaqli ke bāis halāk ho jāte haiñ.

²²rab kī barkat daulat kā bāis hai, hamārī apnī mehnat-mashaqqat is meñ izāfā nahīñ kartī.

²³ahmaq ghalat kām se apnā dil bahlātā, lekin samajhdār hikmat se lutfandoz hotā hai.

²⁴jis chīz se bedīn dahshat khātā hai wuhī us par āegī, lekin rāstbāz kī ārzū pūrī ho jāegī.

²⁵jab tūfān āte haiñ to bedīn kā nām-o-nishān miṭ jātā jabki rāstbāz hameshā tak qāim rahtā hai.

²⁶jis tarah dānt sirke se aur āñkheñ dhueñ se tang ā jātī haiñ usī tarah wuh tang ā jātā hai jo sust ādmī se kām karwātā hai.

²⁷jo rab kā khauf māne us kī zindagī ke dinon meñ izāfā hotā hai jabki bedīn kī zindagī waqt se pahle hī khatm ho jātī hai.

²⁸rāstbāz ākhirkār khusī manāenge, kyūñki un kī ummīd bar āegī. lekin bedīnon kī ummīd jātī rahegī.

²⁹rab kī rāh be'ilzām shaḵs ke lie panāhgāh, lekin badkār ke lie tabāhī kā bāis hai.

³⁰rāstbāz kabhī dāñwāñḍol nahīñ hogā, lekin bedīn mulk meñ ābād nahīñ raheñge.

³¹rāstbāz kā muñh hikmat kā phal lātā rahtā hai, lekin kajgo zabān ko kāṭ ḍāl jāegā.

³²rāstbāz ke hoñṭ jānte haiñ ki allāh ko kyā pasand hai, lekin bedīn kā muñh ṭerhī bāteñ hī jāntā hai.

11 rab ghalat tarāzū se ghin khātā hai, wuh sahīh tarāzū hī se khusht hotā hai.

^alafzī tarjumā: rāstbāz ke hoñṭ bahutoñ ko charāte haiñ.

²jahān takabbur hai wahān badnāmī bhī qarīb hī rahtī hai, lekin jo halīm hai us ke dāman meñ hikmat rahtī hai.

³sīdhī rāh par chalne wāloñ kī diyānatdārī un kī rāhnumāi kartī jabki bewafāoñ kī namak-harāmī unheñ tabāh kartī hai.

⁴ghazab ke din daulat kā koī fāidā nahīñ jabki rāstbāzī logoñ kī jān ko chhuṛātī hai.

⁵be'ilzām kī rāstbāzī us kā rāstā hamwār banā detī hai jabki bedīn kī burī harkateñ use girā detī haiñ.

⁶sīdhī rāh par chalne wāloñ kī rāstbāzī unheñ chhuṛā detī jabki bewafāoñ kā lālach unheñ phaṅsā detā hai.

⁷dam torte waqt bedīn kī sārī ummīd jātī rahtī hai, jis daulat kī tawaqqo us ne kī wuh jātī rahtī hai.

⁸rāstbāz kī jān musibat se chhūṭ jātī hai, aur us kī jagah bedīn phaṅs jātā hai.

⁹kāfir apne muñh se apne paṛosī ko tabāh kartā hai, lekin rāstbāzoñ kā ilm unheñ chhuṛātā hai.

¹⁰jab rāstbāz kāmyāb hoñ to pūrā shahr jashn manātā hai, jab bedīn halāk hoñ to ḳhushī ke nāre buland ho jāte haiñ.

¹¹sīdhī rāh par chalne wāloñ kī barkat se shahr taraqqī kartā hai, lekin bedīn ke muñh se wuh mismār ho jātā hai.

¹²nāsamajh ādmī apne paṛosī ko haqīr jāntā hai jabki samajhdār ādmī ḳhāmosh rahtā hai.

¹³tohmat lagāne wālā dūsroñ ke rāz fāsh kartā hai, lekin qābil-e-etimād shaḳhs wuh bhed poshīdā rakhtā hai jo us ke sapurd kiyā gayā ho.

¹⁴jahān qiyādat kī kamī hai wahān qaum kā tanazzul yaqīnī hai, jahān mushīroñ kī kasrat hai wahān qaum fathyāb rahegī.

¹⁵jo ajnabī kā zāmin ho jāe use yaqīnan nuqsān pahuñchegā, jo zāmin banane se inkār kare wuh mahfūz rahegā.

¹⁶nek aurat izzat se aur zālīm ādmī daulat se liṭṭe rahte haiñ.

¹⁷shafīq kā achchhā sulūk usī ke lie fāidāmand hai jabki zālīm kā burā sulūk usī ke lie nuqsāndeh hai.

¹⁸jo kuchh bedīn kamātā hai wuh farebdih hai, lekin jo rāstī kā bij boe us kā ajr yaqīnī hai.

¹⁹rāstbāzī kā phal zindagī hai jabki burāi ke pīchhe bhāgne wāle kā anjām maut hai.

²⁰rab kajdilon se ghīn khātā hai, wuh be'ilzām rāh par chalne wāloñ hī se ḳhush hotā hai.

²¹yaqīn karo, badkār sazā se nahīñ bachegā jabki rāstbāzoñ ke farzand chhūṭ jāenge.

²²jis tarah sūar kī thūthnī meñ sone kā chhallā khaṭaktā hai usī tarah

ḳhūbsūrat aurat kī betamīzi khaṭaktī hai.

²³allāh rāstbāzoṅ kī ārzū achchhī chīzoṅ se pūri kartā hai, lekin us kā ḡhazab bedīnoṅ kī ummīd par nāzil hotā hai.

²⁴ek ādmī kī daulat meṅ izāfā hotā hai, go wuh fayyāzdilī se taqṣim kartā hai. dūsre kī ḡhurbat meṅ izāfā hotā hai, go wuh had se zyādā kanjūs hai.

²⁵fayyāzdil ḳhushhāl rahegā, jo dūsroṅ ko tar-o-tāzā kare wuh ḳhud tāzādām rahegā.

²⁶log gandum ke zakhīrā'andoz par lānat bhejte haiṅ, lekin jo gandum ko bāzār meṅ āne detā hai us ke sar par barkat ātī hai.

²⁷jo bhalāi kī talāsh meṅ rahe wuh allāh kī manzūrī chāhtā hai, lekin jo burāi kī talāsh meṅ rahe wuh ḳhud burāi ke phande meṅ phaṅs jāegā.

²⁸jo apnī daulat par bharosā rakhe wuh gir jāegā, lekin rāstbāz hare-bhare pattoṅ kī tarah phaleṅ phūleṅge.

²⁹jo apne ghar meṅ ḡarḡar paidā kare wuh mīrās meṅ hawā hī pāegā. ahmaq dānishmand kā naukar banegā.

³⁰rāstbāz kā phal zindagī kā daraḳht hai, aur dānishmand ādmī jāneṅ jittā hai.

³¹rāstbāz ko zamīn par hī ajr miltā hai. to phir bedīn aur gunāhgār sazā kyūn na pāen?

12 jise ilm-o-irfān pyārā hai use tarbiyat bhī pyārī hai, jise nasīhat se nafrat hai wuh beaql hai.

²rab achchhe ādmī se ḳhush hotā hai jabki wuh sāzish karne wāle ko qusūrwar ṭhahrātā hai.

³insān bedīnī kī bunyād par qāim nahīn rah saktā jabki rāstbāz kī jāreṅ ukhārī nahīn jā saktīn.

⁴sudhar bīwī apne shauhar kā tāj hai, lekin jo shauhar kī ruswāi kā bāis hai wuh us kī haḍḍiyōṅ meṅ sarāhat kī mānind hai.

⁵rāstbāz ke ḳhayālāt munsifānā haiṅ jabki bedīnoṅ ke mansūbe farebdih haiṅ.

⁶bedīnoṅ ke alfāz logoṅ ko qatl karne kī tāk meṅ rahte haiṅ jabki sīdhī rāh par chalne wāloṅ kī bāteṅ logoṅ ko chhuṛā letī haiṅ.

⁷bedīnoṅ ko ḳhāk meṅ yūn milāyā jātā hai ki un kā nām-o-nishān tak nahīn rahtā, lekin rāstbāz kā ghar qāim rahtā hai.

⁸kisī kī jitnī aql-o-samajh hai utnā hī log us kī tārif karte haiṅ, lekin jis ke zahan meṅ futūr hai use haqīr jānā jātā hai.

⁹nichle tabqe kā jo ādmī apnī zimmādāriyān adā kartā hai wuh us ādmī se kahīn behtar hai jo naḳhrā

baghārtā hai go us ke pās roṭī bhī nahīn hai.

¹⁰rāstbāz apne maweshī kā bhī ḵhayāl kartā hai jabki bedīn kā dil zālīm hī zālīm hai.

¹¹jo apnī zamīn kī khetībārī kare us ke pās kasrat kā khānā hogā, lekin jo fuzūl chīzōn ke pīchhe paṛ jāe wuh nāsamajh hai.

¹²bedīn dūsroñ ko jāl meñ phaṅsāne se apnā dil bahlātā hai, lekin rāstbāz kī jaṛ phaldār hotī hai.

¹³sharīr apnī ḡhalat bātoñ ke jāl meñ ulajh jātā jabki rāstbāz musibat se bach jātā hai.

¹⁴insān apne muñh ke phal se ḵhūb ser ho jātā hai, aur jo kām us ke hāthoñ ne kiya us kā ajr use zarūr milegā.

¹⁵ahmaq kī nazar meñ us kī apnī rāh ṭhīk hai, lekin dānishmand dūsroñ ke mashware par dhyān detā hai.

¹⁶ahmaq ek dam apnī nārāzī kā izhār kartā hai, lekin dānā apnī badnāmī chhupāe rakhtā hai.

¹⁷diyānatdār gawāh khule taur par sachchāī bayān kartā hai jabki jhūṭā gawāh dhokā hī dhokā pesh kartā hai.

¹⁸gappēñ hānkne wāle kī bāteñ talwār kī tarah zaḵhmī kar detī haiñ jabki dānishmand kī zabān shifā detī hai.

¹⁹sachche hoñ hameshā tak qāim rahte haiñ jabki jhūṭī zabān ek hī lamhe ke bād ḵhatm ho jāti hai.

²⁰bure mansūbe bāndhne wāle kā dil dhoke se bhārā rahtā jabki salāmatī ke mashware dene wāle kā dil ḵhushī se chhalaktā hai.

²¹koī bhī āfat rāstbāz par nahīn āegī jabki dukh taqlīf bedīnoñ kā dāman kabhī nahīn chhoṛegī.

²²rab farebdih hoñtoñ se ḡhin khātā hai, lekin jo wafādārī se zindagī guzārte haiñ un se wuh ḵhush hotā hai.

²³samajhdār apnā ilm chhupāe rakhtā jabki ahmaq apne dil kī hamāqat buland āwāz se sab ko pesh kartā hai.

²⁴jis ke hāth mehnatī haiñ wuh hukūmat karegā, lekin jis ke hāth ḡhīle haiñ use begār meñ kām karnā paṛegā.

²⁵jis ke dil meñ pareshānī hai wuh dabā rahtā hai, lekin koī bhī achchhī bāt use ḵhushī dilātī hai.

²⁶rāstbāz apnī charāḡāh mālūm kar letā hai, lekin bedīnoñ kī rāh unheñ āwārā phirne detī hai.

²⁷ḡhīlā ādmī apnā shikār nahīn pakaṛ saktā jabki mehnatī shaḵhs kasrat kā māl hāsīl kar letā hai.

²⁸rāstī kī rāh meñ zindagī hai, lekin ḡhalat rāh maut tak pahuñchātī hai.

13 dānishmand beṭā apne bāp kī tarbiyat qabūl kartā hai,

lekin t̄anāzan parwā hī nahīn kartā agar koī use dāṅṅe.

²insān apne muñh ke achchhe phal se k̄hūb ser ho jātā hai, lekin bewafā ke dil meñ zulm kā lālach rahtā hai.

³jo apnī zabān qābū meñ rakhe wuh apnī zindagī mahfūz rakhtā hai, jo apnī zabān ko belagām chhoṛ de wuh tabāh ho jāegā.

⁴kāhil ādmī lālach kartā hai, lekin use kuchh nahīn miltā jabki mehnati shaḅhs kī ārzū pūrī ho jātī hai.

⁵rāstbāz jhūṭ se nafrat kartā hai, lekin bedīn sharm aur ruswāī kā bāis hai.

⁶rāstī be'ilzām kī hifāzat kartī jabki bedīnī gunāhgār ko tabāh kar detī hai.

⁷kuchh log amīr kā rūp bhar kar phirte haiñ go ḡharīb haiñ. dūsre ḡharīb kā rūp bhar kar phirte haiñ go amīrtarīn haiñ.

⁸kabhī amīr ko apnī jān chhuṛāne ke lie aisā tāwān denā partā hai ki tamām daulat jātī rahtī hai, lekin ḡharīb kī jān is qism kī dhamkī se bachī rahtī hai.

⁹rāstbāz kī raushnī chamaktī rahtī^a jabki bedīn kā charāgh bujh jātā hai.

¹⁰maḡhrūroñ meñ hameshā jhagaṛā hotā hai jabki dānishmand salāh-mashware ke mutābiq hī chalte haiñ.

¹¹jaldbāzī se hāsilshudā daulat jald hī k̄hatm ho jātī hai jabki jo raftā raftā apnā māl jamā kare wuh use bar̄hātā rahegā.

¹²jo ummīd waqt par pūrī na ho jāe wuh dil ko bīmār kar detī hai, lekin jo ārzū pūrī ho jāe wuh zindagī kā daraḅht hai.

¹³jo achchhī hidāyat ko haqīr jāne use nuqsān pahuñchegā, lekin jo hukm māne use ajr milegā.

¹⁴dānishmand kī hidāyat zindagī kā sarchashmā hai jo insān ko mohlak phandoñ se bachāe rakhtī hai.

¹⁵achchhī samajh manzūrī atā kartī hai, lekin bewafā kī rāh abadī tabāhī kā bāis hai.

¹⁶zahīn har kām soch samajh kar kartā, lekin ahmaq tamām nazaroñ ke sāmne hī apnī hamāqat kī numāish kartā hai.

¹⁷bedīn qāsid musibat meñ phañs jātā jabki wafādār qāsid shifā kā bāis hai.

¹⁸jo tarbiyat kī parwā na kare use ḡhurbat aur sharmindagī hāsil hogī, lekin jo dūsre kī nasihat māt jāe us kā ehtirām kiyā jāegā.

¹⁹jo ārzū pūrī ho jāe wuh dil ko taro-tāzā kartī hai, lekin ahmaq burāī se daregh karne se ghīn khātā hai.

²⁰jo dānishmandoñ ke sāth chale wuh k̄hud dānishmand ho jāegā,

^alafzī tarjumā: k̄hushi manātī.

lekin jo ahmaqon ke sāth chale use nuqsān pahuñchegā.

²¹musibat gunāhgār kā pīchhā kartī hai jabki rāstbāzon kā ajr ḡhushhālī hai.

²²nek ādmī ke beṭe aur pote us kī mirās pāeñge, lekin gunāhgār kī daulat rāstbāz ke lie mahfūz rakhī jāegī.

²³gharīb kā khet kasrat kī fasleñ muhayyā kar saktā hai, lekin jahāñ insāf nahīñ wahāñ sab kuchh chhīñ liyā jātā hai.

²⁴jo apne beṭe ko tambīh nahīñ kartā wuh us se nafrat kartā hai. jo us se muhabbat rakhe wuh waqt par us kī tarbiyat kartā hai.

²⁵rāstbāz jī bhar kar khānā khātā hai, lekin bedīn kā peṭ ḡhālī rahtā hai.

14 hikmat bībī apnā ghar tāmīr kartī hai, lekin hamāqat bībī apne hī hāthoñ se use ḡhā detī hai.

²jo sīdhī rāh par chaltā hai wuh allāh kā ḡhauf māntā hai, lekin jo ḡhalat rāh par chaltā hai wuh use haqīr jāntā hai.

³ahmaq kī bātoñ se wuh ḡandā nikaltā hai jo use us ke takabbur kī sazā detā hai, lekin dānishmand ke hoñṭ use mahfūz rakhte haiñ.

⁴jahāñ bail nahīñ wahāñ charnī ḡhālī rahtī hai, bail kī tāqat hī se kasrat kī fasleñ paidā hotī haiñ.

⁵wafādār gawāh jhūṭ nahīñ boltā, lekin jhūṭe gawāh ke muñh se jhūṭ nikaltā hai.

⁶tānāzan hikmat ko ḡhūñḡtā hai, lekin befāidā. samajhdār ke ilm meñ āsāñ se izāfā hotā hai.

⁷ahmaq se dūr rah, kyūñki tū us kī bātoñ meñ ilm nahīñ pāegā.

⁸zahīn kī hikmat is meñ hai ki wuh soch samajh kar apnī rāh par chale, lekin ahmaq kī hamāqat sarāsar dhokā hī hai.

⁹ahmaq apne qusūr kā mazāq uṛāte haiñ, lekin sīdhī rāh par chalne wāle rab ko manzūr haiñ.

¹⁰har dil kī apnī hī talḡhī hotī hai jis se sirf wuhī wāqif hai, aur us kī ḡhushī meñ bhī koī aur sharīk nahīñ ho saktā.

¹¹bedīn kā ghar tabāh ho jāegā, lekin sīdhī rāh par chalne wāle kā ḡhaimā phale phūlegā.

¹²aisī rāh bhī hotī hai jo deḡhne meñ ṭhīk to lagtī hai go us kā anjām maut hai.

¹³dil hañste waqt bhī ranjīdā ho saktā hai, aur ḡhushī ke iḡhtitām par dukh hī baqī rah jātā hai.

¹⁴jis kā dil bewafā hai wuh jī bhar kar apne chāl-chalan kā kaṛwā phal khāegā jabki nek ādmī apne āmāl ke miṭhe phal se ser ho jāegā.

¹⁵sādālah har ek kī bāt māt letā hai jabki zahīn ādmī apnā har qadam soch samajh kar uṭhātā hai.

¹⁶dānishmand ḍarte ḍarte ḡhalat kām se dareḡh kartā hai, lekin ahmaq ḡhudetimād hai aur ek dam mushta'il ho jātā hai.

¹⁷ḡhusilā ādmī ahmaqānā harkateñ kartā hai, aur log sāzishī shaḡhs se nafrat karte haiñ.

¹⁸sādālah mirās meñ hamāqat pātā hai jabki zahīn ādmī kā sar ilm ke tāj se ārāstā rahtā hai.

¹⁹sharīroñ ko nekoñ ke sāmne jhuknā paḡegā, aur bedīnoñ ko rāstbāz ke darwāze par aundhe muñh honā paḡegā.

²⁰ḡharīb ke hamsāe bhī us se nafrat karte haiñ jabki amīr ke beshumār dost hote haiñ.

²¹jo apne paḡosī ko haqīr jāne wuh gunāh kartā hai. mubārak hai wuh jo zarūrātmand par tars khātā hai.

²²bure mansūbe bāndhne wāle sab āwārā phirte haiñ. lekin achchhe mansūbe bāndhne wāle shafqat aur wafā pāeñge.

²³mehnat-mashaqqat karne meñ hameshā fāidā hotā hai, jabki ḡhālī bāteñ karne se log ḡharīb ho jāte haiñ.

²⁴dānishmandoñ kā ajr daulat kā tāj hai jabki ahmaqoñ kā ajr hamāqat hī hai.

²⁵sachchā gawāh jāneñ bachātā hai jabki jhūṭā gawāh farebdih hai.

²⁶jo rab kā ḡhauf māne us ke pās mahfūz qilā hai jis meñ us kī aulād bhī panāh le saktī hai.

²⁷rab kā ḡhauf zindagī kā sarchashmā hai jo insān ko mohlak phandoñ se bachāe rakhtā hai.

²⁸jitnī ābādī mulk meñ hai utnī hī bādshāh kī shān-o-shaukat hai. riāyā kī kamī hukmrān ke tanazzul kā bāis hai.

²⁹tahammul karne wālā baḡī samajhdārī kā mālik hai, lekin ḡhusilā ādmī apnī hamāqat kā izhār kartā hai.

³⁰pursukūn dil jism ko zindagī dilātā jabki hasad haḍḍiyōñ ko galne detā hai.

³¹jo pasthāl par zulm kare wuh us ke ḡhālīq kī tahqīr kartā hai jabki jo zarūrātmand par tars khāe wuh allāh kā ehtirām kartā hai.

³²bedīn kī burāī use ḡhāk meñ milā detī hai, lekin rāstbāz marte waqt bhī allāh meñ panāh letā hai.

³³hikmat samajhdār ke dil meñ ārām kartī hai, aur wuh ahmaqoñ ke darmiyān bhī zāhir ho jāti hai.

³⁴rāstī se har qaum sarfarāz hotī hai jabki gunāh se ummateñ ruswā ho jāti haiñ.

³⁵bādshāh dānishmand mulāzim se ḡhush hotā hai, lekin sharmnāk kām karne wālā mulāzim us ke ḡhusse kā nishānā ban jātā hai.

15 narm jawāb ḡhussā ṭhañḍā kartā, lekin tursh bāt taish dilāti hai.

²dānishmandon̄ kī zabān ilm-o-irfān phailātī hai jabki ahmaq kā muñh hamāqat kā zor se ubalne wālā chashmā hai.

³rab kī ānkheñ har jagah maujūd haiñ, wuh bure aur bhale sab par dhyān detī haiñ.

⁴narm zabān zindagī kā darakht hai jabki farebdih zabān shikastādīl kar detī hai.

⁵ahmaq apne bāp kī tarbiyat ko haqīr jāntā hai, lekin jo nasīhat māne wuh dānishmand hai.

⁶rāstbāz ke ghar meñ barā k̄hazānā hotā hai, lekin jo kuchh bedīn hāsīl kartā hai wuh tabāhī kā bāis hai.

⁷dānishmandon̄ ke honṭ ilm-o-irfān kā bij bikher dete haiñ, lekin ahmaqon̄ kā dil aisā nahīn kartā.

⁸rab bedīnon̄ kī qurbānī se ghin khātā, lekin sīdhī rāh par chalne wālon̄ kī duā se k̄hush hotā hai.

⁹rab bedīn kī rāh se ghin khātā, lekin rāstī kā pīchhā karne wāle se pyār kartā hai.

¹⁰jo sahīh rāh ko tark kare us kī saḡht tādīb kī jāegī, jo nasīhat se nafrat kare wuh mar jāegā.

¹¹pātāl aur ālam-e-arwāh rab ko sāf nazar āte haiñ. to phir insānon̄ ke dil use kyūn na sāf dikhāi deñ?

¹²tānāzan ko dūsron̄ kī nasīhat pasand nahīn ātī, is lie wuh dānishmandon̄ ke pās nahīn jātā.

¹³jis kā dil k̄hush hai us kā chehrā khulā rahtā hai, lekin jis kā dil pareshān hai us kī rūh shikastā rahtī hai.

¹⁴samajhdār kā dil ilm-o-irfān kī talāsh meñ rahtā, lekin ahmaq hamāqat kī charāgāh meñ chartā rahtā hai.

¹⁵musībatzadā ke tamām din bure haiñ, lekin jis kā dil k̄hush hai wuh rozānā jashn manātā hai.

¹⁶jo ghārib rab kā k̄hauf māntā hai us kā hāl us karorpati se kahīn behtar hai jo baṛī bechainī se zindagī guzartā hai.

¹⁷jahān muhabbat hai wahān sabzī kā sālān bahut hai, jahān nafrat hai wahān moṭe-tāze bachhṛe kī ziyāfat bhī befāidā hai.

¹⁸ghusilā ādmī jhagare chhertā rahtā jabki tahammul karne wālā logon̄ ke ghusse ko ṭhandā kar detā hai.

¹⁹kāhil kā rāstā kāñṭedār bāp kī mānind hai, lekin diyānatdāron̄ kī rāh pakkī saḡak hī hai.

²⁰dānishmand beṭā apne bāp ke lie k̄hushī kā bāis hai, lekin ahmaq apnī mān ko haqīr jāntā hai.

²¹nāsamajh ādmī hamāqat se lutfandoz hotā, lekin samajhdār ādmī sīdhī rāh par chaltā hai.

²²jahān salāh-mashwarā nahīn hotā wahān mansūbe nākām rah jāte

haiñ, jahāñ bahut se mushīr hote haiñ wahāñ kāmyābī hotī hai.

²³insāñ mauzūñ jawāb dene se ḵhush ho jātā hai, waqt par munāsib bāt kitnī achchhī hotī hai.

²⁴zindagī kī rāh chaḥtī rahtī hai tākī samajhdār us par chalte hue pātāl meñ utarne se bach jāe.

²⁵rab mutakabbir kā ghar ḍhā detā, lekin bewā kī zamīñ kī hudūd mahfūz rakhtā hai.

²⁶rab bure mansūboñ se ghīñ khātā hai, aur mehrbāñ alfāz us ke nazdik pāk haiñ.

²⁷jo nājāiz nafā kamāe wuh apne ghar par āfat lātā hai, lekin jo rishwat se nafrat rakhe wuh jītā rahegā.

²⁸rāstbāz kā dil soch samajh kar jawāb detā hai, lekin bedīñ kā muñh zor se ubalne wālā chashmā hai jis se burī bāteñ nikaltī rahtī haiñ.

²⁹rab bedīñoñ se dūr rahtā, lekin rāstbāz kī duā suntā hai.

³⁰chamaktī āñkheñ dil ko ḵhushī dilātī haiñ, achchhī ḵhabar pūre jism ko tar-o-tāzā kar detī hai.

³¹jo zindagībaḵsh nasīhat par dhyāñ de wuh dānishmandoñ ke darmiyāñ hī sukūnat karegā.

³²jo tarbiyat kī parwā na kare wuh apne āp ko haqīr jāntā hai, lekin jo nasīhat par dhyāñ de us kī samajh meñ izāfā hotā hai.

³³rab kā ḵhauf hī wuh tarbiyat hai jis se insāñ hikmat sīkhtā hai. pahle

farotanī apnā le, kyūñki yihī izzat pāne kā pahlā qadam hai.

16 insāñ dil meñ mansūbe bāndhtā hai, lekin zabāñ kā jawāb rab kī taraf se ātā hai.

²insāñ kī nazar meñ us kī tamām rāheñ pāk-sāf haiñ, lekin rab hī rūhoñ kī jāñch-ḥartāl kartā hai.

³jo kuchh bhī tū karnā chāhe use rab ke sapurd kar. tab hī tere mansūbe kāmyāb hoñge.

⁴rab ne sab kuchh apne hī maqāsīd pūre karne ke lie banāyā hai. wuh din bhī pahle se muqarrar hai jab bedīñ par āfat āegī.

⁵rab har maḡhrūr dil se ghīñ khātā hai. yaqīnan wuh sazā se nahīñ bachegā.

⁶shafqat aur wafādārī gunāh kā kaffārā detī haiñ. rab kā ḵhauf mānane se insāñ burāī se dūr rahtā hai.

⁷agar rab kisī insāñ kī rāhoñ se ḵhush ho to wuh us ke dushmanoñ ko bhī us se sulah karāne detā hai.

⁸insāf se thoḥā bahut kamāñā nāinsāfī se bahut daulat jamā karne se kahīñ behtar hai.

⁹insāñ apne dil meñ mansūbe bāndhtā rahtā hai, lekin rab hī muqarrar kartā hai ki wuh aḵhirkār kis rāh par chal ḥare.

¹⁰bādshāh ke hoñt goyā ilāhī faisle pesh karte haiñ, us kā muñh adālat karte waqt bewafā nahīñ hotā.

¹¹rab durust tarāzū kā mālik hai, usī ne tamām bāṭoñ kā intizām qāim kiyā.

¹²bādshāh bedīni se ghin khātā hai, kyūñki us kā taḳht rāstbāzi kī bunyād par mazbūt rahtā hai.

¹³bādshāh rāstbāz hoñṭoñ se ḳhush hotā aur sāf bāt karne wāle se muhabbat rakhtā hai.

¹⁴bādshāh kā ḡhussā maut kā peshḳhaimā hai, lekin dānishmand use ṭhanḍā karne ke tarīqe jāntā hai.

¹⁵jab bādshāh kā chehrā khil uṭhe to matlab zindagī hai. us kī manzūrī mausam-e-bahār ke tar-o-tāzā karne wāle bādāl kī mānind hai.

¹⁶hikmat kā husūl sone se kahīñ behtar aur samajh pānā chāñḍī se kahīñ baṛh kar hai.

¹⁷diyānatdār kī mazbūt rāh bure kām se dūr rahtī hai, jo apnī rāh kī pahrādāri kare wuh apnī jān bachāe rakhtā hai.

¹⁸tabāhī se pahle ḡhurūr aur girne se pahle takabbur ātā hai.

¹⁹farotanī se zarūrātmandoñ ke darmiyān basnā ḡhamanḍiyon ke lūṭe hue māl meñ sharīk hone se kahīñ behtar hai.

²⁰jo kalām par dhyān de wuh ḳhushhāl hogā, mubāarak hai wuh jo rab par bharosā rakhe.

²¹jo dil se dānishmand hai use samajhdār qarār diyā jātā hai, aur

mīṭhe alfāz tālim meñ izāfā karte haiñ.

²²fahm apne mālik ke lie zindagī kā sarchashmā hai, lekin ahmaq kī apnī hī hamāqat use sazā detī hai.

²³dānishmand kā dil samajh kī bāteñ zabān par lātā aur tālim dene meñ hoñṭoñ kā sahārā bantā hai.

²⁴mehrbān alfāz ḳhālis shahd haiñ, wuh jān ke lie shīrīñ aur pūre jism ko tar-o-tāzā kar dete haiñ.

²⁵aisī rāh bhī hotī hai jo deḳhne meñ to ṭhīk lagtī hai go us kā anjām maut hai.

²⁶mazdūr kā ḳhālī peṭ use kām karne par majbūr kartā, us kī bhūk use hāñktī rahtī hai.

²⁷sharīr kured kured kar ḡhalat kām nikāl letā, us ke hoñṭoñ par jhulsāne wālī āḡ rahtī hai.

²⁸kajrau ādmī jhagare chheṛtā rahtā, aur tohmat lagāne wālā dili dostoñ meñ bhī raḳhnā ḍāltā hai.

²⁹zālim apne paṛosī ko warghalā kar ḡhalat rāh par le jātā hai.

³⁰jo āñkh māre wuh ḡhalat mansūbe bāndh rahā hai, jo apne hoñṭ chabāe wuh ḡhalat kām karne par tulā huā hai.

³¹safed bāl ek shāndār tāj haiñ jo rāstbāz zindagī guzārne se hāsil hote haiñ.

³²tahammul karne wālā sūrme se sabqat letā hai, jo apne āp ko qābū

meñ rakhe wuh shahr ko shikast dene wāle se bartar hai.

³³insān to qur'ā dāltā hai, lekin us kā har faislā rab kī taraf se hai.

17 jis ghar meñ roṭī kā bāsi ṭukṛā sukūn ke sāth khāyā jāe wuh us ghar se kahīn behtar hai jis meñ laṛāi-jhagaṛā hai, khwāh us meñ kitnī shāndār ziyāfat kyūn na ho rahī ho.

²samajhdār mulāzim mālik ke us beṭe par qābū pāegā jo sharm kā bāis hai, aur jab bhāiyon meñ maurūsi milkiyat taqsim kī jāe to use bhī hissā milegā.

³sonā-chāndī kuṭhālī meñ pighlā kar pāk-sāf kī jāti hai, lekin rab hī dil kī jānch-paṛṭāl kartā hai.

⁴badkār sharīr honṭon par dhyān aur dhokebāz tabāhkun zabān par tawajjuh detā hai.

⁵jo gharīb kā mazāq urāe wuh us ke khāliq kī tahqīr kartā hai, jo dūsre kī musibat dekh kar khush ho jāe wuh sazā se nahīn bachegā.

⁶pote būrhon kā tāj aur wālidain apne bachchon ke zewar haiñ.

⁷ahmaq ke lie baṛī baṛī bāteñ karnā mauzūn nahīn, lekin sharif honṭon par fareb kahīn zyādā ghairmunāsib hai.

⁸rishwat dene wāle kī nazar meñ rishwat jādū kī mānind hai. jis darwāze par bhī khaṭkhaṭae wuh khul jātā hai.

⁹jo dūsre kī ghalti ko darguzar kare wuh muhabbat ko farogh detā hai, lekin jo māzi kī ghaltiyān dohrātā rahe wuh qarībī doston meñ nifāq paidā kartā hai.

¹⁰agar samajhdār ko dāntā jāe to wuh khūb sikh letā hai, lekin agar ahmaq ko sau bār mārā jāe to bhī wuh itnā nahīn sikhtā.

¹¹sharīr sarkashī par tulā rahtā hai, lekin us ke khilāf zālim qāsid bhejā jāegā.

¹²jo ahmaq apnī hamāqat meñ uljhā huā ho us se daregh kar, kyūnki us se milne se behtar yih hai ki terā us se rīchhnī se wāstā paṛe jis ke bachche us se chhīn lie gae hon.

¹³jo bhalāi ke iwaz burāi kare us ke ghar se burāi kabhī dūr nahīn hogī.

¹⁴laṛāi-jhagaṛā chhernā band meñ raḥnā ḍalne ke barābar hai. is se pahle ki muqaddamābāzi shurū ho us se bāz ā.

¹⁵jo bedīn ko bequsūr aur rāstbāz ko mujrim ṭhahrāe us se rab ghin khātā hai.

¹⁶ahmaq ke hāth meñ poison kā kyā fāidā hai? kyā wuh hikmat kharīd saktā hai jabki us meñ aql nahīn? hargiz nahīn!

¹⁷paṛosī wuh hai jo har waqt muhabbat rakhtā hai, bhāi wuh hai jo musibat meñ saharā dene ke lie paidā huā hai.

¹⁸jo hāth milā kar apne paṛosī kā zāmin hone kā wādā kare wuh nāsamajh hai.

¹⁹jo laṛāi-jhagaṛe se muhabbat rakhe wuh gunāh se muhabbat rakhtā hai, jo apnā darwāzā had se zyādā baṛā banāe wuh tabāhī ko dākḥil hone kī dāwat detā hai.

²⁰jis kā dil ṭeṛhā hai wuh ḳhushhālī nahīn pāegā, aur jis kī zabān chālāk hai wuh musībat meñ ulajh jāegā.

²¹jis ke hān ahmaq beṭā paidā ho jāe use dukh pahuñchtā hai, aur aql se ḳhālī beṭā bāp ke lie ḳhushī kā bāis nahīn hotā.

²²ḳhushbāsh dil pūre jism ko shifā detā hai, lekin shikastā rūh haḍḍiyōñ ko ḳhushk kar detī hai.

²³bedīn chupke se rishwat le kar insāf kī rāhoñ ko bigaṛ detā hai.

²⁴samajhdār apnī nazar ke sāmne hikmat rakhtā hai, lekin ahmaq kī nazareñ duniyā kī intihā tak āwārā phirti haiñ.

²⁵ahmaq beṭā bāp ke lie ranj kā bāis aur māñ ke lie talḳhī kā sabab hai.

²⁶bequsūr par jurmānā lagānā ghalat hai, aur sharīf ko us kī diyānatdārī ke sabab se koṛe lagānā burā hai.

²⁷jo apnī zabān ko qābū meñ rakhe wuh ilm-o-irfān kā mālik hai, jo ṭhanḍe dil se bāt kare wuh samajhdār hai.

²⁸agar ahmaq ḳhāmosh rahe to wuh bhī dānishmand lagtā hai. jab tak wuh bāt na kare log use samajhdār qarār dete haiñ.

18 jo dūsroñ se alag ho jāe wuh apne zātī maqāsīd pūre karnā chāhtā aur samajh kī har bāt par jhagaṛne lagtā hai.

²ahmaq samajh se lutfandoz nahīn hotā balki sirf apne dil kī bāteñ dūsroñ par zāhir karne se.

³jahāñ bedīn āe wahāñ hiqārat bhī ā maujūd hotī, aur jahāñ ruswāī ho wahāñ tānāzani bhī hotī hai.

⁴insān ke alfāz gahrā pāñī haiñ, hikmat kā sarchashmā bahtī huī nadī hai.

⁵bedīn kī jānībdārī karke rāstbāz kā haq mārnā ghalat hai.

⁶ahmaq ke hoñṭ laṛāi-jhagaṛā paidā karte haiñ, us kā muñh zor se piṭāī kā mutālaba kartā hai.

⁷ahmaq kā muñh us kī tabāhī kā bāis hai, us ke hoñṭ aisā phandā haiñ jis meñ us kī apnī jāñ ulajh jātī hai.

⁸tohmat lagāne wāle kī bāteñ lazīz khāne ke luqmoñ kī mānīnd haiñ, wuh dil kī tah tak utar jātī haiñ.

⁹jo apne kām meñ zarā bhī ḍhilā ho jāe, use yād rahe ki ḍhīlepan kā bhāī tabāhī hai.

¹⁰rab kā nām mazbūt burj hai jis meñ rāstbāz bhāg kar mahfūz rahtā hai.

¹¹amīr samajhtā hai ki merī daulat merā qilāband shahr aur merī ūnchī chārdīwārī hai jis meñ mainī mahfūz hūñ.

¹²tabāh hone se pahle insān kā dil maḡhrūr ho jātā hai, izzat milne se pahle lāzim hai ki wuh farotan ho jāe.

¹³dūsre kī bāt sunane se pahle jawāb denā hamāqat hai. jo aisā kare us kī ruswāī ho jāegī.

¹⁴bīmār hote waqt insān kī rūh jism kī parwarish kartī hai, lekin agar rūh shikastā ho to phir kaun us ko saharā degā?

¹⁵samajhdār kā dil ilm apnātā aur dānishmand kā kān irfān kā khoj lagātā rahtā hai.

¹⁶tohfā rāstā khol kar dene wāle ko baṛoñ tak pahunchā detā hai.

¹⁷jo adālat meñ pahle apnā mauqif pesh kare wuh us waqt tak haq-ba-jānib lagtā hai jab tak dūsra farīq sāmne ā kar us kī har bāt kī tahqīq na kare.

¹⁸qur'ā ḍālne se jhagaṛe khatm ho jāte aur baṛoñ kā ek dūsre se larne kā khatrā dūr ho jātā hai.

¹⁹jis bhāī ko ek dafā māyūs kar diyā jāe use dubārā jīt lenā qilāband shahr par fath pāne se zyādā dushwār hai. jhagaṛe hal karnā burj ke kunde toṛne kī tarah mushkil hai.

²⁰insān apne muñh ke phal se ser ho jāegā, wuh apne honṛoñ kī paidāwār ko ji bhar kar khāegā.

²¹zabān kā zindagī aur maut par iḡhtiyār hai, jo use pyār kare wuh us kā phal bhī khāegā.

²²jise bīwī milī use achchhī nemat milī, aur use rab kī manzūrī hāsīl huī.

²³ḡharīb minnat karte karte apnā muāmālā pesh kartā hai, lekin amīr kā jawāb saḡht hotā hai.

²⁴kaī dost tujhe tabāh karte haiñ, lekin aise bhī haiñ jo tujh se bhāī se zyādā liṭe rahte haiñ.

19 jo ḡharīb be'ilzām zindagī guzāre wuh ṭeṛhī bāteñ karne wāle ahmaq se kahīñ behtar hai.

²agar ilm sāth na ho to sargarmī kā koī fāidā nahīñ. jaldbāz ḡhalat rāh par ātā rahtā hai.

³go insān kī apnī hamāqat use bhaṭkā detī hai to bhī us kā dil rab se nārāz hotā hai.

⁴daulatmand ke dostoñ meñ izāfā hotā hai, lekin ḡharīb kā ek dost bhī us se alag ho jātā hai.

⁵jhūṭā gawāh sazā se nahīñ bachegā, jo jhūṭī gawāhī de us kī jān nahīñ chhūṭegī.

⁶muta'addid log baṛe ādmī kī kḡhushāmad karte haiñ, aur har ek us ādmī kā dost hai jo tohfē detā hai.

⁷ḡharīb ke tamām bhāī us se nafrat karte haiñ, to phir us ke dost us se kyūñ dūr na raheñ. wuh bāteñ karte karte un kā pīchhā kartā hai, lekin wuh ḡhāib ho jāte haiñ.

⁸jo hikmat apnā le wuh apnī jān se muhabbat rakhtā hai, jo samajh kī parwarish kare use kāmyābī hogī.

⁹jhūtā gawāh sazā se nahīn bachegā, jhūṭī gawāhī dene wālā tabāh ho jāegā.

¹⁰ahmaq ke lie aish-o-ishrat se zindagī guzārnā mauzūn nahīn, lekin ḡhulām kī hukmrānoṅ par hukūmat kahīn zyādā ḡhairmunāsib hai.

¹¹insān kī hikmat use tahammul sikhātī hai, aur dūsroṅ ke jarāim se darguzar karnā us kā faḡhr hai.

¹²bādshāh kā taish jawān sherbabar kī dahāroṅ kī mānind hai jabki us kī manzūrī ḡhās par shabnam kī tarah tar-o-tāzā kartī hai.

¹³ahmaq beṭā bāp kī tabāhī aur jhagaṛālū bīwī musalsal ṭapakne wālī chhat hai.

¹⁴maurūsī ḡhar aur milkiyat bāpdādā kī taraf se miltī hai, lekin samajhdār bīwī rab kī taraf se hai.

¹⁵sust hone se insān ḡahrī nīnd so jātā hai, lekin ḡhilā shakhs bhūke maregā.

¹⁶jo wafādārī se hukm par amal kare wuh apnī jān mahfūz rakhtā hai, lekin jo apnī rāhoṅ kī parwā na kare wuh mar jāegā.

¹⁷jo ḡharīb par mehrbānī kare wuh rab ko udhār detā hai, wuhī use ajr degā.

¹⁸jab tak ummīd kī kiran bāqī ho apne beṭe kī tāḡīb kar, lekin itne josh meṅ na ā ki wuh mar jāe.

¹⁹jo had se zyādā taish meṅ āe use jurmānā denā paregā. use bachāne kī koshish mat kar warnā us kā taish aur baṛhegā.

²⁰achchhā mashwarā apnā aur tarbiyat qabūl kar tāki āindā dānishmand ho.

²¹insān dil meṅ muta'addid mansūbe bāndhtā rahtā hai, lekin rab kā irādā hameshā pūrā ho jātā hai.

²²insān kā lālch us kī ruswāī kā bāis hai, aur ḡharīb daroḡhgo se behtar hai.

²³rab kā ḡhauf zindagī kā mambā hai. ḡhudātars ādmī ser ho kar sukūn se so jātā aur musibat se mahfūz rahtā hai.

²⁴kāhil apnā hāth khāne ke bartan meṅ ḡāl kar use muṅh tak nahīn lā saktā.

²⁵tānāzan ko mār to sādāluh sabaq sikhagā, samajhdār ko ḡānt to us ke ilm meṅ izāfā hogā.

²⁶jo apne bāp par zulm kare aur apnī mān ko nikāl de wuh wālidain ke lie sharm aur ruswāī kā bāis hai.

²⁷mere beṭe, tarbiyat par dhyān dene se bāz na ā, warnā tū ilm-o-irfān kī rāh se bhāṭak jāegā.

²⁸sharīr gawāh insāf kā mazāq urātā hai, aur bedīn kā muṅh āfat kī ḡhabreṅ phailātā hai.

²⁹tānāzan ke lie sazā aur ahmaq kī pīṭh ke lie koṛā tayyār hai.

20 mai tānāzan kā bāp aur sharāb shor-sharābā kī mān hai. jo yih pī par kaḍmagāne lage wuh dānishmand nahīn.

²bādshāh kā qahr jawān sherbabar kī dahāron kī mānind hai, jo use taish dilāe wuh apnī jān par kheltā hai.

³laṛāī-jhagaṛe se bāz rahnā izzat kā turrā-e-imtiyāz hai jabki har ahmaq jhagaṛne ke lie tayyār rahtā hai.

⁴kāhil waqt par hal nahīn chalātā, chunānche jab wuh fasal pakte waqt apne khet par nigāh kare to kuchh nazar nahīn āegā.

⁵insān ke dil kā mansūbā gahre pānī kī mānind hai, lekin samajhdār admī use nikāl kar amal meṅ lātā hai.

⁶bahut se log apnī wafādāri par faḅhr karte haiṅ, lekin qābil-e-etimād shaḅhs kahān pāyā jātā hai?

⁷jo rāstbāz be'ilzām zindagī guzāre us kī aulād mubārak hai.

⁸jab bādshāh taḅht-e-adālat par baiṭh jāe to wuh apnī ānkhon se sab kuchh chhānbin kar har ḅhalat bāt ek taraf kar letā hai.

⁹kaun kah saktā hai, “main ne apne dil ko pāk-sāf kar rakhā hai, main apne gunāh se pāk ho gayā hūn?”

¹⁰ḅhalat bāt aur ḅhalat paimāish, rab donoṅ se ghin khātā hai.

¹¹laṛke kā kirdār us ke sulūk se mālūm hotā hai. is se patā chaltā hai

ki us kā chāl-chalan pāk aur rāst hai yā nahīn.

¹²sunane wāle kān aur deḅhne wāli ānkhēn donoṅ hī rab ne banāi haiṅ.

¹³nīnd ko pyār na kar warnā ḅharīb ho jāegā. apnī ānkhon ko khulā rakh to jī bhar kar khānā khāegā.

¹⁴gāhak dukāndār se kahtā hai, “yih kaisī nāqīs chīz hai!” lekin phir jā kar dūsron ke sāmne apne saude par sheḅhī mārta hai.

¹⁵sonā aur kasrat ke motī pāe jā sakte haiṅ, lekin samajhdār hoṅt un se kahīn zyādā qīmtī haiṅ.

¹⁶zamānat kā wuh libās wāpas na kar jo kisī ne pardesī kā zāmin ban kar diyā hai. agar wuh ajnabī kā zāmin ho to us zamānat par zarūr qabzā kar jo us ne dī thī.

¹⁷dhoke se hāsīl kī huī roṭī ādmī ko mīṭhī lagti hai, lekin us kā anjām kankaron se bharā muṅh hai.

¹⁸mansūbe salāh-mashware se mazbūt ho jāte haiṅ, aur jang karne se pahle dūsron kī hidāyāt par dhyān de.

¹⁹agar tū buṭtān lagāne wāle ko hamrāz banāe to wuh idhar udhar phir kar bāt phailāegā. chunānche bātūnī se gurez kar.

²⁰jo apne bāp yā mān par lānat kare us kā charāḅh ghane andhere meṅ bujh jāegā.

²¹jo mīrās shurū meñ baṛī jaldī se mil jāe wuh ākhir meñ barkat kā bāis nahīn hogī.

²²mat kahnā, “mainī ghalat kām kā intiqām lūngā.” rab ke intizār meñ rah to wuhī terī madad karegā.

²³rab jhūṭe bāṭoñ se ghin khātā hai, aur ghalat tarāzū use achchhā nahīn lagtā.

²⁴rab har ek ke qadam muqarrar kartā hai. to phir insān kis tarah apnī rāh samajh saktā hai?

²⁵insān apne lie phandā tayyār kartā hai jab wuh jaldbāzī se mannat māntā aur bād meñ hī mannat ke natāij par ghaur karne lagtā hai.

²⁶dānishmand bādshāh bedīnoñ ko chhān chhān kar uṛā letā hai, hāñ wuh gāhne kā ālā hī un par se guzarne detā hai.

²⁷ādamzād kī rūh rab kā charāgh hai jo insān ke bātin kī tah tak sab kuchh kī tahqīq kartā hai.

²⁸shafqat aur wafā bādshāh ko mahfūz rakhtī haiñ, shafqat se wuh apnā taḳht mustahkam kar letā hai.

²⁹naujawānoñ kā faḳhr un kī tāqat aur buzurgoñ kī shān un ke safed bāl haiñ.

³⁰zaḳhm aur choṭeñ burāī ko dūr kar detī haiñ, zarbeñ bātin kī tah tak sab kuchh sāf kar detī haiñ.

21 bādshāh kā dil rab ke hāth meñ nahar kī mānind hai.

wuh jidhar chāhe us kā ruḳh pher detā hai.

²har ādmī kī rāh us kī apnī nazar meñ ṭhīk lagtī hai, lekin rab hī diloñ kī jāñch-ṭarṭāl kartā hai.

³rāstbāzī aur insāf karnā rab ko zabah kī qurbāniyoñ se kahīñ zyādā pasand hai.

⁴maḡhrūr āñkheñ aur mutakabbir dil jo bedīnoñ kā charāgh haiñ gunāh haiñ.

⁵mehnatī shaḳhs ke mansūbe nafā kā bāis haiñ, lekin jaldbāzī ghurbat tak pahunchā detī hai.

⁶farebdih zabān se jamā kiyā huā khazānā bikhar jāne wālā dhuāñ aur mohlak phandā hai.

⁷bedīnoñ kā zulm hī unheñ ghasīṭ kar le jātā hai, kyūñki wuh insāf karne se inkār karte haiñ.

⁸qusūrwar kī rāh pechdār hai jabki pāk shaḳhs sīdhī rāh par chaltā hai.

⁹jhagaṛālū bīwī ke sāth ek hī ghar meñ rahne kī nisbat chhat ke kisī kone meñ guzārā karnā behtar hai.

¹⁰bedīn ghalat kām karne ke lālch meñ rahtā hai aur apne kisī bhī ṭarṭosī par tars nahīn khātā.

¹¹tānāzan par jurmānā lagā to sādālah sabaq sīkhegā, dānishmand ko tālīm de to us ke ilm meñ izāfā hogā.

¹²allāh jo rāst hai bedīn ke ghar ko dhyān meñ rakhtā hai, wuhī bedīn ko khāḳ meñ milā detā hai.

¹³jo kān meñ unglī ḍāl kar ḡharīb kī madad ke lie chikheñ nahīñ suntā wuh bhī ek din chikheñ māregā, aur us kī bhī sunī nahīñ jāegī.

¹⁴poḡhīdagī meñ silā dene se dūsre kā ḡhussā ṡhandā ho jātā, kisī kī jeb garm karne se us kā saḡht taish dūr ho jātā hai.

¹⁵jab insāf kiyā jāe to rāstbāz ḡhush ho jātā, lekin badkār dahshat khāne lagtā hai.

¹⁶jo samajh kī rāh se bhaṡak jāe wuh ek din murdoñ kī jamā'at meñ ārām karegā.

¹⁷jo aish-o-ishrat kī zindagī pasand kare wuh ḡharīb ho jāegā, jise mai aur tel pyārā ho wuh amīr nahīñ ho jāegā.

¹⁸jab rāstbāz kā fidyā denā hai to bedīn ko diyā jāegā, aur diyānatdār kī jagah bewafā ko diyā jāegā.

¹⁹jhagarālū aur tang karne wālī bīwī ke sāth basne kī nisbat registān meñ guzārā karnā behtar hai.

²⁰dānishmand ke ghar meñ umdā ḡhazānā aur tel hotā hai, lekin ahmaq apnā sārā māl harap kar letā hai.

²¹jo insāf aur shafqat kā tāqqub kartā rahe wuh zindagī, rāstī aur izzat pāegā.

²²dānishmand ādmī tāqatwar faujiyoñ ke shahr par hamlā karke wuh qilābandī ḍhā detā hai jis par un kā pūrā etimād thā.

²³jo apne muñh aur zabān kī pahrādārī kare wuh apnī jān ko musibat se bachāe rakhtā hai.

²⁴maḡhrūr aur ḡhamanḍī kā nām 'tānāzan' hai, har kām wuh behad takabbur ke sāth kartā hai.

²⁵kāhil kā lālach use maut ke ḡhāṡ utār detā hai, kyūñki us ke hāth kām karne se inkār karte haiñ.

²⁶lālchī pūrā din lālach kartā rahtā hai, lekin rāstbāz fayyāzdilī se detā hai.

²⁷bedīnoñ kī qurbānī qābil-e-ḡhin hai, ḡhāskar jab use bure maḡsqad se pesh kiyā jāe.

²⁸jhūṡā gawāh tabāh ho jāegā, lekin jo dūsre kī dhyañ se sune us kī bāt hameshā tak qāim rahegī.

²⁹bedīn ādmī ḡustāḡh andāz se pesh ātā hai, lekin sidhī rāh par chalne wālā soch samajh kar apnī rāh par chaltā hai.

³⁰kisī kī bhī hikmat, samajh yā mansūbā rab kā sāmñā nahīñ kar saktā.

³¹ḡhoṡe ko jang ke din ke lie tayyār to kiyā jātā hai, lekin fath rab ke hāth meñ hai.

22 nek nām barī daulat se qīmṡī, aur manzūr-e-nazar honā sone-chāñdī se behtar hai.

²amīr aur ḡharīb ek dūsre se milte julte haiñ, rab un sab kā ḡhāliḡ hai.

³zahīn ādmī khatrā pahle se bhānp kar chhup jātā hai, jabki sādālah āge baṛh kar us kī lapet meñ ā jātā hai.

⁴farotanī aur rab kā khauf mānane kā phal daulat, ehtirām aur zindagī hai.

⁵bedīn kī rāh meñ kāñte aur phande hote haiñ. jo apnī jān mahfūz rakhnā chāhe wuh un se dūr rahtā hai.

⁶chhoṭe bachche ko sahīh rāh par chalne kī tarbiyat kar to wuh būrḥā ho kar bhī us se nahīn haṭegā.

⁷amīr gharīb par hukūmat kartā, aur qarzdār qarzkhwāh kā ghulām hotā hai.

⁸jo nāinsāfi kā bij boe wuh āfat kī fasal kāṭegā, tab us kī ziyādati kī lāṭhi tūt jāegī.

⁹fayyāzdil ko barkat milegī, kyūnki wuh pasthāl ko apne khāne meñ sharīk kartā hai.

¹⁰tānāzan ko bhagā de to larāi-jhagaṛā ghar se nikal jāegā, tū tū main main aur ek dūsre kī be'izzati karne kā silsilā khatm ho jāegā.

¹¹jo dil kī pākizagī ko pyār kare aur mehrbān zabān kā mālik ho wuh bādshāh kā dost banegā.

¹²rab kī ānkheñ ilm-o-irfān kī dekh-bhāl kartī haiñ, lekin wuh bewafā kī bātoñ ko tabāh hone detā hai.

¹³kāhil kahtā hai, “galī meñ sher hai, agar bāhar jāūñ to mujhe kisi chauk meñ phār khāegā.”

¹⁴zinākār aurat kā muñh gahrā gaṛhā hai. jis se rab nārāz ho wuh us meñ gir jātā hai.

¹⁵bachche ke dil meñ hamāqat tiktī hai, lekin tarbiyat kī chhaṛī use bhagā detī hai.

¹⁶ek pasthāl par zulm kartā hai tāki daulat pāe, dūsra amīr ko tohfe detā hai lekin gharīb ho jātā hai.

dānishmandoñ kī 30 kahāwateñ

¹⁷kān lagā kar dānāoñ kī bātoñ par dhyān de, dil se merī tālim apnā le!

¹⁸kyūnki achchhā hai ki tū unheñ apne dil meñ mahfūz rakhe, wuh sab tere honṭoñ par musta'id raheñ. ¹⁹āj main tujhe, hāñ tujhe hī tālim de rahā hūñ tāki terā bharosā rab par rahe. ²⁰main ne tere lie 30 kahāwateñ qalamband kī haiñ, aisī bāteñ jo mashwaroñ aur ilm se bhārī huī haiñ. ²¹kyūnki main tujhe sachchāi kī qābil-e-etimād bāteñ sikhānā chāhtā hūñ tāki tū unheñ qābil-e-etimād jawāb de sake jinhoñ ne tujhe bhejā hai.

-1-

²²pasthāl ko is lie na lūṭ ki wuh pasthāl hai, musibat zadā ko adālat meñ mat kuchalnā. ²³kyūnki rab

ḳhud un kā difā karke unheñ lūṭ legā
jo unheñ lūṭ rahe haiñ.

kā lālach mat kar, kyūñki yih khānā
farebdih hai.

-2-

²⁴ḡhusīle shaḳhs kā dost na ban, na
us se zyādā tālluq rakh jo jaldī se āg-
bagūlā ho jātā hai. ²⁵aisā na ho ki tū
us kā chāl-chalan apnā kar apnī jān
ke lie phandā lagāe.

-7-

⁴apnī pūrī tāqat amīr banane
meñ sarf na kar, apnī hikmat aisī
koshishoñ se zāe mat kar. ⁵ek nazar
daulat par ḍāl to wuh ojhal ho jāti
hai, aur par lagā kar uqāb kī tarah
āsmān kī taraf uṛ jāti hai.

-3-

²⁶kabhī hāth milā kar wādā na kar
ki main dūsre ke karze kā zāmin
hūñgā. ²⁷qarzdār ke paise wāpas na
karne par agar tū bhī paise adā na kar
sake to terī chārpāi bhī tere niche se
chhīn lī jāegī.

-8-

⁶jalne wāle kī roṭī mat khā, us
ke lazīz khānoñ kā lālach na kar.
⁷kyūñki yih gale meñ bāl kī tarah
hogā. wuh tujh se kahegā, “khāo,
piyo!” lekin us kā dil tere sāth nahīñ
hai. ⁸jo luqmā tū ne khā liyā us se
tujhe qai āegī, aur terī us se dostānā
bāteñ zāe ho jāeñgī.

-4-

²⁸zamīn kī jo hudūd tere bāpdādā
ne muqarrar kiñ unheñ āge pīchhe
mat karnā.

-9-

⁹ahmaq se bāt na kar, kyūñki wuh
terī dānishmand bāteñ haqīr jānegā.

-5-

²⁹kyā tujhe aisā ādmī nazar ātā hai
jo apne kām meñ māhir hai? wuh
nichle tabqe ke logoñ kī ḳhidmat
nahīñ karegā balki bādshāhoñ kī.

-10-

¹⁰zamīn kī jo hudūd qadīm zamāne
meñ muqarrar huīñ unheñ āge
pīchhe mat karnā, aur yatīmoñ ke
khetoñ par qabzā na kar. ¹¹kyūñki un
kā chhuṛāne wālā qawī hai, wuh un
ke haq meñ ḳhud tere ḳhilāf laṛegā.

-6-

23 agar tū kisī hukmrān ke
khāne meñ sharīk ho jāe to
ḳhūb dhyān de ki tū kis ke huzūr
hai. ²agar tū peṭū ho to apne gale
par chhurī rakh. ³us kī umdā chīzoñ

-11-

¹²apnā dil tarbiyat ke hawāle kar aur apne kān ilm kī bāton par lagā.

-12-

¹³bachche ko tarbiyat se mahrūm na rakh, chharī se use sazā dene se wuh nahīn maregā. ¹⁴chharī se use sazā de to us kī jān maut se chhūṭ jāegī.

-13-

¹⁵mere beṭe, agar terā dil dānishmand ho to merā dil bhī k̄hush hogā. ¹⁶main andar hī andar k̄hushī manāūngā jab tere honṭ diyānatdār bāteṅ karenge.

-14-

¹⁷terā dil gunāhgāron ko dekh kar kuṛhtā na rahe balki pūre din rab kā k̄hauf rakhne meṅ sargarm rahe. ¹⁸kyūnki terī ummīd jātī nahīn rahegī balki terā mustaqbil yaqīnan achchhā hogā.

-15-

¹⁹mere beṭe, sun kar dānishmand ho jā aur sahīh rāh par apne dil kī rāhnumāi kar. ²⁰sharābī aur peṭū se daregh kar, ²¹kyūnki sharābī aur peṭū gharīb ho jāenge, aur kāhili unheṅ chīthare pahnāegī.

-16-

²²apne bāp kī sun jis ne tujhe paidā kiyā, aur apnī mān ko haqīr na jān jab būṛhī ho jāe.

²³sachchāi k̄harīd le aur kabhī farok̄ht na kar, us meṅ shāmil hikmat, tarbiyat aur samajh apnā le.

²⁴rāstbāz kā bāp baṛī k̄hushī manātā hai, aur dānishmand beṭe kā wālid us se lutfandoz hotā hai.

²⁵chunānche apne mān-bāp ke lie k̄hushī kā bāis ho, aisī zindagī guzār ki terī mān jashn manā sake.

-17-

²⁶mere beṭe, apnā dil mere hawāle kar, terī ānkheṅ merī rāheṅ pasand karen. ²⁷kyūnki kasbī gahrā garhā aur zinākār aurat tang kuān hai, ²⁸ḍākū ki tarah wuh tāk lagāe baiṭh kar mardoṅ meṅ bewafāon kā izāfā kartī hai.

-18-

²⁹kaun āheṅ bhartā hai? kaun hāy hāy kartā aur laṛāi-jhagaṛe meṅ mulawwas rahtā hai? kis ko bilāwajah choṭeṅ lagtī, kis kī ānkheṅ dhundli sī rahtī haiṅ? ³⁰wuh jo rāt gae tak mai pīne aur masāledār mai se mazā lene meṅ masrūf rahtā hai. ³¹mai ko taktā na rah, k̄hwāh us kā surk̄h rang kitnī k̄hūsūrati se pyāle meṅ kyūn na chamke, k̄hwāh use baṛe maze se kyūn na piyā

jāe. ³²anjāmkār wuh tujhe sānp kī tarah kāṭegī, nāg kī tarah ḍasegī. ³³terī ānkheñ ajīb-o-gharīb manzar dekheñgī aur terā dil betukī bāteñ haklāegā. ³⁴tū samundar ke bīch meñ leṭne wāle kī mānind hogā, us jaisā jo mastūl par chaṛh kar leṭ gayā ho. ³⁵tū kahegā, “merī piṭāi hui lekin dard mahsūs na huā, mujhe mārā gayā lekin mālūm na huā. main kab jāg uṭhūngā tāki dubārā sharāb kī taraf ruḵh kar sakūn?”

-19-

24 sharīroñ se hasad na kar, na un se sohbat rakhne kī ārzū rakh, ²kyūñki un kā dil zulm karne par tulā rahtā hai, un ke hoñṭ dūsroñ ko dukh pahuñchāte haiñ.

-20-

³hikmat ghar ko tāmīr kartī, samajh use mazbūt bunyād par kharā kar detī, ⁴aur ilm-o-irfān us ke kamroñ ko beshqīmat aur manmohan chīzoñ se bhar detā hai.

-21-

⁵dānishmand ko tāqat hāsīl hotī aur ilm rakhne wāle kī quwwat baṛhtī rahtī hai, ⁶kyūñki jang karne ke lie hidāyat aur fath pāne ke lie muta’addid mushīroñ kī zarūrat hotī hai.

-22-

⁷hikmat itnī buland-o-bālā hai ki ahmaq use pā nahīñ saktā. jab buzurg shahr ke darwāze meñ faislā karne ke lie jamā hote haiñ to wuh kuchh nahīñ kah saktā.

-23-

⁸bure mansūbe bāndhne wālā sāzishī kahlātā hai. ⁹ahmaq kī chālākiyāñ gunāh haiñ, aur log tānāzan se ghin khāte haiñ.

-24-

¹⁰agar tū musibat ke din himmat hār kar ḍhilā ho jāe to terī tāqat jāti rahegī.

-25-

¹¹jinheñ maut ke hawāle kiyā jā rahā hai unheñ chhuṛā, jo qasāi kī taraf ḍagmagāte hue jā rahe haiñ unheñ rok de. ¹²shāyad tū kahe, “hamen to is ke bāre meñ ilm nahīñ thā.” lekin yaqīn jān, jo dil kī jāñch-paṛtāl kartā hai wuh bāt samajhtā hai, jo terī jān kī dekh-bhāl kartā hai use mālūm hai. wuh insān ko us ke āmāl kā badlā detā hai.

-26-

¹³mere beṭe, shahd khā kyūñki wuh achchhā hai, chhatte kā ḳhālīs shahd mīṭhā hai. ¹⁴jān le ki hikmat isī tarah terī jān ke lie mīṭhī hai. agar tū use

pāe to terī ummīd jāti nahīn rahegī
balki terā mustaqbil achchhā hogā.

-27-

¹⁵ai bedīn, rāstbāz ke ghar kī tāk lagāe mat baiṭhnā, us kī rihāishgāh tabāh na kar. ¹⁶kyūnki go rāstbāz sāt bār gir jāe to bhī har bār dubārā uṭh kharā hogā jabki bedīn ek bār ṭhokar khā kar musibat meñ phaṅsā rahegā.

-28-

¹⁷agar terā dushman gir jāe to ḳhush na ho, agar wuh ṭhokar khāe to terā dil jashn na manāe. ¹⁸aisā na ho ki rab yih dekh kar terā rawayyā pasand na kare aur apnā ḡhussā dushman par utārne se bāz āe.

-29-

¹⁹badkārōn ko dekh kar mushta'il na ho jā, bedīnōn ke bāis kuṣṭhā na rah. ²⁰kyūnki sharīrōn kā koī mustaqbil nahīn, bedīnōn kā charāḡh bujh jāegā.

-30-

²¹mere beṭe, rab aur bādshāh kā ḳhauf mān, aur sarkashōn meñ sharīk na ho. ²²kyūnki achānak hī un par āfat āegī, kisī ko patā hī nahīn chalegā jab donoñ un par hamlā karke unheñ tabāh kar deṅge.

dānishmandōn kī mazīd kahāwateñ
²³zail meñ dānishmandōn kī mazīd kahāwateñ qalamband haiñ.

adālat meñ jānībdārī dikhānā burī bāt hai. ²⁴jo qusūrwar se kahe, “tū bequsūr hai” us par qaumeñ lānat bhejeṅgī, us kī sarzanish ummateñ kareṅgī. ²⁵lekin jo qusūrwar ko mujrim ṭhahrāe wuh ḳhushhāl hogā, use kasrat kī barkat milegī.

²⁶sachchā jawāb dost ke bose kī mānīnd hai.

²⁷pahle bāhar kā kām mukammal karke apne khetoñ ko tayyār kar, phir hī apnā ghar tāmīr kar.

²⁸bilāwajah apne paṛosī ke ḳhilāf gawāhī mat de. yā kyā tū apne hoñṭon se dhokā denā chāhtā hai?

²⁹mat kahnā, “jis tarah us ne mere sāth kiya usī tarah main us ke sāth karūṅga, main us ke har fel kā munāsib jawāb dūṅgā.”

³⁰ek din main sust aur nāsamajh ādmī ke khet aur angūr ke bāḡh meñ se guzarā. ³¹har jagah kāñṭedār jhārīyāñ phailī huī thīñ, ḳhudrau paude pūrī zamīn par chhā gae the. us kī chārdīwārī bhī gir gaī thī. ³²yih dekh kar main ne dil se dhyān diyā aur sabaq sīkh liyā,

³³agar tū kahe, “mujhe thoṛī der sone de, thoṛī der ūṅhne de, thoṛī der hāth par hāth dhare baiṭhne de tāki main ārām kar sakūñ” ³⁴to

ḳhabardār, jald hī ḡhurbat rāhzan kī tarah tujh par āegī, muflisī hathiyār se les ḍākū kī tarah tujh par ā paregī.

sulaimān kī mazīd kahāwateñ

25 *zail meñ sulaimān kī mazīd kahāwateñ darj haiñ jinheñ yahūdāh ke bādshāh hizqiyāh ke logon ne jamā kiyā.*

²allāh kā jalāl is meñ zāhir hotā hai ki wuh muāmālā poshīdā rakhtā hai, bādshāh kā jalāl is meñ ki wuh muāmālā kī tahqīq kartā hai.

³jitnā āsmān buland aur zamīn gahrī hai utnā hī bādshāhoñ ke dil kā khoj nahīn lagāyā jā saktā.

⁴chāñdī se mail dūr karo to sunār bartan banāne meñ kāmyāb ho jāegā, ⁵bedīn ko bādshāh ke huzūr se dūr karo to us kā taḳht rāstī kī bunyād par qāim rahegā.

⁶bādshāh ke huzūr apne āp par faḳhr na kar, na izzat kī us jagah par kharā ho jā jo buzurgoñ ke lie maḳhsūs hai. ⁷is se pahle ki shurafā ke sāmne hī terī be'izzatī ho jāe behtar hai ki tū pīchhe kharā ho jāe aur bād meñ koī tujh se kahe, “yahāñ sāmne ā jāeñ.”

jo kuchh terī āñkhoñ ne dekhā use adālat meñ pesh karne meñ ⁸jaldbāzī na kar, kyūñki tū kyā karegā agar terā paṛosī tere muāmālā ko jhuṭlā kar tujhe sharmindā kare?

⁹adālat meñ apne paṛosī se larṭe waqt wuh bāt bayān na kar jo kisī ne poshīdagī meñ tere sapurd kī, ¹⁰aisā na ho ki sunane wālā terī be'izzatī kare. tab terī badnāmī kabhī nahīn miṭegī.

¹¹waqt par mauzūñ bāt chāñdī ke bartan meñ sone ke seb kī mānind hai. ¹²dānishmand kī nasīhat qabūl karne wāle ke lie sone kī bālī aur ḳhālīs sone ke gulūband kī mānind hai.

¹³qābil-e-etimād qāsid bhejne wāle ke lie fasal kāṭṭe waqt barf kī ṭhandak jaisā hai, is tarah wuh apne mālik kī jāñ ko tar-o-tāzā kar detā hai.

¹⁴jo sheḳhī mār kar tohfoñ kā wādā kare lekin kuchh na de wuh un tūfāñī bādaloñ kī mānind hai jo barse baḡhair guzar jāte haiñ.

¹⁵hukmrān ko tahammul se qāil kiyā jā saktā, aur narm zabān haḍḍiyāñ toṛne ke qābil hai.

¹⁶agar shahd mil jāe to zarūrat se zyādā mat khā, had se zyādā khāne se tujhe qai āegī.

¹⁷apne paṛosī ke ghar meñ bār bār jāne se apne qadmoñ ko rok, warnā wuh tang ā kar tujh se nafrat karne lagegā.

¹⁸jo apne paṛosī ke ḳhilāf jhūṭī gawāhī de wuh hathaure, talwār aur tez tīr jaisā nuqsāndeh hai.

¹⁹musībat ke waqt bewafā par etibār karnā ḳharāb dāñt yā

ḍagmagāte pāon kī tarah taqlifdih hai.

²⁰dukhte dil ke lie gīt gānā utnā hī ḡhairmauzūn hai jitnā sardiyon ke mausam meñ qamīs utārnā yā soḍe par sirkā ḍālnā.

²¹agar terā dushman bhūkā ho to use khānā khilā, agar pyāsā ho to pānī pilā. ²²kyūnki aisā karne se tū us ke sar par jalte hue koelon kā ḍher lagāegā, aur rab tujhe ajr degā.

²³jis tarah kāle bādāl lāne wālī hawā bārish paidā kartī hai usī tarah bātūnī kī chupke se kī gaī bāton se logon ke muñh bigar jāte haiñ.

²⁴jhagarālū bīwī ke sāth ek hī ghar meñ rahne kī nisbat chhat ke kisī kone meñ guzārā karnā behtar hai.

²⁵dūrdarāz mulk kī ḡhushḡhabrī pyāse gale meñ ṭhandā pānī hai.

²⁶jo rāstbāz bedīn ke sāmne ḍagmagāne lage, wuh gadlā chashmā aur ālūdā kuāñ hai.

²⁷zyādā shahd khānā achchhā nahīñ, aur na hī zyādā apnī izzat kī fikr karnā.

²⁸jo apne āp par qābū na pā sake wuh us shahr kī mānind hai jis kī fasīl ḍhā dī gaī hai.

26 ahmaq kī izzat karnā utnā hī ḡhairmauzūn hai jitnā mausam-e-garmā meñ barf yā fasal kāṭte waqt bārish.

²bilāwajah bhejī huī lānat pharpharātī chiriyā yā urtī huī abābīl kī tarah ojhal ho kar beasar rah jātī hai.

³ghoṛe ko chhaṛī se, gadhe ko lagām se aur ahmaq kī piṭh ko lāṭhī se tarbiyat de.

⁴jab ahmaq ahmaqānā bāteñ kare to use jawāb na de, warnā tū usī ke barābar ho jāegā.

⁵jab ahmaq ahmaqānā bāteñ kare to use jawāb de, warnā wuh apnī nazar meñ dānishmand ṭhahregā.

⁶jo ahmaq ke hāth paighām bheje wuh us kī mānind hai jo apne pāon par kulhārī mār kar apne āp se ziyādati kartā hai.^a

⁷ahmaq ke muñh meñ hikmat kī bāt maflūj kī beharkat laṭaktī ṭāngoñ kī tarah bekār hai.

⁸ahmaq kā ehtirām karnā ḡhulel ke sāth patthar bāndhne ke barābar hai.

⁹ahmaq ke muñh meñ hikmat kī bāt nashe meñ dhut sharābī ke hāth meñ kāñṭedar jhārī kī mānind hai.

¹⁰jo ahmaq yā har kisī guzarne wāle ko kām par lagāe wuh sab ko zaḡhmī karne wāle tīrandāz kī mānind hai.

¹¹jo ahmaq apnī hamāqat dohrāe wuh apnī qai ke pās wāpas āne wāle kutte kī mānind hai.

¹²kyā koī dikhāī detā hai jo apne āp ko dānishmand samajhtā hai? us kī

^alafzī tarjumā: ziyādati kā pyālā pitā hai.

nisbat ahmaq ke sudharne kī zyādā ummīd hai.

¹³kāhil kahtā hai, “rāste meñ sher hai, hāñ chaukoñ meñ sher phir rahā hai!”

¹⁴jis tarah darwāzā qabze par ghūmtā hai usī tarah kāhil apne bistar par karwaṭeñ badaltā hai.

¹⁵jab kāhil apnā hāth khāne ke bartan meñ ḍāl de to wuh itnā sust hai ki use muñh tak wāpas nahīñ lā saktā.

¹⁶kāhil apnī nazar meñ hikmat se jawāb dene wāle sāt ādmiyoñ se kahīñ zyādā dānishmand hai.

¹⁷jo guzarte waqt dūsroñ ke jhagaṛe meñ mudākhalat kare wuh us ādmī kī mānind hai jo kutte ko kānoñ se pakāṛ le.

¹⁸⁻¹⁹jo apne paṛosī ko fareb de kar bād meñ kahe, “maiñ sirf mazāq kar rahā thā” wuh us dīwāne kī mānind hai jo logoñ par jalte hue aur mohlak tīr barsātā hai.

²⁰lakaṛī ke khatm hone par āg bujh jātī hai, tohmat lagāne wāle ke chale jāne par jhagaṛā band ho jātā hai.

²¹angāroñ meñ koele aur āg meñ lakaṛī ḍāl to āg bhaṛak uṭhegī. jhagaṛālū ko kahīñ bhī khaṛā kar to log mushta’il ho jāeñge.

²²tohmat lagāne wāle kī bāteñ lazīz khāne ke luqmoñ jaisī haiñ, wuh dil kī tah tak utar jātī haiñ.

²³jalne wāle hoñṭ aur sharīr dil miṭṭī ke us bartan kī mānind haiñ jise chamakdār banāyā gayā ho.

²⁴nafrat karne wālā apne hoñṭoñ se apnā aslī rūp chhupā letā hai, lekin us kā dil fareb se bharā rahtā hai. ²⁵jab wuh mehrbān bāteñ kare to us par yaqīn na kar, kyūñki us ke dil meñ sāt makrūh bāteñ haiñ. ²⁶go us kī nafrat filhāl fareb se chhupī rahe, lekin ek din us kā ghalat kirdār pūrī jamā’at ke sāmne zāhir ho jāegā.

²⁷jo dūsroñ ko phañsāne ke lie gaṛhā khode wuh us meñ kḥud gir jāegā, jo patthar luṛhkā kar dūsroñ par phaīñknā chāhe us par hī patthar wāpas luṛhak āegā.

²⁸jhūṭī zabān un se nafrat kartī hai jinheñ wuh kuchal detī hai, kḥushāmad karne wālā muñh tabāhī machā detā hai.

27 us par shekḥī na mār jo tū kal karegā, tujhe kyā mālūm ki kal kā din kyā kuchh farāham karegā?

²terā apnā muñh aur apne hoñṭ terī tārif na kareñ balki wuh jo tujh se wāqif bhī na ho.

³patthar bhāri aur ret waznī hai, lekin jo ahmaq tujhe tang kare wuh zyādā nāqābil-e-bardāshṭ hai.

⁴ghussā zālīm hotā aur taish sailāb kī tarah insān par ā jātā hai, lekin kaun hasad kā muqābalā kar saktā hai?

⁵khulī malāmat chhupī hui muhabbat se behtar hai.

⁶pyār karne wāle kī zarbeñ wafā kā sabūt haiñ, lekin nafrat karne wāle ke muta'addid boson se khabardār rah.

⁷jo ser hai wuh shahd ko bhī pāon tale raund detā hai, lekin bhūke ko karwī chizen bhī mīthī lagti haiñ.

⁸jo admī apne ghar se nikal kar mārā mārā phire wuh us parinde kī mānind hai jo apne ghoñsle se bhāg kar kabhī idhar kabhī idhar pharphaṛātā rahtā hai.

⁹tel aur bakhūr dil ko k̄hush karte haiñ, lekin dost apne achchhe mashwaron se k̄hushī dilātā hai.

¹⁰apne doston ko kabhī na chhoṛ, na apne zātī doston ko na apne bāp ke doston ko. tab tujhe musibat ke din apne bhāi se madad nahīn māngnī paṛegī. kyūñki qarīb kā paṛosī dūr ke bhāi se behtar hai.

¹¹mere beṛe, dānishmand ban kar mere dil ko k̄hush kar tāki main apne haqīr jānane wāle ko jawāb de sakūñ.

¹²zahīn admī khatrā pahle se bhāñp kar chhup jātā hai, jabki sādālah āge baṛh kar us kī lapeṛ meñ ā jātā hai.

¹³zamānat kā wuh libās wāpas na kar jo kisī ne pardesī kā zāmin ban kar diyā hai. agar wuh ajnabī aurat kā zāmin ho to us zamānat par zarūr qabzā kar jo us ne dī thī.

¹⁴jo subhsawere buland āwāz se apne paṛosī ko barkat de us kī barkat lānat ṭhahrāi jāegī.

¹⁵jhagaṛālū biwī mūsāldhār bārish ke bāis musalsal ṭapakne wāli chhat kī mānind hai. ¹⁶use roknā hawā ko rokne yā tel ko pakarne ke barābar hai.

¹⁷lohā lohe ko aur insān insān ke zahan ko tez kartā hai.

¹⁸jo anjīr ke daraḳht kī dekh-bhāl kare wuh us kā phal khāegā, jo apne mālik kī wafādārī se k̄hidmat kare us kā ehtirām kiyā jāegā.

¹⁹jis tarah pāñi chehre ko mun'akis kartā hai usī tarah insān kā dil insān ko mun'akis kartā hai.

²⁰na maut aur na pātāl kabhī ser hote haiñ, na insān kī āñkheñ.

²¹sonā aur chāñdī kuṭhālī meñ pighlā kar pāk-sāf kar, lekin insān kā kirdār is se mālūm kar ki log us kī kitnī qadar karte haiñ.

²²agar ahmaq ko anāj kī tarah okhli aur mūsāl se kūtā bhī jāe to bhī us kī hamāqat dūr nahīn ho jāegī.

²³ehtiyāt se apñi bheṛ-bakriyon kī hālat par dhyān de, apne rewaṛon par k̄hūb tawajjuh de. ²⁴kyūñki koī bhī daulat hameshā tak qāim nahīn rahtī, koī bhī tāj nasl-dar-nasl barqarār nahīn rahtā. ²⁵khule maidān meñ ghās kāṭ kar jamā kar tāki naī ghās ug sake, chārā pahāron se bhī ikatṭhā kar. ²⁶tab tū bheṛon kī ūn se

kapre banā sakegā, bakroñ kī faroḳht se khet ḳharīd sakegā, ²⁷aur bakriyāñ itnā düdh deñgī ki tere, tere ḳhāndān aur tere naukar-ḳhākarōñ ke lie kāfi hogā.

28 bedīn farār ho jātā hai hālāñki tāḳqub karne wālā koī nahīñ hotā, lekin rāstbāz apne āp ko jawān sherbabar kī tarah mahfūz samajhtā hai.

²mulk kī ḳhatākārī ke sabab se us kī hukūmat kī yaḡāngat qāim nahīñ rahegī, lekin samajhdār aur dānishmand ādmī use baṛī der tak qāim rakhegā.

³jo ḡharīb ḡharīboñ par zulm kare wuh us müslādhār bārish kī mānind hai jo sailāb lā kar fasloñ ko tabāh kar detī hai.

⁴jis ne shariāt ko tark kiyā wuh bedīn kī tārif kartā hai, lekin jo shariāt ke tābe rahtā hai wuh us kī muḳhālafat kartā hai.

⁵sharīr insāf nahīñ samajhte, lekin rab ke tālib sab kuchh samajhte haiñ.

⁶be'ilzām zindagī guzārne wālā ḡharīb ṭerḡhī rāhoñ par chalne wāle amīr se behtar hai.

⁷jo shariāt kī pairawī kare wuh samajhdār beṭā hai, lekin ayyāshoñ kā sāthī apne bāp kī be'izzatī kartā hai.

⁸jo apnī daulat nājāiz sūd se baṛhāe wuh use kisī aur ke lie jamā kar rahā

hai, aise shaḳhs ke lie jo ḡharīboñ par rahm karegā.

⁹jo apne kān meñ ungli ḍāle tāki shariāt kī bāteñ na sune us kī duāeñ bhī qābil-e-ghin haiñ.

¹⁰jo sidhī rāh par chalne wāloñ ko ḡhalat rāh par lāe wuh apne hī gaṛhe meñ gir jāegā, lekin be'ilzām achchhī mīrās pāenge.

¹¹amīr apne āp ko dānishmand samajhtā hai, lekin jo zarūratmand samajhdār hai wuh us kā aslī kirdār mālūm kar letā hai.

¹²jab rāstbāz fathyāb hoñ to mulk kī shān-o-shaukat baṛh jāti hai, lekin jab bedīn uṭh ḳhaṛe hoñ to log chhup jāte haiñ.

¹³jo apne gunāh chhupāe wuh nākām rahegā, lekin jo unheñ taslīm karke tark kare wuh rahm pāegā.

¹⁴mubāarak hai wuh jo har waqt rab kā ḳhauf māne, lekin jo apnā dil saḳht kare wuh musībat meñ phañs jāegā.

¹⁵pasthāl qaum par hukūmat karne wālā bedīn ḡhurrāte hue sherbabar aur hamlā-āwar rīchh kī mānind hai.

¹⁶jahāñ nāsamajh hukmrān hai wahāñ zulm hotā hai, lekin jise ḡhalat nafā se nafrat ho us kī umr darāz hogī.

¹⁷jo kisī ko qatl kare wuh maut tak apne qusūr ke niche dabā huā mārā mārā phiregā. aise shaḳhs kā saharā na ban!

¹⁸jo be'ilzām zindagī guzāre wuh bachā rahegā, lekin jo ʔerhī rāh par chale wuh achānak hī gir jāegā.

¹⁹jo apnī zamīn kī khetibārī kare wuh jī bhar kar roṭī khāegā, lekin jo fuzūl chīzōn ke pīchhe par jāe wuh ghurbat se ser ho jāegā.

²⁰qābil-e-etimād ādmī ko kasrat kī barkateñ hāsīl hoṅgī, lekin jo bhāg bhāg kar daulat jamā karne meñ masrūf rahe wuh sazā se nahīn bachegā.

²¹jānībdārī burī bāt hai, lekin insān roṭī kā ʔukrā hāsīl karne ke lie mujrim ban jātā hai.

²²lālchī bhāg bhāg kar daulat jamā kartā hai, use mālūm hī nahīn ki is kā anjām ghurbat hī hai.

²³ākḥirkār nasihat dene wālā chāplūsī karne wāle se zyādā manzūr hotā hai.

²⁴jo apne bāp yā mān ko lūṭ kar kahe, “yih jurm nahīn hai” wuh mohlak qātil kā sharīk-e-kār hotā hai.

²⁵lālchī jhagaṛōn kā mambā rahtā hai, lekin jo rab par bharosā rakhe wuh khushhāl rahegā.

²⁶jo apne dil par bharosā rakhe wuh bewuqūf hai, lekin jo hikmat kī rāh par chale wuh mahfūz rahegā.

²⁷gharībōn ko dene wālā zarūratmand nahīn hogā, lekin jo apnī ānkheñ band karke unheñ nazarandāz kare us par bahut lānateñ āeṅgī.

²⁸jab bedīn uṭh khare hoñ to log chhup jāte haiñ, lekin jab halāk ho jāeñ to rāstbāzōn kī tādād barh jātī hai.

29 jo muta'addid nasīhatoñ ke bāwujūd haḍdḥarm rahe wuh achānak hī barbād ho jāegā, aur shifā kā imkān hī nahīn hogā.

²jab rāstbāz bahut haiñ to qaum khush hotī, lekin jab bedīn hukūmat kare to qaum āheñ bhartī hai.

³jise hikmat pyārī ho wuh apne bāp ko khushī dilātā hai, lekin kasbiyōn kā sāthī apnī daulat uṛā detā hai.

⁴bādshāh insāf se mulk ko mustahkam kartā, lekin had se zyādā ʔaiks lene se use tabāh kartā hai.

⁵jo apne paṛosī kī chāplūsī kare wuh us ke qadmoñ ke āge jāl bichhātā hai.

⁶sharīr jurm karte waqt apne āp ko phaṅsā detā, lekin rāstbāz khushī manā kar shādmān rahtā hai.

⁷rāstbāz pasthāloñ ke huqūq kā khayāl rakhtā hai, lekin bedīn parwā hī nahīn kartā.

⁸tānāzan shahr meñ afrā-tafrī machā dete jabki dānishmand ghussā ṭhandā kar dete haiñ.

⁹jab dānishmand ādmī adālat meñ ahmaq se laṛe to ahmaq taish meñ ā jātā yā qahqah lagātā hai, sukūn kā imkān hī nahīn hotā.

¹⁰khūnkhār ādmī be'ilzām shaḵhs se nafrat kartā, lekin sīdhī rāh par chalne wālā us kī behtarī chāhtā hai.

¹¹ahmaq apnā pūrā ḡhussā utārtā, lekin dānishmand use rok kar qābū meñ rakhtā hai.

¹²jo hukmrān jhūt par dhyān de us ke tamām mulāzim bedīn hoṅge.

¹³jab ḡharīb aur zālīm kī mulāqāt hotī hai to donoñ kī ānkhon ko raushan karne wālā rab hī hai.

¹⁴jo bādshāh diyānatdārī se zarūratmand kī adālat kare us kā taḡht hameshā tak qāim rahegā.

¹⁵chhaṛī aur nasīhat hikmat paidā kartī haiñ. jise belagām chhoṛā jāe wuh apnī mān ke lie sharmindagi kā bāis hogā.

¹⁶jab bedīn phalen phūlen to gunāh bhī phaltā phūltā hai, lekin rāstbāz un kī shikast ke gawāh hoṅge.

¹⁷apne beṭe kī tarbiyat kar to wuh tujhe sukūn aur ḡhushī dilāegā.

¹⁸jahān royā nahīn wahān qaum belagām ho jātī hai, lekin mubāarak hai wuh jo sharīat ke tābe rahtā hai.

¹⁹naukar sirf alfāz se nahīn sudhartā. agar wuh bāt samjhe bhī to bhī dhyān nahīn degā.

²⁰kyā koī dikhāī detā hai jo bāt karne meñ jaldbāz hai? us kī nisbat ahmaq ke sudharne kī zyādā ummīd hai.

²¹jo ḡhulām jawānī se nāz-o-nemat meñ pal kar bigaṛ jāe us kā burā anjām hogā.

²²ḡhazabālūd ādmī jhagaṛe chheṛtā rahtā hai, ḡhusile shaḵhs se muta'addid gunāh sarzad hote haiñ.

²³takabbur apne mālik ko past kar degā jabki farotan shaḵhs izzat pāegā.

²⁴jo chor kā sāthī ho wuh apnī jān se nafrat rakhtā hai. go us se half uṭh.āyā jāe ki chori ke bāre meñ gawāhī de to bhī kuchh nahīn batātā balki half ki lānat kī zad meñ ā jātā hai.

²⁵jo insān se ḡhauf khāe wuh phande meñ phañs jāegā, lekin jo rab kā ḡhauf māne wuh mahfūz rahegā.

²⁶bahut log hukmrān kī manzūrī ke tālib rahte haiñ, lekin insāf rab hī kī taraf se miltā hai.

²⁷rāstbāz badkār se aur bedīn sīdhī rāh par chalne wāle se ḡhin khātā hai.

ajūr kī kahāwateñ

30 *zail meñ ajūr bin yāqā kī kahāwateñ haiñ. wuh massā kā rahne wālā thā. us ne farmāyā,*

ai allāh, maiñ thak gayā hūñ, ai allāh, maiñ thak gayā hūñ, yih mere bas kī bāt nahīn rahī. ²yaqīnan maiñ insānon meñ sab se zyādā nādān hūñ, mujhe insān kī samajh hāsīl nahīn.

³na maiñ ne hikmat sīkhī, na quddūs ḡhudā ke bāre meñ ilm rakhtā hūñ.

⁴kaun āsmān par chaḥḥ kar wāpas utar āyā? kis ne hawā ko apne hāthoñ meñ jamā kiyā? kis ne gahre pānī ko chādar meñ lapet liyā? kis ne zamīn kī hudūd ko apnī apnī jagah par qāim kiyā hai? us kā nām kyā hai, us ke beṭe kā kyā nām hai? agar tujhe mālūm ho to mujhe batā!

⁵allāh kī har bāt āzmūdā hai, jo us meñ panāh le us ke lie wuh ḍhāl hai.

⁶us kī bātoñ meñ izāfā mat kar, warnā wuh tujhe ḍāntegā aur tū jhūṭā ṭhahregā.

⁷ai rab, main tujh se do chīzeñ māngtā hūñ, mere marne se pahle in se inkār na kar. ⁸pahle, daroghgoī aur jhūṭ mujh se dūr rakh. dūsre, na ḡhurbat na daulat mujhe de balki utnī hī roṭī jitnī merā haq hai, ⁹aisā na ho ki main daulat ke bāis ser ho kar terā inkār karūñ aur kahūñ, “rab kaun hai?” aisā bhī na ho ki main ḡhurbat ke bāis chorī karke apne kḥudā ke nām kī behurmatī karūñ.

¹⁰mālik ke sāmne mulāzim par tohmat na lagā, aisā na ho ki wuh tujh par lānat bheje aur tujhe is kā burā natijā bhugatnā paṛe.

¹¹aisī nasl bhī hai jo apne bāp par lānat kartī aur apnī māñ ko barkat nahīñ detī.

¹²aisī nasl bhī hai jo apnī nazar meñ pāk-sāf hai, go us kī ḡhilāzat dūr nahīñ huī.

¹³aisī nasl bhī hai jis kī ānkheñ baṛe takabbur se deḡhtī haiñ, jo apnī palakeñ baṛe ghamand se mārtī hai.

¹⁴aisī nasl bhī hai jis ke dānt talwāreñ aur jabṛe chhuriyāñ haiñ tāki duniyā ke musibatzaḍoñ ko khā jāeñ, muāshare ke zarūratmandoñ ko haṛap kar leñ.

¹⁵joñk kī do beṭiyāñ haiñ, chūsne ke do āzā jo chīkhte rahte haiñ, “aur do, aur do”

tīn chīzeñ haiñ jo kabhī ser nahīñ hotīñ balki chār haiñ jo kabhī nahīñ kahtīñ, “ab bas karo, ab kāfī hai,” ¹⁶pātāl, bāñjh kā rahm, zamīn jis kī pyās kabhī nahīñ bujhtī aur āḡ jo kabhī nahīñ kahtī, “ab bas karo, ab kāfī hai.”

¹⁷jo āñkh bāp kā mazāq uṛāe aur māñ kī hidāyat ko haqīr jāne use wādi ke kawwe apnī choñchoñ se nikāleñge aur gidḍh ke bachche khā jāeñge.

¹⁸tīn bāteñ mujhe hairatzadā kartī haiñ balki chār haiñ jin kī mujhe samajh nahīñ ātī, ¹⁹āsmān kī bulandiyōñ par uqāb kī rāh, chaṭān par sāñp kī rāh, samundar ke bīch meñ jahāz kī rāh aur wuh rāh jo mard kuñwārī ke sāth chaltā hai.

²⁰zinākār aurat kī yih rāh hai, wuh khā letī aur phir apnā muñh poñchh kar kahtī hai, “mujh se koī ḡhaltī nahīn huī.”

²¹zamīn tīn chīzon se laraz uṭhtī hai balki chār chīzen bardāsht nahīn kar saktī, ²²wuh ḡhulām jo bādshāh ban jāe, wuh ahmaq jo jī bhar kar khānā khā sake, ²³wuh nafratangez^a aurat jis kī shādī ho jāe aur wuh naukarānī jo apnī mālikan kī milkīyat par qabzā kare.

²⁴zamīn kī chār maḡhlūqāt nihāyat hī dānishmand haiñ hālānki chhoṭī haiñ. ²⁵chīyūñṭiyāñ kamzor nasl haiñ lekin garmiyon ke mausam meñ sardiyoñ ke lie ḡhurāk jamā kartī haiñ, ²⁶bijjū kamzor nasl haiñ lekin chaṭānoñ meñ hī apne ghar banā lete haiñ, ²⁷ṭiḍḍiyon kā bādshāh nahīn hotā tāham sab pare bāndh kar nikaltī haiñ, ²⁸chhipkliyañ go hāth se pakaṛī jātī haiñ, tāham shāhī mahalon meñ pāī jātī haiñ.

²⁹tīn balki chār jāndār purwaqār andāz meñ chalte haiñ. ³⁰pahle, sherbabar jo jānwaron meñ zor-āwar hai aur kisī se bhī pīchhe nahīn haṭṭā, ³¹dūsre, murghā jo akaṛ kar chaltā hai, tīsre, bakrā aur chauthē apnī fauj ke sāth chalne wālā bādshāh.

³²agar tū ne maḡhrūr ho kar hamāqat kī yā bure mansūbe bāndhe

to apne muñh par hāth rakh kar ḡhāmosh ho jā, ³³kyūñki dūdh bilone se makkhan, nāk ko maroṛne^b se ḡhūn aur kisī ko ḡhussā dilāne se laṛāi-jhagaṛā paidā hotā hai.

lamūel kī kahāwateñ

31 *zail meñ massā ke bādshāh lamūel kī kahāwateñ haiñ. us kī māñ ne use yih tālim dī,*

²ai mere beṭe, mere peṭ ke phal, jo merī mannaton se paidā huā, maiñ tujhe kyā bataūñ? ³apnī pūrī tāqat auraton par zāe na kar, un par jo bādshāhon kī tabāhī kā bāis haiñ.

⁴ai lamūel, bādshāhon ke lie mai pīnā munāsib nahīñ, hukmrānon ke lie sharāb kī ārzū rakhnā mauzūñ nahīñ. ⁵aisā na ho ki wuh pī pī kar qawānīn bhūl jāeñ aur tamām mazlūmon kā haq māreñ. ⁶sharāb unheñ pilā jo tabāh hone wāle haiñ, mai unheñ pilā jo ḡham khāte haiñ, ⁷aise hī pī pī kar apnī ḡhurbat aur musibat bhūl jāeñ.

⁸apnā muñh un ke lie khol jo bol nahīñ sakte, un ke haq meñ jo zarūratmand haiñ. ⁹apnā muñh khol kar insāf se adālat kar aur musibatzaḍā aur ḡharibon ke huqūq mahfūz rakh.

^alafzī tarjumā: jis se nafrat kī jātī hai.

^blafzī tarjumā: dabāo ḍālnē.

sudhar bīwī kī tārif

¹⁰sudhar bīwī kaun pā saktā hai? aisī aurat motiyon se kahīn zyādā beshqīmat hai. ¹¹us par us ke shauhar ko pūrā etimād hai, aur wuh nafā se mahrūm nahīn rahegā. ¹²umr bhar wuh use nuqsān nahīn pahuñchāegī balki barkat kā bāis hogī.

¹³wuh ūn aur san chun kar baṛī mehnat se dhāgā banā letī hai. ¹⁴tijārati jahāzon kī tarah wuh dūrdarāz ilāqon se apnī roṭī le ātī hai.

¹⁵wuh pau phatne se pahle hī jāg uṭhtī hai tāki apne ghar wālon ke lie khānā aur apnī naukarāniyon ke lie un kā hissā tayyār kare. ¹⁶soch-bichār ke bād wuh khet kharid letī, apne kamāe hue paison se angūr kā bāgh lagā letī hai.

¹⁷tāqat se kamarbastā ho kar wuh apne bāzū'on ko mazbūt kartī hai. ¹⁸wuh mahsūs kartī hai, “merā kārobār fāidāmand hai,” is lie us kā charāgh rāt ke waqt bhī nahīn bujhtā. ¹⁹us ke hāth har waqt ūn aur katān kātne meñ masrūf rahte haiñ. ²⁰wuh apnī muṭṭhī musibatzaḍon aur gharibon ke lie khol kar un kī madad kartī hai. ²¹jab barf pare to use ghar wālon ke bāre meñ koī ḍar nahīn, kyūnki sab garm garm kapre pahne

hue haiñ. ²²apne bistar ke lie wuh achchhe kambal banā letī, aur kḥud wuh bārik katān aur arghawānī rang ke libās pahne phirtī hai.

²³shahr ke darwāze meñ baiṭhe mulk ke buzurg us ke shauhar se kḥūb wāqif haiñ, aur jab kabhī koī faisla karnā ho to wuh bhī shūrā meñ sharik hotā hai.

²⁴bīwī kapron kī silāi karke unheñ faroḳht kartī hai, saudāgar us ke kamarband kharid lete haiñ.

²⁵wuh tāqat aur waqar se mulabbas rahtī aur hañs kar āne wāle dinon kā sāmnā kartī hai. ²⁶wuh hikmat se bāt kartī, aur us kī zabān par shafiq tālim rahtī hai. ²⁷wuh sustī kī roṭī nahīn khātī balki apne ghar meñ har muāmale kī dekh-bhāl kartī hai.

²⁸us ke beṭe khare ho kar use mubārak kahte haiñ, us kā shauhar bhī us kī tārif karke kahtā hai, ²⁹“bahut sī aurateñ sudhar sābit huī haiñ, lekin tū un sab par sabqat rakhti hai!”

³⁰dilfarebī, dhokā aur husn pal bhar kā hai, lekin jo aurat allāh kā kḥauf māne wuh qābil-e-tārif hai. ³¹use us kī mehnat kā ajr do! shahr ke darwāzon meñ us ke kām us kī satāish karen!

wāiz

har dunyāwī chīz bātil hai

1 *zail meñ wāiz ke alfāz qalamband haiñ, us ke jo dāūd kā beṭā aur yarūshalam meñ bādshāh hai,*

²wāiz farmātā hai, “bātil hī bātil, bātil hī bātil, sab kuchh bātil hī bātil hai!” ³sūraj tale jo mehnat-mashaqqat insān kare us kā kyā fāidā hai? kuchh nahīñ! ⁴ek pusht ātī aur dūsri jāti hai, lekin zamīn hameshā tak qāim rahtī hai. ⁵sūraj tulū aur ḡhurūb ho jātā hai, phir sur’at se usī jagah wāpas chalā jātā hai jahān se dubārā tulū hotā hai. ⁶hawā junūb kī taraf chaltī, phir muṛ kar shimāl kī taraf chalne lagtī hai. yūn chakkar kāt kāt kar wuh bār bār nuqtā-e-āḡhāz par wāpas ātī hai. ⁷tamām daryā samundar meñ jā milte haiñ, to bhī samundar kī satah wuhī rahtī hai, kyūnki daryāon kā pānī musalsal un sarchashmon ke pās wāpas ātā hai jahān se bah niklā hai. ⁸insān bāteñ karte karte thak jātā hai aur sahīh

taur se kuchh bayān nahīñ kar saktā. ānkh kabhī itnā nahīñ deḡhtī ki kahe, “ab bas karo, kāfī hai.” kān kabhī itnā nahīñ suntā ki aur na sunanā chāhe. ⁹jo kuchh pesh āyā wuhī dubārā pesh āegā, jo kuchh kiyā gayā wuhī dubārā kiyā jāegā. sūraj tale koī bhī bāt nāi nahīñ. ¹⁰kyā koī bāt hai jis ke bāre meñ kahā jā sake, “dekho, yih nāi hai”? hargiz nahīñ, yih bhī ham se bahut der pahle hī maujūd thī. ¹¹jo pahle zindā the unheñ koī yād nahīñ kartā, aur jo āne wāle haiñ unheñ bhī wuh yād nahīñ kareñge jo un ke bād āenge.

hikmat hāsīl karnā bātil hai

¹²maiñ jo wāiz hūñ yarūshalam meñ isrāil kā bādshāh thā. ¹³maiñ ne apnī pūrī zahnī tāqat is par lagāi ki jo kuchh āsmān tale kiyā jātā hai us kī hikmat ke zarī’e taftīsh-o-tahqīq karūñ. yih kām nāgawār hai jo allāh

ne khud insān ko is meñ mehnat-mashaqqat karne kī zimmādārī dī hai.

¹⁴main ne tamām kāmōñ kā mulāhazā kiyā jo sūraj tale hote haiñ, to natījā yih niklā ki sab kuchh bātil aur hawā ko pakarne ke barābar hai. ¹⁵jo pechdār hai wuh sīdhā nahīñ ho saktā, jis kī kamī hai use ginā nahīñ jā saktā.

¹⁶main ne dil meñ kahā, “hikmat meñ main ne itnā izāfā kiyā aur itnī taraqqī kī ki un sab se sabqat le gayā jo mujh se pahle yarūshalam par hukūmat karte the. mere dil ne bahut hikmat aur ilm apnā liyā hai.” ¹⁷main ne apnī pūrī zahnī tāqat is par lagāi ki hikmat samjhūñ, nīz ki mujhe dīwānagī aur hamāqat kī samajh bhī āe. lekin mujhe mālūm huā ki yih bhī hawā ko pakarne ke barābar hai. ¹⁸kyūñki jahāñ hikmat bahut hai wahāñ ranjīdagī bhī bahut hai. jo ilm-o-irfān meñ izāfā kare, wuh dukh meñ izāfā kartā hai.

duniyā kī khushiyāñ bātil haiñ

2 main ne apne āp se kahā, “ā, khushī ko āzmā kar achchhī chīzōñ kā tajribā kar!” lekin yih bhī bātil hī niklā. ²main bolā, “hañsnā behūdā hai, aur khushī se kyā hāsīl hotā hai?” ³main ne dil meñ apnā jism mai se tar-o-tāzā karne aur hamāqat apnāne ke tarīqe dhūñd nikāle. is ke pīchhe bhī merī hikmat

mālūm karne kī koshish thī, kyūñki main dekhnā chāhtā thā ki jab tak insān āsmān tale jītā rahe us ke lie kyā kuchh karnā mufīd hai.

⁴main ne baṛe baṛe kām anjām die, apne lie makān tāmīr kie, tākistān lagāe, ⁵muta’addid bāgh aur pārk lagā kar un meñ muḫtalif qism ke phaldār darakht lagāe. ⁶phalne phūlne wāle jangal kī ābpāshī ke lie main ne tālāb banwāe. ⁷main ne ghulām aur laundiyāñ kharīd līñ. aise ghulām bhī bahut the jo ghar meñ paidā hue the. mujhe utne gāy-bail aur bher-bakriyāñ miliñ jitnī mujh se pahle yarūshalam meñ kisī ko hāsīl na thīñ. ⁸main ne apne lie sonā-chāñdī aur bādshāhōñ aur sūbōñ ke khazāne jamā kie. main ne gulūkār mard-o-khawātīñ hāsīl kie, sāth sāth kasrat kī aisī chīzeñ jin se insān apnā dil bahlātā hai.

⁹yūñ main ne bahut taraqqī karke un sab par sabqat hāsīl kī jo mujh se pahle yarūshalam meñ the. aur har kām meñ merī hikmat mere dil meñ qāim rahī. ¹⁰jo kuchh bhī merī āñkheñ chāhtī thīñ wuh main ne un ke lie muhayyā kiyā, main ne apne dil se kisī bhī khushī kā inkār na kiyā. mere dil ne mere har kām se lutf uṭhāyā, aur yih merī tamām mehnat-mashaqqat kā ajr rahā.

¹¹lekin jab main ne apne hāthōñ ke tamām kāmōñ kā jāizā liyā, us

mehnat-mashaqqat kā jo main ne ki thī to natijā yihī nīklā ki sab kuchh bātil aur hawā ko pakarṇe ke barābar hai. sūraj tale kisi bhī kām kā fāidā nahīn hotā.

sab kā ek hī anjām hai

¹²phir main hikmat, behūdagī aur hamāqat par ghaur karne lagā. main ne sochā, jo ādmī bādshāh ki wafāt par takhtnashīn hogā wuh kyā karegā? wuhī kuchh jo pahle bhī kiyā jā chukā hai!

¹³main ne dekhā ki jis tarah raushnī andhere se behtar hai usī tarah hikmat hamāqat se behtar hai. ¹⁴dānishmand ke sar meṅ ānkheṅ haiṅ jabki ahmaq andhere hī meṅ chaltā hai. lekin main ne yih bhī jān liyā ki donoṅ kā ek hī anjām hai. ¹⁵main ne dil meṅ kahā, “ahmaq kā sā anjām merā bhī hogā. to phir itnī zyādā hikmat hāsil karne kā kyā fāidā hai? yih bhī bātil hai.” ¹⁶kyūnki ahmaq ki tarah dānishmand ki yād bhī hameshā tak nahīn rahegī. āne wāle dinon meṅ sab ki yād miṭ jāegī. ahmaq ki tarah dānishmand ko bhī marnā hī hai!

¹⁷yūn sochte sochte main zindagī se nafrat karne lagā. jo bhī kām sūraj tale kiyā jātā hai wuh mujhe burā lagā, kyūnki sab kuchh bātil aur hawā ko pakarṇe ke barābar hai. ¹⁸sūraj tale main ne jo kuchh bhī mehnat-

mashaqqat se hāsil kiyā thā us se mujhe nafrat ho gāi, kyūnki mujhe yih sab kuchh us ke lie chhoṛnā hai jo mere bād merī jagah āegā. ¹⁹aur kyā mālūm ki wuh dānishmand yā ahmaq hogā? lekin jo bhī ho, wuh un tamām chizon kā mālik hogā jo hāsil karne ke lie main ne sūraj tale apnī pūrī tāqat aur hikmat sarf ki hai. yih bhī bātil hai.

²⁰tab merā dil māyūs ho kar himmat hārne lagā, kyūnki jo bhī mehnat-mashaqqat main ne sūraj tale ki thī wuh bekār sī lagī. ²¹kyūnki kḥwāh insān apnā kām hikmat, ilm aur mahārat se kyūn na kare, ākḥirkār use sab kuchh kisī ke lie chhoṛnā hai jis ne us ke lie ek unglī bhī nahīn hilāi. yih bhī bātil aur baṛī musibat hai. ²²kyūnki ākḥir meṅ insān ke lie kyā kuchh qāim rahtā hai, jabki us ne sūraj tale itnī mehnat-mashaqqat aur koshishon ke sāth sab kuchh hāsil kar liyā hai? ²³us ke tamām din dukh aur ranjīdagī se bhare rahte haiṅ, rāt ko bhī us kā dil ārām nahīn pātā. yih bhī bātil hī hai.

²⁴insān ke lie sab se achchhī bāt yih hai ki khāe pie aur apnī mehnat-mashaqqat ke phal se lutfandoz ho. lekin main ne yih bhī jān liyā ki allāh hī yih sab kuchh muhayyā kartā hai. ²⁵kyūnki us ke baḡhair kaun khā kar kḥush ho saktā hai? koī nahīn! ²⁶jo insān allāh ko manzūr

ho use wuh hikmat, ilm-o-irfān aur ḡhushī atā kartā hai, lekin gunāhgār ko wuh jamā karne aur zaḡhīrā karne kī zimmādārī detā hai tāki bād meñ yih daulat allāh ko manzūr shaḡhs ke hawāle ki jāe. yih bhī bātil aur hawā ko pakarne ke barābar hai.

har bāt kā apnā waqt hai

3 har chīz kī apnī gharī hotī, āsmān tale har muāmale kā apnā waqt hotā hai,

²janm lene aur marne kā,

paudā lagāne aur ukhārne kā,

³mār dene aur shifā dene kā,

ḡhā dene aur tāmīr karne kā,

⁴rone aur hañsne kā,

āheñ bharne aur raqs karne kā,

⁵patthar phaiñkne aur patthar jamā karne kā,

gale milne aur is se bāz rahne kā,

⁶talāsh karne aur kho dene kā,

mahfūz rakhne aur phaiñkne kā,

⁷phārne aur sī kar joḡne kā,

ḡhāmosh rahne aur bolne kā,

⁸pyār karne aur nafrat karne kā,

jang laḡne aur salāmatī se zindagī guzārne kā,

⁹chunāñche kyā fāidā hai ki kām karne wālā mehnat-mashaqqat kare?

¹⁰main ne wuh taqlīdīh kām-kāj dekhā jo allāh ne insān ke sapurd kiyā tāki wuh us meñ uljhā rahe. ¹¹us ne har chīz ko yūn banāyā hai ki

wuh apne waqt ke lie ḡhūbsūrat aur munāsib ho. us ne insān ke dil meñ jāwidānī bhī ḡālī hai, go wuh shurū se le kar āḡhir tak us kām kī tah tak nahīn pahuñch saktā jo allāh ne kiyā hai. ¹²main ne jān liyā ki insān ke lie is se behtar kuchh nahīn hai ki wuh ḡhush rahe aur jīte jī zindagī kā mazā le. ¹³kyūñki agar koī khāe pie aur tamām mehnat-mashaqqat ke sāth sāth ḡhushhāl bhī ho to yih allāh kī baḡhshish hai.

¹⁴mujhe samajh āi ki jo kuchh allāh kare wuh abad tak qāim rahegā. us meñ na izāfā ho saktā hai na kamī. allāh yih sab kuchh is lie kartā hai ki insān us kā ḡhauf māne. ¹⁵jo hāl meñ pesh ā rahā hai wuh māzī meñ pesh ā chukā hai, aur jo mustaqbil meñ pesh āegā wuh bhī pesh ā chukā hai. hāñ, jo kuchh guzar chukā hai use allāh dubārā wāpas lātā hai.

insān fānī hai

¹⁶main ne sūraj tale mazīd dekhā, jahān adālat karnī hai wahān nāñsāfī hai, jahān insāf karnā hai wahān bedīnī hai. ¹⁷lekin main dil meñ bolā, “allāh rāstbāz aur bedīn donoñ kī adālat karegā, kyūñki har muāmale aur kām kā apnā waqt hotā hai.”

¹⁸main ne yih bhī sochā, “jahān tak insānoñ kā tālluq hai allāh un kī jāñch-ḡartāl kartā hai tāki unheñ patā chale ki wuh jānwaroñ kī

mānind haiñ. ¹⁹kyūñki insān-o-haiwān kā ek hī anjām hai. donoñ dam chhoṛte, donoñ meñ ek sā dam hai, is lie insān ko haiwān kī nisbat zyādā fāidā hāsil nahīñ hotā. sab kuchh bātil hī hai. ²⁰sab kuchh ek hī jagah chalā jātā hai, sab kuchh kḥāk se banā hai aur sab kuchh dubārā kḥāk meñ mil jāegā. ²¹kaun yaqīn se kah saktā hai ki insān kī rūh ūpar kī taraf jāti aur haiwān kī rūh niche zamīn meñ utartī hai?”

²²ghariz main ne jān liyā ki insān ke lie is se behtar kuchh nahīñ hai ki wuh apne kāmōñ meñ kḥush rahe, yihī us ke nasīb meñ hai. kyūñki kaun use wuh dekhne ke qābil banāegā jo us ke bād pesh āegā? koi nahīñ!

murdoñ kā hāl behtar hai

4 main ne ek bār phir nazar ḍālī to mujhe wuh tamām zulm nazar āyā jo sūraj tale hotā hai. mazlūmoñ ke āñsū bahte haiñ, aur tasallī dene wālā koī nahīñ hotā. zālīm un se ziyādatī karte haiñ, aur tasallī dene wālā koī nahīñ hotā. ²yih dekh kar main ne murdoñ ko mubāarak kahā, hālāñki wuh arse se wafāt pā chuke the. main ne kahā, “wuh hāl ke zindā logōñ se kahīñ mubāarak haiñ. ³lekin in se zyādā mubāarak wuh hai jo ab tak wujūd meñ nahīñ āyā, jis ne

wuh tamām burāiyāñ nahīñ dekhīñ jo sūraj tale hotī haiñ.”

ghurba meñ sukūn behtar hai

⁴main ne yih bhī dekhā ki sab log is lie mehnat-mashaqqat aur mahārat se kām karte haiñ ki ek dūsre se hasad karte haiñ. yih bhī bātil aur hawā ko pakaṛne ke barābar hai. ⁵ek taraf to ahmaq hāth par hāth dhare baiṭhne ke bāis apne āp ko tabāhī tak pahuñchātā hai. ⁶lekin dūsri taraf agar koī muṭṭhī bhar rozī kamā kar sukūn ke sāth zindagī guzār sake to yih is se behtar hai ki donoñ muṭṭhiyāñ sirtoṛ mehnat aur hawā ko pakaṛne kī koshishoñ ke bād hī bhareñ.

tanhāi kī nisbat mil kar

rahnā behtar hai

⁷main ne sūraj tale mazīd kuchh dekhā jo bātil hai. ⁸ek admī akelā hī thā. na us ke beṭā thā, na bhāi. wuh behad mehnat-mashaqqat kartā rahā, lekin us kī āñkheñ kabhī apnī daulat se mutma’in na thīñ. sawāl yih rahā, “main itnī sirtoṛ koshish kis ke lie kar rahā hūñ? main apnī jān ko zindagī ke maze lene se kyūñ mahrūm rakh rahā hūñ?” yih bhī bātil aur nāgawār muāmālā hai.

⁹do ek se behtar haiñ, kyūñki unheñ apne kām-kāj kā achchhā ajr milegā. ¹⁰agar ek gir jāe to us kā sāthī

use dubārā khaṛā karegā. lekin us par afsos jo gir jāe aur koī sāthī na ho jo use dubārā khaṛā kare. ¹¹nīz, jab do sardiyoṅ ke mausam meṅ mil kar bistar par leṭ jāeṅ to wuh garm rahte haiṅ. jo tanhā hai wuh kis tarah garm ho jāegā? ¹²ek shaḵṣ par qābū pāyā jā saktā hai jabki do mil kar apnā difā kar sakte haiṅ. tin laṛiyoṅ wālī rassi jaldī se nahīṅ ṭūṭī.

qaum kī qabūliyat fuzūl hai

¹³jo laṛkā ḡharīb lekin dānishmand hai wuh us buzurg lekin ahmaq bādshāh se kahīṅ behtar hai jo tambīh mānane se inkār kare. ¹⁴kyūṅki go wuh būrhe bādshāh kī hukūmat ke daurān ḡhurbat meṅ paidā huā thā to bhī wuh jel se nikal kar bādshāh ban gayā. ¹⁵lekin phir maiṅ ne dekhā ki sūraj tale tamām log ek aur laṛke ke pīchhe ho lie jise pahle kī jagah taḡhtnashīn honā thā. ¹⁶un tamām logoṅ kī intihā nahīṅ thī jin kī qiyādat wuh kartā thā. to bhī jo bād meṅ aēnge wuh us se ḡhush nahīṅ hoṅge. yih bhī bātil aur hawā ko pakarne ke barābar hai.

allāh kā ḡhauf mānanā

5 allāh ke ḡhar meṅ jāte waqt apne qadmoṅ kā ḡhayāl rakh aur sunane ke lie tayyār rah. yih ahmaqoṅ kī qurbāniyoṅ se kahīṅ

behtar hai, kyūṅki wuh jānte hī nahīṅ ki ḡhalat kāṁ kar rahe haiṅ.

²bolne meṅ jaldbāzī na kar, terā dil allāh ke huzūr kuchh bayān karne meṅ jaldī na kare. allāh āsmān par hai jabki tū zamīn par hī hai. lihāzā behtar hai ki tū kam bāteṅ kare. ³kyūṅki jis tarah had se zyādā mehnat-mashaqqat se ḡhwāb āne lagte haiṅ usī tarah bahut bāteṅ karne se ādmī kī hamāqat zāhir hotī hai.

⁴agar tū allāh ke huzūr mannat māne to use pūrā karne meṅ der mat kar. wuh ahmaqoṅ se ḡhush nahīṅ hotā, chunāṅche apnī mannat pūrī kar. ⁵mannat na mānanā mannat mān kar use pūrā na karne se behtar hai.

⁶apne muṅh ko ijāzat na de ki wuh tujhe ḡnāh meṅ phaṅsāe, aur allāh ke paighambar ke sāmne na kah, “mujh se ḡhairirādī ḡhaltī huī hai.” kyā zarūrat hai ki allāh terī bāt se nārāz ho kar terī mehnat kā kāṁ tabāh kare?

⁷jahān bahut ḡhwāb dekhe jāte haiṅ wahān fuzūl bāteṅ aur beshumār alfāz hote haiṅ. chunāṅche allāh kā ḡhauf mān!

zālimoṅ kā zulm

⁸kyā tujhe sūbe meṅ aise log nazar āte haiṅ jo ḡhariboṅ par zulm karte, un kā haq māṛte aur unheṅ insāf

se mahrūm rakhte haiñ? tājjub na kar, kyūñki ek sarkārī mulāzim dūsre kī nigahbānī kartā hai, aur un par mazīd mulāzim muqarrar hote haiñ. ⁹chunāñche mulk ke lie har lihāz se fāidā is meñ hai ki aisā bādshāh us par hukūmat kare jo kāshtkārī kī fikr kartā hai.

**daulat ḡhushhālī kī zamānat
nahīñ de saktī**

¹⁰jise paise pyāre hoñ wuh kabhī mutma'in nahīñ hogā, ḡhwāh us ke pās kitne hī paise kyūñ na hoñ. jo zardost ho wuh kabhī āsūdā nahīñ hogā, ḡhwāh us ke pās kitnī hī daulat kyūñ na ho. yih bhī bātil hī hai. ¹¹jitnā māl meñ izāfā ho utnā hī un kī tādād baḡhtī hai jo use khā jāte haiñ. us ke mālik ko us kā kyā fāidā hai siwāe is ke ki wuh use dekh dekh kar mazā le? ¹²kām-kāj karne wāle kī nīnd mīḡhī hotī hai, ḡhwāh us ne kam yā zyādā khānā khāyā ho, lekin amīr kī daulat use sone nahīñ detī.

¹³mujhe sūraj tale ek nihāyat burī bāt nazar āī. jo daulat kisī ne apne lie mahfūz rakhī wuh us ke lie nuqsān kā bāis ban gaī. ¹⁴kyūñki jab yih daulat kisī musībat ke bāis tabāh ho gaī aur ādmī ke hāñ beḡā paidā huā to us ke hāth meñ kuchh nahīñ thā. ¹⁵māñ ke peḡ se nikalte waqt wuh nangā thā, aur isi tarah kūch karke chalā bhī

jāegā. us kī mehnat kā koī phal nahīñ hogā jise wuh apne sāth le jā sake.

¹⁶yih bhī bahut burī bāt hai ki jis tarah insān āyā usī tarah kūch karke chalā bhī jātā hai. use kyā fāidā huā hai ki us ne hawā ke lie mehnat-mashaqqat kī ho? ¹⁷jīte jī wuh har din tārikī meñ khānā khāte hue guzārtā, zindagī bhar wuh baḡī ranjīdagī, bīmārī aur ḡhusse meñ mubtalā rahtā hai.

¹⁸tab main ne jāñ liyā ki insān ke lie achchhā aur munāsib hai ki wuh jitne din allāh ne use die haiñ khāe pie aur sūraj tale apnī mehnat-mashaqqat ke phal kā mazā le, kyūñki yihī us ke nasīb meñ hai. ¹⁹kyūñki jab allāh kisī shaḡhs ko māl-o-matā atā karke use is qābil banāe ki us kā mazā le sake, apnā nasīb qabūl kar sake aur mehnat-mashaqqat ke sāth sāth ḡhush bhī ho sake to yih allāh kī baḡhshish hai. ²⁰aise shaḡhs ko zindagī ke dinon par ḡhaur-o-ḡhauz karne kā kam hī waqt miltā hai, kyūñki allāh use dil meñ ḡhushī dilā kar masrūf rakhtā hai.

6 mujhe sūraj tale ek aur burī bāt nazar āī jo insān ko apne bojh tale dabāe rakhtī hai.

²allāh kisī ādmī ko māl-o-matā aur izzat atā kartā hai. ḡharz us ke pās sab kuchh hai jo us kā dil chāhe. lekin allāh use in chīzon se lutf uḡhāne nahīñ detā balki koī ajnabī us kā mazā

letā hai. yih bātil aur ek baṛī musibat hai. ³ho saktā hai ki kisī ādmī ke sau bachche paidā hoñ aur wuh umrrasidā bhī ho jāe, lekin kḥwāh wuh kitnā būṛhā kyūñ na ho jāe, agar apñī kḥushhālī kā mazā na le sake aur ākḥirkār sahīh rusūmāt ke sāth dafnāyā na jāe to is kā kyā fāidā? main kahtā hūñ ki us kī nisbat māñ ke peṭ meñ zāe ho gae bachche kā hāl behtar hai. ⁴beshak aise bachche kā ānā bemāñī hai, aur wuh andhere meñ hī kūch karke chalā jātā balki us kā nām tak andhere meñ chhupā rahtā hai. ⁵lekin go us ne na kabhī sūraj dekhā, na use kabhī mālūm huā ki aisī chīz hai tāham use mazkūrā ādmī se kahīñ zyādā ārām-o-sukūñ hāsīl hai. ⁶aur agar wuh do hazār sāl tak jītā rahe, lekin apñī kḥushhālī se lutfandoz na ho sake to kyā fāidā hai? sab ko to ek hī jagah jāñā hai.

⁷insān kī tamām mehnat-mashaqqat kā yih maqsad hai ki peṭ bhar jāe, to bhī us kī bhūk kabhī nahīñ mittī. ⁸dānishmand ko kyā hāsīl hai jis ke bāis wuh ahmaq se bartar hai? is kā kyā fāidā hai ki gharib ādmī zindōñ ke sāth munāsib sulūk karne kā fan sikh le? ⁹dūrdarāz chīzōñ ke ārzūmand rahne kī nisbat behtar yih hai ki insān un chīzōñ se lutf uṭhāe jo āñkhoñ ke sāmne hī haiñ. yih bhī bātil aur hawā ko pakarne ke barābar hai.

allāh kā muqābalā koī nahīñ kar saktā ¹⁰jo kuchh bhī pesh ātā hai us kā nām pahle hī rakhā gayā hai, jo bhī insān wujūd meñ ātā hai wuh pahle hī mālūm thā. koī bhī insān us kā muqābalā nahīñ kar saktā jo us se tāqatwar hai. ¹¹kyūñki jitñī bhī bāteñ insān kare utñā hī zyādā mālūm hogā ki bātil haiñ. insān ke lie is kā kyā fāidā?

¹²kis ko mālūm hai ki un thoṛe aur bekār dinōñ ke daurāñ jo sāy kī tarah guzar jāte haiñ insān ke lie kyā kuchh fāidāmand hai? kaun use batā saktā hai ki us ke chale jāne par sūraj tale kyā kuchh pesh āegā?

achchhā kyā hai?

7 achchhā nām kḥushbūdār tel se aur maut kā dīn paidāish ke dīn se behtar hai.

²ziyāfat karne wāloñ ke ghar meñ jāne kī nisbat mātam karne wāloñ ke ghar meñ jāñā behtar hai, kyūñki har insān kā anjām maut hī hai. jo zindā haiñ wuh is bāt par kḥūb dhyān deñ. ³dukh hañsī se behtar hai, utrā huā chehrā dil kī behtarī kā bāis hai. ⁴dānishmand kā dil mātam karne wāloñ ke ghar meñ ṭhahartā jabki ahmaq kā dil aish-o-ishrat karne wāloñ ke ghar meñ ṭik jātā hai.

⁵ahmaqōñ ke gīt sunane kī nisbat dānishmand kī jhīṛkiyoñ par dhyān

denā behtar hai. ⁶ahmaq ke qahqahe degchī tale chaṭaḱhne wāle kāñṭoñ kī āg kī mānind haiñ. yih bhī bātil hī hai.

⁷nārawā nafā dānishmand ko ahmaq banā detā, rishwat dil ko bigār detī hai.

⁸kisī muāmale kā anjām us kī ibtidā se behtar hai, sabar karnā maḡhrūr hone se behtar hai.

⁹ḡhussā karne meñ jaldī na kar, kyūñki ḡhussā ahmaqoñ kī god meñ hī ārām kartā hai.

¹⁰yih na pūchh ki āj kī nisbat purānā zamānā behtar kyūñ thā, kyūñki yih hikmat kī bāt nahīñ.

¹¹agar hikmat ke ilāwā mīrās meñ milkiyat bhī mil jāe to yih achchhī bāt hai, yih un ke lie sūdmand hai jo sūraj deḱhte haiñ. ¹²kyūñki hikmat paisoñ kī tarah panāh detī hai, lekin hikmat kā ḱhās fāidā yih hai ki wuh apne mālik kī jān bachāe rakhtī hai.

¹³allāh ke kām kā mulāhazā kar. jo kuchh us ne pechdār banāyā kaun use suljhā saktā hai?

¹⁴ḱhushī ke din ḱhush ho, lekin musibat ke din ḱhayāl rakh ki allāh ne yih din bhī banāyā aur wuh bhī is lie ki insān apne mustaqbil ke bāre meñ kuchh mālūm na kar sake.

intihāpasand oñ se dareḡh kar

¹⁵apñī abas zindagī ke daurān main ne do bāteñ dekhī haiñ. ek taraf

rāstbāz apñī rāstbāzī ke bāwujūd tabāh ho jātā jabki dūsri taraf bedīn apñī bedīni ke bāwujūd umrāsīdā ho jātā hai. ¹⁶na had se zyādā rāstbāzī dikhā, na had se zyādā dānishmandī. apne āp ko tabāh karne kī kyā zarūrat hai? ¹⁷na had se zyādā bedīni, na had se zyādā hamāqat dikhā. muqarrarā waqt se pahle marne kī kyā zarūrat hai? ¹⁸achchhā hai ki tū yih bāt thāme rakhe aur dūsri bhī na chhoḡe. jo allāh kā ḱhauf māne wuh donoñ ḱhatroñ se bach niklegā.

¹⁹hikmat dānishmand ko shahr ke das hukmrānoñ se zyādā tāqatwar banā detī hai. ²⁰duniyā meñ koī bhī insān itnā rāstbāz nahīñ ki hameshā achchhā kām kare aur kabhī gunāh na kare.

²¹logoñ kī har bāt par dhyān na de, aisā na ho ki tū naukar kī lānat bhī sun le jo wuh tujh par kartā hai. ²²kyūñki dil meñ tū jāntā hai ki tū ne ḱhud muta'addid bār dūsroñ par lānat bhejī hai.

kaun dānishmand hai?

²³hikmat ke zarī'e main ne in tamām bātoñ kī jāñch-partāl kī. main bolā, “main dānishmand banā chāhtā hūñ,” lekin hikmat mujh se dūr rahī. ²⁴jo kuchh maujūd hai wuh dūr aur nihāyat gahrā hai. kaun us kī tah tak pahuñch saktā hai? ²⁵chunāñche main ruḱh badal kar

pūre dhyān se is kī tahqīq-o-taftīsh karne lagā ki hikmat aur muḳhtalif bātoṅ ke sahīh natāij kyā haiṅ. nīz, main bedīnī kī hamāqat aur behūdagī kī dīwānagī mālūm karnā chāhtā thā.

²⁶mujhe mālūm huā ki maut se kahīn talkh wuh aurat hai jo phandā hai, jis kā dil jāl aur hāth zanjīreṅ haiṅ. jo ādmī allāh ko manzūr ho wuh bach niklegā, lekin gunāhgār us ke jāl meṅ ulajh jāegā.

²⁷wāiz farmātā hai, “yih sab kuchh mujhe mālūm huā jab main ne muḳhtalif bāteṅ ek dūse ke sāth munsalik kiṅ tāki sahīh natāij tak pahuṅchūṅ. ²⁸lekin jise main ḍhūṅḍtā rahā wuh na milā. hazār afrād meṅ se mujhe sirf ek hī diyānatdār mard milā, lekin ek bhī diyānatdār aurat nahīṅ.^a

²⁹mujhe sirf itnā hī mālūm huā ki go allāh ne insānoṅ ko diyānatdār banāyā, lekin wuh kā qism kī chālākiyāṅ ḍhūṅḍ nikālte haiṅ.”

8 kaun dānishmand kī mānind hai? kaun bātoṅ kī sahīh tashrih karne kā ilm rakhtā hai? hikmat insān kā chehrā raushan aur us ke muṅh kā saḳht andāz narm kar detī hai.

hukmrān kā iḳhtiyār

²main kahtā hūṅ, bādshāh ke hukm par chal, kyūṅki tū ne allāh ke sāmne half uṭhāyā hai. ³bādshāh ke huzūr se dūr hone meṅ jaldbāzī na kar. kisī bure muāmle meṅ muḳtālā na ho jā, kyūṅki usī kī marzī chalti hai. ⁴bādshāh ke farmān ke pīchhe us kā iḳhtiyār hai, is lie kaun us se pūchhe, “tū kyā kar rahā hai?” ⁵jo us ke hukm par chale us kā kisī bure muāmle se wāstā nahīn paregā, kyūṅki dānishmand dil munāsib waqt aur insāf kī rāh jāntā hai.

⁶kyūṅki har muāmle ke lie munāsib waqt aur insāf kī rāh hotī hai. lekin musibat insān ko dabāe rakhtī hai, ⁷kyūṅki wuh nahīn jāntā ki mustaqbil kaisā hogā. koī use yih nahīn batā saktā hai. ⁸koī bhī insān hawā ko band rakhne ke qābil nahīṅ.^b isī tarah kisī ko bhī apnī maut kā din muqarrar karne kā iḳhtiyār nahīṅ. yih utnā yaqīnī hai jitnā yih ki faujiyoṅ ko jang ke daurān fāriḡh nahīn kiyā jātā aur bedīnī bedīn ko nahīn bachātī.

⁹main ne yih sab kuchh dekhā jab pūre dil se un tamām bātoṅ par dhyān diyā jo sūraj tale hotī haiṅ, jahān is waqt ek ādmī dūse ko nuqsān pahuṅchāne kā iḳhtiyār rakhtā hai.

^a‘diyānatdār’ izāfā hai tāki āyat kā jo ḡhālīban matlab hai wuh sāf ho jāe.

^bek aur mumkinā tarjumā: koī bhī insān apnī jān ko nikalne se nahīn rok saktā.

duniyā meñ nāinsāfi

¹⁰phir main ne dekhā ki bedīnoñ ko izzat ke sāth dafnāyā gayā. yih log maqdis ke pās āte jāte the! lekin jo rāstbāz the un kī yād shahr meñ miṭ gaī. yih bhī bātil hī hai.

¹¹mujrimoñ ko jaldī se sazā nahīn dī jāti, is lie logoñ ke dil bure kām karne ke mansūboñ se bhar jāte haiñ. ¹²gunāhgār se sau gunāh sarzad hote haiñ, to bhī umrrasīdā ho jātā hai.

beshak main yih bhī jāntā hūñ ki ḳhudātars logoñ kī ḳhair hogī, un kī jo allāh ke chehre se ḳarte haiñ. ¹³bedīn kī ḳhair nahīn hogī, kyūñki wuh allāh kā ḳhauf nahīn māntā. us kī zindagī ke din zyādā nahīn balki sāy jaise ārizī hoñge. ¹⁴to bhī ek aur bāt duniyā meñ pesh āti hai jo bātil hai, rāstbāzoñ ko wuh sazā miltī hai jo bedīnoñ ko milnī chāhie, aur bedīnoñ ko wuh ajr miltā hai jo rāstbāzoñ ko milnā chāhie. yih dekh kar main bolā, “yih bhī bātil hī hai.”

¹⁵chunāñche main ne ḳhushī kī tārif kī, kyūñki sūraj tale insān ke lie is se behtar kuchh nahīn hai ki wuh khāe pie aur ḳhush rahe. phir mehnat-mashaqqat karte waqt ḳhushī utne hī din us ke sāth rahegī jitne allāh ne sūraj tale us ke lie muqarrar kie haiñ.

jo kuchh allāh kartā hai wuh

nāqābil-e-fahm hai

¹⁶main ne apnī pūrī zahñī tāqat is par lagāi ki hikmat jān lūñ aur zamīn par insān kī mehnatoñ kā muāinā kar lūñ, aisi mehnateñ ki use din rāt nīnd nahīn āti. ¹⁷tab main ne allāh kā sārā kām dekh kar jān liyā ki insān us tamām kām kī tah tak nahīn pahuñch saktā jo sūraj tale hotā hai. ḳhwāh wuh us kī kitnī tahqīq kyūñ na kare to bhī wuh tah tak nahīn pahuñch saktā. ho saktā hai koī dānishmand dāwā kare, “mujhe is kī pūrī samajh āi hai,” lekin aisā nahīn hai, wuh tah tak nahīn pahuñch saktā.

9 in tamām bātoñ par main ne dil se ḡhaur kiyā. in ke muāine ke bād main ne natijā nikālā ki rāstbāz aur dānishmand aur jo kuchh wuh karen allāh ke hāth meñ haiñ. ḳhwāh muhabbat ho ḳhwāh nafrat, is kī bhī samajh insān ko nahīn āti, donoñ kī jareñ us se pahle māzī meñ haiñ. ²sab ke nasīb meñ ek hī anjām hai, rāstbāz aur bedīn ke, nek aur bad ke, pāk aur nāpāk ke, qurbāniyāñ pesh karne wāle ke aur us ke jo kuchh nahīñ pesh kartā. achchhe shaḳhs aur gunāhgār kā ek hī anjām hai, half uṭhāne wāle aur is se ḳar kar gurez karne wāle kī ek hī manzil hai.

³sūraj tale har kām kī yihī musībat hai ki har ek ke nasīb meñ ek hī anjām hai. insān kā mulāhazā kar. us

kā dil burāī se bharā rahtā balki umr bhar us ke dil meñ behūdagī rahtī hai. lekin āḡhirkār use murdoñ meñ hī jā milnā hai.

⁴jo ab tak zindoñ meñ sharīk hai use ummīd hai. kyūñki zindā kutte kā hāl murdā sher se behtar hai. ⁵kam az kam jo zindā haiñ wuh jānte haiñ ki ham mareñge. lekin murde kuchh nahīñ jānte, unheñ mazīd koī ajr nahīñ milnā hai. un ki yādeñ bhī miṭ jātī haiñ. ⁶un kī muhabbat, nafrat aur ḡhairat sab kuchh baṛī der se jātī rahī hai. ab wuh kabhī bhī un kāmoñ meñ hissā nahīñ leñge jo sūraj tale hote haiñ.

zindagī ke maze le!

⁷chunāñche jā kar apnā khānā ḡhushi ke sāth khā, apnī mai zindādilī se pī, kyūñki allāh kāfī der se tere kāmoñ se ḡhush hai. ⁸tere kapre har waqt safed^a hoñ, terā sar tel se mahrūm na rahe. ⁹apne jīwansāthī ke sāth jo tujhe pyārā hai zindagī ke maze letā rah. sūraj tale kī bātil zindagī ke jitne din allāh ne tujhe baḡhsh die haiñ unheñ isī tarah guzār! kyūñki zindagī meñ aur sūraj tale terī mehnat-mashaqqat meñ yihī kuchh tere nasīb meñ hai. ¹⁰jis kāam ko bhī hāth lagāe use pūre josh-o-ḡhurosh se kar, kyūñki pātāl meñ

jahāñ tū jā rahā hai na koī kāam hai, na mansūbā, na ilm aur na hikmat.

duniyā meñ hikmat kī

qadar nahīñ kī jātī

¹¹main ne sūraj tale mazīd kuchh dekhā. yaqīnī bāt nahīñ ki muqābale meñ sab se tez dauṛne wālā jīt jāe, ki jang meñ pahalwān fath pāe, ki dānishmand ko ḡhurāk hāsil ho, ki samajhdār ko daulat mile yā ki ālim manzūrī pāe. nahīñ, sab kuchh mauqe aur ittifaq par munhasir hotā hai. ¹²nīz, koī bhī insān nahīñ jāntā ki musibat kā waqt kab us par āegā. jis tarah machhliyāñ zālīm jāl meñ ulajh jātī yā parinde phande meñ phañs jāte haiñ usī tarah insān musibat meñ phañs jātā hai. musibat achānak hī us par ā jātī hai.

¹³sūraj tale main ne hikmat kī ek aur misāl dekhī jo mujhe aham lagī.

¹⁴kahīñ koī chhoṭā shahr thā jis meñ thore se afrād baste the. ek din ek tāqatwar bādshāh us se laṛne āyā. us ne us kā muhāsarā kiyā aur is maqsad se us ke irdgird baṛe baṛe burj khare kie. ¹⁵shahr meñ ek ādmī rahtā thā jo dānishmand albattā ḡharīb thā. is shaḡhs ne apnī hikmat se shahr ko bachā liyā. lekin bād meñ kisī ne bhī ḡharīb ko yād na kiyā. ¹⁶yih dekh kar main bolā, “hikmat

^ayānī ḡhushi manāne ke kapre.

tāqat se behtar hai,” lekin gharīb kī hikmat haqīr jānī jātī hai. koī bhī us kī bātoṅ par dhyān nahīn detā. ¹⁷dānishmand kī jo bāteṅ ārām se sunī jāeṅ wuh ahmaqoṅ ke darmiyān rahne wāle hukmrān ke zordār elānāt se kahīn behtar haiṅ. ¹⁸hikmat jang ke hathiyāroṅ se behtar hai, lekin ek hī gunāhgār bahut kuchh jo achchhā hai tabāh kartā hai.

muḡhtalif hidāyāt

10 marī huī makkhiyān ḡhushbūdār tel ḡharāb kartī haiṅ, aur hikmat aur izzat kī nisbat thoṛī sī hamāqat kā zyādā asar hotā hai.

²dānishmand kā dil sahih rāh chun letā hai jabki ahmaq kā dil ḡhalat rāh par ā jātā hai. ³rāste par chalte waqt bhī ahmaq samajh se ḡhālī hai, jis se bhī mile use batātā hai ki wuh bewuqūf hai.^a

⁴agar hukmrān tujh se nārāz ho jāe to apnī jagah mat chhoṛ, kyūnki pursukūn rawayyā baṛī baṛī ḡhaltiyān dūr kar detā hai.

⁵mujhe sūraj tale ek aisi burī bāt nazar āī jo aksar hukmrānoṅ se sarzad hotī hai. ⁶ahmaq ko baṛe uhdoṅ par fāiz kiyā jātā hai jabki amīr chhoṛe uhdoṅ par hī rahte haiṅ. ⁷main ne ḡhulāmoṅ ko ḡhoṛe par

sawār aur hukmrānoṅ ko ḡhulāmoṅ kī tarah paidal chalte dekhā hai.

⁸jo gaṛhā khode wuh ḡhud us meṅ gir saktā hai, jo dīwār girā de ho saktā hai ki sāṅp use ḡase. ⁹jo kān se patthar nikāle use choṭ lag saktī hai, jo lakaṛī chīr ḡāle wuh zaḡhmī ho jāne ke ḡhatre meṅ hai.

¹⁰agar kulhārī kund ho aur koī use tez na kare to zyādā tāqat darkār hai. lihāzā hikmat ko sahih taur se amal meṅ lā, tab hī kāmyābī hāsil hogī.

¹¹agar is se pahle ki saperā sāṅp par qābū pāe wuh use ḡase to phīr saperā hone kā kyā fāidā?

¹²dānishmand apne muṅh kī bātoṅ se dūsroṅ kī mehrbānī hāsil kartā hai, lekin ahmaq ke apne hī hoṅṅ use haṛap kar lete haiṅ. ¹³us kā bayān ahmaqānā bātoṅ se shurū aur ḡhatarnāk bewuqūfyoṅ se ḡhatm hotā hai. ¹⁴aisā shaḡhs bāteṅ karne se bāz nahīn ātā, go insān mustaqbil ke bāre meṅ kuchh nahīn jāntā. kaun use batā saktā hai ki us ke bād kyā kuchh hogā? ¹⁵ahmaq kā kām use thakā detā hai, aur wuh shahr kā rāstā bhī nahīn jāntā.

¹⁶us mulk par afsos jis kā bādshāh bachchā hai aur jis ke buzurg subh hī ziyāfat karne lagte haiṅ. ¹⁷mubārak hai wuh mulk jis kā bādshāh sharīf hai aur jis ke buzurg nashe meṅ dhut

^aibrānī zūmānī hai. dūsṛā matlab ‘ki main bewuqūf hūn’ ho saktā hai.

nahīn rahte balki munāsib waqt par aur nazm-o-zabt ke sāth khānā khāte haiñ.

¹⁸jo sust hai us ke ghar ke shahtīr jhukne lagte haiñ, jis ke hāth dhīle haiñ us kī chhat se pānī ṭapakne lagtā hai.

¹⁹ziyāfat karne se hañsī-ḳhushī aur mai pīne se zindādīlī paidā hotī hai, lekin paisā hī sab kuchh muhayyā kartā hai.

²⁰ḳhayālōñ meñ bhī bādshāh par lānat na kar, apne sone ke kamre meñ bhī amīr par lānat na bhej, aisā na ho ki koī parindā tere alfāz le kar us tak pahuñchāe.

mehnat kā fāidā

11 apnī roṭī pānī par phaiñk kar jāne de to muta'addid dinōñ ke bād wuh tujhe phir mil jāegī. ²apnī milkiyat sāt balki āṭh muḳhtalif kāmoñ meñ lagā de, kyūñki tujhe kyā mālūm ki mulk kis kis musībat se dochār hogā.

³agar bādāl pānī se bhare hoñ to zamīn par bārish zarūr hogī. daraḳht junūb yā shimāl kī taraf gir jāe to usī taraf parā rahegā.

⁴jo har waqt hawā kā ruḳh deḳhtā rahe wuh kabhī bij nahīn boegā. jo bādaloñ ko taktā rahe wuh kabhī fasal kī kaṭāī nahīn karegā.

⁵jis tarah na tujhe hawā ke chakkar mālūm haiñ, na yih ki māñ ke peṭ

meñ bachchā kis tarah tashkīl pātā hai usī tarah tū allāh kā kām nahīñ samajh saktā, jo sab kuchh amal meñ lātā hai.

⁶subh ke waqt apnā bij bo aur shām ko bhī kām meñ lagā rah, kyūñki kyā mālūm ki kis kām meñ kāmyābī hogī, is meñ, us meñ yā donoñ meñ.

apnī jawānī se lutfandoz ho

⁷raushnī kitnī bhalī hai, aur sūraj āñkhoñ ke lie kitnā ḳhushgawār hai. ⁸jitne bhī sāl insān zindā rahe utne sāl wuh ḳhushbāsh rahe. sāth sāth use yād rahe ki tārik din bhī āne wāle haiñ, aur ki un kī baṛī tādād hogī. jo kuchh āne wālā hai wuh bātil hī hai.

⁹ai naujawān, jab tak tū jawān hai ḳhush rah aur jawānī ke maze letā rah. jo kuchh terā dil chāhe aur terī āñkhoñ ko pasand āe wuh kar, lekin yād rahe ki jo kuchh bhī tū kare us kā jawāb allāh tujh se talab karegā. ¹⁰chunāñche apne dil se ranjīdagī aur apne jism se dukh-dard dūr rakh, kyūñki jawānī aur kāle bāl dam bhar ke hī haiñ.

12 jawānī meñ hī apne ḳhālīq ko yād rakh, is se pahle ki musībat ke dīn āeñ, wuh sāl qarīb āeñ jin ke bāre meñ tū kahegā, “yih mujhe pasand nahīñ.” ²use yād rakh is se pahle ki raushnī tere lie ḳhatm ho jāe, sūraj, chāñd aur sitāre andhere ho jāeñ aur bārish

ke bād bādāl lauṭ āēn. ³use yād rakh, is se pahle ki ghar ke pahredār thartharāne lageñ, tāqatwar ādmī kubare ho jāēñ, gandum pīsne wālī naukarāniyāñ kam hone ke bāis kām karnā chhoṛ deñ aur khiṛkiyoñ meñ se deḳhne wālī ḳhawātīn dhundlā jāēñ. ⁴use yād rakh, is se pahle ki galī meñ pahuñchāne wālā darwāzā band ho jāe aur chakkī kī āwāz āhistā ho jāe. jab chiṛiyāñ chahcahāne lageñgī to tū jāg uṭhegā, lekin tamām gītoñ kī āwāz dabī sī sunāi degī. ⁵use yād rakh, is se pahle ki tū ūñchī jaghoñ aur galiyoñ ke ḳhatroñ se ḍarne lage. go bādām kā phūl khil jāe, ṭiḍḍī bojh tale dab jāe aur karīr kā phūl phūṭ nikle, lekin tū kūch karke apne abadī ghar meñ chalā jāegā, aur mātam karne wāle galiyoñ meñ ghūmte phireñge.

⁶allāh ko yād rakh, is se pahle ki chāñdī kā rassā ṭuṭ jāe, sone kā bartan ṭukre ṭukre ho jāe, chashme ke pās gharā pāsh pāsh ho jāe aur kuen kā pāñī nikālne wālā pahiyā ṭuṭ kar us meñ gir jāe. ⁷tab terī ḳhāk dubārā us ḳhāk meñ mil jāegī jis se nīkal āi aur terī rūh us ḳhudā ke pās lauṭ jāegī jis ne use baḳshshā thā.

⁸wāiz farmātā hai, “bātil hī bātil! sab kuchh bātil hī bātil hai!”

ḳhāt mā

⁹dānishmand hone ke ilāwā wāiz qaum ko ilm-o-irfān kī tālīm detā rahā. us ne muta’addid amsāl ko sahih wazn de kar un kī jāñch-partāl kī aur unheñ tartībwar jamā kiyā. ¹⁰wāiz kī koshish thī ki munāsib alfāz istemāl kare aur diyānatdārī se sachchī bāteñ likhe.

¹¹dānishmandoñ ke alfāz āñkus kī mānind haiñ, tartīb se jamāshudā amsāl lakarī meñ mazbūṭī se ṭhoñkī gaī kiloñ jaisī haiñ. yih ek hī gallābān kī dī huī haiñ.

¹²mere beṭe, is ke ilāwā ḳhabardār rah. kitābeñ likhne kā silsilā kabhī ḳhatm nahīñ ho jāegā, aur had se zyādā kutubbīnī se jism thak jātā hai.

¹³āo, iḳhtitām par ham tamām tālīm ke ḳhulāse par dhyān deñ. rab kā ḳhauf mān aur us ke ahkām kī pairawī kar. yih har insān kā farz hai. ¹⁴kyūñki allāh har kām ko ḳhwāh wuh chhupā hī ho, ḳhwāh burā yā bhalā ho adālat meñ lāegā.

ghazal-ul-ghazalāt

tū merā bādshāh hai

1 *sulaimān kī ghazal-ul-ghazalāt.*
wuh mujhe apne muñh se bose
de, kyūnki terī muhabbat mai se
kahīn zyādā rāhatbaḥsh hai.

³terī itr kī ḡhushbū kitnī
manmohan hai, terā nām chhīrkā
gayā mahakdār tel hī hai. is lie
kuñwāriyān tujhe pyār kartī haiñ.

⁴ā, mujhe khaiñch kar apne sāth
le jā! ā, ham dauṛ kar chale jāēñ!
bādshāh mujhe apne kamroñ meñ
le jāe, aur ham bāḡh bāḡh ho kar
terī ḡhushī manāēñ. ham mai kī
nisbat tere pyār kī zyādā tārif karen.
munāsib hai ki log tujh se muhabbat
kareñ.

mujhe haqīr na jāno

⁵ai yarūshalam kī beṭiyo, main
siyāhfām lekin manmohan hūñ, main
qīdār ke ḡhaimoñ jaisī, sulaimān ke

ḡhaimoñ ke pardoñ jaisī ḡhūbsūrat
hūñ. ⁶is lie mujhe haqīr na jāno ki
main siyāhfām hūñ, ki merī jild dhūp
se jhulas gaī hai. mere sage bhāī mujh
se nārāz the, is lie unhoñ ne mujhe
angūr ke bāḡhoñ kī dekh-bhāl karne
kī zimmādārī dī, angūr ke apne zātī
bāḡh kī dekh-bhāl main kar na sakī.

tū kahān hai?

⁷ai tū jo merī jān kā pyārā hai,
mujhe batā ki bheṛ-bakriyān kahān
charā rahā hai? tū unheñ dopahar ke
waqt kahān ārām karne biṭhātā hai?
main kyūñ niqābposh kī tarah tere
sāthiyoñ ke rewaṛoñ ke pās ṭhahrī
rahūñ?

⁸kyā tū nahīñ jāntī, tū jo auratoñ
meñ sab se ḡhūbsūrat hai? phir ghar
se nikal kar khoj lagā ki merī bheṛ-
bakriyān kis taraf chalī gaī haiñ, apne
memnoñ ko gallābānoñ ke ḡhaimoñ
ke pās charā.

tū kitnī k̄hūbsūrat hai

⁹merī mahbūbā, main tujhe kis chīz se tashbih dūn? tū fir'aun kā shāndār rath khainchne wālī ghoṛī hai!

¹⁰tere gāl bāliyon se kitne ārāstā, terī gardan motī ke gulūband se kitnī dilfareb lagtī hai.

¹¹ham tere lie sone kā aisā hār banwā leṅge jis meñ chāndī ke motī lage hoṅge.

¹²jitnī der bādshāh ziyāfat meñ sharīk thā mere bālchhar kī k̄hushbū chāron taraf phailtī rahī.

¹³merā mahbūb goyā mur kī ḍibiyā hai, jo merī chhātiyon ke darmiyān paṛī rahtī hai.

¹⁴merā mahbūb mere lie mehndī ke phūloñ kā guchchhā hai, jo ain-jadī ke angūr ke bāghon se lāyā gayā hai.

¹⁵merī mahbūbā, tū kitnī k̄hūbsūrat hai, kitnī hasīn! terī ānkheñ kabūtar hī haiñ.

¹⁶mere mahbūb, tū kitnā k̄hūbsūrat hai, kitnā dilrubā! sāyādār hariyālī hamārā bistar ¹⁷aur deodār ke daraḳht hamāre ghar ke shahtir haiñ. jūnīpar ke daraḳht taḳhtoñ kā kām dete haiñ.

tū lāsānī hai

2 main maidān-e-shārūn kā phūl aur wādiyon kī sosan hūñ.

²larḳiyon ke darmiyān merī mahbūbā kāñtedār paudoñ meñ sosan kī mānind hai.

³jawān ādmiyon meñ merā mahbūb jangal meñ seb ke daraḳht kī mānind hai. main us ke sāy meñ baiṭhne kī kitnī ārzūmand hūñ, us kā phal mujhe kitnā miṭhā lagtā hai.

main ishq ke māre bīmār ho gāi hūñ

⁴wuh mujhe maikade^a meñ lāyā hai, mere ūpar us kā jhandā muhabbat hai.

⁵kishmish kī ṭikkīyon se mujhe taro-tāzā karo, seboñ se mujhe taqwiyaṭ do, kyūñki main ishq ke māre bīmār ho gāi hūñ.

⁶us kā bāyāñ bāzū mere sar ke niche hotā aur dahnā bāzū mujhe gale lagātā hai.

⁷ai yarūshalam kī betīyo, ghazāloñ aur khule maidān kī hirniyon kī qasam khāo ki jab tak muhabbat k̄hud na chāhe tum use na jagāogī, na bedār karogī.

^amaikade se murād ghāliban mahal kā wuh hissā hai jis meñ bādshāh ziyāfat kartā thā.

bahār ā gai hai

⁸suno, merā mahbūb ā rahā hai. wuh dekho, wuh pahāron par phalāngtā aur ṭilon par se uchhaltā kūdtā ā rahā hai.

⁹merā mahbūb ghazāl yā jawān hiran kī mānind hai. ab wuh hamāre ghar kī dīwār ke sāmne ruk kar khīrkiyon meñ se jhānk rahā, jangle meñ se tak rahā hai.

¹⁰wuh mujh se kahtā hai, “ai merī khūbsurat mahbūbā, uṭh kar mere sāth chal!

¹¹dekh, sardiyon kā mausam guzar gayā hai, bārishēñ bhī khatm ho gai haiñ.

¹²zamīn se phūl phūṭ nikle haiñ aur gīt kā waqt ā gayā hai, kabūtaron kī ghūñ ghūñ hamāre mulk meñ sunāī detī hai.

¹³anjīr ke darakhton par pahli fasal kā phal pak rahā hai, aur angūr kī beloñ ke phūl khushbū phailā rahe haiñ. chunāñche ā merī hasīn mahbūbā, uṭh kar ā jā!

¹⁴ai merī kabūtārī, chaṭān kī darāron meñ chhupī na rah, pahārī pattharon meñ poshidā na rah balki mujhe apnī shakl dikhā, mujhe apnī āwāz sunane de, kyūñki terī āwāz shīrīñ, terī shakl khūbsurat hai.”

¹⁵hamāre lie lomṛiyon ko pakaṛ lo, un chhoṭī lomṛiyon ko jo angūr ke

bāghon ko tabāh kartī haiñ. kyūñki hamārī beloñ se phūl phūṭ nikle haiñ.

¹⁶merā mahbūb merā hī hai, aur main usī kī hūñ, usī kī jo sosanoñ meñ chartā hai.

¹⁷ai mere mahbūb, is se pahle ki shām kī hawā chale aur sāy lambe ho kar farār ho jāēñ ghazāl yā jawān hiran kī tarah sanglākḥ pahāron kā ruḥ kar!

rāt ko mahbūb kī ārzū

3 rāt ko jab main bistar par leṭī thī to main ne use dhūñḍā jo merī jāñ kā pyārā hai, main ne use dhūñḍā lekin na pāyā.

²main bolī, “ab main uṭh kar shahr meñ ghūmtī, us kī galiyon aur chaukoñ meñ phir kar use talāsh kartī hūñ jo merī jāñ kā pyārā hai.” main dhūñḍṭī rahi lekin wuh na milā.

³jo chaukīdār shahr meñ gasht karte haiñ unhoñ ne mujhe dekhā. main ne pūchhā, “kyā āp ne use dekhā hai jo merī jāñ kā pyārā hai?”

⁴āge nikalte hī mujhe wuh mil gayā jo merī jāñ kā pyārā hai. main ne use pakaṛ liyā. ab main use nahīñ chhoṛūñgī jab tak use apnī māñ ke ghar meñ na le jāūñ, us ke kamre meñ na pahuñchāūñ jis ne mujhe janm diyā thā.

⁵ai yarūshalam kī beṭiyo, ghazālon
aur khule maidān kī hirmiyoñ kī
qasam khāo ki jab tak muhabbat
khud na chāhe tum use na jagāogī, na
bedār karogī.

dūlhā apne logoñ ke sāth ātā hai

⁶yih kaun hai jo dhuēn ke satūn kī
tarah sīdhā hamāre pās chalā ā rahā
hai? us se chāroñ taraf mur, baḅhūr
aur tājir kī tamām khushbūēn phail
rahī haiñ.

⁷yih to sulaimān kī pālki hai jo
isrāil ke 60 pahalwānoñ se ghiri hui
hai.

⁸sab talwār se les aur tajribākār
fauji haiñ. har ek ne apni talwār
ko rāt ke haulnāk khatroñ kā sāmnā
karne ke lie tayyār kar rakhā hai.

⁹sulaimān bādshāh ne khud yih
pālki lubnān ke deodār kī lakaṛī se
banwāi.

¹⁰us ne us ke pāe chāndī se, pusht
sone se, aur nishast arghawānī rang
ke kapṛe se banwāi. yarūshalam
kī beṭiyoñ ne baṛe pyār se us kā
andarūnī hissā murassākāri se ārāstā
kiyā hai.

¹¹ai siyyūn kī beṭiyo, nikal āo aur
sulaimān bādshāh ko dekho. us ke
sar par wuh tāj hai jo us kī māñ ne us
kī shādi ke din us ke sar par pahnāyā,
us din jab us kā dil bāgh bāgh huā.

tū kitni hasīn hai!

4 merī mahbūbā, tū kitni
khūbsūrat, kitni hasīn hai!
niqāb ke pichhe terī āñkhoñ kī jhalak
kabūtaron kī mānind hai. tere bāl un
bakriyoñ kī mānind haiñ jo uchhaltī
kūdtī koh-e-jiliād se utartī haiñ.

²tere dānt abhi abhi katrī aur nahlāi
hui bheṛoñ jaise safed haiñ. har dānt
kā juṛwāñ hai, ek bhī gum nahīn huā.

³tere hoñṭ qirmizi rang kā ḍorā
haiñ, terā muñh kitnā pyārā hai.
niqāb ke pichhe tere gāloñ kī jhalak
anār ke ṭuḅroñ kī mānind dikhāi detī
hai.

⁴terī gardan dāūd ke burj jaisī
dilrubā hai. jis tarah is gol aur
mazbūt burj se pahalwānoñ kī hazār
dhāleñ laṭki haiñ us tarah terī gardan
bhī zewarāt se ārāstā hai.

⁵terī chhātiyāñ sosanoñ meñ
charne wāle ghazāl ke juṛwāñ
bachchoñ kī mānind haiñ.

⁶is se pahle ki shām kī hawā chale
aur sāy lambe ho kar farār ho jāeñ
maiñ mur ke pahār aur baḅhūr kī
pahāri ke pās chalūngā.

⁷merī mahbūbā, terā husn kāmīl
hai, tujh meñ koī nuqs nahīn hai.

dulhan kā jādū

⁸ā merī dulhan, lubnān se mere
sāth ā! ham koh-e-amānā kī choṭī
se, sanīr aur harmūn kī choṭiyoñ se

utren, sheron kī māndon aur chīton
ke pahāron se utren.

⁹merī bahan, merī dulhan, tū ne
merā dil churā liyā hai, apnī ānkhon
kī ek hī nazar se, apne gulūband ke
ek hī jauhar se tū ne merā dil churā
liyā hai.

¹⁰merī bahan, merī dulhan, terī
muhabbat kitnī manmohan hai! terā
pyār mai se kahiñ zyādā pasandīdā
hai. balsān kī koi bhī ḡhushbū terī
mahak kā muqābalā nahīn kar saktī.

¹¹merī dulhan, jis tarah shahd
chhatte se ṭapaktā hai usī tarah tere
hoñton se miṭhās ṭapaktī hai. dūdh
aur shahd terī zabān tale rahte haiñ.
tere kapron kī ḡhushbū sūngħ kar
lubnān kī ḡhushbū yād ātī hai.

dulhan nafis bāgh hai

¹²merī bahan, merī dulhan, tū ek
bāgh hai jis kī chārdīwārī kisī aur ko
andar āne nahīn detī, ek band kiyā
gayā chashmā jis par muhr lagī hai.

¹³bāgh meñ anār ke darakht lage
haiñ jin par lazīz phal pak rahā hai.
mehndī ke paude bhī ug rahe haiñ.

¹⁴bālchhar, zāfrān, ḡhushbūdār
bed, dārchīnī, baḡhūr kī har qism kā
darakht, mur, ūd aur har qism kā
balsān bāgh meñ phaltā phūltā hai.

¹⁵tū bāgh kā ubaltā chashmā hai, ek
aisā mambā jis kā tāzā pānī lubnān se
bah kar ātā hai.

¹⁶ai shimālī hawā, jāg uṭh. ai junūbī
hawā, ā! mere bāgh meñ se guzar
jā tāki wahāñ se chāron taraf balsān
kī ḡhushbū phail jāe. merā mahbūb
apne bāgh meñ ā kar us ke lazīz
phalon se khāe.

5 merī bahan, merī dulhan, ab
main apne bāgh meñ dākhil ho
gayā hūñ. main ne apnā mur apne
balsān samet chun liyā, apnā chhattā
shahd samet khā liyā, apnī mai apne
dūdh samet pī lī hai. khāo, mere
dosto, khāo aur piyo, muhabbat se
sarshār ho jāo!

rāt ko mahbūb kī talāsh

²main so rahī thī, lekin merā dil
bedār rahā. sun! merā mahbūb
dastak de rahā hai,

“ai merī bahan, merī sāthī, mere lie
darwāzā khol de! ai merī kabūtārī,
merī kāmīl sāthī, merā sar os se tar ho
gayā hai, merī zulfeñ rāt kī shabnam
se bhīg gāi haiñ.”

³“main apnā libās utār chukī hūñ,
ab main kis tarah use dubārā pahan
lūñ? main apne pāon dho chukī hūñ,
ab main unheñ kis tarah dubārā mailā
karūñ?”

⁴mere mahbūb ne apnā hāth dīwār ke sūrākh meñ se andar dāl diyā. tab merā dil tarap uṭhā.

⁵main uṭhī tāki apne mahbūb ke lie darwāzā kholūn. mere hāth mur se, merī ungliyān mur ki khushbū se ṭapak rahi thīn jab main kunḍī kholne āi.

⁶main ne apne mahbūb ke lie darwāzā khol diyā, lekin wuh muṛ kar chalā gayā thā. mujhe saḡht sadmā huā. main ne use talāsh kiyā lekin na milā. main ne use āwāz dī, lekin jawāb na milā.

⁷jo chaukīdār shahr meñ gasht karte haiñ un se merā wāstā parā, unhoñ ne merī piṭāi karke mujhe zaḡhmī kar diyā. fasil ke chaukīdāroñ ne merī chādar bhī chhīn lī.

⁸ai yarūshalam kī beṭiyo, qasam khāo ki agar merā mahbūb milā to use ittīlā dogī, main muhabbat ke māre bīmār ho gāi hūn.

⁹tū jo auratoñ meñ sab se hasīn hai, hameñ batā, tere mahbūb kī kyā khāsiyat hai jo dūsroñ meñ nahīn hai? terā mahbūb dūsroñ se kis tarah sabqat rakhtā hai ki tū hameñ aisi qasam khilānā chāhtī hai?

¹⁰mere mahbūb kī jild gulābī aur safed hai. hazāroñ ke sāth us kā muqābalā karo to us kā ālā kirdār numāyān taur par nazar āegā.

¹¹us kā sar khālis sone kā hai, us ke bāl khajūr ke phūldār guchchhoñ^a kī mānind aur kawwe kī tarah siyāh haiñ.

¹²us kī ānkhēñ nadiyoñ ke kināre ke kabūtarōñ kī mānind haiñ, jo dūdh meñ nahlāe aur kasrat ke pāñi ke pās baiṭhe haiñ.

¹³us ke gāl balsān kī kyārī kī mānind, us ke honṭ mur se ṭapakte sosan ke phūloñ jaise haiñ.

¹⁴us ke bāzū sone kī salākhēñ haiñ jin meñ pukhrāj^b jarē hue haiñ, us kā jism hāthīdānt kā shāhkār hai jis meñ sang-e-lājaward^c ke patthar lage haiñ.

¹⁵us kī rāneñ marmar ke satūn haiñ jo khālis sone ke pāiyoñ par lage haiñ. us kā hulyā lubnān aur deodār ke darākhṭoñ jaisā umdā hai.

¹⁶us kā muñh miṭhās hī hai, gharz wuh har lihāz se pasandīdā hai.

ai yarūshalam kī beṭiyo, yih hai merā mahbūb, merā dost.

6 ai tū jo auratoñ meñ sab se khūsūrat hai, terā mahbūb kidhar chalā gayā hai? us ne kaun sī simt iḡhtiyār kī tāki ham tere sāth us kā khoj lagāeñ?

²merā mahbūb yahān se utar kar apne bāgh meñ chalā gayā hai, wuh

^aibrānī lafz kā matlab mubham sā hai.

^btopas

^clapis lazuli

balsān kī kyāriyon ke pās gayā hai tāki bāghon meñ chare aur sosan ke phūl chune.

³main apne mahbūb kī hī hūñ, aur wuh merā hī hai, wuh jo sosanon meñ chartā hai.

tū kitnī khūbsūrat hai

⁴merī mahbūbā, tū tirzā shahr jaisī hasīn, yarūshalām jaisī khūbsūrat aur alambardār dastoñ jaisī robdār hai.

⁵apnī nazaron ko mujh se haṭā le, kyūñki wuh mujh meñ uljhan paidā kar rahī haiñ.

tere bāl un bakriyon kī mānind haiñ jo uchhalti kūdti koh-e-jiliād se utartī haiñ.

⁶tere dānt abhī abhī nahī hui bheṛon jaise safed haiñ. har dānt kā jurwāñ hai, ek bhī gum nahīñ huā.

⁷niqāb ke pichhe tere gālon kī jhalak anār ke ṭukron kī mānind dikhāi detī hai.

⁸go bādshāh kī 60 biwiyāñ, 80 dāshtāeñ aur beshumār kuñwāriyāñ hon ⁹lekin meri kabūtari, meri kāmīl sāthī lāsānī hai. wuh apnī māñ kī wāhid beṭī hai, jis ne use janm diyā us kī pāk lādli hai. beṭiyon ne use dekh kar use mubārak kahā, rāniyon aur dāshtāon ne us kī tārif kī,

¹⁰“yih kaun hai jo tulū-e-subh kī tarah chamak uṭhī, jo chāñd jaisī khūbsūrat, āftāb jaisī pāk aur alambardār dastoñ jaisī robdār hai?”

mahbūbā ke lie ārzū

¹¹main aḥroṭ ke bāgh meñ utar āyā tāki wādī meñ phūṭne wāle paudoñ kā muāinā karūñ. main yih bhī mālūm karnā chāhtā thā ki kyā angūr kī koñpleñ nikal āi yā anār ke phūl lag gae haiñ.

¹²lekin chalte chalte na jāne kyā huā, merī ārzū ne mujhe merī sharīf qaum ke rathon ke pās pahuñchāyā.

mahbūbā kī dilkashī

¹³ai shūlammīt, lauṭ ā, lauṭ ā! muṛ kar lauṭ ā tāki ham tujh par nazar karen.

tum shūlammīt ko kyūñ deḥnā chāhtī ho? ham lashkargāh kā loknāch deḥnā chāhtī haiñ!

7 ai raīs kī beṭī, jūton meñ chalne kā terā andāz kitnā manmohan hai! terī khushwazā rāneñ māhir kāriḡar ke zewarāt kī mānind haiñ.

²terī nāf pyālā hai jo mai se kabhī nahīñ mahrūm rahtī. terā jism gandum kā ḍher hai jis kā ihātā sosan ke phūlon se kiyā gayā hai.

³terī chhātiyāñ ghazāl ke jurwāñ bachchon kī mānind haiñ.

⁴terī gardan hāthīdānt kā mīnār,
terī ānkheñ hasbon shahr ke tālāb
haiñ, wuh jo bat-rabbīm ke darwāze
ke pās haiñ. terī nāk mīnār-e-lubnān
kī mānind hai jis kā muñh damishq kī
taraf hai.

⁵terā sar koh-e-karmil kī mānind
hai, tere khule bāl arghawān kī tarah
qīmī aur dilkash haiñ. bādshāh terī
zulfoñ kī zanjīroñ meñ jakaṛā rahtā
hai.

mahbūbā ke lie ārzū

⁶ai khushiyoñ se labrez muhabbat,
tū kitnī hasīn hai, kitnī dilrubā!

⁷terā qad-o-qāmat khajūr ke
daraḳht sā, terī chhātiyāñ angūr ke
guchchhoñ jaisī haiñ.

⁸main bolā, “main khajūr ke
daraḳht par chaṛh kar us ke phūldār
guchchhoñ^a par hāth lagāūngā.” terī
chhātiyāñ angūr ke guchchhoñ kī
mānind hoñ, tere sāñs kī khushbū
seboñ kī khushbū jaisī ho.

⁹terā muñh behtarīn mai ho, aisi
mai jo sīdhī mere mahbūb ke muñh
meñ jā kar narmī se hoñtoñ aur
dāñtoñ meñ se guzar jāe.

mahbūb ke lie ārzū

¹⁰main apne mahbūb kī hī hūñ, aur
wuh mujhe chāhtā hai.

¹¹ā, mere mahbūb, ham shahr se
nikal kar dehāt meñ rāt guzāreñ.

¹²ā, ham subhsawere angūr ke
bāghoñ meñ jā kar mālūm kareñ ki
kyā beloñ se koñpleñ nikal āī haiñ aur
phūl lage haiñ, ki kyā anār ke daraḳht
khil rahe haiñ. wahāñ main tujh par
apnī muhabbat kā izhār karūngī.

¹³mardumgayāh^b kī khushbū phail
rahī, aur hamāre darwāze par har
qism kā lazīz phal hai, naī fasal kā bhī
aur guzarī kā bhī. kyūñki main ne
yih chīzeñ tere lie, apne mahbūb ke
lie mahfūz rakhī haiñ.

kāsh ham akele hoñ

8 kāsh tū merā sagā bhāī^c hotā,
tab agar bāhar tujh se mulāqāt
hotī to main tujhe bosā detī aur koī
na hotā jo yih dekh kar mujhe haqīr
jāntā.

²main terī rāhnumāī karke tujhe
apnī māñ ke ghar meñ le jātī, us
ke ghar meñ jis ne mujhe tālīm dī.
wahāñ main tujhe masāledār mai aur
apne anāroñ kā ras pilātī.

^aibrānī lafz kā matlab mubham sā hai.

^bek paudā jis ke bāre meñ sochā jātā thā ki
use khā kar bāñjh aurat bhī bachche ko janm
degī.

^clafzī tarjumā: merā bhāī hotā, jise merī
māñ ne dūdh pilāyā hotā.

³us kā bāyān bāzū mere sar ke nīche hotā aur dāyān bāzū mujhe gale lagātā hai.

⁴ai yarūshalam kī beṭiyo, qasam khāo ki jab tak muhabbat k̄hud na chāhe tum use na jagāogī, na bedār karogī.

mahbūb kī āk̄hīrī bāt

⁵yih kaun hai jo apne mahbūb kā sahārā le kar registān se chaḥī ā rahī hai?

seb ke daraḥt tale main ne tujhe jagā diyā, wahān jahān terī mān ne tujhe janm diyā, jahān us ne dard-e-zah meñ muṭtalā ho kar tujhe paidā kiyā.

⁶mujhe muhr kī tarah apne dil par, apne bāzū par lagāe rakh! kyūnki muhabbat maut jaisī tāqatwar, aur us kī sargarmī pātāl jaisī belchak hai. wuh dahaktī āg, rab kā bhaṛaktā sholā hai.

⁷pānī kā baṛā sailāb bhī muhabbat ko bujhā nahīn saktā, baṛe daryā bhī use bahā kar le jā nahīn sakte. aur agar koī muhabbat ko pāne ke lie apne ghar kī tamām daulat pesh bhī kare to bhī use jawāb meñ haqīr hī jānā jāegā.

mahbūbā kī āk̄hīrī bāt

⁸hamārī chhoṭī bahan kī chhātiyān nahīn haiñ. ham apnī bahan ke

lie kyā karen agar koī us se rishtā bāndhne āe?

⁹agar wuh dīwār ho to ham us par chāndī kā qilāband intizām banāenge. agar wuh darwāzā ho to ham use deodār ke taḥte se mahfūz rakheñge.

¹⁰main dīwār hūñ, aur merī chhātiyān mazbūt mīnār haiñ. ab main us kī nazar meñ aisī k̄hātūn ban gaī hūñ jise salāmatī hāsil huī hai.

sulaimān se zyādā daulatmand

¹¹bāl-hāmūn meñ sulaimān kā angūr kā bāgh thā. is bāgh ko us ne pahredāron ke hawāle kar diyā. har ek ko us kī fasal ke lie chāndī ke hazār sikke dene the.

¹²lekin merā apnā angūr kā bāgh mere sāmne hī maujūd hai. ai sulaimān, chāndī ke hazār sikke tere lie haiñ, aur 200 sikke un ke lie jo us kī fasal kī pahrādāri karte haiñ.

mujhe hī pukār

¹³ai bāgh meñ basne wālī, mere sāthī terī āwāz par tawajjuh de rahe haiñ. mujhe hī apnī āwāz sunane de.

¹⁴ai mere mahbūb, ghazāl yā jawān hiran kī tarah balsān ke pahāron kī jānīb bhāg jā!